0/56

ଜନ-ସାହିତ୍ୟ

ଏକମାତ୍ର ଉପନ୍ୟାସ ମାସିକ

୩ୟ ଭାଗ
୨ମ ସଂଖ୍ୟା | ପୂଜା ସଂଖ୍ୟା—୧୯୫୭ | ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡ ଟ୧୮
୧ ଟ. ୧୨ନୂ. ପ.

୰ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ

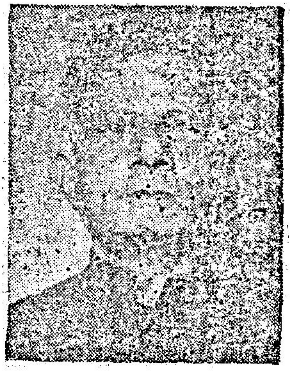

ଜନ୍ମ—୧୮୮୭ ମୃତ୍ୟୁ—୧୯୫୭

ଜନ-ସାହିତ୍ୟର ବିନମ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି

ଜନ-ସାହିତ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଜାଣିବା ପାଇଁ

୧ । 'ଜନ-ସାହିତ୍ୟ'ର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ୬୲, ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ୩୲, ଖଣ୍ଡି ଟ୦୵୰ । ରେଜେଷ୍ଟ୍ରି ଡାକରେ ଅଧିକା ବାର୍ଷିକ ଟ୨୲ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବେ ।

୨ । ଜନ-ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ମାସ ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୩ । ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଅଫ୍ ପୋଷ୍ଟିଂରେ ପଠା ଯାଉଥିବାରୁ ଡାକରେ ହଜିବା କପି ବଦଳରେ ବିନା ଦାମରେ ଅନ୍ୟ କପି ପଠାଯାଏ ନାହିଁ ।

୪ । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଜନ-ସାହିତ୍ୟର ଏଜେଣ୍ଟ ଥିବେ ସେଠାରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କଠାରୁ ନିଜ କପି ନେଇ ପାରନ୍ତି ।

ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଜାଣିବା ପାଇଁ

୧ । ଏଜେଣ୍ଟମାନେ ଅନ୍ୟୂନ୍ୟ ୧୦ ଖଣ୍ଡି କପି ନେବେ ।

୨ । ଦଶଖଣ୍ଡ ବା ସେଥିରୁ କମ କପି ନେବା ଏଜେଣ୍ଟ ଖଣ୍ଡ ପିଚ୍ଛା ଟ୦୵ କମିଶନ ପାଇବେ । ଦଶଖଣ୍ଡରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କପି ନେବା ଏଜେଣ୍ଟ ଶତକଡ଼ା ୨୫% କମିଶନ ପାଇବେ ।

୩ । ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡ ପିଚ୍ଛା ଟ୦୲ ଜମା ଦେଲା ପରେହିଁ ଏଜେଣ୍ଟ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବେ ।

୪ । ପ୍ରତି ମାସର ବିକ୍ରୟ ଟଙ୍କା କମିଶନ ବାଦ ଉକ୍ତ ମାସର ୨୫ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ନ ପାଇଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟା ପଠାଯିବ ନାହିଁ ।

ଲେଖକମାନଙ୍କ ଜାଣିବା ପାଇଁ

୧ । ଜନ-ସାହିତ୍ୟରେ ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ, ଐତିହାସିକ ଓ ରହସ୍ୟମୂଳକ ଉପନ୍ୟାସ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଏହାଛଡ଼ା ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଅନୁବାଦ ସାହିତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଜନ-ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଲେଖକମାନେ ଲେଖା ପଠାଇବେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ୧୦୦ ପୃଷ୍ଠା ଭିତରେ ହୁଏ, ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ । ନୂତନ ଲେଖକମାନଙ୍କ ଲେଖା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ମନୋମତ ହେଲେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସମାଚାର

ଆନ୍ତଃକଲେଜ ଯୁବ ଉତ୍ସବ

ଗତ ୨୧ ତାରିଖଠାରୁ ୨୬ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସପ୍ତାହବ୍ୟାପୀ ଓଡ଼ିଶା ଆନ୍ତଃକଲେଜ ଯୁବ ଉତ୍ସବ କଟକ ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍‌ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏଥିରୁ ବଛା ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନେ ଆସନ୍ତା ନଭେମ୍ବର ମାସ ୧୦ ତାରିଖରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ନିଖିଳଭାରତ ଆନ୍ତଃକଲେଜ ଯୁବ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ତରଫରୁ ଏହି ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ସତରଟି କଲେଜର ପ୍ରାୟ ୨୫୦ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଏ ଉତ୍ସବରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ବଛା ହୋଇଥିବା ୪୦ ଜଣ ପ୍ରତିନିଧି ନୂଆଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ଭାରତୀୟ ଯୁବ ଉତ୍ସବରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ଯୋଗ ଦେବେ । ସମବେତ ସଙ୍ଗୀତ, ଏକାଙ୍କିକା, କଣ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତ, ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ନୃତ୍ୟ, ସମବେତ ନୃତ୍ୟ, ହିନ୍ଦି ବକ୍ତୃତା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପ୍ରଭୃତିରେ ସେଠାରେ ଭାଗ ନେବେ ।

ଦେଶର କଳା, ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରଚାର, ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଏଭଳି ଉଦ୍ୟମ ଏକାନ୍ତ ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ । ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଭାରତୀୟ ଯୁବ ଉତ୍ସବରେ ସେମାନଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ହାସଲ କରିବେ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ।

ସର୍ବଦଳୀୟ ଗ୍ରାମଦାନ ସମ୍ମିଳନୀ

ଗତ ୨୧।୨୨ ତାରିଖ ଦୁଇଦିନ ଧରି ମହୀଶୂରଠାରେ ସର୍ବସେବା ସଂଘ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ସର୍ବଦଳୀୟ ଗ୍ରାମଦାନ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରାଜେନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନେହେରୁ, ପଣ୍ଡିତ ପନ୍ଥ, ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ପ୍ରମୁଖ କଂଗ୍ରେସନେତା, ପ୍ରଜା ସୋସଲିଷ୍ଟ ନେତା ଗଙ୍ଗାଶରଣ ସିଂହ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ନାମ୍ବୁଦ୍ରିପଦ ଏବଂ ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ ପ୍ରମୁଖ

ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କଲ ଭଲ ନୂଆ ଅଭିନେତାଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ନହେବା ଦୁଃଖର କଥା । ଏହା ନାଟ୍ୟକଳା ହେଉ ବା ଚଳଚିତ୍ର ହେଉ—ଅଧଃପତନର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ । ଅନେକ ସମୟରେ ଧାରଣା ହୁଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାଟ୍ୟକାରମାନେ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ସ୍ଥାୟୀ ଅଭିନେତା ଅଭିନେତ୍ରୀ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ପାରିବା ଭଳି ସଂଳାପ ଲେଖିଥାଆନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚରିତ୍ରକୁ ଖାପ ଖୁଆଇଲା ଭଳି ଭୂମିକା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହା ନାଟ୍ୟ-ସାହିତ୍ୟ ଅଗ୍ରଗତିର ପରିଚାୟକ ନୁହେଁ ।

'ସାଆନ୍ତଘର' ଏକ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ଲେଖାଯାଇଥିଲେହେଁ ଗାଁର ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ଓ ହରିଜନ ସମସ୍ୟା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ

ଫକୀରମୋହନ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ

ବ୍ୟାସକବି ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ ରଚନାବଳୀ—ବିଭିନ୍ନ ପତ୍ରପତ୍ରିକାରୁ ସଂଗୃହୀତ ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ କବିତା—ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସଙ୍କ ଉପୋଦ୍‌ଘାତ ଏବଂ ଡକ୍‌ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା ସହିତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଡବଲ କ୍ରାଉନ ସାଇଜ—ବାରଶହ ପୃଷ୍ଠା—ସୁନ୍ଦର ରେକ୍‌ସିନ ବନ୍ଧାଇ—ସୁନେଲି ଛପା କଭର—ତିରଙ୍ଗ ଜାକେଟ ।

ମୂଲ୍ୟ—ପଚିଶି ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ପ୍ରକାଶକ

କଟକ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟସ୍ ଷ୍ଟୋର୍

କଟକ—୨ (Phone No. 533)

ଜଲସାଘର—ତାରାଶଙ୍କରଙ୍କ 'ଜଲସାଘର' କାହାଣୀ ଅବଲମ୍ବନରେ ସତ୍ୟଜିତ ରାୟ ଛବିଟି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକାରେ ଅଛନ୍ତି ଛବି ବିଶ୍ୱାସ ।

ପୁରୀର ମନ୍ଦିର—ମଣି ଘୋଷଙ୍କ ପରିଚାଳନାରେ ଛବିଟି ତିଆରି ହେଉଛି । କମଲ ମିତ୍ର, ଜହର ଗାଙ୍ଗୁଲି, ଦୀପ୍ତି ରାୟ, ଅସୀମକୁମାର ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ଭୂମିକାରେ ଅଛନ୍ତି ।

ତିନ ପତ୍ତି—କେ-ଅମରନାଥଙ୍କ ପ୍ରଯୋଜନାରେ ମଧୁବାଲା, ଭାରତଭୂଷଣ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକାରେ ଆଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । ମଧୁବାଲା ଏ ଚିତ୍ରଟିରେ ଦୁଇଟି ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ଅପରାଧୀ କୌନ—ବିମଲ ରାୟଙ୍କ ପ୍ରଯୋଜନାରେ ମାଲା ସିନ୍‌ହା, ଅଭି ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଧାନ ଭୂମିକାରେ ଆଇଁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ଅଛି । ଅସିତ ସେନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ସୁଜାତା—ବିମଲ ରାୟଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଏକ ଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି—ପ୍ରଧାନ ଭୂମିକାରେ ସୁନୀଲ ଦତ୍ତ, ନୂତନ ଅଛନ୍ତି । ବଙ୍ଗଳାର ବିଶିଷ୍ଟ ଔପନ୍ୟାସିକ ସୁବୋଧ ଘୋଷଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସରୁ କାହାଣୀ ସଂଗୃହୀତ ।

'ନୂତନ'ଙ୍କ ଅବସର ବିନୋଦନ

ନିକଟରେ ନୂତନ ତାଙ୍କ ସାନ ଭଉଣୀ ତେରବର୍ଷ ବୟସ୍କା ତନୁଜା ସହିତ ମାସକ ପାଇଁ ସୁଇଜରଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଯିବେ । ତନୁଜା ଜୁରିଚର ଏକ ସ୍କୁଲରେ ପଢନ୍ତି । ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ତନୁଜା ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ସାରିଲେ ସେମାନେ ଅକ୍ଟୋବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତ ଫେରି ଆସିବେ । ନୂତନ ମଧ୍ୟ ଜୁରିଚରେ ପଢ଼ୁଥିଲେ । ଏବେ ବି ସେ ସୁଖ ସ୍ମୃତି ତାଙ୍କ ମନରୁ ଲିଭିନି । ଏଣୁ ସେଠାରେ ସେ ଗୋଟିଏ କୁଟୀର (Cottage) ନେଇ ବିଶ୍ରାମ ନେବେ । ନୂତନ ଓ ତନୁଜା ଭାରତ ଫେରିବା ରାସ୍ତାରେ ଲଣ୍ଡନ ଓ ପାରିସ ହୋଇ ଆସିବେ ।

ନୂତନ ଓ ତନୁଜାଙ୍କ ମା ଶୋଭନା ସମର୍ଥଙ୍କ ପ୍ରଯୋଜନାରେ ଗୋଟିଏ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ତିଆରି ହେବ । ସେଥିରେ ତନୁଜା ଅଭିନୟ କରିବେ ।

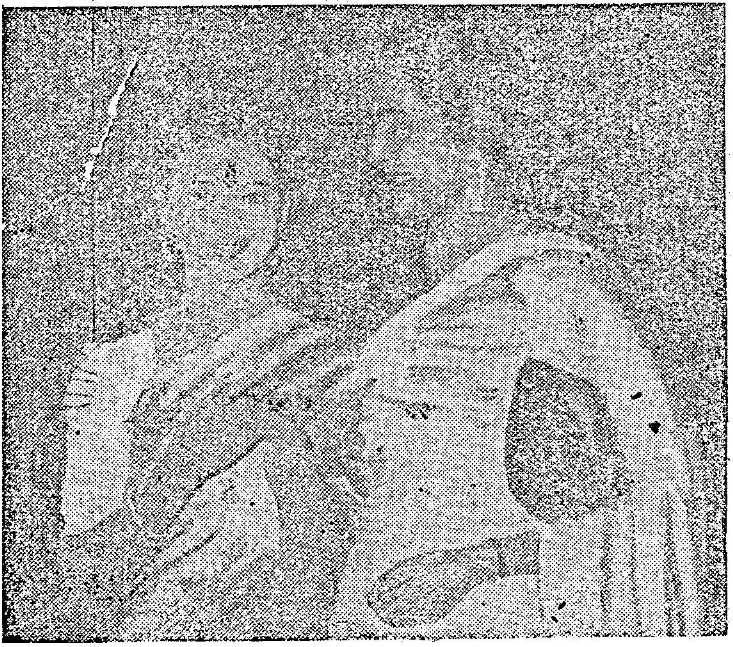

ତରୁଣୀ ନୂତନ ଓ କିଶୋରୀ ତନୁଜା

ଉପହାର

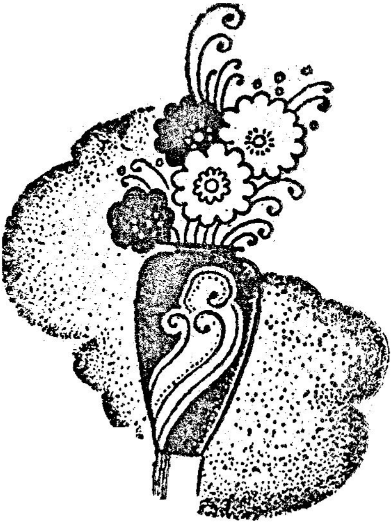

ଶ୍ରୀ/ଶ୍ରୀମତୀ [redacted]

ପ୍ରଗତି ଉତ୍କଳ ସଂଘ ଙ୍କୁ

ସ୍ନେହୋପହାର !

ଶ୍ୟାମ ଜେନା

ଜନ-ସାହିତ୍ୟ—

ଶିଳ୍ପୀ—ବିନୋଦ ରାଉତରାୟ

ଗନ୍ଧ ମୈନେ ପିଆ, ମଦ୍‌ହୋଶ କୋଇ ଔର ହୁଆ,
ଆଁଖ ମେର ଝଁପି, ଖାମୋଶ କୋଇ ଔର ହୁଆ;
ଓ୍ୱାହ ର ପାକ୍ ମୁହବ୍ବତ୍ ! ଅସର୍ ତୁମ୍ହାର୍ ହେ···
ଚୋଟ୍ ମୁଝ୍‌କୋ ଲଗି, ବେହୋଶ୍ କୋଇ ଔର ହୁଆ !

—ରାମସେବକ ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ

୧୫୨ ପୃଷ୍ଠା ସମ୍ବଳିତ

ଦୁଇଟି ନର ନାରୀଙ୍କ ଜୀବନର

ଘାତ — ପ୍ରତିଘାତ

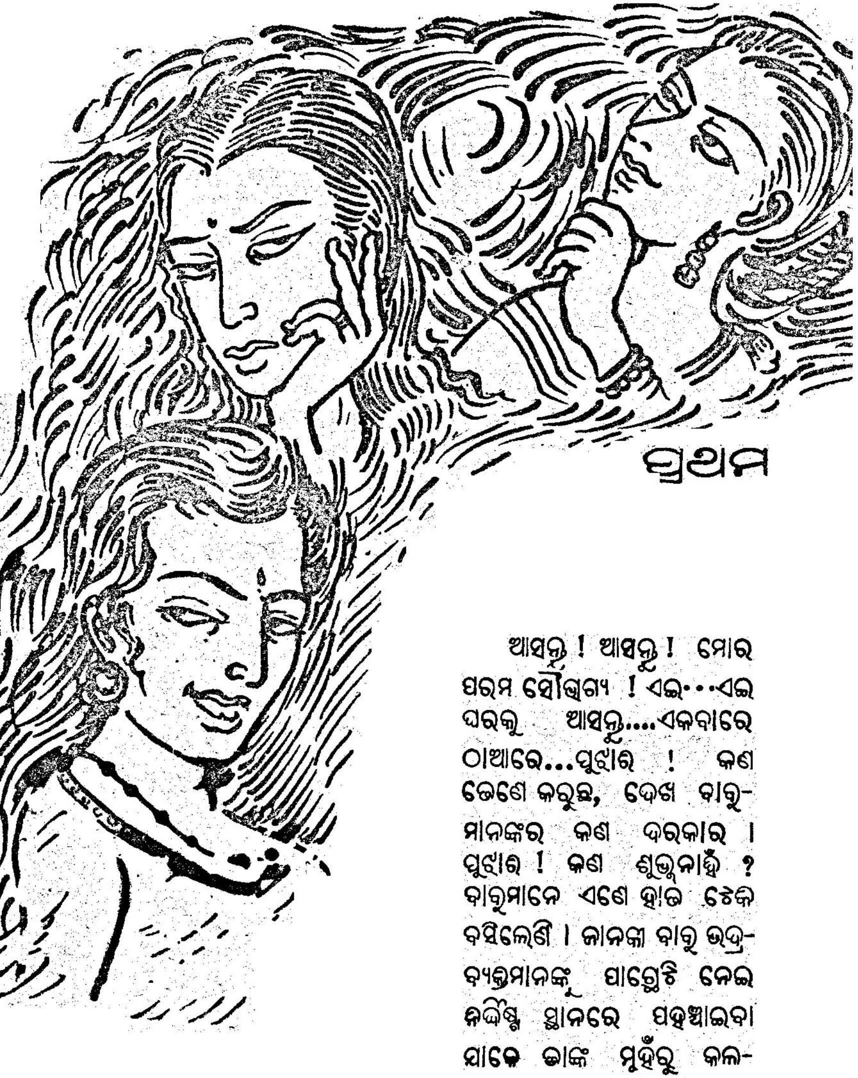

ପ୍ରଥମ

ଆସନ୍ତୁ ! ଆସନ୍ତୁ ! ମୋର ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟ ! ଏଇ···ଏଇ ଘରକୁ ଆସନ୍ତୁ....ଏକବାରେ ଠାଆରେ...ପୁଝାର ! କଣ ତେଣେ କରୁଛ, ଦେଖ ବାବୁମାନଙ୍କର କଣ ଦରକାର । ପୁଝାର ! କଣ ଶୁଭୁନାହିଁ ? ବାବୁମାନେ ଏଣେ ହାତ ଟେକି ବସିଲେଣି । ଜାନକୀ ବାବୁ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ନେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଯାକେ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ କଲ-

ଅଧ୍ୟାୟ

ଗାଉଣା ଭଳି ଅନବରତ ଏଇ ଗୋଟିଏ ସମ୍ଭାଷଣ ଶୁଭୁଥାଏ ।

ଆଜି ତାଙ୍କ ପୁଅ ବାହାଘରର ଚତୁର୍ଥୀ ବାସର । ବାହାଘର ଦିନ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପର୍ବ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଆଜି ସେ କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏଣୁ ହଁମେଲ୍ ବେଶି ନ ଥିଲେହେଁ ସବୁର ତଦ୍‌ପିର ଖୋଦ୍ ଜାନକୀ-ବାବୁଙ୍କୁ କରିବାକୁ ପଡୁଛି ।

ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁଟି ଖାଇସାରି ହାତ ଟେକି ବସିଥିଲେ ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ଆତିଶଯ୍ୟରେ ଅଧୀର ହୋଇ କହିଲେ—ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା, ଯଥେଷ୍ଟ ହେଲାଣି—ସବୁ ଆଇଟମ ଗୁଡ଼ିକ ବେଶ ରୁଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଇଛି...

ସେ ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ତ ପୂଝାରୀର ପ୍ରାପ୍ୟ...ତେବେ କୋଉ ଆଇଟମଟା ବେଶୀ ରୁଚିକର ହେଇଚି କହିଲେ...ଏତିକରେ ବନ୍ଧୁମାନେ ହସିଉଠିଲେ । ଜାନକୀ ବାବୁ ପୂଝାରୀକୁ ଡ଼ାକଟାଏ ଦେଇ ପାଖ ବୈଠକଖାନାକୁ ଆସିଲେ ।

ଆରେ ବିରାଜ ! ତୁ କେତେବେଳେ ଆସି ଏଠି ଏପରି ଚୁପ୍ଟି ହେଇ ବସିଚୁ ! ଆ, ଆ... ପୂଝାରୀ !

ନାଇଁ ଭାଇ, କ୍ଷମା କର ! ତୋ ନିମନ୍ତ୍ରଣଟା କେବଳ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆସିଲି । ଦେହଟା ଟିକେ ଖରାପ...ମୁହଁରେ ଅସୁସ୍ଥତାର ସୂଚନା ଫୁଟାଇ ବିରାଜ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲା ।

ବେଶ୍ ଲାଇଟ୍ ଜିନଷ କିଛି ଖାଇନେ...ଏଇ ସନ୍ଦେଶ, ପୁଡ଼ିଂ ବା କେକ୍—ଚାଲ !

ପୂଝାରୀ ଆସି ବିରାଜକୁ ନେଇଗଲା । ଜାନକୀ ବାବୁ ବୈଠକ ରୁମରୁ ବାରଣ୍ଡାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ନରସିଂହ ଆସି କହିଲା, ବାବୁ ଟିକେ ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ...ପୁରହିତେ ଡାକୁଛନ୍ତି...

ଅଧଘଣ୍ଟାକ ପରେ ଜାନକୀବାବୁ ଫେରିଆସି ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତେ ଖାଇ ସାରିଲେଣି । ସେମାନେ ବୈଠକ ଘରେ ବସି ପାନ ସିଗାରେଟ ପାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଧୁର ଆଳାପ ଜମେଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ରାତି ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ହେଲାଣି । ଗ୍ରୀଷ୍ମଦିନ ହେତୁ ରାତିର ଗମ୍ଭୀରତା ଅନୁଭୂତ ହେଉ ନଥାଏ ।

ଜାନକୀବାବୁ ଭିତରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ କହିଲେ—ଜାନକୀ ! ବନ୍ଧୁ ପରି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧୁ ପାଇଛୁ ତୁ । ଏଥିରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଃସନ୍ଦେହ, ଆଉ ଲଭର ମାତ୍ରାଟା ତୋ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଲେ ଆମେ ବିଦାୟ ନେବୁ ।

୦।।।\ଓ୩

ଏତକରେ ଗୋଟାଏ ହସ ଛଟି ବୈଠକ ଘର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ହାଲୁକା କରିଦେଲା । ଜାନକୀବାବୁ ସେଇ ହସର ଜେର ଟାଣି କହିଲେ—ଆରେ ଆସ ଆସ, ସବୁତ ଏଇ ଘରେ ଜମା ହୋଇଛି···ବୈଠକଘର ସଂଲଗ୍ନ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀର ଦ୍ୱାର ଖୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ ।

ଯା ହେଉ କମଲଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକ ବେଶ ଦେଇଛି । ଜାନକୀର ସମାସ୍କନ୍ଧ ବନ୍ଧୁଟାଏ—ଜଣେ ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ କହିଲେ ।

ମାଇଁ ଡିଅର ଫ୍ରେଣ୍ଡ, ଯେତେବେଳେ ସେ ଡେପୁଟି ଥିଲା, ସେ ବେଳ ଥିଲା ଅଲଗା , ସେ ଖାତିର ଆଉ ଅଛି, ଏବେ ଡେପୁଟି ପୁଲିସ ପାଇଁ ହଜାର ହଜାର କାଣ୍ଡିଡେଟ୍ ! ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ କଥା ନ ସରୁଣୁ ବାହାରେ ଶୁଭିଲା—ଆସ, ଜାନକୀ ବୋହୂ କଣ ସବୁ ଆଣିଛି ଦେଖିଯିବା ।

ହଁ ଆସ ବଉଳ, ଆଉ କିଏ ରହିଲେ ଆସନ୍ତୁ ଆପଣମାନେ । ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଗୋଟିଏ କୁବେରପୁରୀ ଲୁଟି କରି ଆଣିଛି, ଦେଖିବେ ଆସନ୍ତୁ । କମଲଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକକୁ ଧପାଇବା ସହଜ କଥା ନୁହେଁ ବଂଧୁ । ଦେଖ, Every thing is at your disposal...କହି ବୋହୂ ଆଣିଥିବା ଯୌତୁକର ତାଲିକା ଗାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟସ୍ୱସ୍ଥ ।

ଜିନିଷ ଭିତରେ ଏଇ ଗୋଟିକ ନେକଲେସ ଅବଶ୍ୟ ଡାଇମଣ୍ଡ ଫିଟେଡ୍······ଆଉ ଇଏ ସବୁ ଇୟରିଂ, ବ୍ରେସଲେଟ, ଆର୍ମଲେଟ, ରିଙ୍ଗ କେଇଟା··· ଏ ଗୁଡ଼ା ଫ୍ୟାନ୍ସି ଉପହାର । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ଭିତରୁ ମନୋଜର ଅନେକ ବଂଧୁ ଉପହାର ଦେଇଛନ୍ତି······ତା ଛଡ଼ା ବାସନ କୁସନ ଯାହା ସବୁ ସେ ବଡ଼ ଟେବୁଲଟା ଉପରେ ଜମା ହୋଇଛି, ଆଉ ଫର୍ଣ୍ଣିଚର ବାଗରେ ଟିକ୍ଉଡ଼ର ପଲଙ୍କଟାଏ, ମେହଗାନି ଆଲ୍ମାରି, ଟେବୁଲ, ଚେୟାର, ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲ—ଦସ୍ ମର୍ । ଆଉ ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ସବୁ କଣ ପାଇଗଲ !

ଜଣେ ବଂଧୁ ଟିପ୍ପଣୀ କଲେ—ଅବଶ୍ୟ ହାତୀ ଘୋଡ଼ାଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଏ ନୁହେଁ ବଂଧୁ !

ହିୟର ଇଉ ଆର ! ଜଣେ ବଂଧୁ ସମର୍ଥନ କଲେ । ପୁଣି ଜାନକୀ ସ୍ପେଟରସ୍ଥ ଆରମ୍ଭ କଲେ—ଏ ସବୁ ପରେ ମନୋଜର ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରାକ୍ଟିସ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଦେଇଛନ୍ତି. ଆଉ ସେ ଯଦି ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଫରେନ୍ ଯାଏ ସେ ସବୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଯାହା ହେଉ, ଆପଣମାନେ କମଲଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଥିବେ, ଖୁବ ନାମ ଡାକ ଅଛି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର—ତା ଛଡ଼ା ଜଣେ ଅଫିସର ଭାବରେ ସେ ଯେତିକି ଦକ୍ଷ ଥିଲେ, ସେତିକି ଥିଲେ ଆଡ଼ାମେଣ୍ଟ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଯେ ଆମ ଜାନକୀର ହଜମ କରିବାର ଶକ୍ତି ଅଛି ଆଜି ଠାରୁ ତା ଆମକୁ ମାନି ନେବାକୁ ହେବ··ଅନ୍ତରଙ୍ଗବଂଧୁ ବିରାଜ ଏତିକି କହିବା ମାତ୍ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ପାଇଁ ହସର ଢେଉ ଖେଳିଗଲା କକ୍ଷଟିରେ । ତାପରେ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ବାହାରକୁ ଆସି ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲି ଗଲେ । ବୈଠକ ରୁମ୍ ଘଣ୍ଟାରେ ସେତେବେଳେ ଦଶଟା ବାଜୁଥାଏ ।

ବଂଧୁମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ଜାନକୀ ବାବୁ ଡାକି ଡାକି ଭିତରକୁ ଗଲେ—ନରସିଂହ, ଆରେ ଆଉ ସବୁ କିଏ ରହିଲେ ? ପଡ଼ିଶା ମାଇପି-ମାନେ କିଏ ଆସିଲେ, ନ ଆସିଲେ ଟିକେ ଦେଖ ।

ନରସିଂହ ପୁରୁଣା ଚାକର । ବିଶ୍ୱସ୍ତ ବି !

ସେ ସବୁ ତଦ୍‌ବିର କରୁଥିଲା କିନ୍ତୁ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରାୟ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଯେ କେଇଜଣ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ନିଜ ଖୁସି ଅନୁସାରେ କାମ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । କାହାର ବରାଦକୁ କେହି ଅପେକ୍ଷା କରୁନାହାନ୍ତି । ସେ କହିଲା—ହଁ, କିଏ କେମିତି ଆସି ନାହାନ୍ତି ।

କାହିଁକି ଆସି ନାହାନ୍ତି ? ଏ ବଡ଼ ନାକରା କଥା । ସେବକୁ ପଠାଅ ଡାକି ଆଣୁ ।

ଆପଣ ସେବକୁ କୁହନ୍ତୁ । ନିଜ ମନମୁତାବକ ସେ କାମ କରି ଚାଲିଛି·· କହି ନରସିଂହ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଜାନକୀବାବୁ. ଟିକିଏ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ତାପରେ ଡାକିଲେ—ସେବ, ସେବ··ଆଲୋ ହେ ସେବ ! କୁଆଡ଼େ ଗଲୁ !

ସେବ କାନରେ ଡାକ ପଡ଼ୁଥିଲେହେଁ ସେ କିଛି ଜବାବ ନଦେଇ ମନକୁ ମନ ଗରଗର ହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ମଲା ମୋର ଆଉ କଣ କାହାର ହାତ ମୁଣ୍ଡ ନାହିଁ ନା କଣ ମ ! ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ଆଗରେ ହେବା ମାତ୍ରେ ସେ କହିଲେ—ଆଲେ ହେ ! ଯା ଟିକେ ଦେଖେ ସାଇପଡ଼ିଶାରୁ କୋଉ ମାଇପିମାନେ ଆସିଛନ୍ତି । ଆଉ କିଏ ଅଛି ଯେ ଯିବ ?

ମୁଁ ପଶୁ ସଭିଙ୍କି ଡାକ ଆସିଛି । ସାଇ ଏ ମୁଣ୍ଡରୁ ସେ ମୁଣ୍ଡ ଯାଙ୍କେ । ଏତେ କିଏ ଖୋସାମତ କରିବ ମ !

ହଉ ଲେ ମା ଯା ! ତୋ ମନକୁ ଯା ଆସୁଛି କର···କହି ଜାନକୀବାବୁ ଫେରିଲେ ।

ଭିତରୁ କିଏ ଡାକିଲା—ସେବ ପାଣି ଦେଇଗଲୁ । ସେବ ମୁହଁ ମୋଡ଼ି ଦେଇ ଚାଲିଗଲା । ହଠାତ୍ ଅଗଣାରେ ଝଣଝଣ ଶବ୍ଦ ହେବାରୁ ଜାନକୀବାବୁ ପଙ୍କରପଡ଼ି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଅଗଣା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଲେ ।

ନରସିଂହ କହୁଛି—ଗଲା...ଭାଙ୍ଗିଲା !

ସେବ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଜବାବ ଦେଲା—କଣ କାଚ ହୋଇଛି ଯେ ଭାଙ୍ଗିଯିବ । ମଲା ମୋର, ସବୁ ଜିନିଷଗୁଡ଼ା ଖାଲି ହାତରୁ ପଡ଼ୁଛି କିଆଁ ମ !

ଜାନକୀବାବୁ ପାଟି କରି ଉଠିଲେ—ଆଲେ ହେ ସେବ, ତୋର କଅଣ ହେଉଛି ଆଜି । ମୁହଁ ଟାକୁ ଏଡ଼େଟାଏ କାହିଁକି କରିଛୁ । ବାହାଘର ଦିନ ତ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ୁନଥିଲା । ଆଜି କଣ କୋଉ କାମରେ ମନ ନାହିଁ ତୋର ! ସବୁ ଜିନିଷ ଭାଙ୍ଗୁଛୁ କଚାଡ଼ୁଛୁ, କଥା କ'ଣ ? ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ରାଗଟା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଅନୁକମ୍ପାରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା ଶେଷରେ ।

ସେବ ଗରାଟା ଉଠେଇ ନେଇ ପୁଣି ପାଣି ପାଇଁ ଯାଉଁ ଯାଉଁ କହିଲା —ହଉ ଆଉ ସେ ମନରଖା କଥାଗୁଡ଼ା...କାମରେ ମୋର ମନ ନାହିଁତ କରୁଛି କିଏ ମ !

ନା ମୋଟେ ନୁହେଁ, ବାହାଘର ଦିନର ଚେହେରା ଆଜି ମୋଟେ ନାହିଁ । ଯେପରି କ'ଣ ହଜାଇଛୁ, ସେଇଆ ଜଣାପଡ଼ୁଛି ତୋ ଢଙ୍ଗ ଢାଙ୍ଗରୁ ।

ସେତେବେଳକୁ ସେବ ଗ୍ଳଲ୍‌ଯାଇଥିଲା । ଜାନକୀବାବୁ ଫେରିଆସୁ-ଥିଲେ । ନରସିଂହ ପଛରୁ ଡାକଲ—ବାପ୍ପୁ, ଆସ ତୁମେ ଗଣ୍ଡାଏ ଖାଇ ନଅ, ରାତ ଅନେକ ହେଲାଣି ।

ଆରେ ଆମେ ଏମିତ ତର ତର ହେଲେ କାମ କରିବ କିଏ ? ଆଚ୍ଛା ଚାଲ ! ଜାନକୀବାବୁ ନରସିଂହ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲେ ଭିତର ଖଞ୍ଜାକୁ ।

ରାତି ଗଭୀରରୁ ଗଭୀରତର ହେଉଛି । ବର-ବଧୂ ବାସର ଘରକୁ ଗଲେଣି । ପଞ୍ଚାଏ ଯୁବତୀ କଳ କଳ ହସ ସୃଷ୍ଟି କରି ବାସର ଘର ବାହାରେ ଉତ୍କଣ୍ଠ ହେଇ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଭିତରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଗନ୍ଧ ନ ପାଇ ଶେଷରେ ହତାଶ ହେଇ ଫେରିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ଜାନକୀବାବୁ ବି ଶୋଇ ନଥାନ୍ତି । ଶେଯ ଉପରେ ପଡ଼ି ରହି ମନୋଜ ବାହାଘର କଥା ଚିନ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥାନ୍ତି ଏତେ କମ ସମୟ ଭିତରେ ଏତେ ବଡ କାମ କିମିତି ହେଲା ! ଅନେକ ପ୍ରସ୍ତାବ ସେ ଭାଙ୍ଗିଛନ୍ତି—ଶେଷରେ କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆଗେଇ ଆସିବ ବୋଲି ସେ ଆଶା କରୁନଥିଲେ, ପୁଣି ଯାହା ସବୁ ସେ ଦାବୀ କରି-ଥିଲେ କେଉଁଥିରେ ସେ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିନ । ଲୋକଟା କଥାର ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ଜାଣେ । ମନେ ମନେ କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟବାବୁ । କଟକରେ କୋଠାଟା ହୋଇ ପାରିଲେ ମନୋଜ ପ୍ରାକ୍‌ଟିସ୍ କରିବ । ସେ ମଧ୍ୟ ଗାଁରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ସହରରେ ଜୀବନଟା କଟେଇ ଦେବେ ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ମେଳରେ । ଏତକ ହେଲା ତାଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ କର୍ମପନ୍ଥା ।

ବୈଠକ ଘର କାନ୍ଥ ଘଡ଼ିରେ ଦୁଇଟା ବାଜିଲା । ଜାନକୀବାବୁ ହାଇ ତୋଳିଲେ ନିଦ୍ରାର ତାଡ଼ନାରେ ।

ସେବ ସେଇ ରାତି ରାତି ପଳେଇ ଆସିଲା ନିଜ ଘରକୁ । ଗମ୍ଭୀର ବ୍ୟବଧାନରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପଡ଼ା—ତନ୍ତୀସାହି । କେଇଘର ତନ୍ତୀ,

ମୂଲିଆ ବାସ ଭରନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ମୂଲିଆ-ଭାଗଚାଷୀ । ସେଇ ଗଡ଼ାରେ ବଖୁରିଏ ଘରେ ରୁହେ ସେବ !

ଅଂଧାରଟାରେ ଖଟିଆଟାକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଚାଲିଛି ସେବ ··· ଆଜି ତାର କଣ ହେଲା ! ନିଆଁ ଲଗା ହାତରୁ ସିନ୍ଦୁ ଜନମଷ ଗୁଡ଼ା ପଡ଼ିଲା । କିଏ ନ ରାଗିବ ଏଥିରେ...ମନୁବାବୁ ବାପା ହେବେ···କେତେ ଉଚ୍ଛବ ଲାଗିବ—ନୂଆ ବୋହୂଟିଏ ଆସିବ···ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ଘର ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ—କୋଉ କାଳରୁ ସେ ଆଶା କରି ବସିଥିଲା—ଶେଷରେ ସବୁ ସରିଗଲା···ସେତ ବେଶି ଖୁସି ହେବା କଥା । ଭାବୁ ଭାବୁ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ସେବ । ଦେହ ଅବଶ —ଆଖିରେ ନିଦ । ଛେଣ୍ଡା ହେଁସଟା ବିଛେଇ ଦେଇ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ତା ଉପରେ । ଶୋଇବା ଆଗରୁ ତକିଆ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଗୁହାରି କଲା ଠାକୁରଙ୍କୁ—ଠାକୁରେ ! କୁଆଁଟା ମୁଣ୍ଡରେ ଦୋଳ ମୁକୁଟ ଦେଖି ଏ ପ୍ରାଣ ଯାଉ···ଏତିକି ମୋର ମିନତି ! ବଳକେ ଖଣ୍ଡି ଖଣ୍ଡି ଝିଅ କଣ ମିଳିବନି ତାକୁ ! ତେମେଇ ଭରସା ଠାକୁରେ ! କହୁ କହୁ ଆଖି କଣ ଓଦା ହୋଇ ଆସିଥିଲା ସେବର । ତା ଆଖି ଆଗରେ ବରାବର କାହାର ଦୋଳ ମୁକୁଟ ବେଶ ଦିଶି ଯାଉଥାଏ ! ଯା ଫଳରେ କୋଉଥିରେ ଆଜି ତା ମନ ଲାଗିନି !

କେତେ କ'ଣ ଭାବୁ ଭାବୁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ସେବ ।

ସେବ, ଅଛୁ ସେବ !

ସେବ ଅଣଗୁଳିଆ ଘର ଭିତରୁ ଗୋବର ମାଟି ହାତରେ ବାହାରି ଆସି କହିଲା—ଅବଧାନେ ତମେ ! ମୁଁ ତ ତମକୁ ମନେ ମନେ ଖୋଜୁଥିଲି ! ହଉ ଆସ···କହି ଘର ଭିତରୁ ବାଁ ହାତରେ ସାନ ସପଟା ଆଣି କହିଲା, ଆସ ଏଇ ପିଣ୍ଡା ଉପରକୁ । ହାତଟା ଧୋଇ ପକାଏ, ଦାଣ୍ଡ ବି ଧରିନ ଏ ଯାଏ । ଭାବୁଥିଲି ଦିନେ ଦି' ଦିନ ଭିତରେ ଅବଧାନେ ଆସିବେ ! ଏ ଭ

ସେହାକେ ସବୁ କଥା କହି ପକାଇ ଔଳତଳେ ରଖା ହୋଇଥିବା ମାଠିଆ ଅଣେଇ ହାତ ଧୋଇଲା ।

ତୋ କଥା କ'ଣ ମୁଁ ଭୁଲିଯାଇଛି ସବୁଝୁ ସେବ ! ଆଗରୁ କାହିଁକି ଆସିଥାଆନ୍ତି, ତୁ ତ ବାବୁ ଘର ଦାଆଘରେ ମାତିଥିଲୁ ! ଆସିଥିଲେ କଣ ପାଇଥାନ୍ତି....କହି ଚଷମା ଫାଙ୍କରେ ଟେରେଇ ଗୃହି ପଞ୍ଜିକା ଖୋଲିଲେ ।

ହଁ ଭଲରେ ଭଲରେ କାମଟା ସରିଗଲା — ଏତେ ଖଟଣି···ଏଯାକେ ଦେହରୁ ମଜଗ ଯାଇନି ଅବଧାନେ ! କହି ଭିତରକୁ ଗଲା ।

ତୁ ନ ହୋଇଥିଲେ ଏ କାମ ଆଗେ ଉଠିଆନ୍ତା । ମାଇପି ଲୋକ ଆଉ ସେଠାରେ କିଏ ଅଛି ଯେ କରନ୍ତା ! ଯାହା ହେଉ ବାବୁ ବି ତତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ଦିନେ ନ ଦେଖିଲେ ବଣା ହୋଇଯାନ୍ତି । ସେଦିନ ଦେଖିଛି ପରା···ଅବଧାନଙ୍କ କଥା ନ ସରୁଣୁ ସେବ ଭିତରୁ ଆସି ପାନ ବଢେଇଲା ଅବଧାନଙ୍କୁ । ଅବଧାନଙ୍କ କଥାରେ ରହସ୍ୟର ଗନ୍ଧ ପାଇ ସେ କଥାର ମୋଡ଼ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ କହିଲା—ହଉ ଅବଧାନେ କହିଲ, କନ୍ୟା କୋଉଠି ଠିକଣା ହେଲା ? ଠିକ ହୋଇଗଲେ ଏଇ ଆଷାଢରେ କାମ ସାରିଦିଅନ୍ତି··· ।

ସେଇ କଥା ପରା ବୁଝିବାକୁ ଆସିଛି । ପୁଅର ଜାତକଟା ଆଣିଲୁ !

ଜାତକ କଣ ଅଛି । ଟିପଣା କହିବ ତ ବାହାର କରିବ କୋଉଠି-ଥିବ ! କହି ସେବ ଭିତରକୁ ଗଲା । ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ କନା ପୁଟୁଳି ଆଣି ଅବଧାନ ଆଗରେ ଖୋଲିବସିଲା ।

କେତେ ବଅସ ହେବଟି ତାକୁ ?

ଏଇ ବୈଶାଖକୁ ବାଇଶି ପୂରି ତେଇଶି ପଶିବ । ଦେଖିଲ ଅବଧାନେ ଏଇଟା ବୋଧେ··ହଁ, ଏଇ ଖଣ୍ଡିକ ତ ! ପୁରୁଣା ତାଳପତ୍ରଟିଏ ବଢ଼େଇ ଦେଇ ଅବଧାନ ମୁହଁକୁ ଅନେଇଲା ସେ । ଅବଧାନ ପିଣ୍ଡା ଦେହରେ ଖଡ଼ିରେ କହି ଗାରେଇ କହିଲେ—ସେବ, ଦାନା ଭାଗ୍ୟ ଖୁବ ତେଜ ! ତା ଭାଗ୍ୟରେ ତ ବଡ଼ଘର କନ୍ୟା ଯୋଗ ଅଛି··କହୁ କହୁ ପୁଣି ଖଡ଼ି ଘୋରିଲେ ।

ଦେଖମ ଅବଧାନେ, ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖ, ଏମିତ କ'ଣ ଅଛା କଲ୍ପରା କହୁଛ, ଖଣ୍ଡି ଖଣ୍ଡି ପୁଅକୁ କୋଉ ବଡ଼ ଲୋକ ଝିଅ ଦବମ ?

ନା, ଠିକ ସେଇଆ ତ···ଏ କୋଷ୍ଠୀରେ ପୁରୁଷ ନଇଛ ସ୍ତ୍ରୀ ଉଇଛ, ତେବେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ବାହାଘର ହେଲ ଭଲ ଲାଗୁନ...!

କ'ଣ ଅବଧାନେ ତମେ କହୁଚ ମ ! ଝିଅ ନକ୍ଷତ୍ରରେ ବାହା— କନ୍ୟାର ରବଶୁକ୍ରି ଗୁରୁଶୁକ୍ରି ହେଲେ ଆପେ ଆପେ ବରକୁ ଟାଣିନେବ । ତମେ ଟିକେ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖୁନ । ଟିପଣୀଟି ନେଇଯାଅ, କୋଷ୍ଠିଟି ଏ କରିଆଣିବ—ନବ କଛ ପାନଖିଆ ।

ହେଁ, ହେଁ, ଇମିତ କହୁଚଲ ଅବଧାନ କ'ଣ ଭୁଲିବ—ବଡ଼ଘର ବୋହୂ ଆଣିବୁ—ଏତକବେଳୁ ବାବୁଙ୍କ କାନରେ ଟିକଏ ପକେଇ ଦେଇଥା—ହଁ ସେବ, ମୁଁ ଯୋଉଠି ବୁଝିଛୁ ସେମାନେ ରାଜି ହେଲେ, ବର ଆଉ ଘର ଦେଖିବାକୁ ଆସିବେ—ତୋର ଅସୁବିଧା କଛ ନାହିଁତ !

ଆସନ୍ତୁ, ଘର ତ ମୋର ପଡ଼ିଛୁ ତେବେ ବର କଣ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଆସି ପାରବ ! ତମେ ବେଲସୁ କହୁଛ ମୁଁ ଚଠି ନେଖି ଡକେଇ ପଠେଇବି । ତେବେ ଆଗେ ଠିକ କର, କଥା ପକାଅ···କେବେ ଆସିବେ ଜଣେଇବେ ନାହିଁ !

ଭଲ କଥା କହୁଛୁ, କଥା ପକା ହେଲେ ସେମାନେ ଗ୍ରେଗରେ ଖବର ନେଇ ପାରନ୍ତ···ଆମର ଲୁଚା ଛପା ତ କଛ ନାହିଁ...ଅବଧାନେ ଆଖିରୁ ଚଷମା କାଢି ଭଙ୍ଗା ଫ୍ରେମଟାରେ ସୂତା ବାନ୍ଧଲେ ।

ତମେ ଜାଣିନ ଅବଧାନେ, ତମେ ତ ଏ କେଇ ବର୍ଷ ହେଲା ଏ ଗାଁକୁ ଜୋଇଁ ହେଇ ଆସିଲ । କହି ବସିଲେ ଗୋଟାଏ ପୁରାଣ ହେବ...କହୁ କହୁ ଆଗ ପଛକୁ ଟିକେ ଅନେଇ ଦେଇ ନିଚା ଗଳାରେ କହିଲ ସେବ—ଏ ସାଇ ପଡ଼ିଶାରେ ମତେ ଦେଖି ପାରନ୍ତିନ । ଏମାନେ ହେଲେ ବାବୁ ଘର ଚାକର ଡାକର ଲୋକ, ଜମି ବାଡ଼ିରେ ଯାହା କଲେ ସବୁ ମାରି ପିଟି ଖାଆନ୍ତେ, ମୁଁ ଯେବେଠୁ ଏଠି ରହିଲିଣି ସେତକ ହେଇ ପାରୁନ···ବୁଝିଲ ! ଏମାନେ

ମୋ ପୁଅକୁ କୁଆଡ଼େ ବାହା କରେଇ ଦେବେନ...କଣ ନା ଗଣ୍ଡି ପୁଅଟା ଏଠି ଅଇଥାନା ହେଇଯିବ...ମୁଁ ବି କାନରେ ଗଣ୍ଠି ପକେଇଛି । ଦେଖିବା ତ ! ମୁଁ ବଞ୍ଚିଥିବା ଯାକେ କୋଉ ବାପର ପୁଅ...ମତେ ଏଠୁ ତଡ଼ିବ... କହୁ କହୁ ଉତ୍ତେଜିତ ହେଇ ଉଠିଲା ସେବ !

ହଉଲେ ମୁଁ ଯାଉଛୁ...ଠିକେ ଠିକେ ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ ଯେ ତେବେ ସାଇ ପଡ଼ଶା ହେଇ ପଡ଼ିଥାଏଁ ସଂସାରୁ କଏଁ କଣ ନେଇଯିବ...ଯିଏ ଯାହା ପାଇଁ ଗାତ ଖୋଳିବ, ସେ ସେଇଥିରେ ପଡ଼ିବ ଲୋ ସେବ ! କହି ପାଦ ବଢ଼େଇଲେ ଅବଧାନେ ।

ଆଗରୁ ପର କେଇଟା ପ୍ରସ୍ତାବ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଛନ୍ତି, ସେଇଥିପାଇଁ କହୁଛି ଆଗରୁ ଜାଣିଲେ ସେମାନେ ସିଧା ଏଇଠିକି ଆସି ଆଖିରେ ଦେଖି କାନରେ ଶୁଣି ଯାଆନ୍ତେ...ତେଣିକି ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ବସନ୍ତେ, ନଇଲେ ନାହିଁ...।

ଆଲୋ ବେଳ ଆସି ଦଶଟା ହେଲାଣି, ଯା ଦାନ୍ତ ଘଷ...ମୁଁ କ'ଣ ଏତେ ଗରଜୁଆ ଆର ମଣିଷ ! ସେବ ସେତେବେଳକୁ ଭିତରକୁ ଯାଇଥିଲା । ଆଳିରେ ଗୁଡ଼ଳ ଆଉ ପଶବା ଦି'ଟା ଆଣି ଅବଧାନଙ୍କୁ ଦେଲା—ଆଉ କାନରୁ କିଛି ପଇସା କାଢ଼ି ଅବଧାନଙ୍କୁ ଦେଇ ଦେଇ କହିଲା—ନେଇଥାଅ, ଆର ଥରକୁ ଦେବି । ମନ ଦୁଃଖ କରନା—ଦୀନାକୁ ଅଇଥାନ କର । କଲ୍ୟାଣ କର—ସେ କଣ ତମକୁ ଦବନ !

ହଉ ଯା !

ଅବଧାନେ ଗଲାପରେ ସେବ ବାଡ଼ରୁ ବାଇଗିଆ ଡାଳ ଖଣ୍ଡେ ଭାଙ୍ଗି ପକାଇ ଦାନ୍ତ ଘଷି ବସିଲା—ମନେ ମନେ ରଗରଗ ହେଉଥାଏ—ଦେଖିବ ଲୋ ସବାଖାଇଏ, କେମିତି ଘଇତା ନେଇ ନାଚବ...ରୁହ ।

ସେବ କଲୋ ! କଲୋ କଣ କରୁଥିଲୁ କି ? ଦଶଟା ବେଳ ଆସି ହେଲାଣି ଦାନ୍ତ ଘଷିନୁ । ସେବ ଦାନ୍ତକାଠି ଟାକୁ ତଣ୍ଡି ଯାକେ ପୂରେଇ ଗାଁ

ଗାଁ ହେଉଥାଏ । ତାର କାମ ଯେମିତି, ଦାନ୍ତଘଷା ଆଉ ଖାଇବାଟା ବି ସେମିତି । ସେବ ଥରେ କାମରେ ହାତ ଦେଲେ ନ ଛାଡ଼େ, ଖିଆପିଆ ଭୁଲି ଲାଗିଥିବ !

କାଲେ ହେ, ଜଲ୍‌ଦି ଯା ବାବୁ ଡାକେଇଛନ୍ତି ।

କୋଉ ବାବୁ କାଲେ ! ସେବ ଦାନ୍ତକାଠି ପାଟିରୁ କାଢି କୁଳୁ କୁଳୁ କରୁ କରୁ କହିଲା ।

ତୋର ଜାନକୀ ସାଆନ୍ତ ଲୋ ! ଆଉ କିଏ ? ଗ୍ରେସର ହେଲେ ମୁଁ ଯାଉଛି ଲୋ ମା ! ହଁ, ଜଲ୍‌ଦି ଯାଲୋ । ବାବୁ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହଉଥିଲେ । କହି ଚାଲିଗଲା ମାଇପିଟି ।

ଧାନା ! ଧାନାରେ···

ବାବୁଙ୍କ ଡାକ ଶୁଣିପାରିନି ଧାନା, କିନ୍ତୁ ସାଇକେଲ ଘଣ୍ଟିରେ ଧାନା ଠିକ୍ ଠଉରେଇ ପାରିଛି ବାବୁ ଆସିଲେଣି । ସେ ତରବରରେ ଛୁଟି ଆସି ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରୁ ସାଇକେଲଟା ଟେକି ନେଇଗଲା ବାରଣ୍ଡା ଉପରକୁ । କମଳ-ଲୋଚନ ବାବୁ ବୈଠକ ଘରକୁ ଆସି ଚେୟାର ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ଧାନା ପଙ୍ଖାଟା ଆଣି ବିଞ୍ଚିବାକୁ ଲାଗିଲା । କମଳଲୋଚନ ବାବୁ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ 'ଦୀର୍ଘ ଛ' ମାଇଲ ଉଠାପଡା ରାସ୍ତାରେ ସାଇକ୍ଲିଂ କରି କରି । ତାଙ୍କ ବୟସରେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ରାସ୍ତା ସାଇକ୍ଲିଂ କରିବା ମାନେ ଶରୀର ଉପରେ ଅଯଥା ଅତ୍ୟାଚାର କରିବା । ବାବୁଙ୍କ ଗମ୍ଭୀର ଦେଖି ଧାନା କିଛି ପଚାରିବାକୁ ସାହସ କରୁ ନ ଥାଏ । ଅନ୍ୟଦିନ ହୋଇଥିଲେ କମଳ-ଲୋଚନ ବାବୁ ଆଗରୁ ଆଲୋଚନା ଆରମ୍ଭ କରି ଦିଅନ୍ତେଣି । ଚାକରି

ବେଲର ସାଙ୍ଗ—ତାଙ୍କ ପରିବାରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶିକାର କଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାନା ଖାପଛଡ଼ା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି । କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ଟିକିଏ କୁହାଳିଆ ଲୋକ । ସଚେତ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ କେବେ ଚୁପ ହୋଇ ବସିବା ଦେଖା ଯାଇନ । ଏଣୁ ଆଜି ବାବୁଙ୍କୁ ନୀରବ ଦେଖି ମୀନା କିଛି କହିବାକୁ ସାହସ କଲାନି । କିଛି ସମୟ ପରେ ମା' ଆସିବାରୁ ମୀନା ପଙ୍ଖା ରଖି ଦେଇ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଗଲା ।

ସ୍ତ୍ରୀ ହୈମବତୀ ପଙ୍ଖା ଉଠାଇ ପୁଣି ବୁଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ବି ଟିକିଏ ମନେ ମନେ ଆଶଙ୍କା କଲେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ନଥର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟତା ଦେଖି ।

କେତେବେଳୁ ଆସିଲଣି ?

କମଳଲୋଚନ ବାବୁ କେବଳ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲେ ।

ତୁମି କଣ କହୁଥିଲ ? ହୈମବତୀଙ୍କ ଉତ୍କଣ୍ଠା ବଢ଼ି ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଆଶଙ୍କା ବି ହେଉଥିଲା କମଳଲୋଚନ ବାବୁଙ୍କ ହାବଭାବ ଦେଖି···ଏଣୁ ସେ ଖୁବ୍ ସଂଯତ ହେଉଥାନ୍ତି କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ।

ମନୋଜ ଘର ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଇଛି ।

କୁଆଡ଼େ ? ବାହାଘର ମାସେ ନ ପୂରୁଣୁ······

ଜାନକୀ ଗୋଟାଏ ଧୂର୍ତ୍ତି, ମଣିଷପଣିଆ ଜାତି ନାହିଁ । କଥାରେ କଥାରେ ଯାହା କହିଲି, ତା ଘର ନ ହୋଇଥିଲେ ଉଚିତ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତି···

ଏଁ ! କଣ ଏମିତି କହୁଛ ! ସମ୍ବନ୍ଧ ସାଙ୍ଗରେ କଳି କଜିଆ କଲ ନା କଣ ?

କମଳଲୋଚନବାବୁ ଚେୟାର ଛାଡ଼ି ଉଠି ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ରାଗରେ ତାଙ୍କ ମୁହଁ ନାଲି ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । କହିଲେ—ମୁଁ ତାକୁ କୁଆଡ଼େ ଠକି ଦେଇଛି···ଛି, ଛି—କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକକୁ ଆଜି ଗୋଟାଏ ଇତର ଲୋକଠାରୁ ଯାହା ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ହେଲା—ପ୍ରଥମରୁ କହୁଛି—ଏ ମଫସଲ ଲୋକଗୁଡ଼ାକ ଉପରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ, ସବୁବେଳେ ସନ୍ଦେହ···ଯେତେହେଲେ ବି

ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେନ···ବନ୍ଧୁତାର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିବେନ—ଶେଷରେ ସେଇଆ ହେଲା....

କଣ କହୁଚ ତମେ ! ଆମେ ଠକି ଗଲୁ...କୋଉଥିରେ, ସୁନାରେ ?

ଧେତ୍···ସୁନା ନୁହେଁ, ସୁନା ନୁହେଁ—ତମ ଝିଅ ସୁନାଟି କୁଆଡ଼େ ଖାଣ୍ଟି ନୁହେଁ । ସେ ପରିଷ୍କାର କହିଲା ମନୋଜ ଯେ କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ପଳେଇଚ ତାର କାରଣ ହେଲା ସୁମିତ୍ରା···

ହୈମବତୀ ଚୌକିଟା ଉପରେ ଲଥକିନା ବସିପଡ଼ିଲେ—କି ସମ୍ବାଦ ଆଜି ସେ ପାଇଲେ ! ଝିଅ ପିଲାଟି ଏତେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ସବୁ ଦାବୀ ପୂରଣକରି ଶେଷରେ ମିଳିଲା ଅପବାଦ ! ସେ ଭାବୁଥିଲେ ଢେର ଉଚ୍ଚ ଜାଗାରେ ବସି ପାରିଥାନ୍ତେ—ମନେ ମନେ ନିଜକୁ ଧିକ୍କାର କଲେ ସେ ।

ମନୋଜ ଯିବା କଥା କ'ଣ ସୁମି ବି ଜାଣିନି···ସୁମି କ'ଣ କହିଲା ?

ସୁମି, ସୁମି ! ଧରନା ସେ ନାଁ ମୋ ଆଗରେ···ଏ ସବୁ ଶୁଣିଲା ପରେ ଆଉ ସୁମି ସହିତ ଦେଖା କରିଥାନ୍ତି ନୁହେଁ—ତାହାହେଲେ ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟରସ୍‌କୁ ସୁବିଧା ଦେଇଥାନ୍ତ ମୋ ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଟିକିଏ ତଳକୁ କରିଦେବା ପାଇଁ...ସେ ଝିଅ ସହିତ ମୋର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ···ଚେୟାରରେ ବସି ପଡିଲେ କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ।

ଝିଅର ଦୋଷ ଏଥିରେ କ'ଣ ମ ! ମନୋଜ କାହିଁକି ଗଲା—କାଲେ ବାପ ପୁଅର କିଛି ଲାଗିଥିବ ? ସେ ଡାକ୍ତରୀ ପରେ ବିଲାତ କି ଆମେରିକା ଯିବାକୁ କହୁଥିବ...ସମୁଧୀ ତ ଟଙ୍କା ଲୋଭୀ ! ମନା କରୁଥିବ—ଏଥିରେ ଝିଅର ଦୋଷ କ'ଣ ?

ଦେଖୁଚ ହେମ, ତମେ ଯେପରି କାଲି ସକାଳେ ନୂଆ ବୋହୂ ହେଇ ଏ ଘରକୁ ଆସିଚ···ସେଇପରି କହୁଚ । ମନୋଜ ସହରରେ ରହିବା ପିଲା··· ଉଚ୍ଚ ସର୍କଲରେ ମିଶୁଥିବ....କେତେ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବୀ ଥିବେ, ବିଶେଷତଃ ଗୋଟିଏ ଧନୀ ସନ୍ତାନକୁ ଆଜିକାଲି ଶିକ୍ଷିତା ଝିଅମାନେ ଯୋଉମାନେ କି

ଟିକେ ତଳସ୍ତରର···ଫାନ୍ଦରେ ପକାଇବାକୁ କମ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତନ... ମନୋଜ ଯଦ ଆଗରୁ କାହା ଫାନ୍ଦରେ ପଡ଼ିଥିବ...

ତା ହେଇଥିଲେ ସ୍ୱାମି ପାଖରୁ ନିଶ୍ଚୟ ମନୋଜ ବିଷୟରେ ସବୁ ଜାଣି ହେଇଥାନ୍ତା···ତେବେ କଣ ସ୍ୱାମିଙ୍କୁ ମୋଟେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ମନୋଜ···ପ୍ରଶ୍ନମୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଥରେ ଅନେଇଲେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ହେମବତୀ ।

ତା' ହେଇଥିଲେ ଜାନକୀ ଏ ଧରଣର ଟିପ୍‌ପଣୀ କାହିଁକି କରିଥାନ୍ତା··· ଯା' ମାନେ ସେ କହିବାକୁ ଚାହେଁ ସ୍ୱାମି ନଷ୍ଟଚରିତ୍ରା ଆଉ ତା ପୁଅ ମନୋଜ ଡାକୁଣି ବିଦ୍ୟା ଜାଣି ଥିବାରୁ ହଠାତ୍ ତା ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିଲା— ଯାହା ଫଳରେ ସେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଇଛି···

ସମୁଦ୍ର ଏତେ ତଳକୁ ଯାଇ ପାରିଲେ···ଛି, ଲୋକଟା ହୁଏତ ନିଜେ ଦୁଷ୍ଟଚରିତ୍ର···

ହୁଁ, ଶୁଣ ହେମ ! ମୋର ଅନୁମାନ, ଜାନକୀ କାନରେ କେତେକ ଗଣ୍ଡି ମାଇକିନିଆ ଏଣୁ ତେଣୁ ଫୋପାଡ଼ିଥିବେ....ସେଇଥିରେ ଜାନକୀର ଧାରଣା ବଦ୍ଧମୂଳ ହେଇ ଯାଇଛି—ତା ଛଡ଼ା ସେ କେଉଁ ଜଣେ ସଜ୍ଜନ ଏ ଧାରଣା ତମକୁ କହି ଦେଲା ! ମୁଁ ନିଜେ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଖୁଣ କେଶରୁ ବଞ୍ଚେଇଛି—କଲେଜରେ ବ ବର୍ଷେ ଢ ବର୍ଷ ମୋ ସହିତ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ତା ଚରିତ୍ର ବିଷୟରେ ଜାଣିଥିଲି···ଝିଅମାନଙ୍କ ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇ ବି. ଏ. ଫେଲ ହେଲା । ମୁଁ ପାଶକରି ଚାକିରିରେ ପଶିଲି । ତା ବାପ ଥାଏ ଗୋଟାଏ ଷ୍ଟେଟ୍‌ର ଦେୱାନ୍—ଅଜସ୍ର ପଇସା···ଦିନାକେତେ ବାହାରେ ବୁଲି ବୁଲି ଶେଷରେ ଗାଁକୁ ଆସିଲା···ତାପରେ ଦିନାକେତେ ମୁଁ ତା ଖବର ରଖି ପାରିଲିନି । ୫।୧୦ ବର୍ଷରେ ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ଜାନକୀ ପ୍ଲେଟସ୍ୱ ଗୁହିଲେ ୫୦ ହଜାର ଗଣିଦେଉଚ...ଗଣି କି ଜୋଉଥିଲା···ଜାଣିଚ ହେମ···ଏତେ ପଇସା ସେ କେମିତି ଜମେଇ ପାରିଲା ?

ହେମବତୀ ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା କାହାଣୀ ଶୁଣିଲା ପରି ଉତ୍କଣ୍ଠ ହେଇଆନ୍ତି । ଏତେ ପଇସା ଲୋକଟା ଜମେଇଚି···

ବିଶେଷତଃ ଗାଁରେ ଏତେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ କେହି ରହୁ ନ ଥିଲେ—ଏଣୁ ଯୋଗାଡ଼ କରି ଇଉନିଅନ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟଟାଏ କୌଣସି ମତେ ହୋଇଗଲା—ତାପରେ ଚାଲିଲା ରୋଜଗାର । ଖାଲି ଟାଉଟରି...ଜାଲିଆତି—ଫିସାଦି—ଗଣ୍ଡିଙ୍କ ଭିତି ଏପାଖ ସେପାଖ କରି ଲକ୍ଷପତି ହୋଇ ପାରିଲା ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟସ୍ଥ...ଆଉ ଆମେ...ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୃତୀ ଛାତ୍ର ହୋଇ ସବ୍‌ଡେପୁଟୀରୁ ଡେପୁଟୀ...ଚାକିରିର ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖି ଲେଖି ବାଳ ପାଚିଗଲା...କହି ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ଚେୟାରରେ ଡଳି ପଡ଼ିଲେ ।

ମନୋଜ ଉପରେ କିନ୍ତୁ ତାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିନି—ତମେ ଟିକେ ନିଜେ ମନୋଜକୁ ବାଟେଇ ଦିଅନ୍ତନି ! ତ୍ୟୁଅ ଜୀବନଟା କଣ ସତରେ ମାଟି ହୋଇଯିବ ?

ସୁମିତ୍ରା କଥା ଭୁଲି ଯାଅ ହେମବତୀ ! ତା କଥା ଯେତିକି ଚିନ୍ତା କରିବ, ସେତିକି ଅଶାନ୍ତି ବଢ଼ିବ । ଶେଷ ଜୀବନଟା ଆମର ଟିକେ ହେଲେ ଶାନ୍ତିରେ କଟୁ !

ଦୀନା ! ଦୀନା ରେ ! ପାଣି କାଢ଼ିଲୁ !

ଦୀନା ଆସି ହାଜର ହୋଇଗଲା ହାତରେ ଗୋଟାଏ କଣ କାଗଜ ଧରି...

କଣ କରେ ସେ ? କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ହଠାତ୍ ପଚାରି ଦେଲେ । ସେ ବେଶ୍ ଟିକେ ହାଲ୍‌କା ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁ କଥା କହିପାରିଥିବାରୁ ।

ବୋଉ ଚଠି ଦେଇଛୁ—ଦୀନା କହି ଚାଲିଯାଉ ଥିଲା । ବାବୁ ଡାକିଲେ—ଆରେ ଶୁଣ, ଶୁଣ, ତୋ ବାହାଘର କଥା କୋଉଯାକେ ଗଲା—ହେମ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଟିକେ ହସିଲେ କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ।

ଦୀନା ଲାଜରା ହୋଇଗଲା । କହିଲା—ଲେଖିଛୁ ଠିକ୍ ହୋଇ ଗଲେ ବସିବା ଜାଗାରୁ ଉଠି ଆସିବୁ ।

ବୋଉକୁ ଲେଖିଦେ—ତୋ ବାହାଘର ଏଇଠି କରି ଦେବି—ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିକୁ ମୋଟେ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ—ବୁଝିଲୁ ! ହଉ ଯା—

ସେଦିନ କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ସମୁଦ୍ର ପାଖରୁ ଆସି ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ମୁଖରତା ଫେରି ପାଇଥିଲେ ହେଁ ହୈମବତୀ ଚନ୍ତାର ଅଥଳ ଜଳରେ ଭାସୁଥିଲେ—କୂଳ କିନାର କିଛି ପାଉ ନ ଥିଲେ—ମନୋଜ ଯଦି ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାହା ହୁଏ, ସୁମିତ୍ରା କଥା କଣ ହେବ••• ।

ଗତ କେଇଦିନ ଧରି ସୁମିତ୍ରା ନିଜକୁ ଆବଦ୍ଧ କରି ରଖିଛି ନିଜ ଶୋଇବା କୋଠରୀ ଭିତରେ । ନିରାଶାର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ବୁଡ଼ିରହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିବାହିତ କରୁଛି । କିଶୋରୀ ଜୀବନରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ ମଳୟର ସ୍ପର୍ଶ ବାଜିଲା, ସେତେବେଳକାର କୁତୂହଳ, ଯୌବନର ମଉଆଳୀ ସ୍ୱପ୍ନ, ଜୀବନର ରଙ୍ଗୀନ ଆଶା ବର୍ଣ୍ଣ ଦି'ଟା ନ ପୁରୁଣୁ ସବୁ ଯେପରି ନିଃଶେଷ ହୋଇଗଲା । ଗୋଟାଏ ମିଳନ ବ୍ୟାକୁଳ ସ୍ରୋତସ୍ୱତୀ ଧାରା ସାଗର ସଂଗମ ପୂର୍ବରୁ ଆକସ୍ମିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଦ୍ୱାରା ଶୁଖି ଯାଇଛି । ଏପରି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୁଏତ ଖୁବ କ୍ୱଚିତ ଘଟିଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ କାହାକୁ ସେ ଦାୟୀ କରିବ । ଜନକ, ଜନନୀ, ଶ୍ୱଶୁର, ସ୍ୱାମୀ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ପରିସ୍ଥିତିର ପରିଧିରେ ବନ୍ଦୀ ଲୁଛନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆକସ୍ମିକ । ମନୋଜର ପଦପାତ ତା ଜୀବନରେ କଣ ଆକାଂକ୍ଷିତ ଥିଲା କେବେ ? ଆକାଂକ୍ଷିତ ଥିଲେ ଏପରି ଭୂମିକମ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ତା ଜୀବନଟା ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇ ଯାଇନଥାନ୍ତା ! ମନୋଜ ତାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିଛି, କି ମନୋଜକୁ ସେ ପ୍ରତାରିତ କରିଛି ତାହା ଆଜି ବିଗ୍ଧର ସାପେକ୍ଷ ।

ସେଦିନ ରାତିର କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେ ପଡ଼ୁଛି ସୁମିତ୍ରାର । ତା’ ଏକ ଦୁର୍ଯୋଗ ରାତି । ଆଜି ଯାହା ଦୁର୍ଯୋଗ ବୋଲି କହି ପାରୁଛି, ସେ ଦିନ ତା’ ଥିଲା କେତେ ସୁନ୍ଦର, ସୁଖକର । ଗୋଟିଏ କିଶୋରୀ ନାରୀର ଜୀବନରେ ଥରେ ଆସେ ସେ ରାତି । ସୁମିତ୍ରା ଜୀବନରେ ବି ଆସିଥିଲା । ସେଇ ବାସର ରାତିରେ କିଶୋରୀ ବଧୂ ହୃଦୟର ସମସ୍ତ ସଞ୍ଚିତ ମଧୁ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇ ଦେହ ପ୍ରାଣ ମନ ସମର୍ପି ଦିଏ ପୁରୁଷର ସମ୍ଭୋଗ ଲାଗି । ଏହାହିଁ ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରା । କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ସେ ଅତିମାତ୍ରାରେ ଲଜ୍ଜାଶୀଳା ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ତାକୁ ଯେତେ-ବେଳେ ବାସରଘରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆହେଲା, ସେ ଏକ ପଲକରେ ଦେଖିନେଲା ମନୋଜକୁ । ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ଟିପୟ ପାଖରେ ବସି ସେ ଚିଠିଗୁଡ଼ାଏ ଘାଣ୍ଟୁଥିଲେ । ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ଅଭିନନ୍ଦନ ପତ୍ର, . . ଶୁଭେଚ୍ଛା ବାଣୀ । ପଲଙ୍କ ଧାରରେ କେତେବେଳଯାଏ ବସି ରହିବା ପରେ ମନୋଜ ଉଠିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସୁମି ପାଖକୁ ଆସି ତା ଆନତ ଆନନଟିକୁ ଟେକି ଧରିଲା । ସେ ଦୃଷ୍ଟି ତଳକୁ କରିନେଲା । ତା ପରେ ପଲଙ୍କ ଉପରୁ ତାକୁ ଟେକାଧରି ଛିଡ଼ା କରିଦେଲେ ସେ । ପୁଣି କିଛିକ୍ଷଣ ଆପାଦ ମସ୍ତକ ଚାହିଁ ଦେଇ ଜର୍ଜେଟ ଶାଢ଼ୀର ପଣତଟା ଧରି ଏତେ ଜୋରରେ ଟାଣିଦେଲେ ଯେ ନଟୁପରି ଘୂରି-ଘୂରି ତଳେ ତଳି ପଡ଼ିଲାବେଳେ ପତନରୁ ଟେକି ଧରିଲେ ସେ ଅର୍ଦ୍ଧ ନଗ୍ନ ଦେହଟାକୁ । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ସେ—ଏକ ଅଭଦ୍ରାମି ! କିନ୍ତୁ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । ହୁଏତ ବାସରରାତିର ନବବଧୂକୁ ହୃଦୟ ବେଦୀରେ ବସାଇ-ବାର ଏହା ପୂର୍ବରାଗ । କେତେବେଳଯାଏ ସେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଓଠ ଓ ଆଖିକୁ ଅନାଇ ରହିଲେ । ଡାକ୍ତର ଯେପରି ସତର୍କତା ସହିତ ରୋଗୀର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରେ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ସୁମିତ୍ରା ଦେହର କୌଣସିଟି ଅଂଶ ବାଦ ଦେଲାନି । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ସୁମିକୁ ଆସଙ୍ଗତ ମନେ ହେଲା—ତା ପରେ ପୁରୁଷର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ବେଶ ଉପଭୋଗ୍ୟ ହେଲାପରି ଜଣାଗଲା ତାକୁ । ସୁମିକୁ ପଲଙ୍କ ଉପରକୁ ଠେଲି ଦେଇ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ସେଇ ଟିପୟ ପାଖକୁ ମନୋଜ ।

ଡାକିଲା—ସୁମି !

ସୁମି ଶାଢ଼ୀଟାକୁ ଦେହାବୃତକରି ପାଖେଇ ଛିଡ଼ା ହେଲା ମନୋଜର । ମନୋଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରେମର ସମ୍ମୋହନ ରାଗ । ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲା ସେ ।

ଜୀବନରେ କେବେ ଭୁଲ କରିଛ ?

ସୁମିତ୍ରା ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଏ ପ୍ରକାର ଅନଭିଳଷିତ ପ୍ରଶ୍ନରେ ।

ନା !

ଜୋର ଦେଇ କହିପାରିବ ? ନା—କହି ପାରିବନି...ତମେ ଭୁଲ କରିଛ, ମୁଁ ବି କରିଛି....କହି ସେ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଅନେଇଲେ । କି ଗଭୀର, କି ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ସେ ଦୃଷ୍ଟି ! ସୁମି ଚାହିଁ କହିଲା—କଣ ସେ ଭୁଲ କରିଛ....

ନା ! ସୁମି ଏତକ କହିଦେଇ ଭାବିଲା—ନା କହି ସେ ଭୁଲକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କଲା ନାହିଁ ତ ! କେଡ଼େ ଜାଣି କି ସତେ ମନୋଜ !

ସୁମି ! ଏ ରାତି ଆମ ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରେତ ନୁହେଁ । ଆମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ଭୁଲର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ସମୟ ଦରକାର··· ତାପରେ ହିଁ ଆମର ଦେଖା ହେବ—ସେ ଦେଖା ହେବ ସାର୍ଥକ ଆଉ ସୁନ୍ଦର !.!

ସୁମି ଅବୋଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନେଇଲା ମନୋଜକୁ । କଣ ସେ କହି ଯାଉଛି—ସୁମି ଯେପରି ବୁଝି ପାରୁନି···

ମନୋଜ ପୁଣି କହିଲା—ଶପଥ କର, କାହା ଆଗରେ ଏ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିବନି । ତମ ପଛରେ ମୋର ଶୁଭେଚ୍ଛା ରହିଛି···କହି ସୁମିକୁ ଦୁଇ ବାହୁ ଭିତରକୁ ଟାଣି ଆଣି ଆଶ୍ଳେଷ କଲା । ମୁଗ୍ଧ ନୟନରେ ଥରେ ଦେଖିନେଲା ବଧୂର ବଧୂଟିକୁ । ସୁମି ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ଜୀବନର ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଶାଶ୍ୱତ ଆଉ ସୁନ୍ଦର କରିବା ପାଇଁ । ଜୀବନରେ ଯୌବନର ଅଳିଭା ସ୍ୱାକ୍ଷର ! କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟି ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଲଜ୍ଜାହୀନ, ଭୟହୀନ ଭାବରେ ପରସ୍ପରର ଆଲିଙ୍ଗନାବଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ପ୍ରାଣର ସ୍ପନ୍ଦନ ନ ଥିଲା ସେଥିରେ ଟିକିଏ ହେଲେ, ନ ଥିଲା ସୂକ୍ଷ୍ମ ହୃଦୟ-

ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ସୁମିତ୍ରା ଦେହର କୌଣସି ଅଂଶ ବାଦ ଦେଲାନି ।

ବୁଝିର ବିଳାସ । ରକ୍ତ ମଦଭାଣ୍ଡକୁ ପିପାସୁ ମଦ୍ୟପ ଦଉଡ଼ିଲା ପରି ମନୋଜ-ସୁମି ପରସ୍ପରକୁ ପାଇବାର ବୃଥା ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଆନ୍ତି ।

ହଠାତ୍ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଆଶ୍ଳେଷମୁକ୍ତ କରି ମନୋଜ ନିଷ୍କ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଗଲା କୋଠରୀରୁ । ସୁମିର ରାତିଟି ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଭିତରେ କଟିଗଲା ।

ସୁମିତ୍ରା କାନ୍ଦୁଛି । ମନୋଜକୁ ଧରି ରଖି ପାରିଲାନି ସେ ଘରରେ । ଏ ଭୁଲର ଯେପରି ସଂଶୋଧନ ନାହିଁ । ବରଂ ତାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେଇ ଚାଲିଛି । ସେଇ ଘଡ଼ିଟି ପରେ ଆଉ ଦେଖା ପାଇନି ସେ ମନୋଜର । ମନୋଜ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଇ ଯାଇଛି । ମନୋଜ ଗୃହତ୍ୟାଗର ନିମିତ୍ତ ହେଇଛି ସୁମିତ୍ରା ! ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କ ଅପବାଦ ଆଉ ସେ ପାଆନ୍ତା !

ସୁମିତ୍ରା ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଲୋଟି ପଡ଼ିଲା । ଅସହ୍ୟ ବେଦନାରେ ତା ଛାତି ଫାଟି ଯାଉଥାଏ···ଏ ଅପବାଦ ସେ କିପରି ସହିବ···କିପରି ଦିନ କାଟିବ ଆତ୍ମଗ୍ଲାନି ଭିତରେ···

ବାହାରେ କଡ଼ା ଶବ୍ଦ ହେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପଶି ଆସିଲା ସେବ ।

ମା, ଉଠନ୍ତୁ, ଦଶଟା ବେଳ ଆସି ହେଲାଣି, ଜଳଖିଆ ଖାଇ ଦିଅ—ଏଇମିତି କେଇଦିନ ମନ ଦୁଃଖ କରିବ···

ସୁମିତ୍ରା ଉଠିଲାନି । ସେମିତି ତକିଆ ଉପରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିଥାଏ । ସେବ ପାଖକୁ ଆସିଲା—ସ୍ନେହରେ ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଇ କହିଁଲେଇ କହିଲା—ସାନବାବୁଙ୍କ ପାଗଳା ମନ, କୁଆଡ଼େ ଏତେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ସେମିତି ହୁଅନ୍ତି । ସେ ବଳେବଳେ ଆସିବେ—ଉଠ ମା !

ତୁ ଯା' ସେବ ! ମତେ ବିରକ୍ତ କରନା—

ସେବ ! ବୋହୂ ଖାଇଲେଣି ? ବାହାରେ ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ପାଟି ଶୁଭିଲା ।

ହେଇ ଉଠ, ବାବୁ ଆଇଚନ୍ତି, କଟକ ଯାଇଥିଲେ—କାଲେ କିଛି ଖବର ଆଣିଥିବେ—ଉଠ ମା

ସୁମିତ୍ରା ଉଠି ଛିଡ଼ା ହେଲା । ଜାନକୀ ବାବୁ କବାଟ ଠେଲି ଭିତରକୁ ଆସିଲେ—

ମା, ଏ ଜଳଖିଆ ଖାଇ ଦେ—ମନୁ ସେମିତି ପିଲା ନୁହେଁ, କଟକରୁ ଯା' ଖବର ପାଇଲି ସେ କଲିକତା ଯାଇଥିବ—ଡାକ୍ତରୀ ବିଦ୍ୟାରେ ଉଚ୍ଚ ଡିଗ୍ରୀ ପାଇବାକୁ ତାର ଇଚ୍ଛା—ଏଣୁ ସେ ସବୁ ଠିକ କରି ନିଶ୍ଚୟ ଲେଖିବ । ତୁ ଯା ସେବ !

ତମେ ଟିକେ ମା'କୁ କୁହ ଆଗେ ଖାଇ ନଅନ୍ତୁ—

ସେବ ଚାଲିଗଲା । ଜାନକୀ ବାବୁ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଚେୟାର ଟାଣି ବସିଲେ । ସୁମିତ୍ରା କାନ୍ଥକୁ ଲାଗି ଛିଡ଼ା ହୋଇଥାଏ ।

ବୋହୂ ! ଗୋଟିଏ କଥା ପଚାରିବି । ମୋର ଆଉ କିଏ ଅଛି, ବଂଶର ତ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଦୀପ ମନୋଜ ! ତମେଇ ଚାହିଁଲେ ଏ କୂଳର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରି ପାରିବ । ମନୁ ସହିତ କଣ କିଛି ମନାନ୍ତର··

ସୁମି ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ବାରଣ କଲା ।

ତେବେ ମନୋଜ ଏପରି ଲୁଚି କାହିଁକି ପଳେଇଲା ?

ସୁମିତ୍ରା ନୀରବ ।

ତମେ କିଛି ଜାଣିନ ?

ସୁମିତ୍ରା ମନା କଲା ।

ବେଶ ! ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟଙ୍କ କଣ୍ଠର ଦୃଢ଼ତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ସୁମିତ୍ରା ।

ଦେଖ ବୋହୂ, ଯା' ତ ହେବାର ହେଇଛି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ କଟକରୁ ଆସି ଯା' ଶୁଣୁଛି—ସେ ସବୁ ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରେନା—ଘରର ବୋହୂ ପରି ଚଳ··· ମୁଁ ସଫା କହୁଛି ମନୋଜର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନରେ ମୁଁ ଟିକିଏ ହେଲେ ବିଚଳିତ ନୁହେଁ, କାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଛାଡ଼ି ସେ ଚୁପ ହେଇ ବସିବନି···ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ, ତମକୁ ସେଥିପାଇଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରିବାକୁ ହେବ, ଆଉ···

ଜାନକୀ ବାବୁ କହି ପାରିଲେନି । ତାଙ୍କ ବାକ୍ୟ ଯେପରି ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଗଲା ।

ମୁଁ ଏ ସବୁ ସହିପାରିବିନି···ବାହାରେ ଏ ସବୁ କି ଦୁର୍ନାମ ··ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଏ ସବୁ ପାଇଁ ଦାୟୀ···

ହଁ, ମୁଁ ବି ସେଇଆ ଶୁଣୁଛି···ସେ ସବୁକୁ ଭୟ କଲେ ସଂସାରରେ ରହିହେବନି ··ମୁଁ ଯାଉଛି ମା ! ଯା'କହିଲି ଯେପରି ମନେ ରୁହେ । ଯାଅ, ଖାଇ ନଅ...ମନ ଦୁଃଖ କରନା ।

ଏତେ ବଡ଼ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଯିଏ, ସେ ଏତେ ବୋକା ନୁହେଁ ବୋହୂ...କହି କହି ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ସୁମିତ୍ରା କୋଠରୀରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ ।

ସେବି ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା । ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ସେ ତାଙ୍କ କୋଠରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଲା । ଜାନକୀବାବୁ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଆସି ପଦଚାରଣା କଲେ । ବୋହୂ ଆଚରଣରେ ସେ ଏକପ୍ରକାର ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଦୁଃଖଟା ଟିକିଏ ସୀମା ଡେଇଁଲା ଭଳି ଅନୁଭୂତ ହେଉଛି । ମନୋଜ—ନିଜ ଔରସଜାତ ସନ୍ତାନକୁ ସେ ଜଣ ଚିହ୍ନି ନାହାନ୍ତି ? ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ନ ହେଲେ ହେଁ ସେ ଫେରିବ । ନିଶ୍ଚୟ ଫେରିବ... ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ବଂଶର ଏକମାତ୍ର ଦାୟାଦ ମନୋଜ...

କେବଳ ତାଙ୍କର ପରିକଳ୍ପନାଗୁଡ଼ା ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇଯାଇଛି । ଗାଁରେ ଆଉ ମନ ବସୁନି । ୟୁନିୟନ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଥିବାବେଳେ ଗାଁକୁ ଗାଁ ବୁଲି ଲୋକଙ୍କ ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ଭାଗୀ ହେଉଥିଲେ । ବିପଦରେ ସାହା ହେଉଥିଲେ । ସେ ସମୟଟା ଥିଲା ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଯୁଗ । ଅତୀତର ସମୁଦ୍ରରେ ସେ ଯୁଗ ସମାଧି ନେଇଛି । ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ଭଲ ରୋଜଗାର କରିଛନ୍ତି ଲୋକଙ୍କ ସମସ୍ୟାକୁ ହାତକୁ ନେଇ । ସେ ଜୀବନକୁ ବିପନ୍ନ କରିଛନ୍ତି ଲୋକଙ୍କ ସେବାରେ । ଏତିକିହିଁ ତାଙ୍କର ଏ ବୟସରେ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ । କିନ୍ତୁ ଲୋକଗୁଡ଼ା ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ...ଆଗରେ ଚକ୍‌କଣ ଖୋସାମତିଆ କହି ପଛରେ ଛୁରୀ ମାରନ୍ତି । ସେଇଥିପାଇଁ ଗାଁରୁ ମନ ଛୁଟି ଗଲାଣି ତାଙ୍କର ।

ଆୟର ସବୁ ପନ୍ଥା ବି ବନ୍ଦ...ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ପରେ ହାତପାଣି କାରବାର ବି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଜୁଆରରେ ଏପରି ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ଭଟ୍ଟା ପଡ଼ିବ ବୋଲି ସେ ଆଶା କରି ନ ଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତୋତ୍ତର ଯୁଗରେ ଲୋକମାନେ ବେଶି ସଚେତ ହୋଇଛନ୍ତି । ବଞ୍ଚିବାର ଢଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି ।

ଘର ଭିତରେ କାହାର ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ କଲେ ଜାନକୀ ବାବୁ—ଦେଖିଲେ ସେବ ଦୁଆର ଦେଇ ପ୍ରବେଶ କରୁଛି ।

ସେବ ! କଣ କହୁଚୁ, ଆଲେ ହିଁ.. ଟିକେ ସନଆ, ଭାଗବତ, ନଟ, ବମ୍ବାକୁ କହିବୁଟି ଧାନ ଦେଇଯିବେ...ଆଉ ସେମାନେ କହୁଥିଲେ ପଚା ଜମି ନେବେ...ସେକଥା କୋଉଠାକେ ଗଲା—ସେମାନେ ନ ନେଲେ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ଦେଖିବ । କଟକ ଘର କାମ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଟଙ୍କା ଦରକାର ।

ସେମାନେ ନେବେ ନାହିଁ....ଖାଲି ଟାଳଟୁଳ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ କୋଉଠୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି—ଜମିଦାରୀ ତ ଗଲା—ଯୋଉ ଜମି ଯିଏ ଚଷୁଥିବ, ତାର ହେଇଯିବ । କୁଆଡ଼େ ସରକାରୀ ଆଇନ ହୋଇଛି...ଏଇ ଆଶାରେ ସେମାନେ ବସିଚନ୍ତି । ଯିଏ ଜମି ପାଖକୁ ଯିବ ତାକୁ ଠିକ୍ କରବା ମସୁଧା ଚାଲିଚ...

ଅଚ୍ଛା ଏତେ ଦମାକ୍ ବେହିଯୋ ଚଷାଗୁଡ଼ାକର । ଦେଖ ମୁଁ କଣ କରୁଛି । ଆଉ ତାଙ୍କୁ କିଛି କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ..ଜାନକୀବାବୁ ଚିନ୍ତାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଚେୟାରରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ।

ସେବ ପୁଣି କହିଲା—ନାହିଁ ତମେ ବାବୁ ଥରେ ପଚାର ନାଅ । ଅଡୁଆ ତୁଟି ଯିବ—ସହଜେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ମୋର କଜିଆ, ଏକଥା ଶୁଣିଲେ ମତେ ରଖେଇ ଦେବେନି...

ଜାନକୀବାବୁ ମୁଣ୍ଡ ଝୁଙ୍ଗାର କହିଲେ—ବେଶ କାଲି ସକାଳୁ ସେମାନଙ୍କ କଥା ଆଗ ବୁଝିବି...କଣ କହୁଚୁ ?

କହୁଥିଲି କି ଜମିତ ସବୁ ବନ୍ଧକୀ କରି ଦେଉଛନ୍ତି...ସବୁ ବିକି ଦେଇ କଟକ ଚାଲିଯିବେ —କହୁଥିଲେ ଛୁଆଟା ନାଁରେ କିଛି କରି ଦେବାକୁ...

ଆଲୋ ହିଁ, ଠିକ ମନେ ପକେଇଚୁ...ତେବେ ମୁଁ କଣ ସବୁ ବିକି ଦେବି ? ବିକି ଦେଲେ ଖାଇବୁ କଣ ? ନିଜ ମେହନତରେ ଯେତିକି କରି ପାରିବୁ ସେତିକି ରଖିବୁ—ତା ବୋଲି କଣ ହାତରେ ହଳ କରିବୁ ? ସେଇ ମୂଲିଆ ଚାକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାହା ହବ । ତୁ କଣ ଜମି ମାଗୁଛୁ ନ ? ମୁଁ ତ

ଭାବୁଥିଲି ଆମେ କଟକ ଗଲେ ତୁ ପୁଅବୋହୂ ନେଇ ଏଇଠି ରହିବୁ । ବଗିଚାରେ ଗୋଟାଏ ଘର କରି ଦେଉଛେ...ସମ୍ପତ୍ତିବାଡ଼ି ତୋ ଜିମା ରହିଲା···

ମୁଁ କଣ ମନା କରୁଛି···ତେବେ କେତେବେଳେ କୋଉ କଥା··· ହଉ, ଯେମିତ ଭଲ ହେବ—

ଆଲୋ ହେ, ତତେ କ'ଣ କେବେ ପର ଭାବିଛି ନା ଚାକରାଣୀ ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରିଛି । ତୋ ପ୍ରତି ତ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଛି—ଯେତେବେଳେ ତୋର ଭୁଆସୁଣୀ ଅବସ୍ଥାରେ ତତେ ଆଶ୍ରା ଦେଇ ସାହାଯ୍ୟ କରି ଆସିଛି, ଏ ବୟସରେ କଣ ତା ଭୁଲି ଯିବ ? ତା ଭାବନା ସେବ ! ଜାନକୀବାବୁ ସେବ ମୁହଁକୁ ଅନେଇଲେ । ସେବ ତଳକୁ ଅନେଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ମୁହଁରେ ଦୁଃଖ ଓ ଅନୁଶୋଚନାର ଛାୟା ସ୍ପଷ୍ଟ ବାରି ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି ।

ଦୁଃଖ କରୁଛୁ ପଛ କଥା ମନେ ପକେଇ . . . ପାଗଳି ! କହି ଜାନକୀ ବାବୁ ଟିକିଏ ହସିଲେ—ସେ ହସରେ ଆନ୍ତରିକତା ଯେତେ ନ ଥିଲା, ତାଠୁ ବେଶୀଥିଲା ପ୍ରତାରଣା । ସେବ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ବେଶ୍ ଅନୁଭବ କରିପାରିଲା । ସେମିତ ହସି ହସି ବାବୁ କହିଲେ—ଯା, ପୁଅ ବାହାଘର କର—ବୋହୂ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ପୁରା ସେଟ୍ ଅଳଙ୍କାର ଦେବ . . . ହେଲା—ଯା . . .

ସେବ ଚାଲିଗଲା । ସେ ଗ୍ରେଟମୋଟ କାମ କେଇଟା ସାରିଦେଇ ଘରକୁ ଆସିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । ସୁମିତ୍ରା କୋଠରୀରୁ ଆବାଜ ପାଇ ସେ ସୁମିତ୍ରା ପାଖକୁ ଆସିଲା । ଯାହା ଦେଖିଲା ସେଥିରେ ତା' ମୁଣ୍ଡ ଘୁରାଇ ଦେଲା ।

ଗୁଡ଼ାଏ ବାନ୍ତି କରି ହୋଇଛି, ବୋହୂ ହାଲିଆ ହୋଇ ପଲଙ୍କଟା ଉପରେ ପଡ଼ିଛି । ଦେହ ମୁଣ୍ଡ ଫୁଲୁଲା—ପାଖକୁ ଯାଇଁ ଦେହ ହାତରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଆଣୁ ଆଣୁ ତା ଦୃଷ୍ଟି ଅଟକି ଗଲା ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ । ଏହା ଭିତରେ ସୁମିତ୍ରା ଲୁଗାପଟା ସଜାଡ଼ି ନେଇ ଅନେଇଲା ମାତ୍ରେ ଦେଖିଲା ସେବ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି—ସୁମିତ୍ରାର କାତର ଚାହାଣୀରେ ଯେପରି ଜମି ରହିଛି କେତେ ଯୁଗର ମିନତି । ସେବ ଆଖି ଜକେଇ ଆସିଲା । ସେ ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ । କଣହେଲା ବୋଲି ପଚାରି ବି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଘରଟା ସଫା କରିବା ବାହାନାରେ ସୁମିତ୍ରା କୋଠରୀରୁ ବାହାରିଆସିଲା ସେ । ଦ'ଘଣ୍ଟାର ଦୋକଣୀରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଭାବିଲା, ବାବୁଙ୍କୁ କହିବ କି ନାହିଁ—ନ କହିଲେ କେତେଦିନ ବା ସେ ନୁଚେଇ ରଖିବ ବଡ଼ଘର କଥା··· ସେ କାହିଁକି ଏତେ ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଣ୍ଡକୁ ନେବ—ସେ ସିଧା ଆସିଲା ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ କୋଠରୀକୁ—ଜାନକୀବାବୁ ସେତେବେଳ ସୁଦ୍ଧା ସନ୍ଧ୍ୟାର ପ୍ରାୟାନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଟହଲ ମାରୁଥାନ୍ତି । ସେବ ଆସି କେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲଣି, ସେ ଜାଣି ପାରି ନାହାନ୍ତି...ସେ ଆତ୍ମସ୍ଥ ହୋଇ ପାଟିଟାଏ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ—ସେବ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱରରେ କଣ କହି ଚୁପ୍ କରିଦେଲା । ତାପରେ ଅତି ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ କାନରେ ସେବ ଯାହା କହିଲା—ସେତିକିରେ ଜାନକୀବାବୁ ଅନୁଭବ କଲେ ତାଙ୍କ ପାଦତଳୁ ପୃଥିବୀଟା ଯେପରି ଅପସରି ଯାଉଛି । ତାଙ୍କ ମୂଳ ପିଣ୍ଡ ଯେପରି ଦୋହଲି ଉଠୁଛି · ପୁରୁଷ ପୁରୁଷର ଖାନଦାନୀ ବୁନିଆଦି ଅଭିଜାତ ବଂଶର ଇମାରତ ଭାଙ୍ଗି ଚୁରମାର ହୋଇ ଯାଉଛି·· ସେବର କଥାକୁ ବରଦାସ୍ତ କରି ନ ପାରି ହୃଦୟର ପ୍ରତି ତନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା—ସେବ ! ବଜାତ ମାଇକିନିଆ, ଏତେଦୂର ହିମ୍ମତ ! ନିକଲଯା ମୋ ଆଗରୁ···ନଇଲେ ···ସେଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସେ ସେବର ଗଳାଟାକୁ ଚିପି ଜୀବନ-ନିଃଶ୍ୱାର ଦ୍ୱାର ରୁଦ୍ଧ କରିଦେଇଥାନ୍ତେ ଯଦି କୌଶଳରେ ସେବ ଖସି ପଳାଇଯାଇ ନ ଥାନ୍ତା !

ଜାନକୀବାବୁ ଗୋଟାଏ ବିସ୍ଫୋରଣ ପରି ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲେ— ନରସିଂହ ! ନରସିଂହ ! ବତି କାହିଁ ? ସେ ହାତ ବାଡିଟା ଧରି ବାହାରି ଆସୁଥିଲେ, ତେଣୁ ନରସିଂହ ଲଣ୍ଠନଟା ଧରି ଛୁଟିଛି । ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଦୁହିଁଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଗଲା । ଜାନକୀବାବୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେନ । କଳନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଯନ୍ତ୍ରରେ ବ୍ରେକ ଦେଲାପରି ତାଙ୍କ ପାଦ ଅଟକିଗଲା । ତାପରେ ନରସିଂହ ଦେଖିଲା ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ହାତ ବାଡିଟା ମଡ଼ ମଡ଼ ହୋଇ ତା ଆଖି ଆଗରେ ଭାଙ୍ଗି ଯାଉଛି—ବାବୁ ଯେପରି ତାଙ୍କ ଦେହର ସମସ୍ତ ଭାର ସେଇ ବାଡ଼ିଟି ଉପରେ ଲଦି ଦେଇଛନ୍ତି । ବାଡ଼ିଟି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ହାତରୁ ଖସିପଡ଼ିବା

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ବି ଚଳେ ପଡ଼ିଯାଇଥାନ୍ତେ ନରସିଂହ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଠେଲି ଧକ୍କନଥାନ୍ତା — ନରସିଂହକୁ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ଜାନକୀବାବୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ଚେୟାର ଉପରେ ବସିଲେ — ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଭାବିଲେ । ତା ପରେ ନିଶ୍ଚଳ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନରସିଂହକୁ ଅନେଇ କହିଲେ—ଦେଖିଲୁ ବୋହୂ ଦେହ କଣ ହଉଛି ବୋଲି ଶୁଣିଲି...ଯା—ଆଗେ ଦେଖ...

ନରସିଂହବାବୁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବାହାରି ଆସିଲା । ଜାନକୀବାବୁ ନିଶ୍ଚିତ ଧାରଣା ନେଇ ବସି ରହିଲେ କେତେବେଳଯାଏ ।

ସେଇଦିନୁ ଯେ ସେବ ଯାଇଛି, ଆଉ ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ଦୁଆର ମାଡ଼ିନି । ଜାନକୀବାବୁ ଅନେକଥର ନରସିଂହଙ୍କୁ ପଠାଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେବ ଆସିନି । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଛ'ଟି ମାସ ଅତୀତ ହୋଇଗଲା । ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟଗ୍ରାଣ୍ଟ ସେଦିନ ଘଡ଼ିରେ ଯାହା ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲେ, ତାହାର ଉପରେ ଦୃଢ଼ ରହିଲେ । କମଳଲୋଚନ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଯେପରି ମଡ଼ଗଡ଼ ଦେଖାଉଥିଲା, ସେ କେବେହେଲେ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଘରକୁ ନେଇ ନ ଥାନ୍ତା—କେବଳ ହୈମବତୀଙ୍କ ଯୋଗୁ ଦର୍ପଣ ମୁଖର ମେଘଘଟା ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ ଉଭେଇଗଲା । କମଳ-ଲୋଚନ ଧନର ଲୋଭ ଦେଖାଇ ତା ଅଭିଜାତ ବଂଶରେ କଳଙ୍କ ଲେପିବାକୁ ବସିଥିଲା—ଉଚିତ ଶିକ୍ଷାଟାଏ ପାଇଚି, ତା ପୁଣି ପନ୍ଦର ହଜାର ଅର୍ଥ ବିନିମୟରେ...।

ଜାନକୀବାବୁ କଟକରୁ ଫେରିଛନ୍ତି କେଇଦିନ ହେବ...ତାଙ୍କ ମନର ଦୃଢ଼ତା ପୁଣି ଫେରି ଆସିଛି—କଟକରେ କୋଠାକାମ ଅଧା ହେଇଗଲାଣି । ପୁଅ ନ ଆସୁ କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ...ସଂସାରର ବାସନା ତାଙ୍କର ମନୋଜଗର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଦିନଠୁ ଲୁପ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛି...ଶେଷ ବେଳରେ ଯଦି ଆସି

ପଛକୁ ଚେତେବେଳେ ବଂଶର ବୁନିଆଦ ଅସ୍ପୃଷ୍ଟ ରହିଯିବ—ପୁଣି ନୂତନ ଉଦ୍ୟମରେ ସେ ଲାଗି ପଡ଼ିବ ବଂଶର ମୂଳଦୁଆକୁ ମଜବୁତ କରିବା ପାଇଁ···।

କୋଠାର ବାରଣ୍ଡାରେ ବସି ସେ ନିର୍ନିମେଷ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବାହାରକୁ ଦେଖୁଥିଲେ—ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ବଂଶର ଇତିହାସ ବେଶି ଦିନର ନୁହେଁ··· ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟଙ୍କ ପିତାମହଙ୍କ ଅମଳରୁ ଏ ବଂଶର ପରମ୍ପରା ଲୋକ ମୁଖରେ ଶୁଣାଯାଏ। ପିତାମହ ଥିଲେ କୋଉ ଇଂରେଜ ସାହେବଙ୍କ ଚପରାଶି —ସାହେବଙ୍କ ସୁଦୃଷ୍ଟିରୁ ପୁଅଟିକୁ ଶିକ୍ଷିତ କରାଇ ସେ ମଣିଷ କଲେ— କଲିକତାରେ ଥିବାବେଳେ ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ଜଣେ ରାଜକୁମାରଙ୍କ ସହିତ ବନ୍ଧୁତା ହୁଏ—ତାପରେ ସେଇ ରାଜକୁମାର ଗାଦୀନସିନ ହେବା ପରେ ବାପାଙ୍କୁ ନେଇ ନିଜର ଦେବାନ କରନ୍ତି···ବାପା ଦେବାନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅଜା ବଂଶର ମୂଳଦୁଆକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ । ଅଜାଙ୍କ ଜୀବଦ୍ଦଶାରେ ଦୁଇଟି ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାନ ସ୍ତ୍ରୀଅକୁ ହରାଇ ସେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲେ ! ସନ୍ଦେହୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ବଂଶର ଭବିଷ୍ୟତ ନେଇ—ସ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ କିନ୍ତୁ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ···କେଇଟି ବର୍ଷରେ ଗାଁରେ କୋଠା ବାଡ଼ି କରି ଆଖପାଖ କେଇଖଣ୍ଡ ଗାଁର ଆଖି ଝଲସେଇ ଦେଇଥିଲେ—କିନ୍ତୁ ସେଇ କୋଠା ଆଜି ଶ୍ମଶାନରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି···ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ବଂଶର ଜନ୍ମ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରକ୍ତଧାରା ଶୁଖି ଯାଇଛି ମନୋଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ପାଖରେ···!

ଜାନକୀବାବୁ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିଲେ । ସେ ଯାହା ଆରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରି ଦିଅନ୍ତି, ତାରି ଉପରେ ଅଟଳ ରୁହନ୍ତି । ତା' ନ ହୋଇଥିଲେ ହୁଏତ ଏ ସ୍ଥାନ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା···।

ଜାନକୀ ବାବୁ ବାରଣ୍ଡାରୁ ଉଠି ଫାଟକ ପାଖକୁ ଆସିଲେ – ଫାଟକର ରଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଆସୁଛି—ମନେ ମନେ ବିରକ୍ତ ହେଲେ ଚାକରଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଉପରେ । ଅଗଣା ସାରା ଆମ୍ବ ପତ୍ରରେ ବିଛୁଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି···ଯେପରି ଅନେକ ମାସ ହେଲା ଝାଡ଼ୁ କି ହୋଇନି । ସେ ଆଶା କରିଥିଲେ ସେବ ଆଉ ତା ପୁଅକୁ ଏଠି ଛାଡ଼ି ଦେଇଯିବେ—ମନୋଜ କେବେ ଫେରିଥିଲେ ତା ଜିମା ଦେଇଥାନ୍ତେ । ସେ ମାଇକିନିଆଟା କି ଅଭିମାନ କରି ଚାକିରି ଛାଡ଼ିଦେଲା ।

ସେବ କଥା ଭାବିଲାମାତ୍ରେ ତାଙ୍କ ମନର ଦୃଢ଼ତା ଲୋପ ପାଇଗଲା—ମନ ପ୍ରାଣରେ ସେ ଦୁର୍ବଳ ହେଇ ପଡ଼ିଲେ—ତାଙ୍କ ଶ୍ଳଥ ଚର୍ମତଳର ରକ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ପାଇଁ ଚଞ୍ଚଳ ହେଇ ଉଠିଲା—ଏଇପରି ଏକ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତିରେ ସେ ଯୁବତୀ ସେବତୀ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଇଥିଲେ—ଅତୀତର ସେ ଜଘନ୍ୟ ଇତିବୃତ୍ତି ଆଜି ମନେ ପଡ଼ିଲେ ନିଜକୁ ଧିକ୍କାର ଲାଗେ···ଗୋଟିଏ ନିସ୍ସହା ଚଷା ଝିଅର ଜୀବନକୁ ନେଇ ସେ ଦୀର୍ଘ ଷୋଳବର୍ଷ କାଳ ଛିନ୍ନଭିନ୍ନ ଖେଳିଛନ୍ତି । ଯୌବନର ନିଶାରେ ସେତେବେଳେ ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ଟୁଲ ଟୁଲ ହେଉଥାନ୍ତି । ଘରେ ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ବି ସେ ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲି ଫେରନ୍ତି ରାତି ଅଧରେ ଘରକୁ । ନୂଆ ନୂଆ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେବତୀ ବାହା ହେବାର ଦି' ବର୍ଷ ଭିତରେ ବିଧବା ହେଲା···ଦେଢ଼ଶୁରମାନେ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାକୁ ହୀନଚକ୍ରାନ୍ତ କଲେ—ସେବତୀକୁ ବଦନାମ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସେବତୀ ତାଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଆଶ୍ରା କଲା ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟଙ୍କୁ । ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ସମ୍ପତ୍ତିର ନ୍ୟାଯ୍ୟୋଚିତ ଅଂଶ ଦିଆଇବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ···ଶେଷରେ ଏକ ବର୍ଷଣମୁଖର ଶ୍ରାବଣ ରାତିରେ ସେବତୀ କଟକଆସିଲା ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ସାଥିରେ....ଆଉ ସେ ଫେରି ପାରିଲାନି । ମୃତସ୍ୱାମୀର ସ୍ମୃତି ସେତେବେଳକୁ ତା ମନରେ ସଜାଗ ଥାଏ । ସେ ଥାଏ ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା !

ସେବତୀ ମୋକଦ୍ଦମା ରୁଜୁପରେ ଗାଁକୁ ଆସିବାକୁ ଜିଦ୍ ଧରିଲା—କିନ୍ତୁ କୌଶଳୀ ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ନାନାପ୍ରକାର ଧମକ ଦେଇ ମୋକଦ୍ଦମା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଟକରେ ରଖିଲେ—ମୋକଦ୍ଦମା ଡିକ୍ରୀ ହେଲା କିନ୍ତୁ ସେବତୀ ଆଉ ସେ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇ ପାରିଲାନି—ସେ ସମ୍ପତ୍ତି ହେଲା ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟଙ୍କ ଆଉ ସେବତୀ ନିଜେ ହେଲା ତାଙ୍କ ଯୌନ ଲାଲସାର ସାମଗ୍ରୀ...କିନ୍ତୁ ଯଥା ସମୟରେ ସେବତୀ ମାତୃତ୍ୱର ଅଧିକାରିଣୀ ହେଲା ପୁଅଟିଏ ଜନ୍ମ କରି । ସେବତୀ ଅନେକ ବର୍ଷ କଟକରେ ରହି ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟଙ୍କ କାମନାର ଇନ୍ଧନ ଯୋଗାଇଲା । ତାପରେ ତହସାହି ପଡ଼ାରେ ଗୋଟିଏ ଘରେ ସ୍ଥାନ ଦିଆଇଲେ ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ।

ସେବତୀ ହୁଏତ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଂଶ ପାଇ ଆନନ୍ଦରେ କାଳ କାଟୁଥାନ୍ତା ଯଦି ଜାନକୀବାବୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ନ କରି ଗୋଟିଏ ଅସହାୟ ବିଧବା ନାରୀର ଉପକାର କରିବାର ମନୋବୃତ୍ତି ସେଦିନ ପୋଷଣ କରିଥାନ୍ତେ—ହୁଏତ ସେବତୀ ଯୌବନର ସବୁ କାମନାକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇଥାନ୍ତା...ନିଷ୍କଳଙ୍କ ଧରିତ୍ରୀ ପରି ସନ୍ତାନକୁ ପାଳନ କରି ଅମୃତର ସନ୍ଧାନ ପାଇବା ଆଶାରେ —କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେବତୀ କେଉଁଠି...ତା ପୁଅ ଆଜି ସୃଷ୍ଟିପୁଅ ନାଁରେ ଅଭିହିତ । ଅସଲ ସତ୍ୟକୁ କେହି ମାନିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି— ସମାଜର ରୀତିନୀତି ବି ଅଦ୍ଭୁତ । ଅରେ, ଗୋଟିଏ ପାପକୁ ପାପ ବୋଲି ଧରିନେଲେ ଆଉ ତାର ସଂଶୋଧନର ସୁବିଧା ନଥାଏ—ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସେ ସତ୍ୟ ମୂଳରେ କୁଠାରଘାତ କରି ଦିଆଯାଏ ।

ଫାଟକ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ବରଗଛରୁ ଗୋଟିଏ ବରଫଳ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ସେ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ସେଇଟିକୁ ହାତରେ ଥିବା ବେତମୁନରେ ବିଦ୍ଧ କରିଦେଲେ ।

ନରସିଂହ ଫେରିଛି ସେବତୀ ପାଖରୁ । ସେ ଆସି କହିଲା—ମାଃ ସେ ହେବ ସେବତୀ ବିଛଣାରୁ ଉଠୁନି—ସାହିରେ ବି କେହି ତା ମୁହଁରେ ପାଣି ଟୋପେ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ! ବିଗୃସି ଏକବାରେ ରହିଲାଣି—

ଆଚ୍ଛା ନରସିଂହ ! ତୁ ଆ, ଟିକେ ଯିବା, ଦେଖି ଆସିବା । ଆରେ ଗୋଟାଏ ଲୋକ ଯେତେବେଳେ ପାଖରେ ଥିଲା...ମୁଁ ଗୃଦରଷ୍ଟା ଆଣେ—

ନରସିଂହ ଆପତ୍ତି କଲା—ବାବୁ ! ମୁଁ ଗଲାରୁ ପଡିଶା ମାଇପେ ବାରକଥା କହିଲେ—ଛିଗୁଲେଇଲେ...ତମେ ଯିବ...

ଚାଲ ମୋ ସାଥିରେ, ଦେଖିବା କୋଉ ମାଇକିନିଆ ବାହାରୁଛି... ନରସିଂହ ତଳ ଖଞ୍ଜାକୁ ଗଲା ।

ଅଧଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ଜାନକୀ ବାବୁ ନରସିଂହକୁ ଧରି ଡିହସାହିରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗମ୍ଭୀର 'ରାସ୍ତା ଛାଡି ସେ କେନାଲ ବନ୍ଧରେ ଆସିବାରୁ ଟିକେ ବୁଲାଣି ପଡ଼ିଲା—କିନ୍ତୁ ଗୋପୀନାଥପୁରରୁ ପଡା ଡିହସାହିକୁ ଆସିବାକୁ କେନାଲ ବନ୍ଧଟି ସୁବିଧା ।

ସେବତୀ ଘର ଆଗରେ ପହଞ୍ଚି ଜାନକୀ ବାବୁ ଡାକିଲେ—ସେବ ! ଆଲୋ ହେ ସେବ !

କିଏ ? ଜୀବନର ସେଇ ଚିର ପରିଚିତ ଡାକ ଶୁଣି ସେବତୀ କ'ଣ ଆଉ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ରହି ପାରିଲା ? ସେ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସୁଥିଲା ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ଅବସ୍ଥାରେ—ହଠାତ୍ ପତନରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲା ଦୁଆର ବନ୍ଧକୁ ଆଶ୍ରା ପାଇ ।

ଜାନକୀବାବୁ ବାରଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ତାକୁ ଧରି ପକାଇଲେ—ତୁ ଯା' ଶୋ—ହଟିଲୁ କାହିଁକି ?

ସେମିତି ସେଇ ଚଉକାଠ ସେପାଖରେ କବାଟକୁ ଆଉଜି ବସି ପଡ଼ିଲା ସେବ । ଥର ଥର ଗଳାରେ କହିଲା—ତମେ କାହିଁକି ଆସିଲ...ଏତେ କଷ୍ଟ କରି ! ତା ପରେ ସେବ ନରସିଂହକୁ କହିଲା—ଭିତରୁ ସଉପଟା ଆଣି ପକାଇବାକୁ ।

ତୁ ଯା ଶୁଅ, ମୁଁ ଦି'ପଦ କଥାହୋଇ ଗୁଲିଯିବି...ସେତେବେଳକୁ ନରସିଂହ ଭିତରୁ ସଉପ ଆଣି ବାରଣ୍ଡାରେ ବିଛାଇ ସାରିଥିଲା । ଜାନକୀ-ବାବୁ ଆଗ୍ରହରେ ବସିଲେ । ନରସିଂହକୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ପଠାଇ ସେ ସେବକୁ ଅନେଇଲେ ।

ହେଇଟି କଣ ହୋଇ ? ମତେ ଟିକେ ଖବର ଦେଇଥିଲେ କ'ଣ ବିଗିଡ଼ି ଯାଇଥାନ୍ତା ! ତୁ ଅଭିମାନ କରି ରହିଲୁ...ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲେ ତୋର ଏ ଦଶା ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା... ।

ଆଉ ଆଶା ନାହିଁ ବାବୁ ଜୀବନରେ...ଆଉ, କାହିଁକି ବଞ୍ଚିବି... ଝିଅଟା ବି ତ ହତାଶ କଲା—ଆ' ଗୋଡ ତା' ହାତ ଧରି ଜାଗାଏ ଦି'ଜାଗା ପାତ୍ରଟିଏ ଠିକ କଲି ଯେ ସେ ଆସିଲା ନାହିଁ...ଆଉ ଜିଇଁ ଲାଭ କ'ଣ...

ଜାନକୀବାବୁ ସବୁ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି ନୀରବରେ । ଅତୀତ କଥା ବେଳେ ବେଳେ ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଥାଏ । ଏଇ ସେ ସେବତୀ ।

ପୁଣି ସେବତୀ କହିଲା—ଏ ସାହିରେ ତ ମୁଁ ସଭିଙ୍କର ଶତ୍ରୁ… ଗଉଡ ସାହିରୁ ଗୋଟିଏ ମାଇକିନିଆ ଆସି ବୁଝିଯାଏ…ନଇଲେ କୋଉ-ଦିନୁ ମରନ୍ତିଣି…ତମେ ଯାଅ, ବାରକଥା କାଢ଼ୁଛନ୍ତି ଏ ସାହି ଲୋକେ… ତମେ କାହିଁକି ମୋଲାଗି ବେଇଜତ ହେବ—ହଁ ମୋର ଗୋଟିଏ ବିନତି… ସେବ କାକୁତିମୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଜାନକୀବାବୁଙ୍କୁ ଅନେଇଲା !

ଜାନକୀବାବୁଙ୍କ ସ୍ମୃତି ସଜାଗ ହୋଇ ଉଠିଲା । ୨୫ ବର୍ଷର ଅତୀତର ଏକ ଘଟଣାରୁ…ଠିକ ଏଇ ମିନତିଭରା ଚାହାଣିରେ ଚାହିଁଥିଲା ସେଦିନ ସେବତୀ—ଆଜି ପୁଣି ଦ୍ୱିତୀୟଥର ପାଇଁ ସେବତୀ ମିନତି କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ଆଉ ଏଦିନ ଭିତରେ କେତେ ବ୍ୟବଧାନ !

ସେବତୀ କହିଲା—ବାବୁ, ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ାକୁ ହଇରାଣ କରନା, ମୋକଦ୍ଦମା ଉଠାଇ ନିଅ—ଏମାନେ ତମ ପୁଅ ପରି—ବିଚରା ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହେଲେଣି ମୋକଦ୍ଦମାରେ, ତମର କଣ ନାହିଁ ବାବୁ—ଚଷିବେ ଖାଇବେ, ସେଇଥିରୁ ତମକୁ ଦେବେ । ଏତିକି…ହଉ ତମେ ଯାଅ…ସେବତୀ ଉଠିଲା—କମ୍ପି କମ୍ପି ବିଛଣାକୁ ଗଲା ।

ଜାନକୀବାବୁ ବି ଗଲେ ଭିତରକୁ । ସେବତୀ ଶୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲା, ଦେଖିଲା ବାବୁ ବି ତା ପଛେ ପଛେ ଭିତରକୁ ଆସିଛନ୍ତି—ଏତିକି ଯଥେଷ୍ଟ ମୋ ପାଇଁ—ଭଲ ହେଲା ମଲା ପୂର୍ବରୁ ତମ ଦେଖା ପାଇଲି !

ତୁ ଭଲ ହେଇଯିବୁ ଲୋ ସେବ, ମୁଁ ଔଷଧ ପଠାଇବି—ଏଇ ନେ ସେଦିନ କହୁଥିଲୁ, ତୋ ନାଁରେ ପାଞ୍ଚମାଣ ଜାଲକୁଳିଆ ଜମି କରି ଦେଇଛି—ଏଇ ରହିଲା ପଟ୍ଟା—ଆଉ ତୋ ବୋହୂ ପାଇଁ ଏ ଗହଣା ସେଟ୍‌ଟା ରଖ—ଗୋଟାଏ ହାର, କାନ ପାଇଁ ଦି'ଟା ଫୁଲ ଆଉ ରୂପା ଚୁଡ଼ି—ହୁସିଆରରେ ରଖ—ତୋ ପୁଅ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ, ତୁ ଚିନ୍ତା କରନା…କହି ଜାନକୀବାବୁ ଏକମୁହାଁ ହୋଇ ଘରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ—ନରସିଂହ ଆସି ରାସ୍ତା ଛକରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା—ଦୁହେଁ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ କେନାଲ ବନ୍ଧରେ ଫେରିଆସିଲେ ।

ସେବ ଗହଣା ପୁଟୁଳିଟିକୁ ମୁଣ୍ଡ ତଳେ ରଖିଲା ବେଳେ ତା ଆଖିରୁ ଦୁ'ଟୋପା ଅଶ୍ରୁ ଝଡ଼ି ପଡ଼ିଲା !

ବାହାରେ ଶୁଭୁଥାଏ—ଛି, ଛି, ବୋଧକୁ ସରମ ନାହିଁ, ଏ ବୟସରେ ବି ଘଇତାକୁ ଘରେ ପୁରଉଛି !

କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ସଦ୍ୟ କଟକରୁ ଫେରି ହୈମବତୀଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁ ଘଟଣାର ଚଦ ଦେଉଥାନ୍ତି । ହୈମବତୀ ଅନ୍ୟଦିନ ପରି ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଖିଆପିଆ ନେଇ ତତ୍ପର ନ ହୋଇ କଟକ ଖବର ଶୁଣିବା ବ୍ୟଗ୍ରତାରେ ଟୁଲ୍‌ଟା ଉପରେ ବସିପଡ଼ିଲେ ।

କମଳଲୋଚନବାବୁ ଆର୍ମ ଚେୟାର ଭିତରକୁ ଢଳିପଡ଼ି କହିଲେ—ଜାନକୀ ଆଉ ବୋହୂକୁ ନେବାକୁ ରାଜି ନୁହେଁ !

ଟିକିଏ ରହି ପୁଣି କହିଲେ—ତମ ବୁଦ୍ଧି ଅନୁସାରେ କାମ କଲେ ଝିଅକୁ ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ବେକରେ ବାନ୍ଧିବାକୁ ହେବ !

ହୈମବତୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱଭାବ ଦେଖି ଟିକିଏ ବିଚଳିତ ହେଲେହେଁ ସେ ଯେ ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ହେବେ ନାହିଁ—ସେ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣନ୍ତି । ପଚାରିଲ—ଯାହାଥିବ ତା ଭାଗ୍ୟରେ ତା ହେବ—ଆମେ କଣ କରିବା ?

କୁଟିଲ ହେମ, ଆଉ ଦିନେ ସେ ଭାଗ୍ୟଫାଗ୍ୟ କଥା ମୋ ଆଗରେ କହିବନି । ଜାନକୀକୁ ଭଲ ଶିକ୍ଷାଟାଏ ନ ଦେଇ ମୁଁ ଛାଡ଼ିବିନି···କେଶ୍ ନ କଲେ ତା ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ନୋଇଁବ· ନାହିଁ—ଗୋଟାଏ ଟାଉଟର ଧରଣର ଲୋକ ସେ ବରଂ ଆଇନ କଥା ଶୁଣିଲେ କିଛି ଗୋଟାଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ—ଟିକେ ମୁଣ୍ଡ ଅଣ୍ଡା କରି ଭାବ—

ଦେଖ ମ, ମୁଁ କ'ଣ ନାହିଁ କଲି—ଆମର କିଏ ଦ'ଟା ନା ଛ'ଟା ଅଛି ଯେ ଝିଅଟା ଆମର ଗଳଗ୍ରହ ହେବ—ମୋ ମତରେ ମନୋଜ ସହିତ ସିଧା ସମ୍ପର୍କ ରଖିଲେ . . , ହୈମବତୀ ସ୍ୱାମୀ ମୁହଁକୁ ଅନେଇଲେ କେତେଦୂର ତାଙ୍କ ମତ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମନକୁ ପାଉଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ।

ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ କମଳଲୋଚନବାବୁଙ୍କ ମନକୁ ପାଇବା ତ ଦୂରର କଥା, ସେ ବରଂ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ—ଯାହା କେବେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ସେଇ ସବୁ କଥା ତମ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସେ…ମନୋଜର ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକ ଠିକଣା ମିଳୁନି…ଜାନକୀ ଆଉ କଣ ସେ ସବୁ ବାକି ରଖିଛି—ତା ଛଡ଼ା ତମେ ଦୁଧ ଖିଆ ପିଲାପରି ମନୋଜକୁ ଭାବୁଚ ନା କଣ ? ମନେ ଅଛି ! ମନୋଜର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେବା କାରଣ ମୂଳରେ କି କି ଯୁକ୍ତି ଥାଇପାରେ, ତା ତମକୁ ଆଗରୁ ସୂଚେଇ ଦେଇଥିଲି ।

ହଁ, ସେ କାହାକୁ ଆଗରୁ ଭଲ ପାଉଥିବ…କି ବିବାହ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିବ—ଏଣୁ ସୁମିକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିଲା ନି…ବୋଲି କହୁଥିଲି ।

ବେଶ ଧରି ନିଅ…ସେ କାହାକୁ ଭଲ ପାଉନାହିଁ—କି ସେ ଦଗରେ ସେ ଉଦ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ନୁହେଁ, କେବଳ ଖାମଖିଆଲି ଭାବରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ଏତେଦିନ ରହିଚି…ସେ ଯଦି ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଫେରି ଆସେ, ସେ କ'ଣ ସୁମିକୁ କୁଳବଧୂରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବ ? ଆଉ ତାକୁ ସମର୍ଥନ ଦେବ ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟଗସ୍ତ…ହୁଁ ! କମଳଲୋଚନ ବାବୁଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଉତ୍ତେଜନା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ହୈମବତୀ ଅଧୀର ହୋଇ ଉଠିଲେ—ଝିଅଟା ଭିତରେ ଅଛି—ତା କାନରେ ଏ ସବୁ ବାଜିଲେ ତା ମନ କଷ୍ଟ ହେବନି ! ଯା'ର ହବାର ହେଲାଣି—ଆମେ ତ ଆଉ ତା ସଂସାର ଯୋଡ଼ି ଦେବାନି…ଆମ ହାତର କଥା କଣ ହେଉଛି !

କମଳଲୋଚନବାବୁ ସ୍ତ୍ରୀ ତରଫରୁ ସାବଧାନୀ ଶୁଣି ଚେଷ୍ଟାର ଭିତରେ ପୁଣି ଥରେ ଗଳାପଡ଼ି ଚୁପ୍ ରହିଲେ । ହୈମବତୀ ଟିକିଏ ବାହାରକୁ ପୁଣି ଭିତରକୁ ଅନେଇ ଡାକିଲେ—ଘାନାରେ, ଘାନା !

ଯାଉଛି ମା ! କହି ଭିତରୁ ଘାନା ଦଉଡ଼ିଆସିଲା…ଆରେ ଗ୍ ହଉଚ ? ସୁମି ଜାଣିଲାଣି ବାପା ଆସିଲେଣି ବୋଲି !

ହଁ …ଗ୍ କରିବାକୁ କହିବି ?

କ'ଣ କରୁଚ ସୁମି ! ହୈମବତୀ ପଚାରିଲେ ।

ସାନବାବୁଙ୍କୁ ହରଲିକ୍ସ ପିଆଉଛନ୍ତି···ଆଚ୍ଛା ମୁଁ କହୁଚି ଗ୍ଲ ଜଳଖିଆ କରିବାପାଇଁ···

ହଁ ଯା—ହୈମବତୀଙ୍କଠୁ ଆଦେଶ ପାଇ ଦୀନା ଖୁସିଟାଏ ହେଇ ଯୋଉ ବେଗରେ ଆସିଥିଲା, ସେଇ ବେଗରେ ଭିତରକୁ ଡିଆଁଟାଏ ମାରିଦେଲା । ସୁମି ପାଖରେ ବସି ଥରେ ଗପ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଆଉ ତା ଦେଖା ପାଏ କିଏ ? ଲୁଆଟି ହେଲାଦିନୁ ଦୀନା ତ ଆଉ ପାଖ ଛାଡ଼ନ ସୁମିର !

ହୈମବତୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଅନେଇଲେ । ପୂର୍ବ କଥାର ଖିଅ ଯୋଡିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲେ—

ମନୋଜଟା ଏତେ ଅପଦାର୍ଥ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନି—ସେ ନ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ କିଛି ଗୋଟାଏ କରି ବସିବା ଠିକ୍ ହେବନି···

ତା' ମାନେ ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରସ୍ଥ ପାଖରେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ରଖିବା ତମର ମତଲବ···ବେଶ ସେଇଆ କର···ଭଲ ସ୍ୱାମୀ ଭାବରେ ମୁଁ ବି ଅବାଧ ହେବନି···

ଦେଖ, ଝିଅର ଯେମିତି ଭଲ ହେବ, ମଙ୍ଗଳ ହେବ, ସେଇ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୁଁ କହୁଛି....ତମକୁ କୋଉଥିରେ ବାଧା କିଏ କରୁଛି···

ନାଇଁ ହେମ, ତମେ ବାଧା କରୁନ ଯେ—ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତି ଗର୍ବ କରନ୍ତି ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ହାତ ମୁଠାରେ ରଖିଥାନ୍ତି ବୋଲି । ଏଣୁ ମୋ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ କାହିଁକି ହେବ···ଝିଅର ମଙ୍ଗଳ ନାଁରେ ତମେ କମଳଲୋଚନଙ୍କୁ ଯାହା ହୁକୁମ କରିବ ସେ ତାଲିମ କରିବ··· କେବଳ ନିଜ ଝିଅକୁ ତମେ ଏ ଦାୟୀଟା କିପରି ଦେଇ ପାରିନ ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଚି···

ପରିହାସ କରୁଚ ? ହୈମବତୀ ହତବାକ୍ ହେଇ ଯାଇଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀ କଥାରେ ସେ କେବେ ଅବାଧ ହେଇ ନାହାନ୍ତି କି କେବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାନ୍ତି । ଜୀବନରେ ବୋଧେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସେ ଝିଅପାଇଁ ଉତ୍କଣ୍ଠିତ କଲେ ।

କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସି କହିଲେ—ହେମ ଭାବନା, ଝିଅଟା କେବଳ ତୁମର; ଆଉ ତାର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରିବା ତମର ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ...ତମର ଝିଅ ଯେମିତି ମୋର ବି...ତା ଛଡ଼ା ଆମ ବଂଶର ସବୁ ଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ରତ୍ନ ରହିଛି ତା ଜିମା, ତା ହେଉଛି ଏ ବଂଶର ମାନ, ସମ୍ମାନ, ଇଜ୍ଜତ୍....

ଏତିକିବେଳେ ଭିତରେ ସୁମିତ୍ରାର ଛୁଆ ପୁଅଟି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । କମଳଲୋଚନବାବୁ ହଠାତ୍ ଅଟକିଗଲେ ।

ଆଃ, କେଡ଼େ ପାଟିରେ କାନ୍ଦୁଚି ମ ! କାନ୍ଦୁ, କାନ୍ଦୁ—ହଁ, ଶୁଣ ହେମ, ମୁଁ ସେଇଦିନଟିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି—ସୁମିତ୍ରାକୁ କେତେଦୂର ସେଥିପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ କରି ଗଢ଼ିଚ, ଦେଖିବା ପାଇଁ । ଯାଅ—ଛୁଆଟା ଭୀଷଣ ଭାବରେ ରଡ଼ି କଲାଣି...ଆଃ !

ମା ! ଟିକିଏ ଆସ, ସାନବାବୁ ଶୁନ ହେଉନାହାନ୍ତି—ଅଣ୍ଟା ବୋଲା ହାତରେ ଦୀନା ଭିତରୁ ଆସି ଦି'ପଦ କହିଦେଇ ଚାଲିଗଲା ।

କମଳଲୋଚନବାବୁ ବିରକ୍ତିରେ ଉଠିପଡ଼ି ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ହେମ-ବତୀ ମନରେ କି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ହୋଇଥିବ ସେଇ କଥା ସେ ଅନ୍ଦାଜ କରୁ-ଥାନ୍ତି ! ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ହେଉଥାଏ, ସେ ଜୀବନରେ କେତେଦୂର ହେମବତୀକୁ ବୁଝି ପାରିଛନ୍ତି ! !

ଜନ ପୁଷ୍ପିତ ବଗିଚାଟିର ଗୋଟିଏ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ବସିପଡ଼ି କମଳଲୋଚନବାବୁ କିଛିକ୍ଷଣ ଖୋଲା ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲେ । ଏପରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ-ହୀନ ଭାବରେ ସେ କେବେ ବଗିଚାକୁ ଆସନ୍ତିନ—ଆସିଲେ ନଡ଼ିଆ ଫଳ କାହିଁକି ଧରୁନ; ଆମ୍ବ ପଣସ ଗଛ ମୂଳରେ ମାଟି ନାହିଁ, କଲମି ଗଛ ଚାରା ଦେଲାଣି କି ନାହିଁ—ଏଇ ସବୁ ଚିନ୍ତା ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆବୋରି ବସେ...ଆଜି ସେପ୍ରକାର ଚିନ୍ତାରୁ ମସ୍ତିଷ୍କ ତାଙ୍କର ମୁକ୍ତ ଥିଲେହେଁ ପ୍ରକୃତିର ଅସରନ୍ତି

ଭଣ୍ଡାରରୁ କଣିକାଏ ହେଲେ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରି ପାରୁନାହାନ୍ତି ସେ । ବଗିଚାରେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଫୁଲ ଫୁଟିବା ସେ କେବେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନାହାନ୍ତି । ଧୀନାର ଯତ୍ନ ଯୋଗୁ ଯେ ତାଙ୍କର ବଗିଚାଟି ଆଜି ପୁଷ୍ପିତ ଆଉ ସୁରଭିତ ହୋଇ ଉଠିଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ରହିଲାନି କମଳଲୋଚନ ବାବୁଙ୍କର ।

ଦିନର ଆଲୁଅ ଲିଭି ଲିଭି ଆସୁଚି ଆକାଶର ନୀଳ-ଧୂସର ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟରୁ । ନଡ଼ିଆ ପତ୍ରର ଫାଙ୍କେ ଫାଙ୍କେ ଚକୋଲେଟ ରଙ୍ଗର ସେଡ଼୍ଂ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଚି । କେଇଟି ଫୁଲ ସଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇ ସୁରଭିତ କରିଛନ୍ତି ପରି-ବେଶକୁ । ଫୁଲ ଗନ୍ଧରେ ମତୁଆଲା ହୋଇ ଭ୍ରମର କେଇଟି ଗୁଂଜନ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ଫୁଲର ସୌରଭ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଗଳ କରିଚି !

କମଳଲୋଚନବାବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ । ମନରେ ଅସରନ୍ତି କୁତୁହଳ । ସୌରଭ ବିତରଣରେ ବା ଉପଭୋଗରେ ଟିକିଏ ହେଲେ ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ନାହିଁ —ସୌରଭଟା ଯେପରି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରେତ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଉପଭୋଗର ସାମଗ୍ରୀ ! ତେବେ ମନୁଷ୍ୟଠାରେ ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ କାହିଁକି ! ବିସ୍ମିତ କମଳଲୋଚନ ମନେ ମନେ ବାସ୍ତବତା ସହିତ ନୀତି ଓ ନିୟମର ତୁଳନା କରି ବସିଲେ ।

ବାବୁ ଆସନ୍ତୁ ! ପଛରେ ଦୀନା ।

ଓ, ଅନ୍ଧାର ହେଉଚି ନା ? ବେଶ ଚାଲ !

ଚା' ପିଉ ପିଉ କମଳଲୋଚନବାବୁ ପଚାରିଲେ—ଧୀନା, ଆରେ ତୋ ବାହାଘର ଯୋଉଯାକେ ଗଲା ?

ବୋଉ ଜାଣେ—ସେ ତ କେତେଦିନ ହେଲା ଚିଠି ଦେଇନି । ଧୀନା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଉତ୍ତର ଦେଇ କଥାକୁ ଏଡ଼େଇ ଯିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲା । ବାବୁ ପୁଣି ପଚାରିଲେ—ଲେଖୁନୁ କଣରେ, ଚିଠିଚ ବରାବର ଆସୁଚି ।

ହଁ, ଚିଠି ଦେଉନାହିଁ କି ? ସେ କଥା କହୁ ଲେଖୁନାହିଁ !

ଆଚ୍ଛା ଦୀନା, ମୋ ପାଖରେ ଏତେ ଦିନ ରହିଲୁଣି, ସତ କହିବୁ । ଆଗେ ଦୂରରେ ଥିଲୁ । ବୋଉ ଚିନ୍ତା କରୁନଥିଲୁ, ପାଖକୁ ଆସି ମଧ୍ୟ ତୁ ତ ବୋଉକୁ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁନୁ—ଇଚ୍ଛା କଲେ ପ୍ରତି ହପ୍ତା ତୁ ଯାଇ ବୋଉକୁ ଦେଖି ଆସି ପାରନ୍ତୁ ।

ବୋଉକୁ ଆଉ ଦେଖିବ କ'ଣ ବାବୁ ! ସେ କୌଣସିମତେ ଚଳି ଯାଉଚି—ଯେତେ କହିଲେ ସେ ମୋ ପଇସା ଛୁଏଁ ନା—ଦେଲେ କୁହେ, ରଖିଥା ଜାକଜମକରେ ବାହା ହବୁ···ନାଁ କରିବୁ···

ଆରେ ତୁ କାନ୍ଦୁଚୁ···ଦୀନା ! ଧେତ୍ ତେର ! ଏଥିପାଇଁ ତୋ ଘର କଥା ମୁଁ ପଚାରେନାହିଁ—ବାପ ଛେଉଣ୍ଡ ପିଲା—ସେ ତୋର ମଙ୍ଗଳ ଚାହେ ···ଏତକ ତୋ ପାଇଁ ଢେର ସାନ୍ତ୍ୱନା—ହଁ, ଦୀନା ଆଜି ଯିବା ଶୀକାରକୁ ?

ନା ଆଉ ଦିନେ ଯିବା ! ଦୀନା ଚିନ୍ତାଧାରା ହଠାତ୍ ବଦଳିଗଲା ।

ଆଚ୍ଛା ! ....କମଳଲୋଚନବାବୁ ଦୀନା ମନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶୀକାର କଥା ଉଠାଇଲେ । ସେ କ'ଣ ଶୀକାର ଖେଳିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଛନ୍ତି ! !

ଦୀନା ! ଯୋଉଠିକି ଗଲୁ ସେଠି ଗପ । ଛୁଆକୁ ଟିକିଏ ନେ ··

ସୁମି ପୁଅର କାନ୍ଦଣା ଶୁଭିଲା । କମଳଲୋଚନବାବୁ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ହୈମବତୀ ନିଜେ କ୍ରନ୍ଦନରତ ରଞ୍ଜନକୁ ନେଇ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ହୈମବତୀ ଦୀନାକୁ ବଢ଼େଇ ଦଉ ଦଉ ପଛରୁ ସୁମି ଆସି ନେଇ ଗଲା । କହିଲା—ବୋଉ, ମତେ ଦିଅ, ଦୀନା ଯାଉ ତମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ରଞ୍ଜନ ତେବେ ବି ତୁନି ହଉନି—ଗୋଟାଏ ରାହା ଧରିଛି ! କମଳ-ଲୋଚନବାବୁ ପାଟିକରି ଉଠିଲେ—ଆରେ ତୁନି କରାଅ ତାକୁ···

ରଞ୍ଜନ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ହୈମବତୀ ତାକୁ ଆଣି କମଳଲୋଚନବାବୁଙ୍କ କୋଳରେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇ କହିଲେ—ଦେଖି, ତୁନି କରେଇଲ ଭଲା !

କମଳଲୋଚନବାବୁ ନ ଧରି ସେମିତି ହୈମବତୀଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଲେ । କହିଲେ—ଦିଅ, ଦୀନାକୁ ଦିଅ, ସେ ବାହାରେ ବୁଲାଇ ଆଣୁ ।

କମଳଲୋଚନବାବୁ ତ୍ରାହି ପାଇଲେ ।

ଆମ ବାବୁକୁ କିଏ ମାଇଲା କି . . . ଆଚ୍ଛା—ବୁଲିଯିବା ... କହି ମୀନା ହାତ ବଢ଼ାଇବାମାତ୍ରେ ରଞ୍ଜନ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ମୀନା କୋଳକୁ...ତାପରେ ସେ ଚୁପ ହୋଇଗଲା !

ହୈମବତୀ କହିଲେ—ଦେଖିଲ ଏ ଛୁଆକୁ ! ବୁଲିଯିବ ବୋଲି କିମିତି ଜିଦ୍ !

ସୁମି କବାଟ ସେପଟେ ଥାଇ ଗ୍ରେଟ ହସଟିଏ ହସି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ହୈମବତୀ ବି ରାତ୍ରି ଭୋଜନ ଆୟୋଜନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭିତରକୁ ଗଲେ ।

କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ଅନେଇ ରହିଲେ ସେଇ ଛୁଆଟିକୁ । ମୀନାକୁ ତ ବେଶ୍ ଆରେଇ ଗଲାଣି ।

କମଳଲୋଚନ ବାବୁ କାଲେଣ୍ଡରକୁ ଅନେଇଲେ । ୫ ମାସ ୧୦ ଦିନ ତଳେ ସୁମି କୋଳକୁ ଆସିଥିଲା ସନ୍ତାନଟି !

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ମୀନା ପୁଣି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ରଞ୍ଜନକୁ କୋଳରେ ଧରି । ରଞ୍ଜନ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି । ମୀନା ଡାକିଲା—ଦେଇ, ଦେଇ, ରଞ୍ଜନକୁ ନିଅ ।

ସୁମିତ୍ରା ଭିତରୁ ଆସି ରଞ୍ଜନକୁ କୋଳାଗତ କରି ନେଇଗଲା । ସୁମି କୋଳରେ ସୁଷୁପ୍ତ ରଞ୍ଜନ । ସୁମିତ୍ରାର ସନ୍ତାନ !

ସନ୍ତାନ ! ବ୍ୟଙ୍ଗ ହସଟିଏ ଫୁଟିଉଠି ମଉଳି ଗଲା କମଳଲୋଚନ ବାବୁଙ୍କ ଓଠରେ ଶ୍ଳେଷ ବୁଦ୍‌ବୁଦ୍‌ଟିଏ ଭଳି । ସେ ମନେ ମନେ କହିଲେ —Unfortunate child ! Undesirable creation !

ଦ୍ୱିପ୍ରହର ଗଡ଼ିଯ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ଖିଆପିଆ ବୁଲିଯାଇଛନ୍ତି । ସୁମି ନିଜ ରୁମ୍‌ରେ ବସି ଏମ୍ବ୍ରଇଡ଼ର କରୁଛି । ରଞ୍ଜନ ଛବି ବହି ଉପରେ ମନୋନିବେଶ କରି ଖେଳୁଛି··ଯାନା ଗୋଟାଏ କଣରେ କାନ୍ଥକୁ ଆଉଜି ବହିଟାଏ ଧରିଚି ଆଖି ଆଗରେ ।

ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ।

ବେଳେବେଳେ ରଞ୍ଜନର ଧ୍ୟାନ ସୁମି ଆଡ଼କୁ ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ, ସୁମି ଆଉ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଛବି ଧରେଇଦେଇ ରଞ୍ଜନକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରୁଥାଏ ।

ସୁମି ଡିଜାଇନଟିର ଗୋଟିଏ ରଙ୍ଗ ସାଥ ଅନ୍ୟ ରଙ୍ଗର ପରିକଳ୍ପନା କରୁଛି—ଦେଖିଲା ମୀନା ସେମିତି ପଢୁଛି···।

ମୀନା ! କି ବହି ସେଇଟା ! ଖାଲିତ ମନଧ୍ୟାନ ଲଗେଇ ଦେଇଚୁ ! ସୁମି ଖଇରିଲେଟ ସୂତା ବଲଟି ଖୋଲି ଛୁଞ୍ଚିରେ ଗଳେଇବା ପାଇଁ ୨।୩ ଥର ଚୁଚୁମି ନେଲା ।

ଉପନ୍ୟାସଟାଏ...ମୀନା ସେମିତି ପଢ଼ିଚାଲିଲା ସୁମିକି ଏତିକି ଶୁଣେଇ ଦେଇ ।

ଉପନ୍ୟାସ ! ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ା କେବେଠୁ ଆରମ୍ଭ କଲୁଣି । ପଢାବହି ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବହିତ ଛୁଇଁ ନ ଥିଲୁ··· !

ତମ ପିଲାଦିନର ଯେତେ ବହିଥିଲା ସବୁ ପଢ଼ିସାରିଲିଣି ଆଉ ବଡ଼ ବଡ଼ ବହି କଣ ପଢି ପାରିବ—ମୀନା ମୁହଁରୁ ବହି କାଢ଼ି କହିଲା ।

ମତେ କହିଲୁନି···ଯୋଉଟି ବୁଝି ପାରି ନ ଥାନ୍ତୁ କହି ଦେଇ ଥାଆନ୍ତି—ହଉ ପଢ଼ ଉପନ୍ୟାସ···ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ କଲୁଣି ଯେତେବେଳେ ଆଉ ସେ ଅଭ୍ୟାସ ନ ଛୁଡ଼େ !

ତମେ ଦେଇ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ !

ହଁ, ବଡ଼ ହେଲେ ପଢିଲେ କ୍ଷତି ନାହିଁ···ବେଶ ଭଲ ଲାଗେ !

ମୁଁ କ'ଣ ବଡ଼ ହେଇନି ! ଆଗ୍ରହରେ ମୀନା ଅନେଇଲା ସୁମି ମୁହଁକୁ ଉତ୍ତର ଶୁଣିବା ଆଶାରେ ।

ହଁ, ଉପନ୍ୟାସ ପଢିଲୁଣି—ବଡ଼ ହେଇନୁ କିଏ କହୁଚି ! ମୁରୁକି ହସିଲା ସୁମିତ୍ରା ।

ମୀନା ଜୋରରେ ହସି ଉଠିଲା ଟିକେ । ସୁମି ତାକୁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା—ଚୁପ ! ବାପା ଡାଣ୍ଡ ଘରେ ଅଛନ୍ତି—ଏମିତି କଣ ହସୁଚୁ !

ମୀନା ହଠାତ୍ ଚୁପ ହେଇଗଲା । ପୁଣି ପଢାରେ ମନଦେଲା । ସୁମିତ୍ରା ନୂଆ ରଙ୍ଗ ସୂତାଟିରେ ବୁଣା ଆରମ୍ଭ କଲା ।

କିଛି କ୍ଷଣ ନୀରବତା ପରେ ସୁମି ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲା— ମୀନା !

ଉଁ !

ତୋ ବାହାଘର କେବେ ହେଉଛି !

ଦେଖ ଦେଇ, ବାବୁ ଯେମିତି, ତମେ ବି ସେମିତି ଚଡ଼ଉଛ !

ତୁ କ'ଣ ବାହା ହେବୁନି ନା କଣ ? ଏଥିରେ ଚଡ଼ିବାର କଣ ଅଛିରେ !

ନାଁ, ବାହା ହେବିନି....ଆମର କିଏ ଅଛି ଯେ ଯୋଗାଡ଼ କରିବ— ବାହା ହେବା ଭଲ ନୁହେଁ.... ।

ପାଗଲା ! ଭଲ ନୁହଁ କ'ଣରେ, ସମସ୍ତେ ତ ଦିନେ ବାହା ହେବେ...ସଂସାର କରିବେ—ସୁଖରେ ରହିବେ ।

ଆଗୁ କହିଲ ଦେଇ, ତମ ଗୃହ କଣ ବେଶି ଆଡ଼ମ୍ବରରେ କିଏ ବାହା ହେଇଚ · କଣ ହେଲା . . . ମାସ କେଇଟାରେ ତମ ସଂସାର !

ଚୁପ ରହ ମୀନା ! ସେ କଥା ତତେ ମୁଁ ପଚାରୁଚି - ସୁମି ମୁହଁରୁ ହସ ନିଭିଯାଇଥାଏ କଳା ବାଦଲ ତଳେ ଚନ୍ଦ୍ର ଲୁଚିଗଲା ପରି । ମୀନା ଚୁପ ହେଇଗଲା ।

ମୀନା !

ନାହିଁ ଦେଇ ତମେ ରାଗୁଚ, ମତେ କିଛି ପଚାରନି— ।

ଆରେ ମୋର ତ ସଂସାର ହେଇ ସାରିଚି । ରଞ୍ଜନ ମୋର ସଂସାର । ମୁଁ ତ ସୁଖରେ ଅଛି—ତୁ କାହିଁକି ବାହା ହେବୁନିରେ. .ସୁମି ଏମିତିଭଳି କରିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଧୀରେ ଧୀରେ କହି ଚାଲିଥାଏ ଯେପରି ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବେ ସେ କଣ କହି ଚାଲିଚି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରସଙ୍ଗଟା ଯେ ପ୍ରଧାନ ଆଉ ସବୁ ଗୌଣ—ଏହା ଅନ୍ୟ କାହାର ଜାଣିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ଦେଖ ଦେଇ ! ଏହି ବର୍ଷରେ ପଢୁଚି—ଶେଷ ହେଇ ନାହିଁ—ମଞ୍ଜୁ ଆଉ ରବି ପିଲାଦିନୁ ସାଙ୍ଗ — ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଖୁବ ଭଲ ପାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ମଞ୍ଜୁ ବଡ଼ ଘର ଝିଅ – ରବି ଘର ଗରିବ ନୁହଁ କି ବଡ଼ଲୋକ ନୁହଁ —

ଦୁହିଁଙ୍କର ବାହାଘର ହେବା କଥା—ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥାନ୍ତି । ମଞ୍ଜୁ ବେଶି ପଢ଼ିଲା—ଆଉ ଗୋଟିଏ ସାଥୀ ପାଇଲା—ତା ନାଁ ଅଖିଲ । ଅଖିଲ ଧନୀ ସନ୍ତାନ—ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା—ବଡ଼ ହେବ—ବିଲାତ ଯିବ...ମଞ୍ଜୁ ଭୁଲିଗଲା ରବିକୁ—କ'ଣ ହେଉଥିବ ରବି କଥା ଦେଇ ଭାବିଲା !

ଆରେ ଭଲ ପାଇବା ଆଜିକାଲି ଧର୍ମବନ୍ଧା ଗତ ହେଇଗଲାଣି—ଭଲ ପାଇବାର ମୂଲ୍ୟ କେତେ ଜଣ ଦେଉଛନ୍ତି···ଅଚ୍ଛା ମୀନା, ତୁ କାହାକୁ ଭଲ ପାଉଚୁ !

ମୀନା ଚମକି ପଡ଼ିଲା—ସେ ବହିଟାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ଧରିଥିଲେହେଁ ସୁମି ମୁହଁକୁ ବହି କଡ଼ରେ ଚାହିଁଥାଏ । ସୁମି ନିର୍ଲିପ୍ତ ଭାବରେ ବସୁନ୍ଦକର ଚାଲିଚ ।

ସୁମିତ୍ରା ଯେପରି କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କଣ ପଚାରୁ ପଚାରୁ ପଚାରି ଦେଇଛି ଏଇ ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରିବା ତାର ଇଚ୍ଛା । ମୀନା କିନ୍ତୁ ଭାବି ଚାଲିଚ—କଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ! ସେ ଲାଜରା ହେଇ ପଡ଼ିଚ !

ମନକଥା ସୁମି କହି ପକାଇଲା—

ମୀନା ! ଲାଜ ଲାଗୁଛି କହିବାକୁ ! ହଉ ନ କହ—ଯଦି କାହାକୁ ଭଲ ପାଉଥାଉ, ବାହା ହେଇ ପଡ଼···!

ଦେଇ ସତ କହିବି ?

ସୁମିତ୍ରାର ସମ୍ମତି ପାଇ କହିଲା—ତମ ଛଡ଼ା ମତେ କେହି ଭଲ ଲାଗନ୍ତି ନି···ବହିଟାକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ମୀନା ବାହାରକୁ ପଳେଇ ଆସିଲା ଲାଜରେ । ସୁମିତ୍ରା ମୁହଁ ଗମ୍ଭୀରତାରେ ଭରିଗଲା । ସେ କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ – କ'ଣ ବା କହିବ ? ସେ ଯୋଉ ଅର୍ଥରେ ପଚାରିଥିଲା—ମୀନା ତାର ଅର୍ଥ କେତେକାଂଶର ବା ବୁଝିଛି···ମୀନା ନିଜ ଭାଷାରେ ସୁମି ପ୍ରତି ତାର କେତେ ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା—ସେତିକି କେବଳ ଜଣାଇ ଦେଇଗଲା ।

ଅବାଗିଆ ଟୋକାଟା !

ରଞ୍ଜନ ସୁମି କୋଳରେ କେତେବେଳୁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ସେବ ଦୁ'ଦିନ ହେଲା ବିଛଣାରୁ ଉଠିଛି । ଚଲବୁଲ କରୁଛି । ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କ ଘରଆଡ଼େ ଯାଇଁ ବେଳେବେଳେ ବୁଲି ଆସେ । ବାବୁ ଘରକୁ ତ ଯାଉ ନ ଥିଲା ସେଇଦିନୁ···ବାବୁ କଟକ ଯିବା ପରେ ଆଉ କାହା ଉପରେ ମାନ ଅଭିମାନ କରିବ ସେ ! ଘରଟା ନଷ୍ଟଭ୍ରଷ୍ଟ ହେଇଗଲା । ମନୁବାବୁ ପରି ଲୋକ ଏ ଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳରେ ନାହାନ୍ତି । ମଣିଷ ତ ନୁହେଁ ସ୍ୱର୍ଗ ଖଣ୍ଡେ...ହଁ ଲୋ ମା ! ପରଘର ଭାଙ୍ଗି ଯିଏ କୋଠା ତୋଳେ ତା ବଢ଼ନ୍ତି କଣ ବୁଢ଼େ ! ଠାକୁରେ ସବୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି !

ଅଗଣାଟା ଓଲଉ ଓଲଉ ସେବ ମନକୁ ମନ କହି ବୁଲୁଥାଏ । ରାସ୍ତାରେ ଯିବା ଲୋକ ଶୁଣି ଭାବିବ ସେବ କାହା ସହିତ ଯେପରି କଥା ହେଉଛି । ସେ ବେମାର ପଡ଼ିବା ଦିନୁ ଘର ଦୁଆର ଅପରିଷ୍କାର ହେଇ ପଡ଼ିଛି । ସେବ ଆଖିରେ ଅସନା ମୋଟେ ଯାଏନା । ସେ ସକାଳୁ ଉଠି ସେଇଥିପାଇଁ ଆଗ ସେ କାମରେ ଲାଗିପଡ଼ିଛି ।

ସେବ ଅଛୁ ସେବ ! ବାଇଗିଆ ବାଡ଼ ସେପଟେ ଥାଇ କିଏ ଡାକିଲା ।

ହଁ, ଆସ, କିଏ ଅବଧାନେ ! ଆଜ ଟିକିଏ ଭଲ ଲାଗୁଛି ! ତମ ଔଷଧ ଭାରି କାମ୍ଦୁ ଅବଧାନେ—ଆଗରୁ ଜାଣି ନଥିଲି ମ ତମେ ଏ ବେପାର ଧରିଛ ବୋଲି—ମଲା ଯା ଦେଖ, ଅବଧାନ ମଣିଷଙ୍କୁ ରାସ୍ତାରେ ଠିଆକରେଇ ଗପ କରୁଛି···ଆସ ପିଣ୍ଡାକୁ ଆସ !

ଏ ବେପାର ମୁଁ ଏବେ ଧରିଛି । ବୁଢ଼ା ସବୁ ଜାଣନ୍ତି—ସେ ବିଛଣା ଧରିବା ଦିନୁ ଏଇଟି ମୁଁ ତିଆରି କରୁଛି···ଆଜିକାଲି ବେଲକାଲ ଯେମିତି ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟାରେ କ'ଣ ପେଟ ପୂରିବ । ଆଗେ କୋଷ୍ଠିଟାଏ କରିଦେଲେ ପାଞ୍ଚରୁ ପଚିଶଯାକେ ମିଳୁଥିଲା—ଆଜିକାଲି ପାଁଶୁଉକା ବି ମିଳିବା କାଠିକର ପାଠ... !

ଅବଧାନେ ଟିକେ ରହି କହିଲେ—ହଁ ସେବ, କନିଆ ଘର ତ ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା···ଟୋକାକୁ ମଗା...ତୋ ସମୁଦୀ ଯିଏ ହବ ସେ, ଆଉ କିଏ

କେମିତି ଆସିବେ···ସାମାନ୍ୟ ଖବରେ ଟିକିଏ ଜଳଖିଆ—ଏଇ ଦି'ଖଣ୍ଡ ପୁରି, ଟିକିଏ ମଇଦା ଭେଗ, ରସଗୋଲା, ପାନଭୁଆ ୨।୪ଟା ମଗେଇ ପାରିଲେ ଭଲ··· ।

ସେତିକି ଦାଇତ୍ୱ ତମେ ନିଅ ଅବଧାନେ···ଯଦି ନାଗିବତି ଭଲ ଖବରେ ନାଗ—ସହଜେ ତ ଗଣ୍ଡିଖଣ୍ଡି ଲୁଆଁକନ୍ଧି ଉଡେଇ ଦଉଛନ୍ତି···ମୋ ବରାଦ ସବୁ ଠିକ ଅଛି···ବାରୁ ଘରୁ ଧାନ ମିଳିବ···ଗହଣାଗାଣ୍ଠି ଯାଇଚାଇ ଅଛି···ଆଉ ଅଭାବ କ'ଣ ?

ଏଁ···ଅବଧାନଙ୍କ ଆଖି ଖୋସି ହୋଇଗଲା ।

ଏହା ଭିତରେ ଗହଣା ଗଢ଼ି ସାରିଲୁଣି ! ଧନ୍ୟ ତୋର ହିମତ ସେବ ! କ'ଣ କ'ଣ କରିଛୁ ?

ସେ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରି କହିଲା—ଭଲ ଜାଗା ହେଲେ ସୁନାହାର ଦେବି—କାନକୁ ବି ସୁନାର ଦୁଲ ଆଉ ସବୁ ରୂପା ସାଜ··· ।

ସାଜ...ମାନେ ଗୋଡ଼ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଜ କରି ରଖିଛୁ—ତେବେ ତ ହେଲା—ମୁଁ ଯାଇଁ କାଲି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଦାବି କରିବି ଭଲ ଖବରେ ବେଷନ କରି ଆସିବା ପାଇଁ—ହଁ, ପୁନମୀ ଦିବାରେ ବୃଦ୍ଧନେ ସେମାନେ ଆସିବେ । ଆଜିକି ପନ୍ଦର ଦିନ ରହିଲା—ତୁ ତୋ ଯୋଗାଡ଼ରେ ରହ···ମୁଁ ଯୋଉ ଜାଗାରେ ଥୋପ ପକେଇଛି—ସେଠି କାହାରି ଦାନ୍ତ ଗଳିବ ନାହିଁ···ଅବଧାନେ ସେବ ପାଖକୁ ଲାଗି ଆସି ସମୁଦି ନାଁ, ଗାଁ ଆଉ କନ୍ୟାର ରୂପଗୁଣ କହି କୁଳୁଳି ଉଠିଲା ଆନନ୍ଦରେ !

ହଉ ଦେଖ, ଠାକୁରଙ୍କ ବରାଦ ଥିଲେ ହେଇଯିବ ।

ହଁ, ଗୋଟିଏ କଥା ସେବ, ତୋ ଗିରସ୍ତ ନାଁ ପଚାରିଲେ... ।

ମଲା ଯା, ମୂଳିଆ ପଧାନ···ଆଉ ପଦକ...

ଓହୋ କୁଳିଆ... .କୁଳମଣି ପ୍ରଧାନ—ନା ?

ତାକୁ ଏଠି ତ କେହି ଚହ୍ନିବେନି···ତମେ ସାଙ୍ଗରେ ରହିବ ଅବଧାନେ ! ନଇଲେ ଏଠାକାର ଲୋକ ଘଣ୍ଟିଚୁଆ, ମା ବାପର ଠିକ ନାହିଁ କହି ଭଣ୍ଡୁର କରି ଦେବେ !

ହଉ, ମୁଁ ଯାଏ । ଦେଲୁ ବାଟ ଖର୍ଚ୍ଚଟା, ଆଣ କେତେ କାମ ଅଛି··· ।

ସେବ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଟଙ୍କାଟିଏ ଆଣି ଅବଧାନ ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଲା ।

ଟଙ୍କାଟିଏ କଣ ହେବ ! ହଉ ଆଉ ଗୁରୁଅଣା ଦେ··।

ନେଇଥାଅ···ଅବଧାନେ ଖୁସି ହେଇ ଉଠି ଆସୁଥିଲେ । ସେବର କ'ଣ ମନେ ପଡ଼ିବାରୁ ସେ ପୁଣି ଅବଧାନଙ୍କୁ ବସିବାକୁ କହିଲା ।

ଦି'ଟା ପଦ ତମେ ନେଖିଦିଅ ଅବଧାନେ, ଆଉ କାହାକୁ ନେହୁରା ହେବି । ଏଇ ନିଅ କାଗଜ ! ନେଖିଦିଅ—ବାହାଘର କଥା ପକା ହେବ । କନ୍ୟାଘର ଦେଖିବାକୁ ଆସିବେ । ଦି' ଦିନ ପାଇଁ ଆ । ମନେକରି ତାରିକ ଆଉ ଦିନ ନେଖିଦିନି··· ।

କେତେ ଜେଜମାନ ଘର ବୁଲିବାକୁ ଅଛି···ହଉ ଦେ—ଦି'ପଦ ଲେଖି ଦେଇ ଯାଏ...ଅବଧାନେ ଦି' ଆଣ୍ଠୁ ଉପରେ କାଗଜ ରଖି ଲେଖି-ବସିଲେ—

ଓଁ ଶ୍ରୀ ହରି ଶରଣ !

ଆୟୁଷ୍ମାନ···

ମାତାଙ୍କର ତ୍ରିକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସୁବାଞ୍ଛିତ ସୁକଲ୍ୟାଣ—ହଁ, କ'ଣ କହିଲୁ ?

ସେବ ପୁଣି ଥରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଦୋହରେଇଲା । ଅବଧାନେ ନିଜ ଶକ୍ତି ମୁତାବକ ବ୍ୟାକରଣ ଶୁଦ୍ଧି ଦେଖି ଲେଖିଲେ । ଲେଖିସାରି ଇତି ଲେଖିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ସେବ ପଚାରିଲା—

ଆଉ ଜାଗା ଅଛି ଅବଧାନେ ?

ହଁ, କ'ଣ ସ୍ମରନ ?

ପଛରେ ଟିକିଏ ଲେଖି ଦେଇଥାଅ, ବୋଉ ବେଗିମରେ ପଢୁଥିଲା, ଟିକିଏ ଆସିଲୁନି—ଏ କଥାରେ ଯେପରି ହେଳା ନ କରୁ ।

ହଉ, ନେଲେ ମା ! ଅବଧାନେ ଉଠିଲେ । ସେବ ଚିଠିଟାକୁ ଖୁଙ୍ଗକଣ ଗୁଳରେ ଖୋସିଲା—ଡାକବାଲା ଆସିଲେ—ଠିକଣା ଲେଖେଇ ଦେଇଦେବ ।

ଅବଧାନେ ଯିବା ପରେ ପଛ ଖଞ୍ଜାରୁ ପାଟି ଶୁଭିଲା—ରାଣ୍ଡି ପୁଅ ଅନନ୍ତା—ବାହା ହବ—ବେଧ ଲୁଆଟାକୁ କଏ ଝିଅ ଦଉଚ ମ ! ସେ ଅଲପେଇସାକୁ ଯେମିତି ଲାଜ ନାହିଁ, ଏ ଅବଧାନେ ଅଲପେଇସାକୁ ସେମିତି ସରମ ନାହିଁ··· !

ସେବ ବି ଭୁନ ହେଲାନି··ସେ ବି ପାଟି କରି ଉଠିଲା—ସରମ ପକ୍ଷୀ ଯାଉଛୁ ତ କବାଟ ଢ଼ାଙ୍କିଦେ...ମଲାମୋର ଏ ବେଧେଇଙ୍କିଠି ଏତେ ଲାଜ ସରମ ଆଉ ସବୁଏଁ ଲଙ୍ଗଳା ହେଇଚନ୍ତି... !

ଏଢ଼କରେ ଝନ ଗୁଡ଼ି ମାଇପେ, ଦୁଇଜଣ ମରଦ ବାହାରି ଆସିଲେ ।

କ'ଣ କହିଲୁ ରାଣ୍ଡି, ତୋର ଏତେ ବଢ଼ପ ! କାହା ହେମନ୍ତରେ ବା ଏମିତି ଉଚ୍ଛୁଳୁଚୁ ?

ଆଉ ଜଣେ କଏ କହିଲା—ଆଉ କାହା ହେମନ୍ତରେ···ସେଇ ଘରବୁଡ଼ା ଜାନକୀ ଘଇତା···!

ମୁହଁ ସମ୍ଭାଳି କଥା କହ—ସେବ ଗ୍ରୁଣ୍ଠି ମୁଠା ଧରି ଆଗେଇ ଆସିଲା ।

ବାହାରେ ବେଧ ଏଠୁ, ଆଲୋ ଜା' ଜାଗା ଏ ? ତୋ ଘଇତା ଜାଗାରେ ଅଛୁ ? ମୋ ଭଅର ମରିବାରୁ ଜା'ଟାକୁ ବାପ ଘରକୁ ବିଦା କରିଦେଇ ତତେ ଆଣି ଏଠି ରଖିଲା ।

ଏତେ ଯଦି ହାଇପାଇଁ ଭୁ ରହିଲୁନି—ଅଙ୍କ ପଲଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହେଇଆନ୍ତୁ·· ।

ଛତର ଖାଇ, ଘଇତା ଖାଇ ! ତୋର ଏତେ ବହପ···କହି ମାଇକାନିଆ ବଢିଣା ମୁଠା ଧରି ଆଗେଇ ଆସିଲା—ସେବ ବି ନଗ୍ରେଡ଼ବନ୍ଦା···!

ଏଭକବେଳେ ଗୋଟାଏ ମରଦ ଆସି ଶକତ ଏକ ଧକା ଦେଲା ସେବକୁ । ସେବ ମୁଣ୍ଡ ଓଳି ତଳ ପଥରରେ ଜୋରରେ ବାଡ଼େଇ ହେଇ-ଗଲା । ସେ ଆଉ ଉଠି ପାରିଲା ନାହିଁ—ଖାଲି ପାଟିକଲା—ଇଲୋ—ମାଉ-ପକେଇଲେ, ଧାଇଁ ଆସ !

କିନ୍ତୁ କେହି ଧାଇଁ ଆସିଲେ ନାହିଁ—ମୁଣ୍ଡରୁ ରକ୍ତଧାର ଛୁଟିଥାଏ । ସେ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟକରି ଉଠିଲା ବେଳକୁ ତା ଦୁଆରେ କେହି ଗୋଟିଏହେଲେ ନ ଥାନ୍ତି ।

ସେବର ମୁଣ୍ଡ ବୁଲେଇ ଦେଲା, ସେ ପାହାଚରେ ଉଠୁ ଉଠୁ ପୁଣି କାଣ୍ଡୁଡ଼ ହେଇ ପଡ଼ିଲା ।

କମଲଲୋଚନବାବୁ ସ୍ୱଢରେ ଶୋଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ କହିଲେ—ଆଜ ଖବର ପାଇଲି—ମନୋଜ ପୁନାରେ ଅଛୁ—ପ୍ରାକ୍‌ଟିସ କରୁଛୁ ତାର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ।

ହୈମବତୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପଦ ମଳୁଥିଲେ । ମନେ ମନେ ଖୁସିହେଲେ ମନୋଜ ଖବରରେ । ପଚାରିଲେ—କୋଉଠୁ ଶୁଣିଲ ? ଠିକଣା ଜାଣିଚ ?

ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁର ପୁଅ ବମ୍ବେରେ ଟେକ୍‌ସଟାଇଲ ଇଞ୍ଜିନିଅରିଂ ପଢ଼ୁଛି—ସେ ଖୋଜ ଖବର ନେଇ ଲେଖିଛି—ଠିକଣା ବି ସେ ଦେଇଛି, କଣ ଚିଠି ଲେଖିବ ? ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନେଇଲେ କମଲଲୋଚନବାବୁ ।

ହୈମବତୀ ମନେ ମନେ ଭୟ ପାଇଲେ । ସେ ସନ୍ଦେହ କଲେ ହୁଏତ ସମ୍ବାଦଟା ଏତକ ନୁହଁ, ଆଉ କିଛି ବାର୍ତ୍ତା ରହିଛି ଯାହାକି ତାଙ୍କପାଇଁ ମଙ୍ଗଳପ୍ରଦ ନୁହଁ । ସେ କେବଳ ପ୍ରାଶ୍ନିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନେଇଲେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ । ଦିନ ହୋଇଥିଲେ କମଲଲୋଚନବାବୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖି ପାରିଥାନ୍ତେ ହୈମବତୀଙ୍କ ଆଖି ପତା ତଳେ ଲୁହ କପର ଜମାହୋଇ ରହିଚି...!

ମନୋଜ ବାହା ହୋଇଚି ଗୋଟାଏ ଗୁଜୁରାଟି ଝିଅକୁ—ଶୁଣୁଚ... !

ଏଁ ...ହୈମବତୀ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ପାରିଲେ ନାହିଁ—ସେ ନିଜ ତଳ୍ପପୋଷ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ କହିଲେ—ମନୋଜ ବାହା ହୋଇଚି...ଯା କ'ଣ ସମ୍ଭବ ! ତମେ ଟିକେ ଭଲ ଖବରେ ବୁଝ, ଏପରି ଉଡାକଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଚ ?

ଉଡା କଥା ନୁହେଁ ହୈମବତୀ ! ଆଠାରୁ ସଠିକ ଖବର ମିଳି ପାରେନା, ହୁଏତ ଜାନକୀ ଏ ସମ୍ବାଦ ପାଇ ଥିବ କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ...ସେ ଝିଅଟିର ବାପ କଟକ ମେଡିକାଲରେ ଥିବାବେଳେ ମନୋଜ ଡାକ୍ତରୀ ପଢୁଥିଲା—ଝିଅଟି ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାଜୁଏଟ୍...ସେମାନେ ବର୍ଷେ ହେଲା ଏଠୁ ଗଲେଣି ।

କମଲଲୋଚନବାବୁ କଡ଼ ନେଉଟାଇ କାନ୍ଥ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ଶୋଇଲେ ।

ଶୋଇପଡ଼ । ମୁଁ ଏଇଆ କଳ୍ପନା କରିଥିଲି ଆଗରୁ—ସୁମିତ୍ରା ପାଇଁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଗୋପୀନାଥପୁର ସାଆନ୍ତଙ୍କ ସିଂହଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । କାନ୍ଦ ନାଇ—ସୁମି ଶୁଣିବ—ଘଟଣାରେ ଅଶୋଭନୀୟ ଦୃଶ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହେବ...।

ତେଣେ ରଞ୍ଜନର କାନ୍ଦଣା ଶୁଭିଲା ।

ଓଃ ସାତରେ ତ ଟୁଆଟା କାନ୍ଦୁଚି···କି କାନ୍ଦରେ ବାବା ! ଯାଅ ଦେଖ···

ଧାନା ଅଛୁ ସମ୍ଭାଳି ନେବ...ହୈମବତୀ କହିଲେ ।

ରଞ୍ଜନ ତୁନି ନ ହେବାରୁ ଧାନାକୁ ଡାକିଲା ସୁମିତ୍ରା । ଧାନା କବାଟ ଖୋଲି ଆସିଲା । ରଞ୍ଜନକୁ ଧରିବାରୁ ସେ ତୁନିହେଲା ।

କମଳଲୋଚନବାବୁ କାନ୍ଥଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ସବୁ ଶୁଣୁଥା ନଥିଲେ ବାସ୍ତବିକ ଟୁଆଟାକୁ ସମ୍ଭାଳି ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ଏଣେ ହୈମବତୀ କେତେ କ'ଣ ପଚାରୁଛନ୍ତି । ସେ କିଛି ଉତ୍ତର ନ ଦେ ଯିବାର ଛଳନା କରିଥାନ୍ତି ।

ଶୋଇଲା ? ସୁମି ତେଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

ହଁ, ପେଟ ଲାଗି ଯାଉଛି । ବାବୁ ବୋଧେ ଖାଇ ନାହାନ୍ତି··

ମାଇଚିଆଟା···ଙ୍କର ଟୁଆଟିଏ ହେଇ, ଦେଖିନୁ କେତେ ଟି ଦେ···ଯା' ତୁ···

କମଳଲୋଚନବାବୁ ଗ୍ରୁଡରେ ଯେପରି କଅଁ ଖଣ୍ଡେ କଏ ମାଡ଼ିଦେଲା ।

ଯା —କ'ଣ ଦେଖୁଚୁ ?

ବାବୁଙ୍କୁ ଶୋଇ ପକାଅ ଯିବ··ପୁଣି ଉଠିଲେ ଆସି ପାରିବ ନାହିଁ···

ହଉ ଯା··କବାଟଟାକୁ ଆଉଜେଇ ନେ—

ଧାନାର ଚାଲିଯିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା ।

କମଳଲୋଚନବାବୁ ଉଠି ବସିଲେ ପଲଙ୍କ ଉପରେ । ହୈମବତୀ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଉଠିବା ଦେଖି··ତମେ କ'ଣ ଶୋଇନ ! ଏତେ ଡାକିଲି ଶୁଣିଲ ନାହିଁ !

ଆଉ କ'ଣ କହିବାକୁ ଅଛି ? ମୋ ନିଦଟା ତ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଟୋକାଟାର କାନ୍ଦରେ···

ଛୁଆ ଉପରେ ଏମିତ ହେଲେ ଚଳବ···ତା ଭାଗ୍ୟ ଖରାପ ଶଶୁର ଘରେ ଥିଲେ କେତେ ଦାସୀ ପରିଚାରିକା ଖଟୁଥାନ୍ତେ···ଯାହାହେଉ ଦୀନାଙ୍କ ଯୋଗୁ···

ହେମ ସତ କୁହ—ତମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛ ମନୋଜ ରକ୍ତରେ ଗଢ଼ା ଏ ଛୁଆ !

ହୈମବତୀ ଉଠିପଡ଼ିଲେ । ମଝି କବାଟଟା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ।

ରାତି ଅଧରେ କ'ଣ ଏସବୁ ଗପୁଚ ? ପିଏ ଶୁଣିବ··ତମର ନିନ୍ଦା କରିବ ଆଗ—

ମତେ ଆଉ ଫାଙ୍କି ଦିଅନା ହେମ—ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୁବ୍ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ଆସିଲ...ଆଜି ଏଇ ରାତି ଭିତରେ ଅନ୍ତତଃ ତମ ମୋ ଭିତର ମତ-ଭେଦଟା ଦୂର ହେଇଯାଉ...

ତମେ କଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଚରିତ୍ରରେ ସନ୍ଦେହ କରୁଚ ?

ବାଃ ଚମତ୍କାର ସଫେଇ ! ମତେ ତମେ ଯେତେ ଅଜ୍ଞ ଭାବଚ, ମୁଁ ସେତେଟା ନୁହେଁ ହେମ ! ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିଟା ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ ବୋଲି ତମେ-ମାନେ କେବଳ ସୃଷ୍ଟିର ହିସାବ ରଖିପାର ଆଉ ଆମେ ସବୁ ମୂର୍ଖ ! କୁହ, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନର ପିତୃତ୍ୱର ଅଧିକାରୀ କିଏ ?

ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ମନୋଜହିଁ ତାର ଅଧିକାରୀ !

କଳଙ୍କରୁ ତ୍ରାହି ପାଇବା ପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଣ୍ଠକରେ ରଖିବାକୁ ହେଲା ପ୍ରସବବେଳେ— ତା' ବୋଲି ଆମେ ବି ଜନ୍ମଦ୍ୱାରରେ ତାକୁହିଁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ମାନିନେବା, ସ୍ତ୍ରୀ'ଗୃହ ଅମୃ ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଆଉ କ'ଣ ହେଇପାରେ ହେମ ! ଏତେ ବଡ଼ ମିଥ୍ୟାକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇ ଆମେ ଶାନ୍ତିରେ ବଞ୍ଚି ପାରିବା ?

ମତେ ଏ ନେଇ କୈଫିୟତ ମାଗିଲେ, ମୁଁ ନାଚାର—ତମେ ଯେତିକଟା ଜାଣ ତାଠୁଁ ବେଶି ମୁଁ ଜାଣେ ବୋଲି ତମେ ଯଦି ଧାରଣା କରୁଛ, ମୁଁ ନିରୁପାୟ ! ସ୍ତ୍ରୀ ଜୀବନରେ ଏତେ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ଏ ବର୍ଷକ ଭିତରେ କେହି ଆସି ନାହାନ୍ତି ଯାହା ଫଳରେ··

ଦେଖ, ଭାବ, ମନେ ପକାଅ, ଆମ ପରିବାର ସହିତ କେଉଁ ପରିବାରର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି, ହେଉ ପଛେ ଆମର କେହି ଅତି ଆତ୍ମୀୟ—ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଥରେ ଆଖି ଆଗକୁ ଆଣି ଦେଖ—ଏ ବଂଶରେ କଳଙ୍କ ବୋଳି କିଏ ଦୁଃସାହସ କରିଛି – କିଏ ସେ ନିଜ ଜୀବନର ସବୁ ମୋହକୁ ପାଣି ଛଡ଼ାଇ କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରିଛି—ଦେଖ, ତମର ଏ ଦାୟିତ୍ୱ । ଆଜି ମୁଁ ଫଏସଲା କରିଛି—ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟରାୟ ସହିତ ମୋକଦ୍ଦମା କରି ମୋ ଖାନଦାନୀକୁ କଳଙ୍କିତ କରି ପାରିବନି—ତା ଅପେକ୍ଷା ବରଂ କଳଙ୍କର ଚିହ୍ନକୁ ପୋଛି ଦେବାରେ ମୁଁ ଟିକିଏ ପଶ୍ଚାତ୍‌ପଦ ହେବିନି···

କମଳଲୋଚନବାବୁ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ ।

ହୈମବତୀ ତକିଆ ଉପରେ ମୁହଁ ରଖି କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି ।

ଘଣ୍ଟାକ ପରେ କମଳଲୋଚନବାବୁ ବିଛଣାକୁ ଫେରିଆସି ଶୋଇବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ଅସ୍ପଷ୍ଟ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ···।

ହୈମବତୀ ନିଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ସେ ବିଛଣା ଛାଡ଼ି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଝଙ୍କା ଭିତରକୁ ଗଲେ । ସୁମି ଘର ଆଉଜା ହୋଇଚି, କବାଟ ଫାଙ୍କରେ କ୍ଷୀଣ-ଆଲୋକ ରେଖା ଦେଖା ଯାଉଛି । ଧାନା ଘରେ ବି ଆଲୁଅ । ସେଇ ଘରୁ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ଶବ୍ଦ ଆସୁଛି ।

କମଳଲୋଚନବାବୁ ଡାକିଲେ—କିଏ ?
ଧାନା ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ।
ନାଇଁ ବାବୁ ମୁଁ—ବହି ପଢୁଛି···
ଓଃ, ଆଚ୍ଛା ଯା' ଏତେ ରାତି ହେଲାଣି ଶୋଇପଡ଼···

କମଳଲୋଚନବାବୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେ ବିଛଣାରେ ପଡ଼ିବାମାତ୍ରେ ନିଦ ହୋଇଗଲା ।

ସେଇ ରାତି ଦୁଇଟାରେ ହଠାତ୍ ରଞ୍ଜନ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । କେହ୍ମ ନଡାକୁଣ୍ଡ ବୀନା ଛୁଟି ପଳେଇ ଆସିଲା ନିଜ ରୁମରୁ । ସୁମି କୋଳରୁ ଛୁଆଟିକୁ ନେଇ ଗେଲ କଲା । ରଞ୍ଜନ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେହେଁ ବୀନା ଆଉ ଶୋଇବାକୁ ଗଲାନି । ଗପ କରୁ କରୁ ରାତି ପାହିଗଲା ।

ପ୍ରତି ରାତି ଶେଷରେ ଏଇପରି ଏକ ଦୃଶ୍ୟର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୁଏ । ବେଳେବେଳେ ରାତି ଅଧରେ ମଧୁ ମଧୁର ଗୁଞ୍ଜନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ— ଶେଷ ହୁଏ ରାତି ପାହିଲେ···ଏସବୁ କମଳଲୋଚନବାବୁ ବା ହୈମବତୀ କାହାର ଜାଣିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ···ସେଇପରି ଯେଉଁମାନେ ହୃଦୟସ୍ଥ ବିନିମୟ କରନ୍ତି, ସେମାନେ 'ହୃଦୟ' ଛଡ଼ା ଆଉ ସବୁ କଥା ଭୁଲି ଯାଇ- ଥାନ୍ତି । ସୁମିତ୍ରା ଆଉ ବୀନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଠିକ୍ ଏଇଆ ହୋଇଥିଲା ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ରାତି ।

ସେମିତି ଗୁଣୁଗୁଣୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା । ଏଥରକ ହୈମବତୀ କମଳଲୋଚନ- ବାବୁ ଉଭୟେ ଚେଇଁଥିଲେ । କିଛିକ୍ଷଣପରେ ଦୁଆର ଫିଟିବା ଶବ୍ଦ ହେଲା— ହୈମବତୀ ଝିଅକ ଘରେ ଗଲେ । ସୁମିତ୍ରା ବାହାରକୁ ଯାଇଛି । ରଞ୍ଜନକୁ କୋଳରେ ଧରି ବୀନା ବସିଛି ।

କରେ ସୁମି କାହିଁ ?

ବାରଆଡ଼କୁ ଯାଇଛନ୍ତି !

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସୁମିତ୍ରା ଆସିଲା । ହୈମବତୀ କିଛି ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ସୁମି କହିଲା—ଯା ବୀନା, ରଞ୍ଜନକୁ ବୋଉକୁ ଦେ—ମୁଁ ଟିକିଏ ବିଛଣାଟା ଝାଡ଼ିଦିଏ···

ନାଇଁରେ ଧରଥା ବୀନା, ମୁଁ ଯାଉଛି···ହୈମବତୀ ଚାଲିଗଲେ । ସୁମି ବୀନା ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ ଟିକିଏ ହସି ଦେଲା ।

ଦେଉ ! ଶୀଘ୍ର ପାଉ, ଛିଦ ମାଡ଼ୁଛି···

କରେ ଆଜି ତ ଭାରି ଉଚ୍ଛନ୍ନ···ରଞ୍ଜନ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି ବୋଲି···

ନାଇଁ ତା ନୁହଁ, ବାବୁ ଚେଇଁଛନ୍ତି, ବିରକ୍ତ ହେବେ—

ବିରକ୍ତ ହେଲେ ଛୁଆକୁ ଧରିବେ···ମୁଁ ଏକେଲା କ'ଣ ଛୁଆଟିକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବି ?

ଦେଈ ସତ କହିବ, ମନୋଜ ବାବୁ କଣ ଆସିବେ ନାହିଁ ?

ନାଇଁରେ, ସେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାହା ହେଲେଣି । ସେ କଥା ପଚାରିବାକୁ ତତେ ପରା ମନା କରିଚି !

ମନୋଜବାବୁ କଥା ଶୁଣିଲେ ସୁମି ଆଗେ ଦୁଃଖରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଥିଲା । ଆଜିକାଲି ଟିକିଏ ହେଲେ ବିଚଳିତ ହେଉନି ସେ । ବୀନା ବି ଏକଥା ଜାଣି ପାରିଲାଣି ଯେ ମନୋଜବାବୁ ନେଇ ଟିକିଏ ହେଲେ ଚିନ୍ତିତ ନୁହନ୍ତି ଦେଈ ।

ଦେଈ, ରଞ୍ଜନବାବୁ ବଡ଼ ହେଲେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠେଇ ଦବ··· ସେ ବେଶି ପାଠ ପଢ଼େଇବେ...

ନାଇଁରେ, ସେ ଚିହ୍ନିପାରିବେନି···ରଞ୍ଜନ ଦୁଃଖ ପାଇବ....ତୁ ବାହା ହେଲେ ରଞ୍ଜନକୁ ତୋ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଦେବି...ତୁ ତାକୁ ଭାରି ଭଲ ପାଇବୁ ···ଭଲ ମଣିଷକରି ଗଢ଼ିବୁ···

କଣ ମୋ ପରି ମୂର୍ଖ ହେବ ରଞ୍ଜନ—ଛି, କେମିତିକା କଥା ଦେଈ କହୁଚ ମ !

ରଞ୍ଜନ ବେଶି ପାଠ ପଢ଼ିବନି....ପାଠ ବେଶି ନ ପଢ଼ି ମଧ୍ୟ କିପରି ଭଲ ମଣିଷ ହେଇ ହୁଏ ତୁ ଦେଖିବୁ···ସୁମି ପାରିସାରି ରଞ୍ଜନକୁ ନେବାକୁ ଆସିଲା । ବୀନା ସୁମିକୁ ନ ଦେଇ ନିଜେ ବିଛଣାରେ ଶୁଆଇ ଦେଲା । ଆଦରରେ ତା କପାଳରେ ଗୋଟାଏ ଚୁମା ଦେଲା ।

ଆମ ବାବୁ ବେଶି ପାଠ ପଢ଼ିବେ, ବଡ଼ ଅଫିସର ହେବେ...ଦେଈ ମିଛ କହୁଛି···ହସିଲା ବୀନା ସୁମିତା ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ । ତାପରେ ବାହାରି ଆସିଲା ସୁମିତା ରୁମରୁ ସବୁ ଦିନପରି କବାଟକୁ ଆଉଜେଇ ଦେଇ ।

ହୈମବତୀ ଫେରିଆସି ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ—ରଞ୍ଜନକୁ ଧାନା ଜମା-ଦେଇ ସୁମି ପରିସ୍ରା କରି ଯାଇଥିଲା···ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର କଣ ଅଛି ! ତମେ ଯା' ଭାବୁଚ···ତା କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ! ଶୋଇପଡ଼, ରାତି ହେଲଣି ।

କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ନଥିଲେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ । ସେ ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଶୋଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଶୋଇ ପାରିଲେ ନି—ସେଦିନପରି ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ଶବ୍ଦ ଆସିଲା । ବର୍ଷା ପଡ଼ିବାର ଶବ୍ଦ ଏ ନୁହଁ ...ଦୁଇଜଣ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଗଳାରେ କଥା ହେବାର ଶବ୍ଦ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁଣି ପାରିଲେ ।

ତାଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ଘନୀଭୂତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ସେଇ ଗୋଟିଏ ବିନ୍ଦୁକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି···

ସୁମିତ୍ରା ବି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ବାପାଙ୍କ ମନର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ । କିନ୍ତୁ ସେ କିପରି କ'ଣ କହି ତାଙ୍କ ମନରେ ଶାନ୍ତି ଆଣିବ ଏ କଥା ସେ ବୁଝି ପାରୁ-ନ ଥିଲା । ସବୁରି ମୂଳ ହେଉଛି ତା ରକ୍ତଜାତକ ରଞ୍ଜନ । ରଞ୍ଜନର ଆବିର୍ଭାବ ପାଇଁ କିଏ ଦାୟୀ ! ବାପାଙ୍କୁ ଏଇ ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟା ବିବ୍ରତ କରି ପକେଇଛି...କେବଳ ଗୋଟିଏ ପନ୍ଥାରେ ଏହାର ସମାଧାନ ସମ୍ଭବ···ତା ହେଉଛି—ବାପାଙ୍କ ସହିତ ତାର ସମସ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ଛିନ୍ନ କରିବା !

କିନ୍ତୁ ତା' କ'ଣ ସମ୍ଭବ !

କମଳଲୋଚନ ବାବୁ କଟକ ଯାଇଥାନ୍ତି କ'ଣ ଜରୁରୀ କାମରେ । ଖରବେଳେ ଦାଣ୍ଡଘରକୁ ଆସିଲା ସୁମିତ୍ରା । ବାପା ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କ ଆଗକୁ ଆସିବାକୁ ସାହସ କରେନା—ଭୟ ଲାଗେ—ରଞ୍ଜନ ହେଲା ଦିନୁ ସେ ଭୟ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ହୋଇଛି ।

ହୈମବତୀ ବିଶ୍ରାମ କରୁଥିଲେ । ସୁମିକୁ ଦେଖି ପାଖକୁ ଡାକିଲେ—ଝିଅ ଦୁଃଖରେ ସେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଦିନ ରାତି ତାରି ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜନ ଶୋଇ ନାହିଁ ? ହେମ ପଚାରିଲେ ।

ନାହିଁ, ଦୀନା ଧରି ବହେ ନ ବୁଲେଇଲେ ସେ କ'ଣ ଶୋଇବ ! ଦୀନା ଖାଇ ପିଇ ସାରି ବସ୍ତାନି ଧରି ବସିଛି ।

ଆ…ହାତ ବଢ଼େଇଲେ ହୈମବତୀ ସ୍ୱାମୀ କୋଳରୁ ରଞ୍ଜନକୁ ନେବାକୁ । ରଞ୍ଜନ ତା ବୋଉ ଦେହରେ ହାତ ପିଟି ଅସମ୍ମତି ଜଣାଇଲା ।

ବୋଉ !

କ'ଣ ମା ! ବସ ।

ବାପା ମୋ ଲାଗି ଚିନ୍ତା କରି କରି ହତାଶ ହେଲେଣି । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଗଳଗ୍ରହ ହେଲି । ବୁଢ଼ା ଦିନେ ଟିକେ ଶାନ୍ତିରେ ରୁହନ୍ତେ କ'ଣ, ମୋ ଲାଗି ଦିନ ରାତି ହଇରାଣ ହେଉଛନ୍ତି । ବାପାଙ୍କୁ କହି ମତେ କଟକ ପଠେଇ ଦେବେ ଶଶୁରଙ୍କ ପାଖକୁ । ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗିବି । ଟିକେ ଆଶ୍ରା ପାଇଲେ ସେଇଠି ପଡ଼ିରହିବି ।

ହୈମବତୀ ଶୁଣି ଯାଉଥିଲେ ପାଷାଣ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ପରି ଛିଡ଼ା ହୋଇ । ଶଶୁର କଥା ଶୁଣି ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । କହିଲେ——ମା'ଟାପରି ! ସେ କଥା ତୁଣ୍ଡରେ ଧରନା । ବାପା ଏକଜିଦିଆ ଲୋକ…ଜାନକୀ ନାଁ ଶୁଣିଲେ ସେ ନିଆଁ ବାଣ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । ତୁ ସେଠିକି ଯାଇ ଦାସୀ ହୋଇ ରହିବୁ ? ଏ ଘରଦ୍ୱାର କାହାପାଇଁ…ମନୋଜ ଯଦି ଥରେ ବୁଝି ପାରନ୍ତା…ସେ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲେ ।

ସେ ତ ବାହା ହୋଇ ସାରିଲେଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ, ସେ ଆଶା ଛାଡ଼ ବୋଉ । ତମେମାନେ ମତେ ଆଶ୍ରା ନ ଦେଲେ କୁଆଡ଼େ ହେଲେ ଚାଲିଯିବି ପଛେ—ଏତେ ହନ୍ତସନ୍ତ ହୋଇ ପାରିବିନି ।

ଛି, ବାଘୁଣୀଟା ପରି ! କୋଉ ପାଣି କୁଆଡ଼କୁ ଯାଉଛି ଦେଖାଯାଉ । ଆଜିକାଲି କ'ଣ ମଣିଷେ ଦି'ଦିଟା ବାହା ହଉ ନାହାନ୍ତି ! ଯଦି ମନୋଜ ରାଜି ହୁଏ....

ଛୁ—ବୋଉ ! ସେକଥା ମୁଣ୍ଡରେ ଧରନା...ସେ ଭଲପାଇ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି—

ମନୋଜ କ'ଣ ତୋ ଆଗରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ବାହା ହବ ବୋଲି କହିଥିଲା ?

ହେମବତୀ ଉତ୍କଣ୍ଠା ସହିତ ପଚାରିଲେ । ସୁମିତ୍ରା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । ବୋଉ ତା ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ରହିଥିବା ଦେଖି କହିଲା—ବୋଉ, ମୋତେ ସେ ସବୁ କଥା ପଚାରନା— ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିବିନି... କହୁ କହୁ ସୁମି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ଅସହ୍ୟ ବେଦନାରେ ।

ସୁମି ! ତୁ ମତେ ନ କହିଲେ ମଧ ମତେ ସବୁ କଥା ଜଲ ଜଲ ଦିଶୁଚି । ମନୋଜ ଗୋଟାଏ ପଶୁ । ମୁଁ ଭାବିଥିଲି ସେ ଉଦାର, ମହତ୍, ମଣିଷର ଗନ୍ଧ ତାଠି ଅଛି—ତୋ ବାପାର ସନ୍ଦେହ ଅମୂଳକ ନୁହେଁ—

ସୁମି କୋହ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ରଞ୍ଜନ କାନ୍ଦି ଉଠିଥାଏ । ହେମବତୀ ଆଉ ସୁମିର ଉପସ୍ଥିତି ଦରକାର କଲେନି । ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ସେ ତକ୍ତପୋଷ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ।

ମୀନା ରଞ୍ଜନର କାନ୍ଦ ଶୁଣି ଦଉଡ଼ି ଆସିଲା । ସୁମି କୋଳରୁ ରଞ୍ଜନକୁ ଟାଣି ନେଇ ଦାଣ୍ଡ ଘରକୁ ଆସିଲା । ରଞ୍ଜନ ଆଉ ମୀନାକୁ ଥରେ ଦେଖିନେଇ ହେମବତୀ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ନେଲେ । ମୀନା ବାହାରକୁ ବାହାରି-ଗଲା । ବଗିଚାରେ ବୁଲେଇ ବୁଲେଇ ଶୋଇ ପକେଇଲା ରଞ୍ଜନକୁ ।

ସୁମିତ୍ରା ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ରଞ୍ଜନକୁ ସୁମିତ୍ରା ପାଖରେ ଶୁଆଇଦେଇ ମୀନା ଚାଲିଗଲା ନିଜ କୋଠରୀକୁ ।

ମୀନା ନିଜ କୋଠରୀରେ ବସି ଚିଠି ଲେଖୁଛି ବୋଉ ପାଖକୁ । ସେ ସଫା ଲେଖି ଦେଇଛି ବାହା ହବନାହିଁ । ଯିଏ ନିଜ ଗାଁରେ ଥରୁଟିଏ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଚାଲି ନ ପାରିଲା, ଯାର ବାପର ଅସଲ ପରିଚୟ ଅନେକ ନ ଜାଣି

ତାକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଛା କରି ଆସିଛନ୍ତି, ସେଇମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରହି କ'ଣ ସୁଖରେ ଦିନ କାଟି ପାରିବ। ବୋଉ ଏତେଥର ଲେଖିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ଏଇ ଲଜ୍ଜାରୁ ତ୍ରାହି ପାଇବା ପାଇଁ ଗାଁ ମାଡ଼ୁନି। ଜୀବନରେ କେବେ ଯେ ନ ମିଳିବ ତାହା ନୁହେଁ। ବୋଉ, ଏତେ ଅପବାଦ ଭିତରେ ମତେ ଜନ୍ମ ଦେଇ ସବୁ କଳଙ୍କ ହସି ହସି ତୁ ପାନ କରିଛୁ—ସେଥିପାଇଁ ତତେ ମୋର କୋଟି କୋଟି ପ୍ରଣାମ ! ତୁ ଆଉ ମୋ ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରନା। କାହାର ଦୋଳମୁକୁଟ ଦେଖି ହାଇଁ ପାଇଁ ହୁଅନା—ତୋ ପୁଅ ଆଜି ସେଇ ଆଗକାର ଧାନା ହୋଇନାହିଁ—ସେ ମଣିଷ ହୋଇଛି—ନିଜ ଚେଷ୍ଟାରେ ଦି ଅକ୍ଷର ପଢ଼ି ଶିଖିଛି। ତାକୁ ତୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରିଦେ'ନା ବୋଉ ! ତୋ ଧାନା ବଡ଼ ହେଉ ତୁ କ'ଣ ଚାହୁଁନା ! ! ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ବଡ଼ ହେଇ ସେ ତୋ ଆଗରେ ଗୌରବରେ ଠିଆ ହେବ, ସେଇ ଦିନକୁ ତୁ ଅପେକ୍ଷା କର।

ଧାନା ମନର ଭାବ କୌଣସି ମତେ ନିଜ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଚିଠି ଲେଖିଦେଲା ବୋଉ ପାଖକୁ। ତା'ପରେ ଟିକିଏ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିଲା।

ଏତିକିବେଳେ ସୁମି ଆସିଲା ତା କୋଠରୀକୁ।

କି'ରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲାଣି, କଣ ଲେଖାପଢ଼ି ହଉଚି ?

ନାଇଁମ ଦେଈ ! ଲେଖିବି ଆଉ କଣ ! ବୋଉ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲି।

କଣ ବାହାଘର କଥା ପକା କରି ଦେବାକୁ ! ସୁମି ଓଠରେ ଅମାନିଆ ହସ।

ହଁ, ଭଲ ପାତ୍ରୀଟିଏ ଜୁଟିଛି। ହାତ ଛଡ଼ା ହେଇଗଲେ ଆଉ କିଏ ମାରିନେବ...ସେଥିପାଇଁ ବୋଉକୁ ଲେଖିଦେଲି ଯେମିତି ଶୀଘ୍ର ହୁଏ···

ଆଚ୍ଛା···ଆଗେ ନାଁ ପଚାରିଲେ ବଚନ ବାହାରୁ ନ ଥିଲା—ଏଣିକି ରସିକତା ବି ଚାଲିଲାଣି...କହି କାନଟାକୁ ଜୋରରେ ମଳିଦେଲା ସୁମିତା....

ଛାଡ଼ ଛାଡ଼ ଦେଈ, କ୍ଷମା ମାଗୁଛି ··ଆଉ କହିବିନି।

ସୁମି କାନ ଗୁଞ୍ଜିଦେଲା । ମୀନା ଖତେଇ ହୋଇ ଦୁଆରକୁ ପଳେଇ ଆସିଲା । ସୁମିତ୍ରା କିଛି ନ କହି ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା—ଆଗୁ ରହ, ରଞ୍ଜନକୁ ଆଉ ଧରବୁ ? ମୀନା ସେମିତି ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା—ଅଲବତ୍ ଧରିବି···

ଦୁହେଁ ହସି ଉଠିଲେ ଏକାବେଳକେ । ଦୁହିଁଙ୍କ ହସ ଦୁହିଁଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ସମାନ ଭାବରେ ସ୍ପର୍ଶ କଲା ବନ୍ୟାର ଜଳ ଦୁଇକୂଳକୁ ସ୍ପର୍ଶ କଲାପରି ।

ସେଇ ରାତି । ହୈମବତୀ ଶୋଇବା ପରେ ଆସିଲା ମୀନା ସୁମିତ୍ରା କୋଠରୀକୁ । କମଳଲୋଚନବାବୁ ବାହାରକୁ ଗଲେ ମୀନା ଦାଣ୍ଡଘରେ ଶୁଏ । ରାତିରେ ବାବୁ ଆସିଲେ ସେ ଉଠି କବାଟ ଫିଟାଏ । ହୈମବତୀ ଦାଣ୍ଡଘର ସଂଲଗ୍ନ କୋଠରୀରେ ଶୁଅନ୍ତି । ସେଇଟି ତାଙ୍କ ଶୋଇବା ଘର । ମୀନା ରାତିରେ ଆସି ଦାଣ୍ଡଘରେ କେତେବେଳେ ଶୁଏ ହୈମବତୀ ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ! ସକାଳେ ଆଗ ସେ ଉଠି ମୀନାକୁ ଉଠାନ୍ତି ।

ସୁମିତ୍ରା ରଞ୍ଜନକୁ କୋଳରେ ଧରି ବସିଥିଲା । ସ୍ତନ୍ୟାଗ୍ର ଚୁଚୁମି ଚୁଚୁମି ଶୋଇବାର ଉପକ୍ରମ କରୁଥାଏ ରଞ୍ଜନ । ମୀନା ପଶି ଆସିଲା । ସୁମିତ୍ରା ହଠାତ୍ ଶାଢ଼ୀଟା ଛାତି ଉପରକୁ ଟାଣି ନେଲା ।

ମୀନା ଦୁଟିପାର ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଆଣି କହିଲା— ରଞ୍ଜନ ଶୋଇଲାଣି, ମୁଁ ଯାଉଛି ଦେଈ !

ପିଲାକୁ ଆଜି ଜଲ୍‌ଦି ନିଦ ଆସିଲାଣି ପରା !

ନା ଦେଈ, କାଲେ ବାବୁ ଚାଲି ଆସିବେ । ମୁଁ ଏଣେ ରହିଲେ କବାଟ ଖୋଲିବ କିଏ ? ସେ ବସିଲା ।

ବାପା କଟକ ଗଲେ ଗୁରୁବାରରୁ କମିରେ ଆସିବେ ? ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସେ ରଞ୍ଜନକୁ କୋଳରୁ ଖସାଇ ଦେଇ ଶେଯ ଉପରେ ଶୁଆଇ ଦେଲା ।

ବୋଉ ପାଖକୁ କଣ ଲେଖିଲୁ କହିଲୁ ନାହିଁ !

ଦେଖ ଦେଇ, ପୁଣି ସେଇ କଥା ବାହାର କରୁଛ ! ମତେ ଚଢ଼େଇଲେ ମୁଁ ଚଢ଼େଇବି···

ପୁଣି କାନମୋଡ଼ା ଦେବି···ଏଥରକ ଏମିତି ମୋଡ଼ିବି ଯେମିତି ସବୁ ଦିନକୁ ମନେଥିବ...

ଏଥରକ ପାରିବନି ମତେ...ପଳେଇବି—ଦୀନା ମୁଖ ଭଙ୍ଗି କରି କହିଲା ।

ଯୁଆଡ଼େ ଯିବୁ ତୋ ପଛରେ ଯିବି···

ମୋଟେ ପାରିବନି···ଦୀନା ଜୋର ଦେଇ କହିଲା ।

ହଉ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖ...

ଆଚ୍ଛା ସେ ସବୁ ଦେଇ, ଗୋଟିଏ କଥା ବୁଝିବାକୁ ଅଛି—କେତେ ତମେ ପଢ଼ିଛ—କହି ପାରିବ···

କ'ଣ ପଗ୍ଚାର···ସୁମିତ୍ରା ହସ ଚାପି ଦୀନାକୁ ଲୁବ୍‌ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ କହିଲା ।

ତମ ପାଖରୁ ଯେତେ ଉପନ୍ୟାସ ନେଇ ପଢ଼ିଲିଣି··ସବୁଥିରେ ଯେମିତି ଗୋଟିଏ କଥା...

ତେବେ ତ ମୁଁ ଭୁଲ କରିଚି ଏତେଗୁଡ଼ା ବହି କିଣି···ସୁମି କଥାରେ ରହସ୍ୟବୋଲି ଦୀନାକୁ ଅନେଇଲା ।

ଶୁଣ କହୁଚି ! ସବୁଥିରେ ତ ସେଇ ଝିଅ ପୁଅ—ଯୁବକ ଯୁବତୀ—କୋଉଠି କିଏ କାହାକୁ ଭଲ ପାଉଛି, ପରେ ଭୁଲି ଯାଉଛି—କୋଉଠି କିଏ ବାହା ହୋଇଥିବା ସ୍ତ୍ରୀକି ଛାଡ଼ି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ଭଲ ପାଇ-ଲାଣି···ଖାଲି ଆକୁ ଛାଡ଼ି ତାକୁ—ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଆକୁ—ଏସବୁ କଥା ଏକାପରି ନୁହଁ ?

ସୁମି ଦୀନାର ଅଜ୍ଞତାରେ ନ ହସି କହିଲା—ଭଲ ପାଇବା ନ ଥିଲେ କାହାଣୀ ହେବ କମିତି—ମଣିଷ ଜନ୍ମ ହେଲାଦିନୁ ଏ ଯାକେ ଭଲ ପାଇ

ଆସିଛୁ । ଯୌଉବନ ମଣିଷ ଆଉ ଭଲ ପାଇବନି, ସେଦିନ ମଣିଷ ସଭ୍ୟତା ଲୋପ ପାଇଯିବ ପୃଥିବୀରୁ··

ଧୀନା ପ୍ରତିବାଦ କଲା—ମୁଁ ସେ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥାରୁ କିଛି ବୁଝେନା । ସବୁଥିରେ ଖାଲି ପୁରୁଷ ଶିକ୍ଷିତ ହେଉଛି, ପଇସା କମଉଛି । ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଆଶ୍ରା ଦେଉଛି···ସ୍ତ୍ରୀ ବି ପୁରୁଷ ପାଖରେ ମନପ୍ରାଣ ସମର୍ପି ଦେଉଛି···ତମେ ପରା କହୁଥିଲ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷର ସମାନ ଅଧିକାର—ବିଦେଶରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତି ନିଜ ଗୋଡରେ ଠିଆ ହୋଇଛି···କାମ କରୁଛି—ଖୁସି ଅନୁସାରେ ବାହା ହେଉଛି ।

ହଁ, କିଏ ମନାକଲା—ଆମ ଦେଶପରି ସମାଜରେ ସେଠାରେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ପରାଧୀନ ନୁହନ୍ତି । ସେଠି ବିବାହ ଅଭିଭାବକଙ୍କ ମତ ନେଇ ହୁଏନା । ଯୌଢ଼ମାନେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ସେମାନେ ନିଜ ରୁଚି ଅନୁସାରେ ଜୀବନ ସାଥୀ ବାଛନ୍ତି ।

ସେଇକଥା ମୁଁ କହୁଛି—ପୁରୁଷ ଯେମିତି ସ୍ତ୍ରୀକି ବାଛୁଚି, ସ୍ତ୍ରୀ କାହିଁକି ପୁରୁଷକୁ ବାଛିବ ନାହିଁ—ହେଇପାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଧନୀ, ପଢ଼ୋଇ··ପୁରୁଷ ଗରିବ...ଅଳ୍ପ ପାଠୁଆ—ଏତେ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିଲି, କୋଉଥିରେ ଦେଖି ଏ କଥା ପାଇଲି ନାହିଁ—ସେଇଥିପାଇଁ କହୁଛି ସବୁଯାକ ଗୋଟିଏ କଥା ପରି ଲାଗୁଚି—

ସୁମିତ୍ରା ମନେ ମନେ ପ୍ରଶଂସା କଲା ଧୀନାର ଯୁକ୍ତିକୁ ! ତାର ଚିନ୍ତାଧାରା ବେଶ ଉନ୍ନତ ହେଉଛି—ଏପରି ଲୋକ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ସମାଜରେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ପାଇ ପାରନ୍ତେ ଏଥିରେ ତିଳେ ହେଲେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମ ସମାଜ ! ସମାଜ ତ ନୁହେଁ, ଗୁଡିଏ ଅର୍ଥପିପାସୁ ସ୍ୱାର୍ଥପର ମଣିଷଙ୍କ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ କମ୍ପାନୀ ।

କ'ଣ ଭାବୁଚ ଦେଈ, ଏମିତି ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ବସିଲେ ମୁଁ ଯାଉଛି । ସତରେ ଦେଈ ତମେ ଶୁଖିଲା ମୁହଁ କରି ବସିଲେ ମତେ ଭାରି ଖରାପ ଲାଗେ···

ଆଉ କମିତି ଭଲ ଲାଗେ··? ସୁମି ସଯତ ହେଲା । ଦୀନା ସହିତ ସେ ଯେଉଁ ଧରଣର କଥା ହେଉଛି ସେ କ'ଣ ସେଥିପାଇଁ ଭାଜନ !

ମୁଁ ଯାଉଛି ଦେଇ ! ତମେ ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ଭାବୁଥାଅ—

ଯା—ପଳା ! ମୁଁ ମୁହଁ ଶୁଖେଇଲି କି ହସିଲି ତୁ ସେଥିରୁ କ'ଣ ପାଇବୁ !

ଦୀନା ଚାଲିଗଲା । ସୁମି ସେଇମିତି ଭାବୁଥାଏ ।

ସୁମିତ୍ରା ଆଖିରେ ନିଦ ନାହିଁ । ଖୋଲା ବାତାୟନ ପାଖରେ ବସି ଆକାଶକୁ ଅନେଇଛି । ଆକାଶରେ ତାରା ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ ସଭା ବସିଛି । ଚନ୍ଦ୍ର ହେଇଛନ୍ତି ସଭାପତି । ସଭାପତିଙ୍କ ଭାଷଣ ସୁଧାହୋଇ ଝରି ପଡ଼ୁଛି ପୃଥିବୀ ଉପରେ । ପୃଥିବୀ ସ୍ନିଗ୍ଧ ହେଉଛି ତା' ସ୍ପର୍ଶରେ—ପ୍ରକୃତି ଉଛୁଳା ହେଉଛି ତାକୁ ପାନକରି··

ସୁମିତ୍ରା ଖାଲି ଅନେଇ ରହିଛି...

ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନନ୍ତ ପିପାସା··ହୃଦୟରେ ଆଦିମ ଯୁଗର ତୃଷ୍ଣା··ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗରେ ଯୌବନ ଢେଉ ଖେଳୁଛି··ମନ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହେଉଛି ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ପରି ବିଲୀନ ହୋଇ ଯିବାକୁ—ବ୍ୟାପ୍ତ ହେଇ ଯିବାକୁ ପ୍ରକୃତିର ରନ୍ଧ୍ରେ ରନ୍ଧ୍ରେ—

ସୁମିତ୍ରା ପଛପଟ ଦୁଆର ଖୋଲି ବଗିଚାକୁ ଆସିଛି—କିଏ ଯେପରି ତାକୁ ହାତଧରି ଟାଣି ଆଣିଛି ଖୋଲା ଆକାଶ ତଳକୁ ଘାସ ଗାଲିଚା ଉପରେ ମଧୁଶଯ୍ୟା ରଚିବାକୁ—

ସେଇମିତି ଶୋଇ ଶୋଇ ରଜନୀଗନ୍ଧାଟାଏ ତୋଳିଆଣି ଆଘ୍ରାଣ କଲା ସେ । ଶିରା ପ୍ରଶିରାରେ ଖେଳିଗଲା ତାର ସୌରଭ—ପୁଲକିତ ହେଇ ଉଠିଲା ସୁମିତ୍ରା—ଆଜି ଏ ଫୁଲସଭାର ସଭାନେତ୍ରୀ ସେ··

କିଏ··ଚମକି ପଡ଼ିଲା ସୁମିତ୍ରା ତା ଉପରେ କାହାର ଛାଇ ଦେଖି—ଗ୍ରୀବା ତୋଳି ଚାହିଁବା ମାତ୍ରେ ଦେଖିଲା—ଦୀନା ।

ଦେଇ, ଏତେ ରାତରେ ଏଠି ?

ଚୁପ୍—କିଛି କହି ପାରିବୁନି ମୋ ବିନା ଅନୁମତିରେ । ଦେଖୁନୁ ଫୁଲ ରାଣୀଙ୍କ ସଭା ବସିଛି—ଏ ସଭାରେ ମୁଁ ହେଇଛି ସଭାପତି । ତୁ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ହେଇ ବସ—

ଦୀନା ବସିଲା ସୁମିତ୍ରା ପାଖକୁ ଟିକିଏ ଘୁଞ୍ଚି । ଦୀନା ଅଙ୍ଗୀଟାକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଦେଇ ଆସିଛି । ଛାତିର ମାଂସପେଶୀ ଉପରେ ସୁମିତ୍ରାର ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟି ।

ଦୀନା ! କିଏ କହିଲା ତତେ ଆସିବାକୁ ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ସଭାକୁ... ତୁ ପୁରୁଷ—

ଦେଇ, ଏ ସବୁ ନବରଙ୍ଗ ଛାଡ଼, ଘରକୁ ଚାଲ...କେତେ ରାତି ଜାଣିଚ ?

ଦିନା ! ଏ ସଭାରେ ତୁ... ନା—ନା—ତୁମେ ଏକେଲା ପୁରୁଷ ବନ୍ଧୁ ଥିବାରୁ ତମ ନାଁ ବଦଳାଇ ଦିନେଶ କରାଗଲା !

ତୁମେ ଆଜି ଏ ସଭାର ପ୍ରଧାନ ଅତିଥି !

ଦୀନା ହସିଲା । ପ୍ରାଣଖୋଲା ହସ ।

ସୁମିତ୍ରା ତା ମୁହଁକୁ ଅନେଇଛି । ଦୀନାର ଶ୍ୟାମ ଚିକ୍‌କଣ ତ୍ୱକ ଜୋଛନା ସ୍ପର୍ଶରେ ସୁନ୍ଦର ହେଇଚ...ଦୀନା ଆଣ୍ଠୁମାଡ଼ି ବସି ସୁମିତ୍ରାର ଲୀଳା ଦେଖି ଚାଲିଛି ।

ଦିନେଶ !

ଦେଇ !

ଧେତ୍ ଦେଇ ! ଏଠାରେ ଦେଇ ଫେଇର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ଦିନେଶ ! ଖାଲି ସୁମି କହିଲେ କ'ଣ ହେବନି । ଏତେ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିଲୁଣି କ'ଣ ଶିଖିଛୁ ! ଆ, ମୋ ପାଖକୁ ଆ ।

ବୀଣା ମୁହଁରେ ଭାଷା ନାହିଁ । ମୁହଁର ଭାଷା ଆଖି ବାଟେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ପରି ସେ ବସି ରହିଛି ସୁମିତ୍ରାକୁ ଅନେଇ । ଆଜି ସେ ଯେମିତି ନୂଆ କରି ଦେଖୁଛି ସୁମିତ୍ରାକୁ । କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଦେଈ !

ସୁମିତ୍ରା ପୁଣି ଥରେ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ।

ମତେ ଡର ଲାଗୁଛି !

ବେଶ, ଡର ମୁଁ ଛଡ଼ାଇ ଦେବି—କହି ସେମିତି ଶୋଇ ଶୋଇ ଗଡ଼ିଗଲା ବୀଣା ପାଖକୁ ସୁମିତ୍ରା । ତାର ଗୋଟାଏ ହାତ ଧରି ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଆକର୍ଷଣ କଲାମାତ୍ରେ ବୀଣା ଗୋଟିପଣେ ଆସି ସୁମି ଉପରେ ଢଳି ପଡ଼ିଲା ।

ବୀଣା ମୁହଁରେ କଥା ନଥିଲା । ସୁମିତ୍ରା ତାକୁ ଆବେଗରେ ଆଲିଙ୍ଗନାବଦ୍ଧ କରିଥିଲା—ମୁହଁରେ ମୁହଁରଖି ଚୁମ୍ବନ ଦେଇଥିଲା ମୁହୁଁ ମୁହୁଁ ପାଗଳିନୀ ଭଳି ।

ଦେଈ ! ଦେଈ !

ସୁମି ! ସୁମି ! କହୁ ଦୀନେଶ···କହୁଲି ପରା ଏଠାରେ ମୁନିବ ଭୃତ୍ୟର ସଂବଧ ନିରର୍ଥକ···କହୁଥିଲୁ ନା, ମୋ ଛଡ଼ା କେହି ଭଲ ଦିଶନ୍ତିନି ବୋଲି....
ସିଏ ତତେ କେତେ ଭଲଲାଗେ ତାକୁ ଟିକିଏ ଗେଲ ବି କରୁନୁ··
ଏ ସୁଯୋଗ କ'ଣ ସବୁବେଳେ ଆସେ—ମାଇଚିଆ ଟୋକା··

ଦେଈ ତମେ କାହିଁକି ଏମିତି ହଉଛ କହିଲ—ଇଚ୍ଛା କଲେ କେତେ ଭଲ ଭଲ ଯୁବକଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ପାରନ୍ତ—ସଂସାର କରନ୍ତ···ସୁଖରେ ରୁହନ୍ତ···

ନାଇଁରେ···ଜଣକୁ ଭଲ ପାଇ ସାରିବା ପରେ ଆଉ ଜଣକୁ କ'ଣ ଭଲ ପାଇ ହୁଏ ! ତୁ ପରା ମତେ ଭଲ ପାଉ ! ତୁ କ'ଣ ଚେଷ୍ଟା କରି ଭଲ ପାଇଚୁ ! କହ !

ନାଇଁ ! ତମକୁ ଦେଖିଲେ ମତେ ଖୁବ ଭଲ ଲାଗେ…ପିଲଟି ତନୁ ଦେଖି ଆସୁଚ…

ସୁମିତ୍ରା ବାଧା ଦେଲା । ମୀନା କଥା ଉପରେ କହିଲା—କଲରୁ ପୁଷ୍ପ… ପୁଷ୍ପ ସୁରଭିତ ହେଲେ ଆଗ ପାଖ ଭଅଁର ତାର ଗନ୍ଧ ପାଏ । ନୁହେଁ…

ଧେତ୍…ତମେ ଖୁବ ଇଆ୍ସେ—ତମ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାକୁ ଦେଖିନ ବୋଲି ହୁଏତ—ମୀନା ସୁମିତ୍ରାର ଚର୍ଣ୍ଣକୁନ୍ତଳ ଉପରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଚାଳନା କରୁଥିଲା । କେତେବେଳେ ଫୁଲର ସ୍ତବକ ଖୋସି ଦେଉଥିଲା ତା କବରୀରେ ।

କନ୍ଦୁ ତୁ କେବେ ସାହସ କରନୁ…ମୁଁ ତୋ ଆଖିରୁ ବୁଝେ, ସେ ଭାଷା ପୁଷ୍ପିତା କଣୋଷି ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କେହି ବୁଝି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ବାପା ଏତେ କଡ଼ା ଯେ ବାହାର ବନ୍ଧୁ ମହଲରେ ବୁଲି ଫୁର୍ତ୍ତି କରିବା ସୁଯୋଗ ନ ଥିଲା । ମନର ଗୃହଦା ବଢ଼ୁଥିଲା ବେଳେ ମନର ମଣିଷଟିଏ ନ ପାଇଲେ ଯାହା ଦୁଃଖ ଲାଗେ, ତାହା ଅନୁଭବୀ ହିଁ କହିପାରେ । ସୁମିତ୍ରା ଟିକଏ ରହି ଗ୍ଲହିଁଲା ମୀନାକୁ । ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲା ଅନ୍ତରର ପୃଷ୍ଠ ଦେଇ—ସେଇପରି ଏକ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଗୋଟିଏ ତରୁଣ ଯୁବକକୁ ପାଖରେ ପାଇ କପରି ହାତଛଡ଼ା କରନ୍ତି ! ପୁଣି ଯାର ସ୍ପର୍ଶ ସବୁବେଳେ ମୋ ଦେହରେ ଶୀହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି—ମୋ ମନକୁ ମତୁଆଲା କରୁଛି—ଯୌବନକୁ ସମ୍ମାନିତ କରୁଛି… ମୁଁ ବି ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଦେଲି…ମନେ ଅଛି ଦୀନେଶ୍ ସେ ସନ୍ଧ୍ୟା କଥା ! ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଆସିଲା ସୁମିତ୍ରାର । ସେଥିପାଇଁ ଆଜି ଏ ଅବସ୍ଥା…

ଦେଇ୍ଛୁ ! ତେବେ କ'ଣ…

ହିଁ, ଯାହାର ସ୍ୱାକ୍ଷର…ମୀନା ସୁମିତ୍ରା ଓଠରେ ହାତ ଦେଇ ଚୁପ୍ କରିଦେଲା ।

କିଛି କ୍ଷଣ ନୀରବରେ କଟିଲା । ମୀନାର କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଶୋଇଥାଏ ସୁମିତ୍ରା । ବେଳେବେଳେ ମୀନା ଗୀବାକୁ ଟାଣି ଆଣୁଥାଏ ନିଜ କାନ ପାଖକୁ । ମୀନା ମୁହଁରେ ଭାଷା ନ ଆଏ ।

ଦୀନେଶ !

ଉଁ !

ଏ ରାତି ଭଲ ଲାଗୁଚି···?

ତମକୁ ?

ଖୁବ ଭଲ···ଦୀନେଶ ! ଗୋଟିଏ କଥା କହିବ ! ରଞ୍ଜନର ଆବିର୍ଭାବରେ ବାପା ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି...ସେ ଠିକ୍ ଧରି ନେଇଛନ୍ତି ମନୋଜର ସେ ସନ୍ତାନ ନୁହେଁ···ସେ ଆମକୁ ସନ୍ଦେହ କରୁଛନ୍ତି... ଦରକାର ହେଲେ ମତେ ନେଇ ପଳେଇ ଯାଇ ପାରିବୁ !

କୁଆଡ଼େ···ମୁଁ କ'ଣ ପାରିବି ?

ଯୁଆଡ଼େ ଆଖି ଯିବ, ସେ ଆଡ଼େ ଚାଲିଯିବା—କେହି ଚିହ୍ନି ପାରିବେ ନାହିଁ···ମଣିଷ ଭିତରେ ମଣିଷ ହୋଇ ମିଶିଯିବା···

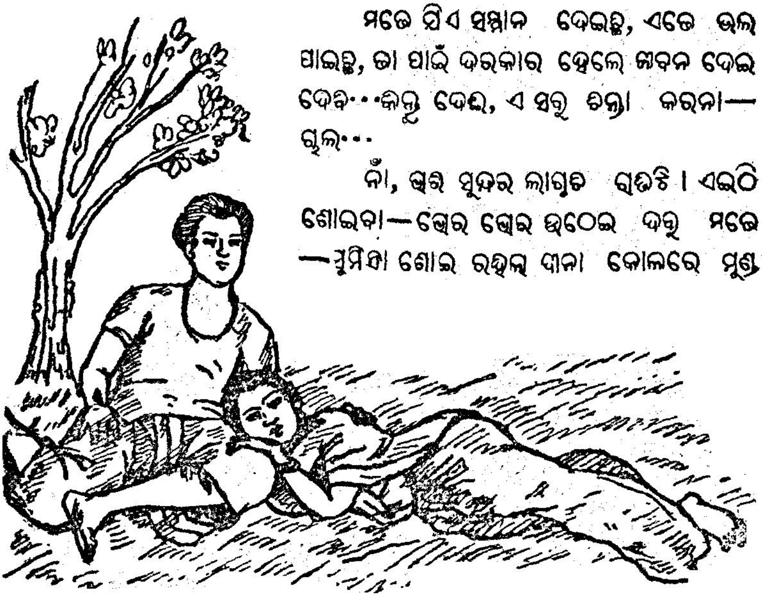

ମତେ ଯିଏ ସମ୍ମାନ ଦେଇଛ, ଏତେ ଭଲ ପାଇଛ, ତା ପାଇଁ ଦରକାର ହେଲେ ଜୀବନ ଦେଇ ଦେବି···କିନ୍ତୁ ଦେଈ, ଏ ସବୁ ଚିନ୍ତା କରନା—ଚାଲ···

ନାଁ, ଖୁବ ସୁନ୍ଦର ଲାଗୁଚି ରାତିଟି । ଏଇଠି ଶୋଇବା—ଭୋର ଭୋର ଉଠେଇ ଦବୁ ମତେ —ସୁମିତା ଶୋଇ ରହିଲା ଦୀନା କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ

ଦେଇ । ଧାନା ବି କେତେବେଳେ ତା ଉପରେ ଢୁଳେଇ ପଡ଼ିଲା ସେ ଜାଣିନି । ତାର ସାକ୍ଷୀ ରହିଲେ ଆକାଶର ତାରା ଆଉ ଉଦ୍ୟାନର ଫୁଲ ।

ରାତି ଦଶଟାରେ ଫେରି ଆସିଲେ କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକ । ମନର ଅବସ୍ଥା ଯାହା ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଭ ସ୍ୱର ଦାନ କଣ୍ଟକରେ ରହି ଫୁଟି କରି ହୁଏନା ।

ଦାରଣ୍ଡାକୁ ଛୁଇଁ ବୈଠକ ରୁମ୍ କଡ଼ା ହଲେଇଲେ । କାହାର ଶୋର ଶବ୍ଦ ନାହିଁ । ଝିଅଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ ଭିତର କବାଟ ଖୋଲା ହୋଇଛି—ଧାନା ନାହିଁ । ତାପରେ ହୈମବତୀଙ୍କ ଖିଡ଼କି ପାଖରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଗଳାରେ ଡାକିଲେ—ହେମ, ହେମ ! ଖୋଲିଲ ।

ହୈମବତୀ ନିଦ୍ରା ଘୋରରେ 'ଧାନା, ଧାନା' ଡାକିଲେ । କମଳ-ଲୋଚନ ବାବୁ ରାଗି ଉଠିଲେ । ହୈମବତୀ ଆସି ଦୁଆର ଖୋଲିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ଖିଆଲ ହେଲା—ଧାନା କୁଆଡେ ଗଲା । କିଛି ନ କହି ସେ ଭିତରକୁ ଆସୁଥିଲେ, ପଛରୁ କମଳଲୋଚନ ବାବୁଙ୍କ କଠୋର ସ୍ୱର ଶୁଭିଲା, ରୁହ ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ହୈମବତୀ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ସୁମିତ୍ରା ଦୁଆର ମୁକୁଳା ଦେଖି—ଭିତରେ ବି ସୁମି ନାହିଁ—ରଞ୍ଜନ ଏକେଲା ଶୋଇଛି ।

ହୈମବତୀ ଡାକିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲେ, କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ହାତ ଦେଇଦେଲେ । ତାପରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ପଛ ଦୁଆର ଖୋଲା । କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ସତର୍କତା ସହିତ ସେଇବାଟେ ବଗିଚାକୁ ଆସିଲେ ।

ହୈମବତୀ ଗୋଟାପଣେ ଥରୁଆନ୍ତି । କିଛି ନା କିଛି ଗୋଟାଏ କାଣ୍ଡ ଘଟିଯିବ—ସେଇ ଆଶଙ୍କାରେ ତାଙ୍କ ଦେହରେ ରକ୍ତ ନ ଥାଏ । ବଗିଚାର

ବାଁ ପାଖ ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ି କମଲଲୋଚନ ବାବୁ ଡାହାଣ ପାଖ ରାସ୍ତାରେ ଘୂରିବା ମାତ୍ରେ ଯାହା ଦେଖିଲେ—ଆଖି ବୁଜି ହୋଇଗଲା ତାଙ୍କର । ଆଖିରୁ ନିଆଁ ଝରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ସେଇଠୁ ହୈମବତୀଙ୍କୁ ଟାଣି ନେଇ କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଛୁଟି ଆସିଲେ । ବାଁ ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ, ଡାହାଣ ହାତରେ କୋରଡ଼ାଟା ଧରି ହୈମବତୀଙ୍କୁ ଠେଲି ଦେଇ ପଳେଇ ଆସିଲେ ବଗିଚାକୁ ।

ହୈମବତୀ ଛାନିଆ ହୋଇ 'ଇଲୋ ମୋ ଝିଅ' କହି ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଛୁଟି ଆସିଲେ । କମଲଲୋଚନ ବାବୁ ବନ୍ଧୁକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ହୈମବତୀ ତେଣେଁ ପଡ଼ି ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ମାଡ଼ି ବସିଲେ ବନ୍ଧୁକଟାକୁ ।

ଛାଡ଼ ! ଛାଡ଼ ! ଏଇଠି ଦୁହିଁଙ୍କି ଗୁଳି କରି ଦେବି । ହୈମବତୀ ଛାଡ଼ିଲେନି । ସେଇ ଶବ୍ଦରେ ବୀନା ଚମକି ପଡ଼ି ଉଠି ବସିଲା । ସେ ଭୟରେ ଏପରି ଏକ ଚିତ୍କାର କଲା ଯେପରି ତା ପ୍ରାଣ ବାୟୁ ଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ସେ ଗୋଟାପଣେ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସୁମିତ୍ରା ତା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଉଠି ପଡ଼ି ଚାଲି ଯାଉଥିଲା,କମଲ ଲୋଚନ ବାବୁ ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ—

ଛତରା ହ ! କୁଆଡ଼େ ଯାଉଚୁ ? ଆଣ ବନ୍ଧୁକ ହେମ ! ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଏକାଠି ଗୁଳି କରି ଦେବି । ବାଘ ଘରେ ମିରିଗ ନାଚ ଚାଲିଛି । ନିର୍ଲଜା ! ମୋ ମୁହଁରେ କାଳି ବୋଳିଲୁ । ଆଉ ନିସ୍ତାର ନାହିଁ । ଯାହା ସନ୍ଦେହ କରୁଥିଲି, ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ସତ ହେଲା । କମଲଲୋଚନ ବାବୁ ରାଗରେ ଥରି ଥରି ଚାବୁକ ଚଳାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲାବେଳେ ହେମ ଛୁଟି ଯାଇ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଟାଣି ଆଣିଲେ । କିନ୍ତୁ କମଲଲୋଚନ ପଶୁନାସ୍ୱକ ହିଂସ୍ର ବ୍ୟାଘ୍ରପରି ତେଣେଁ ପଡ଼ି ସପାଙ୍ଗ ସପାଙ୍ଗ ଚାବୁକରେ ଛାଇ ଦେଇଗଲେ ସୁମିତ୍ରାର ପେଟ, ପିଠି, ଛାତି, ଗୋଡ଼, ହାତ, ମୁହଁ ଚିରିଆଡ଼ ।

ହୈମବତୀ 'ଇଲୋ ମୋ ଝିଅ' ! ସୁମିତ୍ରା 'ବୋଉ, ମରଗଲି' ଆର୍ତ୍ତଚିତ୍କାର ଛାଡ଼ୁଥାନ୍ତି ।

ବୀନା ଜଡ଼ ପାଲଟି ଯାଇଥାଏ । କମଲଲୋଚନବାବୁ ତାକୁ ଟାଣି ଟାଣି ନେଇ ଗୋଟାଏ ନଡ଼ିଆ ଗଛରେ ବାନ୍ଧି ପକେଇଲେ । ତାପରେ କୋରଡ଼ା

ଝୁଲିଲା ମୀନା ଉପରେ । ଝୁରୁକୁଟା ରକ୍ତ ପିଇ ଲାଲେ ଲାଲ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝୁଲିଥାଏ । ମୀନା ମୁଣ୍ଡ ଝୁଲି ପଡ଼ିବା ପରେ ତାକୁ ନେଇ ବଗିଚା ପଛପଟ କୋଠରୀଟିରେ ବନ୍ଦ କରି ଦେଲେ ।

ହାରାମଜାଦୀ, ମୋର ନିମକ୍ ଖାଇ ମୋରି ବେକରେ ଛୁରୀ ! ତତେ ମୁଁ ପୁଅପରି ଭଲ ପାଉଥିଲି, ତାର ପ୍ରତିଦାନ ଏଇଆ ! ଏଇଠି ଶୁଖି ଶୁଖି ମର ! କେହି ଦେଖିବାକୁ ନଥିବେ କି ଶୁଣିବାକୁ ନଥିବେ —କମଳଲୋଚନବାବୁ କୋଠରୀଟିକୁ ତାଲା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ ବାହାରି ଆସିଲେ ।

ମୀନାର ପ୍ରତିବାଦ କରିବାକୁ ବି ଶକ୍ତି ନ ଥିଲା । ଟିକକ ପରେ ସକାଳ ହୋଇଗଲା ।

ଯାହା ହେଲା, ସବୁ ଦୋଷ ହୈମବତୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ କମଳଲୋଚନ ବାବୁ ଲଦି ଦେଇ ନିର୍ଲିପ୍ତ ରହିଛନ୍ତି । ହୈମବତୀ ମଧ୍ୟ ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ସେ ସବୁକୁ ମାନିନେଇଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ ହୈମବତୀ ଝିଅ ନେଇ ସଜାଗଥିଲେ ଏ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ଆଗରୁ ହୈମବତୀ ଯେଉଁସବୁ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସି ପାରିନଥାନ୍ତା, ହୁଏତ ତଳର ଅନାକାଂକ୍ଷିତ ଘଟଣାଟି ଘଟି ନ ଥିଲେ । ଏତେ ସବୁ ପରେ ମଧ୍ୟ ହୈମବତୀ ଯେତେ କଠୋର ହେବା କଥା ଝିଅ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ହୋଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ସେ ବେଶୀ ମୁସ୍କିଲରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଝିଅଟି ନେଇ । ସୁମିତ୍ରା ସେ କେଇଦିନ ଧରି ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ଶୋଇ ଶୋଇ ଦିନ କାଟିଲା । ରଞ୍ଜନର ବି ଯତ୍ନ ନେଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ ହୈମବତୀ ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇଲେ ରଞ୍ଜନ ଉପରୁ କମଳଲୋଚନବାବୁଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଏଡ଼େଇ ।

କମଳଲୋଚନବାବୁ କଡ଼ା ହୁକୁମ ଦେଇଛନ୍ତି ମୀନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ । କେହି ଯେପରି ଭୁଲରେ ତାକୁ ମୁକୁଳେଇ ନ ଦିଅନ୍ତି । ତାହାହେଲେ ତାଙ୍କ ବଂଶର ସମ୍ମାନ ଯାହା ଟିକେ ଅଛି, ସବୁ ମାଟିରେ ମିଶିଯିବ । ଏଣୁ ତାକୁ

ସମାଧି ସେଇ ଅନ୍ଧାର କୋଠରୀରେହିଁ ହେବା ଶ୍ରେୟସ୍କର । ଯଦିବା ବଞ୍ଚିରୁହେ ତେବେ ସେ ଆଜୀବନ ସେଇଠି ବନ୍ଦୀଭାବରେ ରହିବ ।

ହୈମବତୀ କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରି ପାରିଲେନି । ବାପା ନଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସୁମି କେତେଥର ପାଗଳ ପରି ଧାଇଁ ଯାଇଛି ବଗିଚା-ଆଡ଼େ । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ବୋଉକୁ କହିଛି ଖୋଲି ଦେବାକୁ; କିନ୍ତୁ ହୈମବତୀ ନିଜର ଅସହାୟତା ଜଣାଇଛନ୍ତି, ଦୁଃଖ କରିଛନ୍ତି ସେ କିଛି କରି ପାରିବେନି ବୋଲି । ମୁକ୍ତ ଯାଇଲେ ହୁଏତ ଝୋକାଝା ସୁଦୂର ବିଦେଶକୁ ପଳେଇଯାଇଁ ପେଟ ପୋଷି ପାରନ୍ତା ! ମୋ ଯୋଗୁ ଗୋଟାଏ ଜୀବନ ଅକାରଣେ ଧୂଳିରେ ମିଶିଯିବ । ଏହା କଦାପି ହେବାକୁ ଦେବ ନାହିଁ । ହୈମବତୀ ସୁମିତ୍ରାର ସବୁ କାକୁତି ମିନତିକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କମଳଲୋଚନବାବୁଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଦି'ବେଳା ଗଣ୍ଡେ ଭାତ ଦେଇ ଆସନ୍ତି । ଦେହରେ ଲଗେଇ-ବାକୁ ଔଷଧ ଜଳାକବାଟି ବାଟେ ବଢ଼େଇ ଦେଇ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ପଳେଇ ଆସନ୍ତି ।

ଏଇପରି ଗୋଟିଏ ହପ୍ତା ଅତୀତ ହୋଇଗଲା । କମଳଲୋଚନବାବୁ ନିଜ ମତ ଉପରେ ସୁଦୃଢ଼ ରହିଛନ୍ତି । ଇଂରେଜ ଅମଳରେ ଏ ଧରଣର କେଶ୍ ତାଙ୍କ ବିଚାରକୁ ଆସିଥିଲେ ସେ ପ୍ରେମିକ-ପ୍ରେମାସ୍ପଦା ଦୁହିଙ୍କୁ ଯାବ-ଜ୍ଜୀବନ କଳାପାଣି ନିର୍ବାସନ ଦଣ୍ଡ ଦେଇଥାନ୍ତେ । ଫଳରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଏ ଧରଣର ବ୍ୟାଧି ସଂକ୍ରମଣ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରୁହନ୍ତାନି । କିନ୍ତୁ ଲୋକମତ ଅଗୋଚରରେ ଆଜିର ଗ୍ରାମ୍ୟ କମ୍ୟୁନିଟିରେ ତାଙ୍କର ମନଃପୂତ ହେଲେହେଁ ତାଙ୍କ ମତକୁ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ତ ଦୂରର କଥା ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥନ କରୁ ନାହାନ୍ତି ।

କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଜୀବନରେ ଏପରି ଏକ ଉପର୍ଯ୍ୟୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ ବୋଲି ଭାବି ନ ଥିଲେ । ଯାହା ଫଳରେ ତାଙ୍କୁ ପରାଜୟ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେଲା । ସେହାହିଁ ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ଶେଷ ।

ରାତି ଦଶଟା । ସୁମିତ୍ରା ଚେଇଁଛି । ହୈମବତୀ ରଞ୍ଜନ ପାଖରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଅସରାଏ ବର୍ଷା ହୋଇ ଥଣ୍ଡା ଯାଇଛି । ବେଳେବେଳେ ଟପ୍‌ଟପ୍

ହୋଇ ଅକାଙ୍କ୍ଷା ଦେଉଚି । ସୁମି ମନରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । କୃତ୍ରିମ ସମ୍ମାନ ଓ ବଂଶ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ମୋହରେ ଯାହାଙ୍କ ମନପ୍ରାଣ ଆଚ୍ଛନ୍ନ ସେମାନେ ସୁମିତ୍ରାର ଅବସ୍ଥାକୁ ବୁଝିବେ ନାହିଁ । ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ନାହିଁ । ତାହାହେଲେ ସମାଜର କେତେ ପିଢ଼ିର ମୂଳଦୁଆ ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିବ । ପୁଣି ନୂଆ ମୂଳଦୁଆର ଆବଶ୍ୟକତା ହେବ; କିନ୍ତୁ ପୁରୁଣା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିତରେ ଯେଉଁ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠୀ ସବୁପ୍ରକାର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରି ଆସୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ଏ ଭୁଲ କରିବେ ବା କାହିଁକି ?

ସୁମିତ୍ରା ନିଜ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଜୀବନର କ୍ରମପରିଣତି କଥା ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲା । ସେ ଆଜି ଯାହା ଚିନ୍ତା କରୁଛି, କାଲି ଆଉ କିଏ ଚିନ୍ତା କରିବ । ବିବର୍ତ୍ତନ ନିଜ ଗତି ଆପେ ଆପେ ଠିକ୍ କରି ନେବ; କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ତରୁଣ ପ୍ରାଣକୁ ତିଳତିଳ କରି ମାରିବାରେ ତାର କି ଅଧିକାର ଅଛି । ସେ ତ କେବେ ସ୍ପୃହା ନଥିଲା ବଡ଼ ହେବାକୁ, ସେ କେବେ ଦାବୀ କରିନଥିଲା—ସବୁ ପ୍ରକାର ସୁଖସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ସମ୍ମାନିତ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ! ସେ ଏତେ ବଡ଼ ଶାସ୍ତି ପାଇବ କିଆଁ ଆଉ ତା ମନରେ ଯିଏ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ବିପ୍ଳବର ନିଆଁ, ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯିଏ ନିଜର କାମନା ଚରିତାର୍ଥ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନ୍ୟକୁ ଅସ୍ତ୍ର କରି ଗଢ଼ୁଥିଲା—ସେ ପାଇବ ବଂଚି ରହିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ! ଏ ସ୍ୱାଧୀନତା କ'ଣ ସୁମିତ୍ରାର କାମ୍ୟ ! କେବଳ ବଞ୍ଚିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇ କେତେଦିନ ସେ ବଂଚି ପାରିବ । ଏହା ଯେ ମରଣର ଅନ୍ୟ ରୂପ ।

ସୁମିତ୍ରା କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଅନ୍ତରର ସମର୍ଥନ ପାଇଲା ସେ ଏଥିରେ । ଦୀନା ସହିତ ସେ କ'ଣ ସଂସାର ପାତି ପାରିବନି ! ଦୀନା କ'ଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ପାଇବାର । ଜୀବନରେ କେତେ ଜଣ ନାରୀ ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ପାଇଛନ୍ତି—କେଇଜଣ ପାଇଛନ୍ତି ଯୋଗ୍ୟ ମଣିଷ ! ଦୀନାକୁ ସେ ଭଲ ପାଇଛି । ତା ଯୌବନ କୁଞ୍ଜର ପ୍ରଥମ ଅତିଥି ହେଉଛି ଦୀନା । ସେହି ପ୍ରଥମ, ସେହି ଶେଷ । ଦୀନାହିଁ ତାର କାମ୍ୟ । ଦୀନାହିଁ ତାର ଉପଯୁକ୍ତ ଜୀବନ ସାଥୀ, ଯୌବନର ଆକାଂକ୍ଷା ।

ହୈମବତୀ କଡ ନେଉଟାଇ ଶୋଇଲେ । ସୁମିତ୍ରା ଟିକେ ଅପେକ୍ଷା କରି ସତର୍କତା ସହିତ ଶେଯ ଛାଡ଼ି ଉଠିଲା । ବଗିଚା କୋଠରୀର ଚାବି ବୋଉ ମୁଣ୍ଡତଳେ ଥିଲା । ରଞ୍ଜନ ପାଖକୁ ଆସିଲା । ତାକୁ ଅନେଇଲା ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ । ଦୀନାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି ରଞ୍ଜନ ମୁହଁରେ । ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବାପା ପ୍ରଥମରୁ ସନ୍ଦେହ କଲେ । ରଞ୍ଜନକୁ ହୈମବତୀ ଜିମା ଛାଡ଼ି ଦେଇ ସୁମିତ୍ରା ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି କବାଟ ଖୋଲିଲା । ବାହାରେ ବର୍ଷା ପଡୁଥାଏ । ସେ ସତର୍କତା ସହିତ ବଗିଚାକୁ ଆସିଗଲା ପରେ ଟୋଟାଏ ଡିଆଁରେ ସେ କୋଠରୀରେ ପହଂଚିଗଲା । ତାଲା ଖୋଲି ସେଇ ଅଂଧାର ଭିତରେ ଦୀନାକୁ ତୋଲି ଧରିଲା ।

ଦୀନା ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲା ତାଲା ଖୋଲିବା ଶବ୍ଦରେ । ସେ ଚମକି ପଡ଼ି ଚତ୍କାର କଲା—ନା, ନା, ମତେ ମାରନା—ମୁଁ ··

ଚୁପ୍ ଦୀନା—ମୁଁ ସୁମିତ୍ରା । ଖୁବ୍ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଗଳାରେ କହିଲା ସୁମିତ୍ରା । ଦୀନାକୁ ବାହାରକୁ ଆଣିଲା । ଘା' ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖି ନ ଥାଏ । କଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ ତାକୁ ।

ଦେଈ, ତମେ କୁଆଡ଼େ ନେଉଚ ମତେ··ବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ? ସେ ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ଆରେ ନାଇଁ ରେ··ଆଉ କାହାର ଭୟ ନାହିଁ··ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସବୁ ଭୟ ଛାଡ଼ି ସାରିଲିଣି, ତୋର କୋଉଥିକି ଭୟ ! କହୁଥିଲୁ ପରା ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଉ ଦରକାର ହେଲେ ଜୀବନ ଦେଇଦେବୁ ବୋଲି !

ଆଉ ନୁହେଁ ଦେଈ ! ତମେ ପଳାଅ ! ନଇଲେ ବାବୁ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କି ବନ୍ଧୁକ ଟିପି ଦେବେ ।

ଦୀନା ! ମୁଁ ଏକେଲା ପଳାଇବାକୁ ଆସିନ । ଦୁହେଁ ସାଥି ହୋଇ ଚାଲ ପଳେଇବା—ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ—ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଆସିଛି ।

ଏଁ, ଦେଈ ତମେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବ ?

ହଁ, ହଁ ଧୀନା ! ଏ ବୁଝେଇବା ବେଳ ନୁହେଁ, ସବୁଆଡ଼ୁ ହତାଶ ହୋଇ ତୋ ପାଖରେ ଆଶ୍ରା ପାଇଁ ଆସିଛୁ । ଜୀବନରେ ବଞ୍ଚିବାର କେତେ ଆଶା ! ମୁଁ ଆଉ ଫେରି ପାରିବିନ, ତାଠୁଁ ବରଂ ଆତ୍ମ...

ଧୀନା ସୁମିତ୍ରାକୁ କହିବାକୁ ନ ଦେଇ କହିଲା—ନା-ନା ଦେଈ ଚାଲ ! ମୋ ପରି କାଙ୍ଗାଳକୁ ତମେ ଯେଉଁ ଅମୂଲ୍ୟ ଦାନ ଦେଇ ସମ୍ମାନ ଦେଉଚ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ କ'ଣ ଭାଜନ ? ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ସେ କିଏ ଏ ନାରୀ ! ଯିଏ ତାକୁ ପୁନ ଜନ୍ମ ଦେବାକୁ ଯାଉଛି !

ତାପରେ ଦୁହେଁ ସନ୍ତର୍ପଣ ପଦରେ ବଗିଚା ସୀମା ଡେଇଁ ଅନ୍ଧାରରେ ମିଶିଗଲେ । ଗୋଟିଏ ନାରୀ ହୃଦୟକୁ ଜୟ କରି ଧୀନା ବିଜୟ ଗର୍ବରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା । ସୁମିତ୍ରା ତାର ହାତ ଧରି ପାଖେ ପାଖେ ଚାଲିଥାଏ ।

ସେଇ ରାତିର ଶେଷ ପ୍ରହର ।

ଛ' ମାଇଲ ବାଟ ଚାଲି ଚାଲି ଆସି ସେମାନେ ଗ୍ରେଣ୍ଟ ପଡ଼ାଂଟରେ ଆସି ପହଂଚଲେ । ସୁମିତ୍ରା ସେମିତି ଧୀନାର ହାତ ଧରିଥାଏ । ପାଦ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୋଇଗଲାଣି, ସେ ଆଡକୁ ଦୃଷ୍ଟି ନାହିଁ । ରାତି ପାହିବା ଆଗରୁ ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ ।

ଧୀନା ଆସି ଗୋଟାଏ ନୁଆଁଣିଆ ଚାଳଘର ଆଗରେ ଠିଆ ହେଲା । ସୁମିକି ସେଇ ଅନ୍ଧାରରେ ଅନେଇଲା ପରମ ଆଗ୍ରହରେ । ସୁମିତ୍ରା ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦେଲା ଦରସ୍ମିତ ହସରେ ।

ଆମେ ଯିବାନା ? ଏଠି ପୁଣି କାହିଁକି ?

ଆଉ ଟିକକ ପରେ ଦିନ ହୋଇଯିବ । ଗୋଟିଏ ଦିନ ଏଇଠି କାଟି ଦେଲେ ବୋଉ ପାଖରେ, ହବନ ? ବୋଉର ଆଶା ବି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ,

ତା'ପରେ ଆମେ ମନଇଚ୍ଛା ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ ବି ପଛରୁ ଅନେଇବାର ଆକର୍ଷଣ ନଥିବ !

ଦୀନା ଏହା କହିଲା ସତ, କିନ୍ତୁ ଏତେଦିନ ଧରି ନିଜ ପରିଚୟ ସେ ଯେପରି ଭାବରେ ଗୋପନ କରି ଆସିଛି, ତାହା ମୁହୂର୍ତ୍ତିକରେ ଧରାପଡ଼ିଯିବ ! ସୁମିତ୍ରା ତେବେ ବି କ'ଣ ?

ଯା, ବୋଉକୁ ଦେଖା କରି ଆ, ଏଇ ଅନ୍ଧାରେ ଅନ୍ଧାରେ ବାହାରିଯିବା ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ···ଦୀନା ସମ୍ମତି ଜଣାଇ ପିଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଉଠିଲା ।

କବାଟରେ ଆଘାତ ହେବା ମାତ୍ରେ କବାଟ ଆପେ ଆପେ ଖୋଲିଗଲା । ଭିତରେ ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହୋଇ ଡିବିରିଟିଏ ଜଳୁଛି । ତଳେ ହେଁସ ଉପରେ କିଏ ଶୋଇଛି । ଦୀନା ଭିତରକୁ ଯାଇଁ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଡାକିଲା । ସୁମିତ୍ରା ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଯାଇ କବାଟ ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲା ।

ବୋଉ, ବୋଉ ! ଦୀନା ଡାକିଲା ।

ରୋଗିଣୀଟି କଡ଼ ନେଉଟାଇଲା ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ । ତାପରେ ପାଟି କରି ଉଠିଲା···ଓଃ ମରିଗଲି ! ମରିଗଲି ! ଯୋଗଣିଖିଆ ପୁଣି ଆସିଛି – ହାଣ ମାର ! ଆଃ, ଆଃ !

ବୋଉ, ବୋଉ ! ମୁଁ ଦୀନା ! ଉଠ ଦେଖ ! ତୋ ବୋହୂ ଆସିଛି । ଦୀନା ରୋଗିଣୀଟିର ଦି' ବାହୁକୁ ଉଠେଇ ଟେକି ଧରିଲା ।

ମୁହଁଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା କ୍ଷୀଣ ଡିବିରି ଆଲୁଅରେ । ଅନ୍ଧାରରେ ଆଡ଼ଷ୍ଟ ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା ସୁମିତ୍ରା । ରୋଗିଣୀ ମୁହଁ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା—ଓଠ ଦି'ଟି ଥରି ଉଠିଲା । ତାପରେ ଆପେ ଆପେ ପାଟିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା – ସେ··ତ··! ସେବର ପୁଅ ଦିନେଶ··· ଜାନକୀ ଗ୍ରେଷ୍ଟରୀସ୍··· ମନୋଜ··ତା ମୁଣ୍ଡ ଘୂରିଗଲା ଏତେସବୁ ଷାବୁଷାରୁ । କିଛି ନ କହି ସେ ସେମିତି ଜଡ଼ ପରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

ଦୀନା ବ୍ୟାକୁଳରେ କହୁଥାଏ—ବୋଉ, କ'ଣ ହେଉଛି ତୋର — ଦେଖ—ମତେ ଚାହଁ । ଦୀନା କୁଣ୍ଢେଇ ଧରିଲା ସେବକୁ ।

ଏଁ—ଏଁ କଏ ଦୀ••ନା••• ଦୀନା ତୁ ! ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛୁରେ। ଅବଧାନଙ୍କୁ ଖବର ଦେ••କହୁ କହୁ ଗଲା ଢ଼'ଥର ଥର ଉଠିଲା।

ଦୀନା ଜୋରରେ ଡାକଲା—ବୋଉ ! ଅନା, ତୋ ବୋହୂକୁ ଦେଖ, ଉଠ ! ବଡ଼ଘର ଝିଅ । ମତେ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ•••

ସେବ କଥା କହି ପାରଲାନି । ହାତରେ ଖାଲି ଠାରଲା—ଯାର ଅର୍ଥ ବଡ଼ଘର ଝିଅ ତାର ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।

ଦୀନା ସେବର ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସୁମିତ୍ରାର ଉପସ୍ଥିତ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲା । ସେ ପଛକୁ ଅନେଇ ଡାକିଲା—ଦେଈ ଆସ ! ଏଇ ତମ ଘର । ବୋଉର ଏ ଅବସ୍ଥାରେ କ'ଣ ଯାଇ ହବ ? ଆସ••କବାଟ ବନ୍ଦ କରଦଅ—ଲୁଗା ବଦଳି ପକାଅ । ସୁମିତ୍ରା ଠାରୁ କିଛି ଶୋର ଶବ୍ଦ ପାଇଲାନି ଦୀନା ।

ଓଃ ଭୁଲ ହେଲା—ଏଥରକ ସୁମି ଡାକବ ! ଆସ ସୁମି !

ସୁମିତ୍ରା ! ଦୀନା ଚମକି ଆସିଲା ବାହାରକୁ । ଘରର ଆଗ ପଛ ଦେଖିଲା—ସୁମି କୁଆଡେ ଗଲା !

ଭିତରୁ ସେବର ଗଲାରୁଦ୍ଧ ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଥାଏ—ଆଃ ! ଆଃ !

ବୋଉ, ବୋଉ, ତୁ ଦେଖିଲୁନି—ତୋ ବୋହୂ ଆସିଥିଲା । ଅରୁଚିଏ ହେଲେ ଦେଖିଲୁନି—ମୁଁ ଯାଏଁ, ସେ ଅଭିମାନ କରି ଚାଲିଗଲା । ଦୀନା ବିଜୁଳି ବେଗରେ ବାହାରିକୁ ଆସିଲା । ସେବ ବିକଳରେ ପାଟିକରି ଉଠିଲା—ଓଃ ଓଃ ପାଣି– ପାଣି...ଆଃ...

ଦୀନା ପୁଣି ଭିତରକୁ ଗଲା । ମାଠିଆରୁ ପାଣି ଆଣି ସେବ ଓଠରେ ଦେଲା—କିନ୍ତୁ ସେ ପାଣି ଆଉ ଭିତରକୁ ଗଲା ନାହିଁ । ସେବ ପ୍ରାଣବାୟୁ ଉଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ଦୀନା ପାଟି କରି ଉଠିଲା—ବୋଉ ! ବୋଉ ! ତୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲୁ ! କେତେ ଆଶା କରିଥିଲୁ ବୋହୂ ଦେଖି ଆଖି ବୁଜିବୁ ବୋଲି...ତୋ ଆଶା ମୁଁ ପୂରା କର ପାରିଲିନି••ଦୀନା ଭୋ ଭୋ ହେଇ

ରଡ଼ି ଶୁଭିଲା....ଲୁହାଇ ଲୁହାଇ କାନ୍ଦିଲା···ନିଶବ୍ଦ ରାତିର ବକ୍ଷ ଫାଟିଗଲା ସେ ମର୍ମଭେଦୀ ଶବ୍ଦରେ···କିନ୍ତୁ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ଆସି ଆହା ପଦ କହିଲେ ନାହିଁ ।

ସକାଳ ହେଲା । ସାଇପଡ଼ିଶାର କେଇଟି ମଣିଷ ବାଡ଼ ସେପାଖେ ଛିଡ଼ା ହେଲେ । ଦୁଆର ମାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ—ମାଇକିନିଆମାନେ ଫୁସୁର ଫାସର ହେଲେ—ବେଧେଇଟାକୁ କିଏ ଛୁଇଁବ ମ ? ଜାତିପଣ୍ଡର ଠିକ ଠିକଣା ନାହିଁ ! ରାଣ୍ଡିଟାକୁ ଛୁଇଁ କିଏ କାୟା ଅପବିତ୍ର କରିବ !

ଶେଷରେ କେହି ଶବ ସଂସ୍କାର କରିବାକୁ ବି ରାଜି ହେଲେନି । ବୀନା କେତେ ନେହୁରା ହେଲା । ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଲା । କାହାର ହୃଦୟ ଟିକେ ତରଳିଲା ନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ଦିନ କଟିଗଲା । ଶବ ଗନ୍ଧ ଶୁଭୁଥାଏ । ଲୋକ ଜମା ହେଇଗଲେ । ଗାଁଆଡ଼େ ଗୋଳ ହୋଇଗଲା । ଭଦ୍ରଲୋକମାନେ ଫୁସୁର ଫାସର ହେଉଥାନ୍ତି—ସ୍ୱଗତ ଘରକୁ ଦି'ମାଣ ଦେଉ—ଟଙ୍କା କିଛି ଦଉ ମହାଦେବ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ···

ବୀନା ହସି ଉଠିଲା—ମୁହଁର ଦାଢ଼ିଗୁଡ଼ା ଉପରେ ଥରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଆଣି ଘର ଭିତରକୁ ଗଲା । ନେଇ ଆସିଲା ସେଇ ପେଟରାରୁ ଗହଣାର ପୁଟୁଳାଟା—ଫିଙ୍ଗିଲା ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ—କେତେ ବର୍ଷର ପୁରୁଣା ବୁଢ଼ା ଟଙ୍କା ସାଇତି ରଖିଥିଲା ସେଇ—ଲୋକ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ଫିଙ୍ଗିଲା ଟେକା ପୋପାଡ଼ିଲା ପରି ।

ଠୋକା କେଇଜଣ ମୁରବୀଙ୍କ ସମ୍ମତ ପାଇ ଆଗକୁ ଆସିଲେ ଶବ ସତ୍କାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ବୀନା ଚୁଲରୁ ଜୁଅ ଓଟାର ଉଞ୍ଚେଇଲା ମାରିବାକୁ । କେହି ମୋ ବୋଉ ଦେହରେ ହାତ ଦିଅନା—ତାକୁ ମୁଁ ନେବି—କେହି ଛୁଅଁ ନା—କାୟା ତାର ଅପବିତ୍ର ହେଇଯିବ—କହି କହି କାନ୍ଧରେ ପକାଇଲା ଶବଟାକୁ ।

ଲୋକେ କିଏ କୁଆଡ଼େ ପଳାଇଲେ । ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ମା’ ମାନେ ଛୁଆଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ିଲେନ । କହିଲେ ପାଗଳ ହୋଇଗଲା ନା କ’ଣ ମ ! ଅଲୋଡ଼ିଇସାଟା ଏ କି କାଣ୍ଡ କଲା ଲୋ ମା ! ଟଙ୍କା ତ ଦେଲୁ—ଠାକୁରେ ସା’ ହୋଇଥାନ୍ତେ ! କି ଅବାଗିଆ ଟୋକାଟା ମ !

ଦାଣ୍ଡରେ କିଏ କହୁଛି—ଧାନା ପାଗଳା ହୋଇଗଲା—

ସତକୁ ସତ ଦାଣ୍ଡ ଘାଟ ହସରେ ଫଟେଇ ଶ୍ମଶାନ ଆଡେ ଧାଇଁଲା ଧାନା ! ବୋଉ ମୋର ଦୋଳମୁକୁଟ ଦେଖିବ—ବୋହୂ ମୁହଁ ଚାହିଁବ—ତେବେ ଯାଇଁ ମରିବ ନା—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—

ଧାନା ଆଉ ଫେରିଲାନି । ଶବକୁ ଗୋଟାଏ ଗାତ ଖୋଳି ପୋତି ଦେଇ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା । ସେଇଦିନଠାରୁ ସେ ଗାଁରେ କେହି କେବେ ଧାନାକୁ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ମହେଶବାବୁ ଦଶଟାରେ ଅଫିସକୁ ଗଲାବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହି ଦେଇ ଗଲେ—ମତେ ଅପେକ୍ଷା କରିବନି । କାର୍ ଆସିଲେ ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯିବ— ମୁଁ ଅଫିସରୁ ସିଧା ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ କୋଠିକୁ ଯିବି ।

ସ୍ତ୍ରୀ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ସମସ୍ତେ ଯିବା କଥା ଶୁଣି କହିଲେ—ଘରେ କିଏ ରହିବ ?

ଆହା ! ଯେପରି ନ ଜାଣିଲା ପରି କହୁଚ ! ଦୀନେଶ କ’ଣ ହାଓ୍ୱା ଖାଇଯିବ କି ? ପାହାଚରେ ଓହ୍ଲାଉ ଓହ୍ଲାଉ ମହେଶ ବାବୁ ଟିକିଏ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ—

ତୁମ୍ଭମାନେ ଯିବେ, ସେ ଚାଲୁ । ଘରେ ତାଲା ପକାଇ ଦେବା ।

ଯା’ ଭଲ ଖବୁଚ କର—ଡେରି ହୋଇ ଗଲାଣି ଦଶ ମିନିଟ—କହି ସାଇକେଲ୍ ଛୁଟାଇ ଦେଲେ ମହେଶ ବାବୁ କ୍ଷୀପ୍ର ଗଢରେ !

ମହେଶ ବାବୁଙ୍କୁ ଦୁଆର ମୁହଁରେ ବିଦାୟ ଦେଇ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ଡାକି ଡାକି ଗଲେ ରୋଷଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ—ଦୀନେଶ ! ଦୀନେଶ ! ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଖିଆ ସରିଲା !

ହଁ ମା, ସମସ୍ତେ ଖାଇ ସାରଲେଣି—କେବଳ ମଝ ଅପା ସାର ନାହାନ୍ତି···

ବୋଉ, ଦୀନେଶ ଭାଇ ମିଛ କହୁଛି—ମୁଁ ପରା ହାତ ଧୋଉଛି !

ଦୀନେଶ ! ଦୀନେଶ ! ମୋ ସାଇନ୍ସ ନୋଟବୁକ୍‌ଟା କୁଆଡ଼େ ଗଲା !

ଦୀନେଶ ଛୁଟିଲା ପଢ଼ା ଘରକୁ—ଆରତୀ ଡାକରରେ ।

ଦୀନେଶ ! ଦୀନେଶ ! କବିତା ପ୍ରବେଶଟା ଆଣ—ନେଇ ଯାଉଛ, ସେଇଆଡ଼େ ରଖୁଛ···ଦୀନେଶ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଛୁଟିଆସି ବହିଟି ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ଭଉଣୀ ହାତକୁ । ଆରତୀ ପାଟିକରି ଉଠିଲା—ଦୀନେଶ, ମୁଁ କଣ କହୁଛି ଶୁଭୁନାହିଁ—ନୋଟବୁକ୍‌ଟା କାହିଁ ?

ଦୀନେଶ ଅଣ୍ଡାଳି ଗଲା ଟେବୁଲ ଉପରଠୁ ବହି ସେଲ୍ଫ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । କୋଉଠି ନପାଇ ଆରତୀ ହାତରେ ଧରିଥିବା ଖାତା ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ ହସି ଦେଲା—ଆଚ୍ଛା ଦେଇ, ହାତରେ କ'ଣ ଧରିଛ ଦେଖିଲ ? ଆରତୀ ନିଜ ହାତରେ ଧରିଥିବା ଖାତା ଭିତରେ ନୋଟବୁକ୍‌ଟି ଦେଖି ଲଜ୍ଜିତ ହେଲା—ଦୀନେଶକୁ ଅନେଇ ଫିକ୍‌କିରି ହସିଦେଲା—ତାପରେ ଘରୁ ନିଷ୍କ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଗଲା କଲେଜ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ।

ତଳେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଗାର୍ଲସ୍କୁଲ ବସ ହର୍ଣ୍ଣ ଦେଲା—

ଦୀନେଶ ଭାଇ, ପାଉଡ଼ର ଡବାଟା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ଦେଖିଲ ବୋଉ ଘରେ ଅଛି କି ? ରତିର ହୁକୁମ ତାମିଲ କରିବାକୁ ସୁଲୋଚନା ଦେଈଙ୍କ ଘରକୁ ପଶିଗଲା ସେ । ପାଉଡ଼ରଟା ଆଣି ରତିକୁ ଦେଇ ଦୀନେଶ କହିଲା—ଆଗରୁ ସିନା ଏ କାମ ହୁଏ—ତଳେ ବସ୍ ହର୍ଣ୍ଣ ଦଉଛି, ତମେ ଏଣେ ବେଶ ହଉଚ !

ପାଟି କରନା ! ମୋ ବହି ଖାତା ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି କି ନାହିଁ ଦେଖ !

ହଁ ବାବା ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି—ଶ୍ରୀମତୀ ଯାଇଁ ବସରେ ବସିଲେଣି—ତମେ ଜଲ୍‌ଦି ଯାଅ—

ଷୋଡ଼ଶୀ ରତ୍ନ ଆଇନା ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ମୁହଁରେ ପାଉଡ଼ର ମାରିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବେଣୀଟାକୁ ସଜାଡ଼ି ନେଉଥାଏ । ଦୀନା ବହିତକ ଧରି ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଛିଡ଼ା ହେଲଣି—ସେ ସ୍ଲିପର ଦ'ଟା ଗୋଡ଼ରେ ଘୋଷାରି ନେଇ ପଳାଇ ଯିବ କଣ ଗୋଡ଼ ଖସିଗଲା—ପଡ଼ୁପଡ଼ୁ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲା ଦୀନେଶ ଦେହରେ ଧକାଲାଗି । ଦୀନେଶ ହାତରୁ ବହିଗୁଡ଼ିକ ଖସି ପଡ଼ିଲା ତଳେ ।

ଧେତ୍, ତମେ କିଛି କାମର ନୁହଁ···ଦୀନା ବହି ଗୋଟେଇ ରତ୍ନ ହାତକୁ ଦେଲା—ସେ ଲିପଷ୍ଟିକବୋଳା ଲାଲ ଓଠରେ ହସଟିଏ ଫୁଟେଇ ତାର ପୁରସ୍କାର ଦେଇଗଲା ।

ଦୀନେଶ ଫେରିଲା । ନିଶ୍ୱାସ ମାରିଲା ଘଣ୍ଟାଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫୁରୁସତ୍ ମିଳି-ଥିବାରୁ । ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଫେରୁଥିଲା ସେ—ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ନିଜ କୋଠରୀରୁ ପାଟିକରି ଉଠିଲେ—ଦୀନେଶ ! ଛୁଆମାନେ ଗଲେ ?

ହଁ ମା ! ଦୀନେଶ ଦୁଆର ମୁହଁକୁ ଆସି କହିଲା ।

ଯା—ଖାଇ ନେ···ଭାରତୀକୁ କହ ଖାଇ ନେବ ।

ତମେ ଆସ—ସବୁ କାମ ବଢ଼ିଯିବ

ମୋ ଦେହଟା ଭଲ ଲାଗୁନି...ତୁ ଯା—ଖାଇସାରି ଟିକେ ଆସିବୁ । ଦୀନେଶ ରୋଷଶାଳକୁ ଆସିଲା ।

ଝିଅମାନେ ସ୍କୁଲ କଲେଜକୁ ଗଲେ ଗୃହିଣୀ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ କିଛିନା କିଛି ଅସୁସ୍ଥତା ଅନୁଭବ କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଦୀନେଶକୁ ପୁରା ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ଖଟିବାକୁ ପଡ଼େ । ଆଜି ବାବୁଆଣୀଙ୍କର ଆଗଭୁରା ଡାକରା ଶୁଣି ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଥା ଚିନ୍ତାକରି ଦୀନେଶ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ଉପର ମହଲାକୁ ଆସି ଭାରତୀଙ୍କୁ ଡାକିଲା—ଦେଇ, ଆସ ! ଲେଖା ଲେଖି ଟିକେ ରଖ ।

ଦୀନେଶକୁ ଦେଖି ଭାରତୀ ଚଞ୍ଚଳ ଉଠିଲା—କାଗଜପତ୍ର ସେ ପାଖକୁ ରଖିଦେଇ କହିଲା—ସେଇଠି ଥୁଅ ଦୀନେଶ ! ଗୁପ୍ତ କାଗଜପତ୍ର ଖୋଲାହୋଇ ପଡ଼ିଛି··

ମୁଁ ଜାଣେ କା' ଚିଠି ସେ ! ଗୋଲାପି ଲଫାପା ଭିତରେ ନେଳିଆ କାଗଜ··ନୁହେଁ—ଇଭନିଂ ଇନ୍ ପାରିସ୍ ବୋଲା ହୋଇଥିବ....ଦୀନେଶ ଅନେଇଲା ଭାରତୀକୁ ।

ମିଛ କଥା ! ଏ ଚିଠି କଣ ସେଠୁ ଆସିଛି ! ସ୍କୁଲ ପଢ଼ା ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ଦେଇଛି । ଗତ ବର୍ଷ ସେ ବାହାହୋଇ ଯାଇଛି··

ହଉ ବାବା ଯିଏ ହଉ, ଆମକୁ ସେ ନନ୍ଦପନ୍ଦକୁ କଣ ମିଳିବ, ଆସିଲ ଖାଇବ···

ଆଜି ନ ଖାଇଲେ କଣ ଚଳିବ ନାହିଁ । ତନୁଜା ଘରକୁ ଟିକେ ଯିବି —ତା ଘରକୁ ଗଲେ ସେ କଣ ନ ଖୋଇ ଛାଡ଼ିବ ?

ଓହୋ ବୁଝିଲି, ଚିଠିଟି ତେବେ ଡାକରେ ପଡ଼ିବନି—ହାତରେ ଦିଆ ହେବ, ନୁହଁ···ମୁରୁକେଇ ହସିଲା ଦୀନେଶ ।

ତୁ ସେଥିନୁ କ'ଣ ପାଇବୁ ! ଚାଲ ! ଦୀନେଶର ଦି'ହାତକୁ ଟାଣିଆଣି ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା ଭାରତୀ ।

ଦେଖ, ତନୁଜା ଭାଇ ଭାରି ଭଲ ଲୋକ ନୁହେଁ ?

ହଁ ଭାରି ମେଳାପି···

ଭାରି ଭଲ ପାନ୍ତି ତମକୁ···

ହଁ ...

ଏତିକବେଳେ ତଳୁ ଡାକ ଶୁଭିଲା – କ'ଣ ଗପ ଚାଲିଚ ଦୀନେଶ ! ଭାରତୀ ଖାଇଲା ?

ଭାରତୀ ନିଜେ ଜବାବ୍ ଦେଲା ଯାଉଛି ବୋଉ । ଦୀନେଶ ଆଉ କଣ ପଚାରିବାକୁ ଯାଉଥିଲା— କିନ୍ତୁ ମା'ଙ୍କର ପାଟି ଶୁଣି ସେ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଲା ପାହାଚରେ ଭାରତୀକ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି । ଦୁହେଁ ଖାଇ ସାରିବା ପରେ ଭାରତୀ ଚାଲିଗଲା ତନୁଜା ଘରକୁ । ଦୀନେଶ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଆସିବାପାଇଁ ପାହାଚରେ ଗୋଡ଼ଦବା ମାତ୍ରେ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ଡାକିଲେ– ଦୀନେଶ, ଟିକେ ଆସିଲୁ !

ଦୀନେଶ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିବାରୁ ସେ ପୁଣି କହିଲେ—ଦେଖିଲୁ ଆଉ ଅମୃତାଞ୍ଜନ ଅଛି କି ନାହିଁ ! ମୁଣ୍ଡଟା କାହିଁକି ବିନ୍ଧୁଛି ।

ହଁ, ଆଉ ଟିକେ ଅଛି···

ଦେଖ, କେତେ ଅଛି—ତାପରେ ମୁହଁ ବୁଲେଇ କହିଲେ—ବାବ ଭୁଲିଗଲେ ଦୁଧ ପିଇବାକୁ, ଥାକରେ ଦୁଧ ରଖାହୋଇଛି ପିଇନେ···

ନାହିଁ ମା, ପେଟେ ଖାଇଛି । ଜାଗା ନାହିଁ, ତମେ ପିଅ—

ମୋ ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଧୁଛି ବୋଲି କିଛି ଖାଇଲି ନାହିଁ—ହଉ ଆଉ ଟିକକ-ପରେ ପଛେ ପିଇବୁ । ଆଣିଲୁ ବାବୁ, ଟିକେ ଘଷି ଦେଲୁ ।

ଦୀନେଶ ଅନ୍ୟୋନ୍ୟପାୟ ହୋଇ ଷ୍ଟିଲ ଆଲମାରି ଭିତରୁ ଅମୃତାଞ୍ଜନ ଶିଶିଟି ନେଇ ମାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲା ।

ଆରେ ସେ ପାଖରେ ଯାଇଁ ଛିଡ଼ା ହେଲୁ କଣମ ! କୋଣେ ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ଘଷିବୁ କେମିତି । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସ !

ଦୀନେଶ ତକିଆକୁ ଘୁଞ୍ଚେଇ ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ବସିଲା । ଅଞ୍ଜନ କାଢି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଘଷିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦଣ୍ଡାଏ ଖଣ୍ଡେ ଘଷିବା ପରେ ବାବୁଆଣୀ କହିଲେ—ଆଃ ଟିକେ ଆରାମ ଲାଗୁଛି···ସେ ତକିଆରୁ ମୁଣ୍ଡ ଖସେଇ ଆଣିବେ କ'ଣ, ମଥାଟି ତାଙ୍କର ଦୀନେଶ ଜଙ୍ଘ ଉପରେ ରହିଗଲା—ହଁ, ହଁ—ଆଉ ଟିକେ ଦେ···

ଦୀନେଶ ଜଙ୍ଘ ଘୁଞ୍ଚେଇ ଆଣିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସୁଲୋଚନା ଦେଈ ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଏତେ ଜୋରରେ ଚପି ରଖିଥିଲେ ଯେ ସେ ଘୁଞ୍ଚାଇ ପାରିଲାନି ।

ଆରେ ସେମିତି ଦେ, କଣଟା ବିଗିଡ଼ି ଯାଉଛି ! ସମସ୍ତେ ଯେପରି ମତେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଗ୍ଲଲିଯାଉଛନ୍ତି, ତୁ ନଥିଲେ କେବେଠୁ ମରନ୍ତିଣି । ହଁ, ସେମିତି ଦେ...ଖାସା ହାତଟିଏ...ଟାଣ ନୁହଁ କି ନରମ ନୁହେଁ···ଏଇଥିପାଇଁ ତୋତେ ଘଷି ଦେବାକୁ କୁହେ—ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରବି କି ଶ୍ରୀମତୀ କାହାର ଘଷା ମତେ ଭଲ ଲାଗେନି—ଗଲୁ, ଦୁଧଟା ପିଇଦେବୁ ଗଲୁ ।

ମଣି କ ରଢ଼ ଆସୁ ପିଇଦେବେ—ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ଦୀନେଶ ! ଆରେ ହେ ଦୁଧଟା ପରା ଛୁଡ଼ିଯିବ !

ଦୀନେଶ ବାଧ ହେଇ ଦୁଧତକ ପିଇଦେଇ ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିଲା । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ତୀର୍ଯ୍ୟକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାକୁ ଥରେ ଦେଖିନେଇ ମୁହଁ ବୁଲାଇଲେ ସେ ପାଖକୁ ।

ମହେଶ ବାବୁ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟର ଗୋଟିଏ ବିଭାଗୀୟ ଅଫିସର ଅଫିସ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ । ଦୀର୍ଘ ୨୦ ବର୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଭିତରେ ସେ ନିକଟରେ ଅଫିସ୍ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ପଦକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ କିରାଣୀ ଭାବରେ ସେ ଚାକିରି ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ଯୋଗାଣ ବିଭାଗରେ ରହି ବେଶ ଦି'ପଇସା ରୋଜଗାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ରୋଜଗାରରେ କଟକରେ ଖଣ୍ଡେ ଜାଗା କିଣି ପକେଇଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଉପରେ ଘରଖଣ୍ଡେ ଛିଡ଼ାକରି ପାରିନାହାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ବେଳେବେଳେ ମନାନ୍ତର ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ଦୋଷ ଦିଅନ୍ତି । ଚାରିଚାରିଟା ଝିଅ, ତା ସହିତ ଚାକରାଣୀ ଆଉ ସେ ଦୁହେଁ ଏପରି ଆଠଟି ପ୍ରାଣୀ କଣ ପବନ ପିଇ ଚଳୁଛନ୍ତି । ଗୃହିଣୀଙ୍କର ଝିଅମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ମାତ୍ରାଟା କମେଇ ସଞ୍ଚୟର ମାତ୍ରାଟା ବଢ଼େଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲେହେଁ ମହେଶ ବାବୁ ତାର ବିରୋଧ କରନ୍ତି । ଆଜିକାଲି ଯାହା ପରିସ୍ଥିତି ଗୋଟିଏ କନ୍ୟା ଦାନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଅନ୍ତତଃ ପାଞ୍ଚ ହଜାରଟି ମୁଦ୍ରା ଦରକାର । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଏତେ ସମ୍ବଳ କାହିଁ ? ଏଣୁ ବିନା ଯୌତୁକରେ ବେଳେବେଳେ ଶିକ୍ଷିତା ଝିଅମାନେ ବେଶ ଖାନଦାନୀ ଘରେ ଆଶ୍ରୟ ପାଇଯାନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ଝିଅ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ହୋଇଥିଲେ ଅକ୍ଳେଶରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ଓ ସଦ୍‌ବଂଶଜାତ ଯୁବକଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀ ଭାବରେ ପାଇବା କଷ୍ଟକର ହୁଏନା । ମହେଶ ବାବୁ ଏ ଦିଗରେ ହତାଶ ହୋଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସିମତେ ବଡ଼ଟିକୁ

ଜବାବ୍ ନ ଦେଲେ ଘରର ଗୁଜୁରାଣ ମେଣ୍ଟାଇବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଉଠିବ । ପୁଣି ଗତ ଚାରି ବର୍ଷ ଧରି ତାଙ୍କ ପରିବାରରେ ଘନେଶର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇ ଉପରେ ନଳିତା ବଢ଼ାପର ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ସେ ଛଳେ ଗୃହିଣୀଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ତ୍ରାଣ ପାଇଛନ୍ତି । ଅଫିସରୁ ଆସିଲେ ଫରମାସ ଖୁଲେଇ ଖୁଲେଇ ସମସ୍ତ କରୁଥିଲା । ଝିଅମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଦିନକୁ ଦିନ ବରାଦ ବଢ଼ି ଚାଲିଲା । ପେନ୍ସିଲଠାରୁ ରିବନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ ଆଣିଲେ ପାଠପଢ଼ା ବନ୍ଦ । ସେ ଦିଗରୁ ଦେଖିଲେ ଘନେଶ ଆବିର୍ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ହୋଇନି । ଘନେଶକୁ ଦେଖିଲାମାତ୍ରେ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ପସନ୍ଦକଲେ । ସମସ୍ତ ଅତୀତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରତି, ଶ୍ରୀମତୀ ମଧ୍ୟ ଘନେଶ ଗୁଣରେ ପଞ୍ଚମୁଖ ହେଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କର ବରାଦ ସମାନ ଭାବରେ ସେ ତୁଲାଏ । କାହାର କଥା କାହାର ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରେନା । ମହେଶ ବାବୁ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଖୁବ୍ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ, ତାର ଚାଲାକିରେ । ଯୁବକ ମଣିଷ, ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ଦେହ ବୁଦ୍ଧିଦୀପ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି, ଅମାୟିକ, ବିଶ୍ୱସ୍ତ କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ଯେପରି କଣ ହଜେଇଚ, ସେଇପରି ଭାବ । ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ତାର ପଛ ଜୀବନର ଇତିହାସ ଜାଣି ହୋଇନି । ସେ ବି ଭୁଲରେ କେବେ କିଛି ପ୍ରକାଶ କରିନି । ଶେଷୁ ସମସ୍ତେ ଧରିନେଲେ ହୁଏତ ଲୋକଟାର ମାନସିକ ଦୁର୍ବଳତା ଅଛି ବା ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି ଲୋପ ପାଇ ଯାଇଛି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ମହେଶ ବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବେଶି ମୁଗ୍ଧ କଲା, ତା ହେଉଛି ଘରେ ଯୁବତୀ ଝିଅମାନଙ୍କ ସହିତ ମେଳାମିଶା କଲେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାରରେ ସେ କେବେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହୋଇନି । ଯେପରି ସେ ନେଇ ସେ ଉତ୍ସାହୀ ନୁହେଁ ବା ବିତୃଷ୍ଣା ଆସିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ବର୍ଷକ ପରେ ମହେଶବାବୁଙ୍କ ଧାରଣା ଓଲଟପାଲଟ ହୋଇଗଲା ଯେତେବେଳେ ସେ ଘନେଶଠାରେ ଚତୁରତା ଓ ବିଚକ୍ଷଣତାର ପରିଚୟ ପାଇଲେ । ଅଫିସ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ହେବା ଆଗରୁ ଅସ୍ଥାୟୀଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ଘରକୁ ଫେରିବା ଡେରି ହେଲେହେଁ ସେ ଘରକୁ ଫେରି ବୁଝନ୍ତି କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୋଇନି । ଘରର ମଣିଷପରି ସେ ଯାଇଁ ଚାରି ବର୍ଷ ଧରି ଚଳି ଆସୁଛି । ଭାରତୀ, ଆରତୀ ଚେଷ୍ଟାରେ କିଛି କିଛି

ଇଂରେଜୀ ପାଠ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଘରର ଯାବତୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେ ଖୁବ୍ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ତୁଲାଉଛି । କେବଳ ବେଳେବେଳେ ମହେଶବାବୁ ଲୋକଟାର ଭବିଷ୍ୟତ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ନିଜ ଚିନ୍ତାର ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରେ ଯେତେବେଳେ ଦୀନେଶଠାରୁ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ସେ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆଜି ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ଘରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଥିବାରୁ ଅଫିସରୁ ସେଇ-ଆଡ଼େ ତାଙ୍କ କୋଠିକୁ ଚାଲିଗଲେ ମହେଶବାବୁ ।

ଚାରିଟା ସୁଦ୍ଧା ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ବେଶ ପରିପାଟୀ ହୋଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ । ଝିଅମାନେ ସ୍କୁଲ, କଲେଜରୁ ଫେରିଲେ ବାହାରି ପଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ବେଳେବେଳେ ଏ ପ୍ରକାର ବୁଲାଚଲା ବେଶ୍ ଭଲ ଲାଗେ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କୁ । ମହେଶବାବୁ ଅଫିସ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିବାବେଳେ ଦୀନେଶ ସହିତ ଭାରତୀ, ଆରତୀଙ୍କୁ ଧରି ସେ ବୁଲି ଆସନ୍ତି ବାହାରେ । ମନଟା ବେଶ୍ ଫୁର୍ତ୍ତି ଲାଗେ ।

ଚାରିଟା ହେଲା । ସ୍କୁଲରୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ରତି ।

ଆଉ ଟିକକ ପରେ ବେଶ୍ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚିତ୍ତରେ ଆସିଲା ଭାରତୀ । ବିଂଶ ବର୍ଷୀୟା ଯୁବତୀ ଭାରତୀ—ମନରେ କେତେ ଆଶାର ଉର୍ମିନାଦ ତୁଳି ଚାଲିଛି । ଭାରତୀ ନିଜ କାମରେ କେତେକାଂଶରେ ଯେପରି ସଫଳତା ଲାଭ କରିଛି ଆଜି । ତାର ଖୁସି ମୁହଁ ଆଖିରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ।

ସାମାନ୍ୟ ଜଳଯୋଗ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିଲେ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ କାର୍ ଆଉ ଆରତୀ ଅପେକ୍ଷାରେ । ଦୀନେଶ ମଧ୍ୟ ସଫା ଧୋତି ଆଉ ପଞ୍ଜାବୀଟାଏ ପିନ୍ଧି ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିଛି । କାରର ହର୍ଣ୍ଣ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଆରତୀ ଆସିଲା ନାହିଁ । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଚିନ୍ତା କରି ନେଇ କହିଲେ —ଦେଖ ଦୀନେଶ, ତମେ ଆଅ, ଆରତୀ ଆସିଲେ ରିକ୍ସାରେ ଚାଲି ଆସିବ ।

ତାପରେ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ସଦଳବଳେ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ପଠାଇଥିବା କାରରେ ଆସି ବସିଲେ । ଦୀନେଶ ପଢ଼ାଘରକୁ ଆସି ଗୋଟାଏ ବହି ଉପରେ ମନୋନିବେଶ କଲା ।

ଠିକ୍ ସ... ...ରେ ଆରତି ଆସି ପହଂଚିଲା କଲେଜରୁ । ଧୀନେଶ ଆରତିକୁ ଦେଖି... —ପତ୍ରର ପାରେ କ ମିସ୍ ଆରତିଙ୍କର ଆଜି ତେର ହବା କା... ...?

ଆଗେ ମି... ...ଆରଷ୍ଟେକର କହିଲୁ ଅନ୍ୟ ମିସ୍ ମାନେ କୁଆଡେ଼ ଗଲେ ? ବହିପତ୍ରକୁ ... ଟେବୁଲ ଉପରେ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ପୋଷାକଟା ବ... ...ପାଇଁ ଗଲା ଆରତି ।

ସେଦିନ... ...ର ଆଜି ନିମନ୍ତ୍ରଣ । ସକାଳୁ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ଠିକ ହୋଇଛି । ତ... ...ଜାଣିଲ ନାହିଁ··

ଆଗ୍ରା, ...ଜି ଡିବେଟିଂ ଥିଲା ବୋଲି ବେଶ୍ ଚିନ୍ତାଟାଏ କାଟିଲେ । ଶ... ...ବଦଳୁ ପାଖ ଘରୁ ଆରତି କହିଲା—ବେଶ୍ ମଜା ହେଲା । ଆଜି ... ...ର୍ଡ଼ ଇଆର ଟୋକାକୁ ବେଶ୍ ଜବାବ ଦେଲି । ଫାଜିଲମି ...

କ'ଣ ...

କହିବ କ... ...ତ ସମାଜରେ ନାରୀ ପୁରୁଷର ସମ୍ବନ୍ଧ ଉପରେ ଆଲୋଚନା ହେଉ... ...ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରି କହିଲା । ଏମିତ ବଢେଇକି... ...ବଚନ ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ସେତିକି- ବେଳେ ମୋ ସମର୍ଥକ... ...ଉପରେ ଛାଡି ଦେଲେ ।

ଗୋଟାଏ ଧୂସର ... ...ଦେହରେ ଗୁଡେ଼ଇ ବାହାର ଆସିଲା ପଡ଼ାଘରକୁ ଆରତି । ବାଳ... ...ଉଡୁଛି । ଦୃଷ୍ଟିଭେଦୀ ଶାଢ଼ୀ ତଳେ ବଡ଼ିସ୍ ର ସନ୍ଧି ଫୁଟି ... ...। ଦେହର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଂଶ ସେପରି ଆବରଣ ତଳେ ରହିବାକୁ ... ...ମନର ସମ୍ଭ୍ରମତା ତାକୁ ବାଧା ଦେଉଛି ।

ଆରତିକୁ ଦେଖି ଧୀନେଶ କହିଲା—... ...ତ ଦେଖି ସେ ନିଶ୍ଚୟ ତମ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ି ଯାଇଥିବ !

ପ୍ରେମ ! ଫୁ !! ଆଚ୍ଛା ସେ ସବୁଥାଉ, କହିଲ କିଛି ନାସ୍ତା ଫାସ୍ତା ଅଛି କି ନାହିଁ ।

ସବୁ ଅଛି । ଆଗ ମୁହଁ ହାତ ଧୁଅ··କହି ଦୀନେଶ ତଳକୁ ଯାଇ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ଲେଟ୍ ନେଇ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା ।

ଆରତୀ ଡେଇଁପଡ଼ି ହାତରୁ ପ୍ଲେଟ୍‌ଟାକୁ ନେଇ ଖାଉ ଖାଉ ଚପଳ ହସରେ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଲା ।

ସତରେ, ଦୀନେଶ ଭଲ ପର କେହି ହେବେନ । ମନ କଥା ଜାଣି ସବୁ ଠିକ୍ କରି ରଖିଥାନ୍ତି !....କିନ୍ତୁ ସବୁ କାମ ହାପ୍ ହାଜାର୍ଡ଼··ଆଉ ଗୃହିଣୀରେ ଅନେଇଲା ଆରତୀ ।

ମାନେ···?

ମାନେ ପା-ଣି···

ହୁଁ, ଆରତୀ ଦେଇ ଆମର ଘର ଭଲ··

ମାନେ...

ଟିକେ ହେଲେ ହଲଚଲ ନ ହେଇ ସବୁ କାମ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କରେଇ ନେଇ ପାରନ୍ତି...କହି ଦୀନେଶ ଉଠିଲା ପାଣି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ।

ଆରତୀ ମୁହଁ ଶୁଖେଇ କହିଲା—ତା'ହେଲେ ଏତକ ତ ନ ଦେଇଥିଲେ ଚଳିଥାନ୍ତା··

ଦୀନେଶ ପାଣି ଗ୍ଲାସ୍‌ଟା ଆରତୀ ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦଉ ଦଉ କହିଲା—ମୋଟେ ଚଳି ନଥାନ୍ତା, ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ ନ ହେଉଣୁ ପାଖ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟକୁ ଦଉଡ଼ିବାକୁ ହେଇଥାନ୍ତା ମତେ—ହଁ ଭୁଲି ଦେଇ, ମା କହି ଯାଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ସହିତ ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ହେବ...

ଯୋଗ ନ ଦେଲେ ନିମନ୍ତ୍ରଣଟା ବୋଧେ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଯିବ··କହି ଅନେଇଲା ଦୀନେଶକୁ । ତାପରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ଭିତରେ କ'ଣ ଚିନ୍ତା କରି କହିଲା—ବେଶ୍ ଭୁଲ, ବଡ଼ଙ୍କ କଥା ମାନିବା ଉଚିତ—ମୁଁ ମୁଣ୍ଡଟା କୁଣ୍ଡେଇଦିଏ, ତମେ ଗୋଟାଏ ଶାଢ଼ୀ କାଢ଼ିଲ—ତାପରେ ଗୋଟାଏଁ ଡିଅଁରେ ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲ ପାଖରେ ପହଂଚିଲା ଆରତୀ ! ଦୀନେଶ କିଛି ନ କହି ମୁହଁରେ ଅପୂର୍ବ ଭଙ୍ଗୀଟାଏ କରି ଶୋଇବା କୋଠରୀକୁ ଗଲା ।

ଦେଖ—ଏଇ ଶାଢ଼ୀଟା ଚଳିବ···

ବାଃ, ତ [illegible] ଲେକ୍‌ସନ୍‌···ଗୋଟାଏ ବ୍ଲାଉଜ...ପ୍ଲିଜ୍‌ !

ଆଉ [illegible] ତ...ଦୀନେଶ ଟିକେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ପଚାରିଲେ—କିନ୍ତୁ ହଉରକୁ [illegible] କରି ବ୍ଲାଉଜ ସହିତ ଗୋଟାଏ ଏଲାଷ୍ଟିକ ବଡ଼ିସ ଆଣି ଆରତୀ ଅ[illegible]ାଇଲେ ।

ଆସ, ପୁଣି କ'ଣ ପଢ଼ା ଚାଲିଲା ! [illegible]ମାସ୍ପଦ ବନ୍ଧୁକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଲେ···

ଆରତୀ ଟିକିଏ ମୁରୁକେଇ ହସିଦେଲେ । କିଛୁକ୍ଷଣ ପରେ ନୂତନ ପରିପାଟୀରେ ଯେତେବେଳେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲେ ପଢ଼ାଘର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଦୀନେଶ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିନେଇ ପାରିଲେନି ଆରତୀଙ୍କୁ । ରୂପ ଛଡ଼ା ପ୍ରସାଧନଟା ହିଁ ଅସମ୍ଭବ ଭାବରେ ରୂପର ଔଜ୍ଜଲ୍ୟ ବଢ଼େଇ ଦେଇଛି ।

ଆସ—ପୁଣି କ'ଣ ପଡ଼ା ଚାଲିଲା ? ପ୍ରେମାପ୍ଳୁତ ବନ୍ଧୁକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଲା ପରେ ଦୁଆର ବନ୍ଧରେ ଆସି ଛିଡ଼ାହେଲା ଆରତି । ଓଠରେ ଚପଳ ହସଟିଏ ଲାଗି ରହିଛି ।

ଦୀନେଶ ଉଠି ଛିଡ଼ାହେଲା । ତା' ଜାମାପଟା ଉପରେ ଥରେ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲେଇ ଆଣି ଆରତି କହିଲା—ଆଉ କ'ଣ ଭଲ ଜାମା ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ବାଳରେ ଟିକେ ଚିରୁଣୀ ମାରି ହଉ...ନିଜ କଥା ନିଜେ ବୁଝିବ ନା !

ମୁଁ ଠିକ୍ ଅଛି ଦେଖ ! ଚାଲିଲ, ତମକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିଲେ ହୁଆନ୍ତା...

ଥାଉ ପାଇଲେ ତ ! କହୁ କହୁ ପାହାଚରେ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ଆରତି । ଦୀନେଶ ଆରତୀକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆଗେଇଗଲା ରିକ୍ସାଟାଏ ପାଇଁ...

କାଣ୍ଟୋନମେଣ୍ଟ ରୋଡ଼ ଦେଇ ରିକ୍ସା ଚାଲିଥିଲା ବେଶ ଦ୍ରୁତଶୀଳ ଗତିରେ । ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ ପୂର୍ବରୁ ଆରତି କହିଲା—ରିକ୍ସାବାଲା, କଲେଜ ଚାଲ, ନଈକୂଳ ରାସ୍ତାରେ ।

ଦୀନେଶ ଆରତିକୁ ଅନେଇଲା—ଏଣେ କୁଆଡ଼େ ?

ଆରତି ବାହାରକୁ ଅନେଇ କହିଲା - ସେଇ ବାଟେ ବୁଲି ଆସିବା, ସଂଧ୍ୟାରେ ନଈକୂଳେ ବୁଲିବାକୁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ...

ରିକ୍ସା ମହାନଦୀ କୂଳେ କୂଳେ ଚାଲିଛି । ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସୁଛି । ଆସନ୍ନ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଛାଇ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହୋଇଛି ମହାନଦୀ ଜଳରେ ।

ରିକ୍ସା ରଖ ! ଆରତୀର ଆଦେଶରେ ରିକ୍ସାବାଲା ବ୍ରେକ୍ ଦେଲା । ଦୀନେଶ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅନାଇଲା ଆରତି ମୁହଁକୁ । ଆରତି ଫିକ୍ କରା ହସି ଦେଇ ରିକ୍ସାରୁ ଓହ୍ଲାଇଗଲା ତଳକୁ—ଏକବାରେ ପଥର ପାହାଚ ପାଖକୁ । ଦୀନେଶ କଳକଳିତ ପରି ତା ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲା ।

ଏଣେ ଲୁଆଡ଼େ ଅ[illegible]ଇ !

ଆରତୀ ସେତେ[illegible] ବସି ସାରିଥିଲା । କହିଲା—ବସ, ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ଏଣେ ଆସି[illegible] । ଦୀନେଶ ବସିବା ପରେ ଆରତୀ ଦୀନେଶ ପାଖକୁ ଆସି ବସିଲା ତ[illegible] ଲାଗି ।

କ'ଣ ଭୟ ଲାଗୁ[illegible] ଅବଶ୍ୟ ନଈକୂଳଟା ନିଛାଟିଆ । ପ୍ରେମିକ-ପ୍ରେମିକା ଛଡ଼ା ଏ ସମ[illegible]ହ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତିନି । ଅନ୍ୟମାନେ ଆମକୁ ସେଇଆ ଭାବିଲେ ଆମ[illegible] ଆସେ କେତେ ? ବାପା ବୋଉଙ୍କ ତମ ଉପରେ ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ[illegible] ମଧ୍ୟ···ଦୀନେଶ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇଲା ଆରତୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ—ଦୀ[illegible]ଶକୁ ନୀରବ ଦେଖି ତା ହାତଟି ଆଣି ନିଜ କୋଳ ଉପରେ ରଖିଲା

କିନ୍ତୁ ଏ ଯୁଗରେ [illegible]ଟଲ ଦୀନେଶ ! ବିଶ୍ୱସ୍ତ ହେବା ବଡ଼ ସାଙ୍ଘାତିକ !

ହଉ ଉଠ, ମୋ[illegible]ାରି ମୁଁ ପଳାଏ—ତମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଯାଅ ପଛେ ଚ[illegible]. ଦୀନେଶ ହାତଟାକୁ ଟାଣି ଆଣି ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ଆ[illegible] ଧରିଲା ତା ହାତ ।

ଦୀନେଶ ! ତମ ଜୀବନରେ [illegible]ନୁଭୂତ ହେଇଥିବ—କେତେ ଝିଅଙ୍କ ସହିତ ମିଶିଥିବ କିନ୍ତୁ କେବେ[illegible]ଛୁ ଆମକୁ କହିନ । ଆଉ ଯିଏ ଯାହା ଭାବୁ ପଛେ ମୋର ଧାରଣା[illegible]ର ଅତି ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଭଲ ପାଇ ତମେ ପ୍ରତାରିତ ହେଇଚ···

ଭଲ ପାଇବା ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେନା...ଆଉ ତାହା ମନେ ବୁଝେଇବା ଦରକାର ନାହିଁ···

ଦୀନେଶ ! ତମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ ମୁଁ ତମକୁ ଭଲପାଇବା ଲାଗି ଏଠାକୁ ଆଣିଚି···? ତେବେ ଭୁଲ କରୁଚ...ବୟସର ଏତେ ବ୍ୟବଧାନରେ କ'ଣ ପରସ୍ପରକୁ ଧରି ହୁଏ ?

ତେବେ ଏପରି ଏକ ନିର୍ଜନ ଜାଗାକୁ ଏକୁଟିଆ ଆସିବା କି ଦରକାର ଆରତି ଦେଈ ! ଦେଖ, ମୋ ଉପରେ ଏମିତି ଚିଡ଼ିଲେ ମୁଁ ଖସିବି, ତମେ ଅତି ମାତ୍ରାରେ···

ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳା···ନୁହେଁ ? ମୋ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତାହାହେଲେ ସଫା ଧରି ପାରିଚ, କିନ୍ତୁ ବାପାଙ୍କର କି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ଘରକୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷା କରିବା ! ଜାଣ ସେକ୍ରେଟେରୀ ମହାଶୟଙ୍କ ବୟସ କେତେ ?

କି ଅବାନ୍ତର କଥା କହୁଚ ଆରତି...ଦୀନେଶ କଣ୍ଠର ଗମ୍ଭୀରତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା କିଶୋରୀ ଆରତି ।

ତମଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଛ' ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ହେବେ ସେ···

ନୂଆ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କୁ ଖୁସ୍ କରିବା ପାଇଁ ଥରକୁ ଥର ଆମକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହୁଏ...

କ'ଣ କହୁଚ ଦେଈ ! ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏନା....

କିନ୍ତୁ ଆମରି ଅନୁଭୂତି···ଆଉ କଲିଜଙ୍କ ଭଳି ବାପା ମା'ଙ୍କ ଆଗରେ ଆମ କାନ୍ଧରେ ହାତ ପକାଇ ଆଳାପ ଜମାନ୍ତି ଭଦ୍ରଲୋକ···ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ମିଳିଲେ 'ହାଓ ସୁଇଟ' କହି ହାତ ଚୁମିବାକୁ ବି ଭୁଲନ୍ତି ନାହିଁ···ଏହା ଗୃହି କଣ ମୁଁ ବେଶି ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳତାର ପରିଚୟ ଦେଉଛି···କହି ଦୀନେଶର ବକ୍ଷ ଲଗ୍ନା ହେଇ ବସିଲା ଆରତି । କବରୀସ୍ଥିତ ଗୋଲାପର ଗନ୍ଧ ଦୀନେଶ ନାସିକା ଦେଇ ପ୍ରାଣତନ୍ତ୍ରୀକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରୁଥାଏ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ଅତିକ୍ରମ କରି ନ ଥାଏ । ଗାଢ଼ ଅନ୍ଧାରରେ ଭରି ଉଠୁଥାଏ ମହାନଦୀ କୂଳ । ଦୀନେଶକୁ ଭୟ ଲାଗୁଥାଏ । ଭୟଟା ଆରତି ଆଡ଼ୁ ଯେତେ ନୁହଁ, ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ମଦ୍ୟପୀମାନଙ୍କ ଆଗମନକୁ ଭୟ ଥାଏ ବେଶୀ । ଆରତି ମନରେ ତିଳେ ହେଲେ ଆଶଙ୍କା ନ ଥାଏ । ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତରେ ପାଇଲେ ନାରୀମାନେ ବୋଧେ ଭୟଶୂନ୍ୟା ହେଇ ଯାଆନ୍ତି ।

ରିକ୍ସା ଘଣ୍ଟି ଦେଲା । ଆଗରୁ ଥରେ ଦୁ'ଥର ମଧ୍ୟ ସତର୍କ କରିଛି ସେ । ତେବେ ବି ଆରତୀ ସେମିତି ବସି ରହିଲା—ଆରତୀ ଯେତିକି ସଂଯମ ହରାଇ ଥାଏ, ଦୀନେଶ ସେତିକି ସଂଯମୀ ହେଉଥାଏ ପୁରୁଷ ଜାତିଟାକୁ ହେୟ ପ୍ରମାଣିତ କରି ରୂପସୀ ଆରତୀ ଆଗରେ ।

ଦେଇ ! ଉଠ, ଶୋଇ ପଡ଼ିଲଣି କି ! ମତେ ବଦନାମ କରିବ ଦେଖୁଛି···

ବଦନାମ ତମ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଏ ଶବ୍ଦଟି ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ବେଶ୍ ଏତେ ଯଦି ଡର, ଚାଲ—ଉଠାଅ—

ହାତ ଧରି ଉଠେଇଲା ଆରତୀକୁ ଦୀନେଶ । କିନ୍ତୁ ଚପଳ କିଶୋରୀଟି ଚପଳ ଯୌବନର ନିଶାରେ ଟଳ ଟଳ ହେଉଥିଲା—ଢଳି ପଡ଼ିଲା ଦୀନେଶ ବକ୍ଷ ଉପରେ । ଦୀନେଶ ଏକ ପ୍ରକାର ଟେକା ଟେକି ରିକ୍ସା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଣିଲା ଆରତୀକୁ ।

ତା ପରେ ରାସ୍ତାରେ ଆଉ କୌଣସି କଥା ହେଇନି ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ କୋଠି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ···ରିକ୍ସାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆରତୀ ଭିତରକୁ ଗଲା ।

ଦୀନେଶ ଫେରି ଆସିଲା ଏକାକୀ ଘରକୁ ।

ରାସ୍ତାଯାକ ଅସ୍ୱସ୍ତି ବୋଧ କରିଚି ସେ । ସ୍ମୃତିର ପରଦାରେ ଆଘାତ କରିଛି ଆରତୀ ସ୍ଥିର ଜଳରେ ତରଙ୍ଗ ସୃଷ୍ଟି କଲାପରି । ସେ ସ୍ପନ୍ଦନ ଦୀନେଶ ଅନୁଭବ କରିଛି କିନ୍ତୁ କିଛି ହେଲେ ଅବଧାରଣା କରି ପାରିନି ।

ସେମାନେ ଫେରୁ ଫେରୁ ରାତି ଦଶଟା ହୋଇଗଲା । ଦୀନେଶ ସେତେବେଳକୁ ଚେଇଁ ଚେଇଁ ବହି ପଢ଼ୁଥିଲା । ମତୀ ଆସି ଦୀନେଶ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଛାଁ ନଦ ହେଇ ପଡ଼ି କହିଲା—ଦୀନ ଭାଇ, ତମେ ଭାରି ବଦମାସ୍, ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ଘର ପାଖକୁ ଯାଇ କିପରି ଚାଲି ଆସିଲ ?

ମତେ କଣ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଥିଲା, ମୁଁ ଯାଇଥାନ୍ତି ? ଦୀନେଶ ବହି ପଢା ବନ୍ଦ କରି କହିଲା ।

ଆମକୁ କଣ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ଥିଲା ! ଆମେ କିମିତି ଗଲୁ ? ମଞ୍ଜୁ ଦୀନେଶ ଗଳାରେ ଓହଳି ପଡ଼ି ପଚାରିଲା ।

ଓଃ, ମଞ୍ଜୁ କଣ ସବୁ ଖାଇଲ ! ଖୁବ୍ ତ ଫୁର୍ତ୍ତି ଦେଖା ଯାଉଛି ? ଦୀନେଶ ମଞ୍ଜୁର ହାତ ଦିଟାକୁ ଧରି ପକାଇ କୋଳ ଉପରକୁ ଟାଣି ଆଣିଲା ।

ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ବାଳିକା ମଞ୍ଜୁ । ନିଜର ପରାଜୟ ଏତେ ସହଜରେ ମାନି ନେବନି ସେ । ଦୀନେଶ ନ ଯାଇଁ ଯେ ମସ୍ତବଡ଼ ଭୁଲ୍ କରିଛି, ଏଇଆ ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ରତ୍ନ ଅପା ସୁନ୍ଦର ଗୀତ ଗାଇଲା । ସେଦେଡେଣ୍ଟସ ଖୁବ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ପ୍ରଶଂସା କରିବା କଥା ତ ! ଦୀନେଶ କହୁ କହୁ ରତ୍ନ କୋଠରୀରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ।

ତତେ କିଏ କହିଲା ଏସବୁ କହିବାକୁ ! ଦୀନ ଭାଇ ଭାରି ସ୍ୱାର୍ଥପର, ଆରତି ଦେଈଙ୍କୁ ବୁଲେଇ ନେଇ ଯିବାକୁ ଆଗ ଆଉ ଆମ ସହିତ ଆସିବାକୁ ଡର ହେଲା ନା !

ଦୀନେଶ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଏ କପରି ଜାଣିଲା ବୁଲିଯିବା କଥା । ଏତକବେଳେ ଆରତି ପରଦା ସେ ପାଖରେ ଥାଇଁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା ଦୀନେଶକୁ—ତା ମାନେ ରତ୍ନ ମନଗଢ଼ା କଥା କହୁଛ । କିନ୍ତୁ ତା ପଛେ ପଛେ ଭାରତୀ ଆସି ସବୁ ରହସ୍ୟ ପଦାରେ ପକାଇ ଦେଲା—କ'ଣ ଆରତି ଠାରୁଛି ଦୀନେଶକୁ ?

ତାପରେ ଦୁହେଁ ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ ।

ଭାରତୀ କହିଲା—କ'ଣ କଥା ପଡ଼ିଥିଲା କହେ ରତ୍ନ !

ଏଇ ଦୀନ ଭାଇ ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ଯୋଗ ନ ଦେଇ, ବୁଲି ଯାଇଥିଲେ କହିବାରୁ ସେ ଫାଙ୍କି ଦେଉଛନ୍ତି ! ରତ୍ନ ମୁହଁରେ ପ୍ରଗଲ୍‌ଭତାର ହସ ।

ହଁ, ତ, ଦୀନେଶ ଆଉ ଆରତି ନଈକୂଳେ ହାଓ୍ୱା ଖାଇ ଖାଇ ଗପ ଅଠଟାରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏହା କଣ ସତ ନୁହେଁ ? ଭାରତୀ ରତ୍ନ

କଥାରେ ଦୃଢ଼ ସମର୍ଥନ ଦେଲା । ଦୀନେଶ କିଛି କହିଲେନି ! କିନ୍ତୁ ଆରତୀ ହଠାତ୍ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇଗଲା—ଆଗରୁ ଯାଇ ସେଣ୍ଟେଣ୍ଟେଶଙ୍କ ପାଖରେ ଅଣ୍ଡା ତାମସା ଖେଳିବା ଅପେକ୍ଷା ବୁଲିବା ଯଥେଷ୍ଟ ଭଲ । ତମକୁ ତା’ ଭଲ ଲାଗେ ବୋଲି, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତା’ କିପରି ଭଲ ଲାଗିବ ?

ଆଉ ଦୀନେଶ ସହିତ ନିର୍ଜନ ନଦୀ କୂଳେ କୂଳେ ବୁଲି ଯିବାଟା ଖୁବ ଆରାମପ୍ରଦ !

ମନ୍ଦ କ’ଣ ? ତୁ ଯଦି ସେଇଆ ଖୋଜୁଥାଉ, ତେବେତ ଉତ୍ତମ ! ତୁ ତ ସେଥିପାଇଁ କମ ଚେଷ୍ଟା କରୁନୁ !

ହେ ଦେଈ ! ତମେମାନେ ଏପରି ହେଲେ, ମୁଁ ଗୁଳିଲି । ମୁଁ ମନା କରୁଛୁ ଆରତୀ ଦେଈ, ଯିବା ନାହିଁ । ନଗ୍ନଟିଆ ଜାଗା । ସମସ୍ତେ ଯାଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଜଣେ ଗଲେ, ଆଉ ଜଣେ ନ ଯିବାରୁ ଏ କନ୍ଦଳ ! କହି ଦୀନେଶ ଉଠି ପଡ଼ୁଥିଲା । ଦି’ ପାଖରୁ ଦି’ଜଣ ଟାଣି ଧରି ବସେଇ ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ । ଏତିକିବେଳେ ଦୀନେଶ ପଢ଼ୁଥିବା ବହିଟି ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ଆରତୀର ।

ଏଇଟି କି ବହିକି ଦୀନେଶବାବୁ ? ଆରତୀ କଣ୍ଠରେ ବ୍ୟଙ୍ଗୋକ୍ତି ।

ଆହା ! ସେଇଟି ଉପରେବି ତମ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲାଣି...ବହି ନାଁଟି ନ ଜାଣିଲେ କ’ଣ ଚଳିବନି ? କହି ଅନେଇଲା ରତିକି । ରତି ବହିଟିକୁ ଦୀନେଶ ହାତରୁ ଟାଣି ନେବାବେଳେ ଆରତୀ ଝାମ୍ପି ନେଲା ବହିଟିକୁ ।

ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ପଢ଼ିଲା···ଯୌବନର ଢେଉ ! ଓହୋ ! ଏଇଟି ଆମ ରତି ଦେଈ ବୋଧେ ଆଣିଛନ୍ତି, ଆଉ ଯୌବନର ଢେଉ ଗଣୁଛନ୍ତି ଦୀନେଶ ବାବୁ ।

ଆରତୀ ହସି ଉଠିଲା ଖିଲ୍‌ଖିଲ୍ ହୋଇ । ଭାରତୀ ଯୋଗ ଦେଲା ତା ସହିତ । ରତି ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ହସକୁ ଚାପି ନେଲା । ମୁହଁଟା ଲାଲ ପଡ଼ିଗଲା ଲାଜରେ ।

ତକୁ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କ କଣ୍ଠ ଶୁଭିଲା—ଆଲୋ ହେ, କ'ଣ ସବୁ ହେଁ ଫେଁ ଫେଁ ହଉଚ—ଶୁଅ ଯାଅ । ଦୀନେଶ, ଆସିଲ କିକେ...

ଭାରତୀ, ଆରତୀ ଚାଲିଗଲେ ଶୋଇବା ପାଇଁ । ରତ୍ନ ବସି ରହିଲା ଘୁମ୍ ମାରି । ଦୀନେଶ ତଳକୁ ଆସିଲା । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କ ହୁକୁମ ତାଲିମ କରି ପଢ଼ା ଘରକୁ ଫେରି ଆସି ଦେଖିଲା, ରତ୍ନ ସେମିତି ବସିଚି । ଶ୍ରୀମତୀ ପାଖ ବେଞ୍ଚଟାରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଚି ।

ରତ୍ନ, ଯାଅ ଶୋଇବ···
ନା, ଯିବିନି···

ଓହୋ ରତ୍ନ ଅପା ରାଗିଛନ୍ତି ପରା ! ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ? ଆରତୀ ପରା ବହିଟା ଛଡାଇ ନେଲା । ତା ଛଡ଼ା ତମର କ'ଣ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିବା ବୟସ ହୋଇନି କି ? ଷୋଳବର୍ଷତ ପୂରିଗଲାଣି । କହି ଶ୍ରୀମତୀକି ଉଠେଇ ନେଇ ଆସିଲା ଶୋଇବା ଘରକୁ । ଭାରତୀ, ଆରତୀ ଶୋଇବାକୁ ଯାଉ-ଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀକୁ ତା ଜାଗାରେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ଫେରି ଆସି ଦେଖିଲା ରତ୍ନ ବହି ଉପରେ ମନ ଦେଇଛି ।

ମତେ କ'ଣ ଶୋଇବାକୁ ଦେବନି ରତ୍ନ ଅପା !
କାହିଁକି ଶୋଉନ, ମୁଁ ଯିବିନି ।

ଆରେ ବାବା, ଚାଲ, ମୋର ପଛେ ଭୁଲ ହେଲା—ଦେଖ, ଏମିତି ହେଲେ ପୁଣି ବହି ପାଇଁ ପଠାଇଲେ ମୁଁ ନ ଯାଏ···

ରତ୍ନକି ସେମିତି ବସି ରହିବା ଦେଖି ଦୀନେଶ ଶୂନେ ଶୂନେ ତାକୁ ଟେକି ଆଣି ବାରଣ୍ଡାରେ ଥୁଇଦେଲା । ରତ୍ନ ବାହାରେ ବହେ କୁଦାକୁଦି କରି ଦୀନେଶକୁ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିବା ଦେଖି କହିଲା—ପାଜିଲ !

ଦୀନେଶ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । କିନ୍ତୁ ଶୋଇ ପାରିଲାନି । ଷୋଡ଼ଶୀ ରତ୍ନର ତନୁ ସ୍ପର୍ଶରେ ତା ଶରୀର ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ମନ ସୁରଭିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ତାର ପୁଷ୍ପିତା ତନୁର ଗନ୍ଧରେ । ଦୀନେଶ ମନକୁ ସଯତ କରି ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ।

ଅଧ ଘଣ୍ଟା ଗଲା, ଘଣ୍ଟାଏ ବି ବିତିଗଲା । ଦୀନେଶ ଉପରକୁ ଅନେଇ ଭାବୁଛି । ତା'ର ଯେତେଦୂର ଖିଆଲ—ଏଠାକୁ ଆସିବା ଚାରିବର୍ଷ ହୋଇଗଲା । ସମସ୍ତେ ତା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ । ବାବୁଠାରୁ ବାବୁଆଣୀ, ଭାରତୀଠାରୁ ଶ୍ରୀମତୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଦୀନେଶ ନ ହେଲେ କିଛି ହୋଇ ପାରିବନି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ତା' କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନା ଆଉ କିଛି ଆଶା କରନ୍ତି ତାଠାରୁ !

ମହେଶବାବୁ ଝଞ୍ଜାଳରୁ ତ୍ରାହି ପାଇଛନ୍ତି । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କ ଫରମାସି ଆଉ ତୁଲେଇବାକୁ ପଡ଼ୁନି । ସେ କାମ ଦୀନେଶ ତୁଲଉଛି ଖୁବ୍ ସଫଳତା ସହିତ । ଏଣୁ ସେ ଦୀନେଶ ଆବିର୍ଭାବରେ ମୁକ୍ତି ପାଇଛନ୍ତି ।

ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ଅନେକ ସମୟରେ ଅସୁସ୍ଥ ରୁହନ୍ତି । ଝିଅମାନେ କଥା ମାନନ୍ତିନି—ମହେଶ ବାବୁ ତ ଅଫିସରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ଦିନରାତି, ଏଣୁ ଦୀନେଶ ପରି ଯୁବକଟିଏ ସେ ପାଇ ନ ଥିଲେ କୋଉ ଦିନ ଇହଲୀଳା ସାଙ୍ଗ କରନ୍ତେଣି—ଦୀନେଶର ସ୍ପର୍ଶରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ପଲ୍ଲବିତ ହୋଇଛି । ବେଳେ ବେଳେ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ, ଶାଢ଼ୀ, ବ୍ଲାଉଜ ବରାଦ ଦେଲାବେଳେ ଝିଅମାନେ ବାପା ପାଖରେ ଅଳି କରନ୍ତି । ନିଜ ନିଜର ବରାଦ ବାଢ଼ନ୍ତି । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହୋଇ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବନ୍ଦ କରି ଦିଅନ୍ତି । ଯେପରି ଝିଅମାନେ ତାଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିବାକୁ ବଦ୍ଧପରିକର—ଦୀନେଶର ଆବିର୍ଭାବରେ ସେ ନିଜ ରୁଚି ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ମଗେଇ ପାରୁଛନ୍ତି, ଯାହାକି ମହେଶ ବାବୁ ପାରୁ ନ ଥିଲେ ।

ଭାରତୀ··ତ୍ରିବିଂଶ ବୟସରେ ବି ଅନୂଢ଼ା ରହି ଘର କୋଣରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ନିରାଶା ଦୃଷ୍ଟିରେ ବେଳେ ବେଳେ ଦୀନେଶକୁ ଚାହିଁ ଦୀନେଶ ମୁଣ୍ଡକୁ ଗୋଳମାଳ କରିଦିଏ । ଦୀନେଶ ସହିତ ମଜା ଗପ କରେ କେହି ନ ଥିଲାବେଳେ । ଯୁବତୀର ସ୍ୱା' ଚାହି ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ କ'ଣ ଆଇପାରେ ? ମହେଶ ବାବୁ ଚାହାନ୍ତି ଝିଅମାନେ ଶିକ୍ଷିତା ହୋଇ ହୃଦୟସ୍ଥ ବିଜନମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରରେ ଦୀକ୍ଷିତା ହୁଅନ୍ତୁ—ତାହାହେଲେ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚରୁ ତାଙ୍କୁ ତ୍ରାହି ମିଳନ୍ତା; କିନ୍ତୁ ଭାରତୀ

ମାଟ୍ରିକ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଧନ ଯାଚେ ଯୁବକ ବନ୍ଧୁଟିଏ ପାଇ ପାରନ୍ତିନ । ଗତ କେତେମାସ ହେଲା ବାନ୍ଧବୀ ତନୁଜା ଘରକୁ ବୁଲି-ଯିବା ଫଳରେ ତା ଭାଇ ସତ୍ୟକାନ୍ତ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ି ଯାଇଛି ସେ । କିନ୍ତୁ ଆଘ୍ରାତ-ପୁଷ୍ପ ଦେବପୂଜା ପାଇଁ ନିଷିଦ୍ଧ ହେଲା ଭଳି ଭାରତୀ ଯଦି ପ୍ରତାରିତ ହୁଏ, ତେବେ ତାର ପରିଣତି ଯେ ଭୟାବହ ହେବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ— ଭାରତୀ ଦୀନେଶ ପରି ଲୋକଟିର ନିଯୁକ୍ତିରେ ଖୁସି ।

ଆରତି···ଅଷ୍ଟାଦଶର ସୀମା ଛୁଇଁବାଭଳି—ପରିପାଟିରେ କଲେଜ ଗାର୍ଲଙ୍କୁ ବଳି ଯାଇଛି । ପୁରୁଷ ଗ୍ରୁପରେ ହାଇହିଲ୍ ଦେଇ ଚଢ଼ିଯିବାର ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା ପୋଷଣ କରେ । କଲେଜ ଜୀବନରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ପ୍ରେମର ଆବଶ୍ୟକତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମତପୋଷଣ କରେ; କିନ୍ତୁ ସାମୟିକ ମନର ତୃପ୍ତି ପାଇଁ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ କିଛିକେହେଲେ ସଙ୍କୋଚବୋଧ କରେନା । ତା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦୀନେଶର ପୋଖତ ମନ ବିରସ ପ୍ରେମିକର ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟି ! ଯେପରି କେତେ ନିଃସ୍ୱ ପୃଥିବୀରେ—କେତେ ଅବଲମ୍ବନହୀନ ସେ । ସାମୟିକ ଉପଭୋଗ ପାଇଁ ମନ୍ଦ ଉପକରଣ ନୁହେଁ ଦୀନେଶ !

ରତି···ଦୀନେଶ ବେଳେ ବେଳେ ମୁଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖେ ଏଇ ସୁନ୍ଦରୀ କିଶୋରୀଟିକୁ । ରତି ବି ଦେଖେ—କିଛି ବୁଝିପାରେନା ଦୀନେଶ ଦୃଷ୍ଟିରୁ । ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ପ୍ରେମମୂଳକ ଉପନ୍ୟାସରୁ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି । ପୁରୁଷର ଶ୍ୟେନ ଦୃଷ୍ଟି ବିବ୍ରତ କରେ ତାକୁ । ତା'ଠୁ ବୟସ୍କ ଯୁବତୀଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ତା'ରି ବୟସର ନବପୁଷ୍ପିତା କିଶୋରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ସାରା ଦୁନିଆର ଦୃଷ୍ଟି ନିବଦ୍ଧ—ଧୀନେଶ ତାର ସମାଧାନ କରେ । ଦୀନେଶ ଅଭିଜ୍ଞ—ବେଳେବେଳେ ମନରେ ବଢ଼ିଯାଏ ତାର ଯୁକ୍ତି—ଭାରତୀ, ଆରତି ଅଙ୍କ ଖେଳିବା ଦେଖି ସେ ବି ଅଭ୍ୟାସ କରୁଛି । ଭଲ ଲାଗେ ତାକୁ ଦୀନେଶର ବ୍ୟବହାର ।

ଶ୍ରୀମତୀ···ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷୀୟା ହର୍ଷମୁଖର ବାଳିକା । ଦୀନେଶ ସାଙ୍ଗରେ ଦିନରାତି ଲାଗିଥାଏ । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ତା ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ସଜାଗ

ଆଏ ଦୀନେଶ । ଏଣୁ ଦୀନେଶ ପ୍ରତି ତା ମନରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ କମ୍ ନୁହେଁ ।

ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ବିତିଯାଏ । ତନ୍ୱୀ କିଶୋରୀମାନଙ୍କ ତନୁରେ ମଳୟର ସ୍ପର୍ଶ ତାଜା ଶିହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେଇଯାଏ ଋତୁର ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ପ୍ରକୃତି ପୁଷ୍ଟ ହେଲାପରି । ଦୀନେଶ ସେଇ ପରିବେଶ ଭିତରେ ଚାଲି ଆସିଛି ଗୁଡ଼େଗୋଟି ବର୍ଷ । କିନ୍ତୁ କିଛିହେଲେ ନୂତନତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିନି ସେ । ସେ ଯେପରି ବହୁଆଗରୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆସିଛି ସେ ଅବସ୍ଥା । ଆଜିର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ସେଇଥିପାଇଁ ତା ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରେତ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରୟୋଜନ ତାଡ଼ନାରେ ବେଳେବେଳେ ବିବ୍ରତ ହୋଇପଡ଼େ ସେ । ତାର ପ୍ରତିଘାତ ହୁଏ ମସ୍ତିଷ୍କରେ । ସେ ଅସହନୀୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ କରେ । ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ସେ ନିର୍ଜନତା ଭଲ ପାଏ ।

ଦୀନେଶ ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ତାପରେ ଆସିଲା ଶିଶିର-ସିକ୍ତ ଛାତ ଉପରକୁ । ଖୋଲା ଆକାଶ ତଳ ଭଲ ଲାଗିଲା ତାକୁ । ସେ ସେଇଠି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ସକାଳଯାକେ ।

ଏହା ଭିତରେ କେଇଟି ଋତୁର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ମହେଶବାବୁଙ୍କ ସଂସାରରେ ଟିକିଏ ହେଲେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନି । କିନ୍ତୁ ଦୀନେଶ ମନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ସେ ଆଜିକାଲି ନିର୍ଜନତା ଭଲ ପାଉଛି । ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରତିର କଟାକ୍ଷରୁ ଦୂରରେ ରହୁଛି ସାଧ୍ୟମତେ । ଦିନମାନର ରୁଟିନ ବନ୍ଧା କାମ ଶେଷ କରି ବାକୀ ସମୟତକ ବାହାରେ କଟେଉଛି । ଯାହା ଫଳରେ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କ ଅସୁସ୍ଥତା ଉପଶମ ହୁଏନା । ସେ ବିରକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଦୀନେଶ ଉପରେ ।

ଭାରତୀର ପ୍ରେମ-ନାବଟି କୂଳ ଛୁଇଁନି ଏ ଯାକେ । ଆରତୀ ଆଜିକାଲି କଲେଜରୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଉଛି । ବେଳେବେଳେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସୋ' ସିନେମା ଦେଖି ଫେରେ । ଦୀନେଶ ଅନେକ ସମୟରେ ତାକୁ ଖୋଜିବା ଲାଗି କଲେଜକୁ ଯାଇ ହତାଶ ହୋଇ ଫେରେ । କେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ

କଲେଜ ଯୁବକ ସବୁତ ପାକରେ, କେତେବେଳେ ରିକ୍‌ସାରେ ଆରତି ଫେରୁଥାଏ—ଏଣୁ ଦୀନେଶ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କ କୈଫିୟତ ଦିଏ ଏଣୁତେଣୁ ମିଛ କହି । ଋଚିର ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ା ରୋଗରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଦୀନେଶ ଋଚିର ବରାଦ ମୁତାବକ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ପ୍ରକାଶନୀରୁ ନୂଆ ନୂଆ ବହି ଆଣିଦିଏ । ମନୋଜ୍ଞ ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ଓ ସୁଦୃଶ୍ୟ ବନ୍ଧେଇ ଉପନ୍ୟାସ । ସେଗୁଡ଼ିକର ବାହାର ଆଡ଼ମ୍ବର ଏତେ ବେଶୀ ଯେ ଭିତରଟା ଅନ୍ତଃସାରଶୂନ୍ୟ ପରି ମନେହୁଏ—ସୁନ୍ଦରୀ ନାୟିମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ପରି । କିନ୍ତୁ ଋଚିଠାରେ କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି—ଦୀନେଶ ତାର କାରଣ ବୁଝିପାରେ କେବେ । କେବେବେଳେ ସେ ଉପନ୍ୟାସ ଭିତରେ ଆସିଥିବା ରଙ୍ଗୀନ ଲଫାଫାରୁ ଖୋଲା ଅବସ୍ଥାରେ ଦୀନେଶ କେତେଥର ପଢ଼ିଛି । ଋଚି ଉଡ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଅସୀମ କୁତୂହଳ ସେଥିପାଇଁ ମନରେ ତାର ।

ରବିବାର ସନ୍ଧ୍ୟା । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ବରାଦ କଲେ କେତେକ ଟଏଲେଟ ଆଣିଦେବା ପାଇଁ । ମନରେ ତାଙ୍କର ଅସଂଖ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ଠୁଳ ହୋଇଛି ଝିଅମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ । ଯେତେବେଳେ ଯାହାଟିକେ ପାଉଡ଼ର, କ୍ରିମ ବା ସାବୁନ ଆସିଲା । ଛଅଆଣ ମାରିନେଲା ପରି ଭାରତୀ, ଆରତି, ଋଚି ମାରି ନେଉଛନ୍ତି । ଏଣିକି ସେ ସତର୍କ ହେଉଛନ୍ତି । ଦୀନେଶ ବରାଦ ନେଇ ଉପରକୁ ଆସିଲା ।

ଆରତୀ କହିଲା, ଦୀନେଶ, ବଜାରକୁ ଯିବ ? ମୋର କିଛି ଜିନିଷ ଆଣିବାକୁ ଅଛି ।

ଋଚି ଆସି ପଚାରିଲା—ଦୀନୁଭାଇ, ମୋର ଗୋଟାଏ କାମ କରିଦେବନି ?

ଦୀନେଶ ଉତ୍ତର ଦେଲା—କିନ୍ତୁ ଋଚି ଅପା, ଆଜି ରବିବାର, ତମ ମାର୍କେଟିଂ ହୋଇ ପାରିବନି ।

କିନ୍ତୁ ବହିଟା ତ ମୋର ଶେଷ ହୋଇଗଲା—ଆଉ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ବହି ଦରକାର । ଅଚ୍ଛା ମୁଁ ଠିକଣା ଲେଖି ଦେଉଛି, ତମେ ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ଘରୁ

ପାଇ ପାରବ । କହୁ ରଞ୍ଜ ପତ୍ରାଘରକୁ ଗଲ୍ପ ତରୁଣ ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ଚିଠି ଲେଖିବାପାଇ ।

ଆରତୀ ଦେଈ, ତମେ ଏତେ ଶ୍ରଦ୍ଧାକେ କୁଆଡ଼େ ରହୁଚ ! ଆରତୀ କୁ ଏକେଲା ଦେଖି ଦୀନେଶ ପଚାରିଲା ।

ଆରତୀ ଦୀନେଶକୁ ଅନେଇଲା ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ।

ପଚାରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ...

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅତି ପରିଷ୍କାର । ଦେଈ ଆଜକାଲି ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଉଛନ୍ତି—ମୋର ସନ୍ଦେହ—ନୂଆ କାଗଜର ହାତର କରାମତି ଏ...

ଚୁପ୍ ଦୀନେଶ, ରଞ୍ଜ ସେଠି ଅଛି !

ଓ, ରଞ୍ଜ ! ସେ ବି ତ ଦେଈମାନଙ୍କ ପାଦରେ ପାଦ ମିଶାଉଛି, ଅସୀମ ଆଗ୍ରହ ତା' ମନରେ...

ତା' ମନର ଆଗ୍ରହଟା ତମେ କମିତି ଜାଣିଲ ଦୀନେଶ ! ରଞ୍ଜ ଦୀନେଶକୁ ତିର୍ଯ୍ୟକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା ।

ରଞ୍ଜ ମଧ୍ୟ ଥରେ ଏମିତି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିଲା, ଦେଈ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଏତେ ଥଟ୍ଟା କାହିଁକି ଖେଳନ୍ତି ଦୀନୁ ଭାଇ ? ତମେ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେଇଥାନ୍ତ ...ଦୀନେଶ ଆରତୀକୁ ଚାହିଁଲା—ଦୁହିଁଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ମିଶିବାପରେ...ଆରତୀ ଓଠରେ କ୍ଷୀଣ ହସଟିଏ ଫୁଟି ଉଠି ମିଳେଇଗଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ କହିଲା, ଓଃ, ତେବେ ତ ରଞ୍ଜ ଶୁଣିବା ଉଚିତ ।

ଦେଈ, ତମ ଦେହର ରଙ୍ଗଟା 'ସିନ୍ଥଲ' ଯୋଗୁ ବୋଧେ ଫିଟି ଯାଇଛି ! ମନେ ଅଛି ମୋ ପସନ୍ଦ ମୁତାବକ ସେ ସାବୁନଟି ଆଣିଥିଲି । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନାୟିକା ନର୍ଗିସ ଏଇଟି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଦେଖୁଛି ନର୍ଗିସଙ୍କ ରୁଚି ମନ୍ଦ ନୁହେଁ—

ଦୀନେଶ, ତମେ ଯଦି ଏଇ ସହରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥାନ୍ତ, ଆଉ ଖଣ୍ଡେ କରଣୀ କାମ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ...

ଆଉ ଦେଈ, ବୁଝିଲି । ତମର ସେ ଯୁବକ ବନ୍ଧୁଟି ମନ ମୁତାବକ ହୋଇଛି ତ ?

ହଁ ଦୀନେଶ ! ଫୁଲର ସୃଷ୍ଟି ଦେବତା ପୂଜାପାଇଁ ହେଉ କି ଭ୍ରମରର ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ ହେଉ, ସେଥିରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେନା—ଫୁଲ ଯଦି ଚଳନଶୀଳା ହୋଇଥାନ୍ତା, ଭ୍ରମରର ସନ୍ଧାନ ନେବା ତା ପକ୍ଷେ କ'ଣ ଅବାନ୍ତର ହୁଅନ୍ତା ? ଟିକିଏ ରହି ପୁଣି କହିଲା ଆରତି—ଭଲ ପାଇବା ପାପ ନୁହେଁ କି ମୂର୍ଖତା ନୁହେଁ ...ଯେଉଁମାନେ ଭଲପାଇ ହତାଶ ହୁଅନ୍ତି, ସେଇମାନେହିଁ ମୂର୍ଖ... !

ଦୀନେଶ ଛାତିରେ ଯେପରି କିଏ ଶେଳ ବିଦ୍ଧ କରିଦେଲା । ସେ ସଂଯତ ହୋଇ କହିଲା, ଥରେ ଭୁଲ ହୋଇଗଲେ, ତାର ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଯାଇଁ ମଣିଷ ବାରମ୍ବାର ଭୁଲ କରେ...!

ଓହୋ ! ସେ ସନ୍ଧ୍ୟା କଥା ତମର ମନେ ଅଛି ତେବେ ? ତାକୁ ତ ମୁଁ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁନି ! ସେଦିନକାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତାକୁ ଆଜି ବୁଝି ହେବନି । ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଜି କାହିଁକି ?

ଏତିକିବେଳେ ରତି ଆସିଲା ବାହାରକୁ ।

ଟିକେ ହସିଦେଇ ଭିତରକୁ ଗଲା ଆରତି । ସେ ହସରେ ଦୀନେଶକୁ ସେ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲା । ହୁଏତ ଦୀନେଶ ସେଥିପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା—ଯାହାଫଳରେ ଆରତିର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ନୂଆ ଢଙ୍ଗରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ।

ଦୀନେଶ ବଜାରରୁ ଆସି ଘରେ କାହାରିକୁ ପାଇଲାନି । ଚାକରାଣୀ ଠାରୁ ଖବର ପାଇଲା—ବାବୁ, ବାବୁଆଣୀ, ରତି ଆଉ ଶ୍ରୀମତୀ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ସିନେମା ଚାଲିଗଲେ । ଆରତି ରାଜି ହେଲାନି । ସେ କୋଉ ବନ୍ଧୁ ଘରକୁ ଗଲା । ଆରତି ଖରାବେଳୁ ତନୁଜା ଘରକୁ ଯାଇଛି ଯେ ଫେରିନି । ଦୀନେଶ ରାତ୍ରି ଭୋଜନର ବରାଦ ଦେଇ ଉପର ମହଲାକୁ ଆସି ପଢ଼ା ଘରେ ବସିଲା ।

ରାତି ସାଢ଼ଆଠାରେ ଫେରିଲା ଆରତି । ପଢ଼ାଘର ଆଗଦେଇ ସିଧା ଚାଲିଗଲା ନିଜ କୋଠରୀକୁ । ଟିକକପରେ କଇଁ କଇଁ କାନ୍ଦ ଶୁଭିଲା ଆରତିର । ଦୀନେଶ ଉଠିପଡ଼ି ଆରତି ପାଖକୁ ଆସିଲା ।

ଶେଯ ଉପରେ ଲୋଟିପଡ଼ି ତକିଆ ଦେହରେ ମୁହଁ ରଖି କାନ୍ଦୁଛି ଭାରତୀ । ଭାରତୀ ପାଖକୁ ଯାଇଁ ତା ପିଠିରେ ହାତଦେଇ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ଦୀନେଶ ।

ଦେଇ, କଥା କଣ ? କାନ୍ଦୁଛ କାହିଁକି ?

ଭାରତୀ ଜୋରରେ କହିଁ କହିଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିଲା । କିଛି କହିଲାନି । ଦୀନେଶ ଅପେକ୍ଷା କଲା କୋହଟା ଅଟକିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ଦେଇ ! ଶୁଣୁଚ ! ମତେ କହିବ ନାହିଁ ! ମୋ ରାଣ ! ଅନେକ କଥା କହିଚ । କେବେ କାହା ଆଗରେ କହିଚ ? ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର । କୁହ କଥା କ'ଣ ! ଦୀନେଶ ତକ୍ତପୋଷର ଧାରରେ ବସିଥିଲା । ଭାରତୀ ପିଲାଟି ପରି ପୁଣି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ।

ସତ୍ୟଜିତ୍ ବାବୁ କ'ଣ କହିଲେ କି ?

ଭାରତୀ ଲୁହ ପୋଛି ସ୍ଥିର ହେଲା । କେତେବେଳକେ କହିଲା—ତାର ବାହାଘର ଠିକ୍ ହୋଇଛି ।

ତମକୁ କଣ ବାହା ହବାକୁ ରାଜି ନୁହେଁ ସେ ?

ନା...ବାପା କଥାରେ ଅବାଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବନି ସେ...ପୁଣି କାନ୍ଦିଲା ଭାରତୀ ।

ତେବେ ! ଏତେଦିନର ମିଳାମିଶା ସବୁ ଛଳନା....ବଦମାସ ! ମନେ ମନେ ରାଗି ଉଠିଲା ଦୀନେଶ । ଏଇ ଧରଣର ସ୍ୱାର୍ଥପର ଭୀରୁ ଯୁବକମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ସମାଜର ଆଜି ଏ ଅଧଃପତନ ।

ତା ବାପା କ'ଣ ଜାଣେ ନା ଯେ ତମକୁ ସେ ଭଲ ପାଏ ?

ଜାଣେ··କିନ୍ତୁ ଯୌତୁକ ଯୋଗୁ...

ଛି··ଛି··ଦେଇ—ଏପରି ଅଯୋଗ୍ୟ ଲୋକକୁ ତମେ ଭଲପାଇଲ... ତା ଅପେକ୍ଷା··ଦୀନେଶ ରହିଗଲା ।

ହଁ, ଦୀନେଶ, ସେ ଭୁଲର ମୁଁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବି ନଚେତ୍ ଏ ମୁହଁ ଦେଖେଇ ପାରିବିନି ।

ଦେଇ, କ'ଣ କହୁଚ ? ତମେ ବି ଭୁଲ କରି ବସିଲ...

ହଁ, ଦୀନେଶ ! ତମ ଆଗରେ ମୁଁ କିଛୁ କେବେ ଲୁଚେଇନି...ଆଜି କାହିଁକି ଲୁଚେଇବି...ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ବିଶ୍ୱାସ କଲି...ଅତି ଆପଣାର ଭାବିଲି...ମୁଁ ମୋ ଆୟତ୍ତରେ ନ ଥିଲି...

କେଇଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତି ନୀରବରେ କଟିଗଲା । ଦୀନେଶ ଉଠି ପଡ଼ୁଥିଲା—ଭାରତୀ କୋହରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା ଦୀନେଶ କୋଳ ଉପରେ ।

ଦେଖ ଦେଇ, କାନ୍ଦିଲେ ଲାଭ କ'ଣ ? ଦୀନେଶ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲା ।

ଦୀନେଶ, ତମେହିଁ କେବଳ ମତେ ଏ କଳଙ୍କରୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିବ... ନଚେତ୍ ଏ ମୁହଁ ମୁଁ ଦେଖାଇ ପାରିବିନି—କୁହ...କୁହ...ପାରିବ ?

ଏଁ, ତମେ କ'ଣ କହୁଚ ଦେଇ !

ସତ କହୁଚି ଦୀନେଶ ! ଆଜି ନ ହେଲେ ବି କାଲି ଯେତେବେଳେ ମାତାର ସ୍ୱାକ୍ଷର ମୋଠି ଫୁଟି ଉଠିବ ମୁଁ କ'ଣ ମୁହଁ ଦେଖେଇ ପାରିବି ! ତେବେ କାହିଁକି ଆଜଠୁଁ ତା' ରାସ୍ତା ପରିଷ୍କାର କରି ଦେବିନି...

ଏଁ...? ଦୀନେଶ ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଭାରତୀର ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଘୋଷଣାରେ ।

ଉପାୟ କ'ଣ ଦୀନେଶ !

ଭଲ ପାଇବାର ପ୍ରତିଶୋଧ ଏପରି ଭାବରେ ନିଅନା ଦେଇ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଚିନ୍ତା କର ! ଭାବ ! ତା ପରେ ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତା କର—ଭାରତୀକୁ ଏକୁଟିଆ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ପଢ଼ାଘରକୁ ଆସିଲା ଦୀନେଶ । ମୁଣ୍ଡରେ ତାର ଯେମିତି ପୁଣି କ'ଣ ଗୋଳମାଳ ହୋଇଗଲା । ସେ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ତା'ପରଦିନ ଭାରତୀର ପ୍ରେମ-ବିଚ୍ଛେଦ କଥା ପରିବାର ଭିତରେ କାହାକୁ ଅଛପା ରହିଲାନି । କିନ୍ତୁ ସତ୍ୟଜିତ ଭାରତୀକୁ ବାହା ହବାପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲା—ଏତିକି ଛଡ଼ା ଅଧିକ କେହି କିଛୁ ଜାଣି ପାରିଲେନି କେବଳ ଦୀନେଶ ବ୍ୟତୀତ । ମହେଶ ବାବୁ ବିରକ୍ତ ହେଲେ । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ବହେ ଗାଳି ବର୍ଷଣ କରି ଶେଷ ସବୁ ମା'ପରି ଓକିଲତି କଲେ ବାପ

ପାଖରେ । ମହେଶବାବୁ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଯଦି ସତ୍ୟଜିତ୍ ଭାରତୀଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା କଥାଟି ପ୍ରକାଶ୍ୟଭାବରେ ବାହାରେ ଆଲୋଚନା ହୁଏ, ତେବେ ଭାରତୀକୁ ବିବାହ ଦେବା ସମସ୍ୟା ହୋଇ ଉଠିବ । ସେ ଅଫିସ କଥା ଛାଡ଼ି ଝିଅମାନଙ୍କ କଥା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଭାରତୀ କିନ୍ତୁ ଚୁପ ରହିଲାନି । ପ୍ରତି ରାତିରେ ଆସି ଦୀନେଶ ସହିତ ପରାମର୍ଶ ଚଳେଇଲା । ନାନାପ୍ରକାର ଆଲୋଚନା ଭିତରେ ସେ ଦୀନେଶକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ହୃଦୟର ସବୁ ଭଲ ପାଇବା ଯେପରି ଦୀନେଶ ଉପରେ ଢାଳି ଦେଇଛି—ଏଇ ପ୍ରକାର ଅଭିନୟ ଭାରତୀ ପ୍ରତି ରାତିରେ କରି ଚାଲିଲା । ଭାରତୀ ମନେ ମନେ ଯେତିକି ଆଶ୍ୱାସନା ପାଉଥାଏ ଦୀନେଶକୁ ଆୟତ୍ତ କରିପାରିଛି ବୋଲି, ଦୀନେଶ ଭିତରେ ସେତିକି ବିରୋଧ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥାଏ । ତାହା ତଳେ କଣ୍ଟକିତ ଯନ୍ତ୍ରଣାଟି ପଡ଼ିଲା ।

ଗଭୀର ରାତ୍ରୀ । ସବୁଦିନ ପରି ଭାରତୀ ଆସିଚି ଦୀନେଶ କୋଠରୀକୁ । ଦୀନେଶ ଚେଇଁଥିଲା । ଭାରତୀ ଆବେଗରେ ତାର ଗଳାବେଷ୍ଟନ କରି ହୃଦୟର ଅନ୍ତର ପ୍ରଦେଶରୁ ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇଲା—ଦୀନେଶ ! ତମେ ତ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଚ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ମତେ ରକ୍ଷା କରିବ, ସବୁଠୁ ସୁବିଧା ହେବ ଯଦି ଏଇ ରାତିରେ ଆମେ ପଳେଇବା । ଚାଲ୍ !

ଦୀନେଶ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ଛାତିରେ ଯେପରି କିଏ ଶକ୍ତ ଆଘାତ କଲା ତାର । ସେ ଭାରତୀର ଦି'ବାହୁକୁ ଧରି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ଦେଲା ନିଜଠାରୁ ।

କି'ଣ ଡରି ଯାଉଚ ? କୋଉଠି ରହିଲେ ବି ଦି'ଟା ପେଟ କି'ଣ ଅପୋଷା ରହିବ । ମୁଁ ରୋଜଗାର କରିବି—ଚାଲ...ଭାରତୀ ଦୀନେଶର ବକ୍ଷାଲଗ୍ନା ହୋଇ ଦୀନେଶ ମୁହଁକୁ ଗ୍ରୀବା ଟେକି ଅନେଇଲା ପ୍ରାଣର ମିନତି ନେଇ ।

ଦୀନେଶ ଏଥର ତାକୁ ଦୂରେଇ ଦେଲାନି...ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ପ୍ରାଣାବେଗରେ ଚୁମ୍ବିବାକୁ ଲାଗିଲା ଭାରତୀର କପୋଳ, ଚିବୁକ, ଗ୍ରୀବା, ଗଣ୍ଡ...ଗୁରିଆଡ଼—

ଭାରତୀ ଅନୁଭବ କଲା—ପୁରୁଷ ପ୍ରେମରେ ପାଗଳ ହେଲେ ଏପରି ହୁଏ···ସେ ସହ୍ୟ କରିଗଲା ଦୀନେଶର ଦଂଶନ···ଦୀନେଶ ଉଶୃଙ୍ଖଳହେଇ ପଡ଼ିଲା । ଭାରତୀର ବେଶଭୂଷା ଟାଣି ଓଟାରି ଭାରତୀକୁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ କରିଦେଲା । ଭାରତୀ ପ୍ରତିବାଦ କଲାନି । ଶେଷରେ ବ୍ଲାଉଜ ଓ ବଡିଶ୍‌କୁ ଦାନ୍ତରେ କୁଟା କୁଟା କରି ତାକୁ ଅତି ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ କୋଲାଗତି କରି ହସି ଉଠିଲା ଠୋ-ଠୋ ହେଇ··ହାଃ-ହାଃ-ହାଃ—ହୁଁ·· ଗୁଲ—ଗୁଲ—ଦେଇ ! ପଳାଇବା···

ଏତିକରେ ଆରତୀ ଛୁଟି ଆସିଲା ପାଖ କୋଠରୀରୁ । ତା ପଛେ ପଛେ ରତି, ଶ୍ରୀମତୀ । ଭାରତୀର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଆରତୀ ଚତ୍କାର କରି ନଥାନ୍ତା ଯଦି ଦୀନେଶର ପାଗଳାମି ତା ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା ! ସେ ଦଉଡ଼ି ଆସି ଭାରତୀକୁ ଟାଣି ଆଣିଲା···ଦୀନେଶ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ବାହୁବେଷ୍ଟନକରି ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲାବେଳେ ସେ ଠୋ'କନା ଗୋଟାଏ ଚଟକଣା ବସାଇ ଦେଲା ଦୀନେଶ ଗାଲରେ ।

ଦୀନେଶ ଥପ୍ କନା ତଳେ ବସିଗଲା ।

ଏଇ ହଲାରେ ତଳୁ ମହେଶ ବାବୁ ଓ ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ଛୁଟି ଅସିଲେ । ଭାରତୀ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଗୁଲି ଯାଇଥିଲା···ଆରତୀ ଦୀନେଶ ଆଗରେ ସଦମ୍ଭରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥାଏ ପୁରୁଷର ସାହସ ନେଇ ।

ମହେଶ ବାବୁ ସବୁ ଶୁଣିଲେ । ରାଗରେ ଉତୁଙ୍କି ଆସୁଥିଲେ ଦୀନେଶ ଉପରକୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ଭାଳିନେଲେ—କିନ୍ତୁ ଆରତୀ ବୋଉକୁ ଡାକି ଯାହା କହିଲା ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ଆଖିରୁ ନିଆଁ ଖସି ପଡ଼ିଲା ।

ସୁଲୋଚନା ଦେବୀ ମହେଶ ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲେ—ଭାରତୀ ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା ! କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ଦୀନେଶ ଦାୟୀ ନୁହଁ, ଦାୟୀ ସତ୍ୟଜିତ୍ !

ମହେଶବାବୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସେଇଠି ଛାଡ଼ିଦେଇ ତଳମହାଲାକୁ ଛୁଟି ଆସିଲେ । ଲଜାରେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ହୋଇଗଲା । ସେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟହୀନ ହେଇ ପଡିଲେ ।

କେଇଦିନ ଧରି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଲା ଏ ନେଇ । ତାଙ୍କ ଧାରଣା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଯେ ଭାରତୀ ନିଜ ଭୁଲର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ପାଇଁ ଦୀନେଶଙ୍କୁ ଆସ୍ୱୃତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ହୁଏତ ସେ ଦୀନେଶ ପାଖରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପି ଦେଇ ତାକୁ ନେଇ ପଳାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିବ; କିନ୍ତୁ ଦୀନେଶ, ଯିଏକି କୌଣସି କାରଣରୁ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତଃକରଣରେ ଘୃଣା କରି ଆସିଛି—ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ଲିପ୍‌ସା ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଉଠିଲା—ତା ପରେ ଆଗରେ ପାଇଲା ଭାରତୀକୁ ! କିନ୍ତୁ ଦୀନେଶ ତା ମନର ସୁସ୍ଥ ଅବସ୍ଥା ଫେରି ପାଇଲେ ଭାରତୀକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆପତ୍ତି କରିବନି ! ଦୀନେଶର ସଠିକ ବଂଶ ପରିଚୟ କେହି ଜାଣନ୍ତିନି—ଏଣୁ କାହାରି ସନ୍ଦେହ କରିବାର କିଛି ନ ଥିବ । ସେ ମଧ୍ୟ ଆମ ପାଖରେ ସମ୍ମାନିତ ଭାବରେ ଚଳି ଆସିଛି । ବିବାହ ପରେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ରହି ପାରନ୍ତି । ଭାରତୀ ମଧ୍ୟ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଅମତ ହେବନି; ଯେହେତୁ ସେ ନିଜେ ଦୀନେଶକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପ୍ରାଣାନ୍ତକ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆସୁଥିଲା । ସେ ରାତିର ଘଟଣା ତା' ମନର ଭାବ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ଦୀନେଶ ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ଗୋଟିଏ କୋଠରି ଭିତରେ ତାକୁ ବନ୍ଦ କରି ରଖା ହୁଏ । ଏଥିପାଇଁ ଆରତୀ, ରତି ସତର୍କ ରୁହନ୍ତି···କେବଳ ଆରତୀ ଦୀନେଶ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖେ । ଦିନବେଳେ ଦୀନେଶ ଗୁମମାରି ବସି ରୁହେ । ମନକୁ ମନ କଣ ବକେ । ରାତିରେ ବେଶ ଆରାମରେ ଶୁଏ । କିନ୍ତୁ ଭାରତୀକି ଆଉ ତା ଆଗକୁ ଅଣା ହୁଏନା... ।

ଭାରତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । କୌଣସି ମତେ ଗୋଟାଏ ସମାଧାନରେ ପହଂଚିବା ପରେ ଦୀନେଶ ଅବସ୍ଥା ଚିନ୍ତାକରି ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ମହେଶବାବୁ । ଆରତୀ ମଧ୍ୟ ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । କେଇଟି ଦିନ ଏଇପରି ଉତ୍କଣ୍ଠା ଭିତରେ କଟିବା ପରେ ଦୀନେଶ ହାବଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା । ଆରତୀକୁ ଦେଖି ହସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ସେ । ବେଶ ସ୍ୱାଭାବିକ ହସ ।

ଦିନେ ସକାଳେ ଆଗେ ଆରତୀକୁ ଦେଖି ସେ ପ୍ରଶ୍ନକରି ବସିଲା—ଦେଈ, ମତେ ଏପରି ବନ୍ଦ କରି ରଖିବା ମାନେ ?

କିଏ ତମକୁ ବନ୍ଦ କରିଚି ! ତମେ ତ ନିଜେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସି ରହୁଚ ଦିନସାରା ! ବୁଲବୁଲ୍ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଚ ! ଆସ ବାହାରକୁ ଯିବା ! ଆରତୀ ବେଶି ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲା ଦୀନେଶର ବ୍ୟବହାରରେ ।

ଭାରତୀ ଦେଈକୁ ତ ଦେଖୁନି ଅନେକ ଦିନ ହେଲା !

ଡାକିବି ? ଆରତୀ ମନେ ମନେ ଆଶଙ୍କା କଲା । ଭାରତୀକୁ ଦେଖି ଯଦି ପୁଣି ପୂର୍ବାବସ୍ଥା ଫେରେ ! ତେବେ ତ ସମ୍ଭାଳିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠିବ । କିନ୍ତୁ ଆରତୀକୁ ବିସ୍ମିତ କରି ଦୀନେଶ ନିଜେ ଭାରତୀ କୋଠରୀକୁ ଆସିଲା । ଭାରତୀକୁ ଥରେ ଦେଖି ନେଇ ପୁଣି ଫେରି ଆସିଲା ପଢାଘରକୁ ।

କେଇଟି ଦିନ ପରେ ଦୀନେଶ ପୂର୍ବଭଳି ବ୍ୟବହାର କଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ । ସଂସାର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ ଦିଆ ହୋଇଥାଏ ତାକୁ । ଭାରତୀ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଏବେ ବି ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼େ ସେ—କିନ୍ତୁ ପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରି ପାରେନା ।

ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଆରତୀ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲା—ଦୀନେଶ ! ମାନୁଛି, ତମେ ଜୀବନରେ କାହାକୁ ଭଲ ପାଇ ହତାଶ ହୋଇଚ । ତା ବୋଲି ନିଜ ଜୀବନଟିକୁ ନଷ୍ଟ କରୁଚ କାହିଁକି ?

କିଏ କହିଲା ନଷ୍ଟ କରୁଛି ?

ନିଜେ ତ ତାର ଜୀବନ୍ତ ଉଦାହରଣ, କିନ୍ତୁ ଏଣିକି ନିଜ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦବା ଉଚିତ ।

ବଗିଚାରେ ମାଳିର କାମକୁ ତମେ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ଚାହଁନା ··· ତା' ନ ହେଲେ ଯେ ସଞ୍ଜ ସକାଳେ ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିକ ଫୁଟି ଝରି ପଡ଼ିବ ଅକାରଣରେ—ନିଜ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବୁଝେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ଦୀନେଶ !

ଆଚ୍ଛା ଦୀନେଶ ! ହଠାତ୍ ଯଦି ତମକୁ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ବିବାହ କରିବାକୁ ରାଜିହୁଏ, ତମେ କଣ କରିବ ?

ଦେଖ ଦେଈ ! ଯୁବକ ବନ୍ଧୁଟି ସହିତ କଲଗୋଲ କରନା— ବଜାର ଖ ବ ମାନ୍ଦା...!

ମୋ କଷ୍ଟା ଗୁଡ଼...ସେଇ ଝିଅ କଥା କହୁଛ— ତମେ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ହତାଶ କରିବ... ।

ମୁଁ ବଡ଼ ଅଯୋଗ୍ୟ ସେଥିପାଇଁ । ଜୀବନରେ କେବେ ସେ ସୁଖ ମୁଁ ଆଶା କରିନ, ମୋ ପକ୍ଷେ ତା ଅତିରକ୍ତ ହେଇଯିବ ।

ମୁଁ ଯଦି ଲୁହେ—ଭାରତୀ ଦେଈ ତମକୁ...

ଆରତୀ ଦେଈ—କ'ଣ କହୁଚ ! କୁହନା—କୁହନା...ମୋ ସହିତ ପରିହାସ କର ସବୁଦିନେ ମତେ ତେବେ ଘୃଣା କରିଆସିଚ ତମେମାନେ... !

ନା, ଦୀନେଶ—ତମେ ଚାହିଁଲେ ଭାରତୀ ଦେଈଙ୍କ କଲଙ୍କରୁ ବଞ୍ଚେଇ ନେଇ ପାର !

ଭାରତୀ ଦେଈଙ୍କି ମୁଁ ବଞ୍ଚେଇବ— ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରି...ହେଃ... ହେଃ—ହସିଲା ମନେ ମନେ ଦୀନେଶ । ପୁଣି କହିଲା—କାଲି ତମେ ପୁଣି କହିବ ତମକୁ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ... ।

ଦୀନେଶ ! ତମେ ସୀମା ଡେଇଁଚ । ରାଗି ଉଠିଲା ଆରତୀ ।

ମତେ ତ ସେ ଅଧିକାର ଦେଇଚ ଆରତୀ ଦେଈ ! ଦୀନେଶ ଆରତୀର ପାପୁଲିଟିକ ଆଣି କୋଲରେ ରଖିଲା । ଆରତୀ ଠୋ'କନା ଗାଲରେ ବସେଇ ଦେଲା ଗୋଟାଏ ଚଟକଣା । ତା ପରେ କ୍ଲାନ୍ତ ହେଇଗଲା କକ୍ଷରୁ । ପରେ ପରେ ଦୀନେଶ ହସି ଉଠିଲା— ପାଗଲାମିର ହସ...ହା— ହା—ହା—ତମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରେମ କର ଦୀନେଶକୁ—ଦୀନେଶ କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ଧରି ନ ଦିଏ—ହା—ହା—ହା— !

ପୁଣି ମହେଶ ବାବୁ ସୁଲୋଚନା ଦେଈ ତଳୁ ଧାଇଁଲେ—ଆରତୀ ସବୁ ଦିଗରୁ ହତାଶ ହେଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ମହେଶବାବୁ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ଦୀନେଶକୁ ପ୍ରହାର କଲେ । ନା, ଆଉ ନୁହେଁ, ଲୋକଟାକୁ ବିଦାୟ ଦେବାକୁ ହେବ । ଗୋଟାଏ ବଦ୍ଧ ପାଗଳ !

ବାସ୍ତବରେ ଦୀନେଶ ତାପରେ ପାଗଳ ହେଇଗଲା—ଆଗରେ ଯାହାକୁ ପାଇଲା ଧାଇଁଲା ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବାକୁ । ରତି, ଆରତୀ କେହି କାନ୍ଦଗଲେନି । ଫଳରେ ଭୟ କଲେ ସମସ୍ତେ ଦୀନେଶ ଆଗକୁ ଯିବାକୁ । ସେ ସେଇ ପଛାଘରେ ପଡ଼ିରହିଲା ଦିନରାତି । ମନେ ମନେ ଗୁଣୁଗୁଣୁ ହେଉଥାଏ ସବୁବେଳେ—ଗୀତ ଗାଉଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ନିର୍ଜନ ଘରଟାରେ ରହିବାକୁ ତାକୁ ବି ଭଲ ଲାଗିଲାନି । ରାସ୍ତାରେ ବ୍ୟାଣ୍ଡ ବାଜା ବାଜିଲେ ସେ ଧାଇଁ ଆସେ ଝିଙ୍କା ପାଖକୁ । ମନେ ମନେ ବାହାଘର ଦୃଶ୍ୟ ପରିକଳ୍ପନା କରେ....ଦୋଳ ମୁକୁଟ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚଯାଏ—ଧାଇଁ ଆସେ ଭାରତୀ କୋଠରି ପାଖକୁ । ଡାକେ, ଆସ ଦେଈ ଆସ - ମୁଁ ବାହା ହେବି—ଭାରତୀ ଦେଈ—ନା—ନା ଆରତୀ, ଦେଈ ଭାରି ଭଲ—ବୋଉ ମୋର ଦୋଲମୁକୁଟ ଦେଖିବ—ହା, ହା, ହା—ହସରେ କୋଠାଟି କମ୍ପି ଉଠେ । କେହି ଭୟରେ କବାଟ ଖୋଲନ୍ତିନି !

ସେମିତି ଗୋଟିଏ ରାତି—

ଦୀନେଶ ଗୋଟାଏ କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ି ହୋଇ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବାହାରିକି ଆସିଲା । ଆସିଲା ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରତି, ଶ୍ରୀମତୀ ଶୋଇଥିବା କୋଠରି ପାଖକୁ । ଝିଙ୍କାରେ ଅନେଇଲା ସେମାନଙ୍କ ଅଚେତ ଦେହକୁ । ଦେହର କ୍ଷୁଧା ପାଇଁ ଏମାନେ ଯେପରି ସୃଷ୍ଟି । ଲୁବ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦୀନେଶ ଦେଖିଲା । ହସିଲା ଆପେ ଆପେ - ନିଶବ୍ଦ ହସ—ଚେତନମନର ହସ ସେ ନୁହେଁ—ଅବଚେତନ ମନର ଅକୃତ୍ରିମ ହସ - ତା' ପରେ ସେ ପାହାଚରେ ଓହ୍ଲାଇ ପଳେଇ ଆସିଲା ତଳକୁ । ସୁଲୋଚନା ଦେବୀଙ୍କ କୋଠରି ପାଖରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଦେଖିଲା । ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର ଖୋଲିଲା ।

ବାହାରେ ନିରନ୍ଧ୍ର ଅନ୍ଧକାର । ଦୀନେଶ ଥରେ ଅନେଇଲା – ଗୁଡ଼ି-ଆସୁଥିବା ପ୍ରାସାଦଟିକୁ । ଲୀଳାଚଞ୍ଚଳା ତରୁଣୀ ଆଉ ଅଯ୍ୟେସୀ ମାତା ପିତାଙ୍କୁ

ଧରି ଶୋଇଛି ପ୍ରାସାଦଟି । ଦୀନେଶ ଓଠରେ ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା···ସେ ହସ ଆଉ ଲିଭିଲାନି··· !

ସକାଳେ ଦୀନେଶକୁ ତା' କୋଠରୀରେ ନ ଦେଖି—ଆରତୀ, ରଡ଼ି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ—ବୋଉ, ଦୀନେଶ ପଳେଇଲା···!

ସମସ୍ତେ ଉତ୍ପୂର ହେଇ ଉଠିଲେ । ଆରତୀ ଆଖିରୁ ଦି'ଟୋପା ଲୁହ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ଦୀନେଶ ଅଭାବରେ ପରିବାରଟା ସାରା ଦୁଃଖରେ ଅଭିଭୂତ ହେଇଗଲା ।

ମହେଶବାବୁ ଅନେକ ଖୋଜିଲେ । ସହରର ଗଳି କନ୍ଦି । କୋଉଠି ହେଲେ ତାର ଦେଖା ପାଇଲେନି !

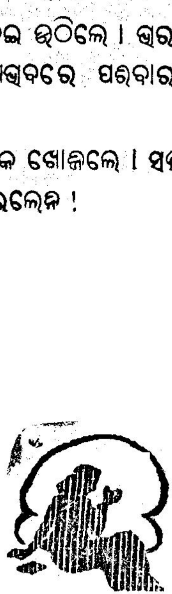

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ଗୋପୀନାଥପୁର ଗାଁକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ହୋଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କେବଳ ଯେ ସେଇ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ବଦଳାଇ ଦେଇଛି ତା' ନୁହେଁ, ତା'ର ଚତୁର୍ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ କେଇଖଣ୍ଡି ଗାଁରେ ମଧ୍ୟ ତାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି । ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠବାବୁ ସେଇ ଯେ ଗଲେ ଆଉ ସହରରୁ ଗାଁକୁ ଫେରିଲେନି । ଗାଁ-ଲବ୍ଧ ଧନରେ ସହରରେ କୋଠା ତିଆରି ହେଲା – ଆଶା କରିଥିଲେ ମନୋଜ ଡାକ୍ତର ଡିପ୍ଲୋମା ପାଇବା ପରେ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ପ୍ରାକ୍ଟିସ୍ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ସେଇ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କଟକ କୋଠା ଉପରେ ସେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ, କିନ୍ତୁ କୋଠାର ତଳ ମାହାଲଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ସରକାରୀ ଅଫିସପାଇଁ ସୁବିଧା ମିଳିବାରୁ ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠବାବୁ ସେଥିରେ ସମ୍ମତି ଦେଇ ଦେଲେ । ନିଜେ କୋଠାଘର ସଂଲଗ୍ନ ଛପର ଘରେ ପଡ଼ିରହିଲେ ।

ମାତ୍ର ଦଶଟି ବର୍ଷ ବ୍ୟବଧାନରେ ଯେତେବେଳେ ମନୋଜ ସସ୍ତ୍ରୀକ ଫେରି ଆସିଲେ ପୁନାରୁ, ଜାନକୀ ବାବୁ ଆଶା କରିଥିଲେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଅଧୁରା ସ୍ୱପ୍ନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ବୋଲି । କିନ୍ତୁ ଗାଁର ସମ୍ପଦରେ ସହରକୁ ଶ୍ରୀମଣ୍ଡିତ କରିବା ପରିକଳ୍ପନାକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ନାପସନ୍ଦ କଲେ ଡାକ୍ତର ମନୋଜ

ଗ୍ରେଟରାୟ । ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟରାୟ ଗାଁରୁ ସବୁ ସମ୍ପର୍କ ଛିନ୍ନ କରିଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯେଉଁ କାମ ସବୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ମନୋଜ ଆବିର୍ଭାବରେ ସେ ସବୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରତାରିତ କରି ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟରାୟ ନିଜ ଶେଷ ଜୀବନରେ ଯେପରି ଅପ୍ରିୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରେ ସେତିକ ସଦ୍‌ଭାବ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ମନୋଜ ଗ୍ରେଟରାୟଙ୍କୁ କମ ସମୟ ଲାଗିଲାନି । ଗ୍ରେଟରାୟ ବଂଶର ଜମିବାଡ଼ି ଆଜୀବନ ଚଷି ଆସୁଥିବା ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟରାୟ ଯେପରି ଭାବରେ ଆଇନର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ କରିଥିଲେ — ମନୋଜ ସେମାନଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ଜମିର ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ଦେବାରେ ଟିକିଏ ହେଲେ କୁଣ୍ଠିତ ହେଲେନି । ଗ୍ରେଟରାୟ ବଂଶ ସହିତ ଘଟିଥିବା ସମସ୍ତ ସାମାଜିକ ମନାନ୍ତର ଓ ସଂଘର୍ଷର ଶେଷ ସମାଧାନ କରି ଦେଲେ ଡାକ୍ତର ମନୋଜ । ଗ୍ରେଟରାୟ ବଂଶର ଖ୍ୟାତି ପୁଣି ଫେରିଆସିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଆଗର ଆଉ ଏବେର ଖ୍ୟାତି ଭିତରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ହିଁ ବେଶି । ଆଉ ସେତିକିହିଁ ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟରାୟ ଆଉ ମନୋଜ ଗ୍ରେଟରାୟ ଭିତରେ ପ୍ରଭେଦ ।

ସବୁ ଦିଗରୁ ବିଚାର କରି ଶେଷରେ ଜାନକୀ ଗ୍ରେଟରାୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲେ ମନୋଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । ତାହା ମନୋଜ ଗ୍ରେଟରାୟଙ୍କୁ ନିଜ ଜୀବନମାର୍ଗ ଠିକ କରି ନେବାରେ ଅନୁକୂଳ ହେଲା, ଆଉ ସେ ରାସ୍ତାର ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶିନୀ ହେଲେ ପ୍ରେମଶୀଳା ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ନିରୂପା ଦେବୀ ।

ନିରୂପା ଦେବୀ ମନୋଜଙ୍କ ମନର ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବେଗକୁ ସୀମିତ କରିଛନ୍ତି । ତା ନ ହୋଇଥିଲେ ପୁନାରେ ପ୍ରାକ୍‌ଟିସ୍ ଶେଷ କରି ମନୋଜ ଗ୍ରେଟରାୟ ଦରିଆପାରି ଯାତ୍ରା କରିଆନ୍ତେ କେଉଁ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ ରମଣୀର ଦୀବା ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାର୍ଥକ କରିବା ପାଇଁ, କିନ୍ତୁ ନିରୂପା ଦେବୀଙ୍କ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଓ ସଂଗଠିତ ମାନବୋଚିତ ମନୋଭାବ ଯୋଗୁଁ ପୁନା ଓ ବମ୍ବେର ଆକର୍ଷଣ ତ୍ୟାଗକରି ଫେରି ଆସିଛନ୍ତି ଉତ୍କଳର ଏକ ଅନୁନ୍ନତ ଓ ଅଜ୍ଞାତ ପଲ୍ଲୀକୁ ।

ନିରୂପାଙ୍କ ସହିତ ମନୋଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟଙ୍କ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆକସ୍ମିକ ନୁହେଁ । ଦୁହିଁଙ୍କ ମନର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅନୁଭୂତି ଅପରିପକ୍ୱ ଅବସ୍ଥାରେ ବିଲୟ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତା—ମନୋଜ ଯଦି ପୁଣି ଫେରି ଆସି ନ ଥାନ୍ତା ନିରୂପାଙ୍କ ପାଖକୁ ।

ମନୋଜ ବାପାଙ୍କ ଆୟୋଜନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ସୁମିତା ସହିତ ବିବାହର ଆଦ୍ୟପ୍ରାନ୍ତ ଇତିବୃତ୍ତି ନିରୂପା ଦେବୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେହେଁ ନିରୂପାଦେବୀ ମନୋଜ କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରି ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇ ନ ଥିଲେ । ଠିକ ବର୍ଷକ ପରେ ମନୋଜ ନିରୂପା ଦେବୀଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ ଓ ଯୁକ୍ତି ବଳରେ । ଏଣୁ ସେ ଯେ ଅକାରଣରେ ଗୋଟିଏ ନିରୀହା ବାଳିକାର ଜୀବନଯାତ୍ରାରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ତାହା ତାଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହୋଇଗଲା । ସେଇ ପୁନାରେ ଦୁହିଁଙ୍କ ବିବାହ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି ପ୍ରଥାରେ ବନ୍ଧୁ-ଗହଣରେ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଗଲା । ଯୌବନ-ଉଚ୍ଛଳ ବିବାହର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷଟିକୁ ପୁନାରେ ଅତିବାହିତ କରି ନୂଆ ଜୀବନର ଭିତ୍ତି ପତନପାଇଁ ଫେରି ଆସିଲେ ପଲ୍ଲୀ ଗାଁକୁ । ମନୋଜ ଅପେକ୍ଷା ନିରୂପାଙ୍କରହିଁ ପଲ୍ଲୀ ଜୀବନର ସବୁଜତା ଭିତରେ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ମୋହ ବେଶିଥିଲା । ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ଭାବେ ଚହ୍ନିବା ଓ ଗଢ଼ିବାର ଏକମାତ୍ର ସ୍ଥାନ ହେଉଛି ପଲ୍ଲୀ । ଯେଉଁଠି ମଣିଷ ଜାତି ଅଶିକ୍ଷିତ, ତାର ସମାଜ ଅନୁନ୍ନତ, ସେଇଠିହିଁ ମାନବିକ ସତ୍ତା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବେଶି ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ବୋଲି ନିରୂପାଙ୍କ ଧାରଣା ।

ଦୀର୍ଘ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଧରି ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରିବା ପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ଦମ୍ପତି ପ୍ରାଥମିକ ସଫଳତା ଲାଭ କଲେ । ଲୋକଙ୍କ ସହଯୋଗ ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ବଳରେ 'ଜନ-କଲ୍ୟାଣ ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସରୀ' ଉନ୍ମୋଚିତ ହେଲା । ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ଯେଉଁ ପ୍ରାସାଦଗୁଡ଼ିକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ସହରକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲେ ତାରି ଭିତରେ ଖୋଲା ହେଲା ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସରୀ । ମନୋଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସରୀ ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଦିନରାତି ତାଙ୍କୁ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ହେଲା । ନିରୂପା ଦେବୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନେଇ ବିଶେଷ ସତର୍କ

ରହିବାକୁ ହୁଏ । ସ୍ୱାମୀ ଓ ସାତବର୍ଷିୟା କନ୍ୟାଟିର ଦୈନନ୍ଦିନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ କରି ସମୟ ପାଇଲେ ନାରୀ ମହଲରେ ବୁଲନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ପୁରୁଷର ଉପଯୁକ୍ତ ଜୀବନସାଥୀ ହେବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦଅନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ଯତ୍ନ ଯୋଗୁ ନାରୀ ସମାଜ ମଧ୍ୟରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ଗୋପୀନାଥପୁରର ଏ ପ୍ରକାର ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କେବଳ ସେହି ଗାଁରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ରହିଲାନି । ତାର ଢ଼େଉ ଛ' ମାଇଲ ବ୍ୟବଧାନରେ ଥିବା କମଲପୁର ଗାଁର ପଟ୍ଟନାୟକ ପରିବାରକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ପର୍ଶ କଲା । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ମନୋବୃତ୍ତିର ପରିସ୍ଫୁରଣ ହେଲା ନାନା ଲୋକ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ । ହାଇସ୍କୁଲ, ଯୁବସଙ୍ଗଠନ, ଗ୍ରାମ-ସେବା ଦଳ, ଧାତ୍ରୀ କେନ୍ଦ୍ର, ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କଲା ।

ସ୍ୱର୍ଗୀୟ କମଲଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହୈମବତୀ ଦେବୀଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଏ ସବୁ କାମ ହେଉଛି ବୋଲି ବାହାରର ଲୋକ ଧାରଣା କଲେହେଁ—ଏହା ପଛରେ ସୁମିତ୍ରାଙ୍କ ଅକ୍ଲାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଓ ସାଧନା ନିହିତ ଥିଲା । ହୈମବତୀ ଦେବୀ ଝିଅର ଏ ପ୍ରକାର ଜୀବନ ଯାତ୍ରାରେ ବିରୋଧ ନ କରି ବରଂ ଉତ୍ସାହିତ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦୁଇଟି ଗାଁର ଏ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱମୂଳକ କାମ କେତେକଙ୍କ ମନରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଅନେକେ ଏ ଦୁଇ ପରିବାରର ପୂର୍ବ ସଂଘର୍ଷ ଓ ଈର୍ଷାରୁ ଏ ଅଭିଯାନର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଧାରଣା କଲେ । ଆଉ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅମୂଳକ ନୁହେଁ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସୁଛି । ସୁମିତ୍ରା ନିଜ ବଗିଚାର ସବୁଜ ଘାସ ଗାଲିଚା ଉପରେ ଲୋଟି ପଡ଼ି ଅନ୍ଧାର ଆଲୋକର ମିଳନ ଲଗ୍ନକୁ ଉପଭୋଗ କରୁଛି । ପାଖରେ ରଞ୍ଜନ । ଛୋଟ ରବର ପେଣ୍ଡୁଟିଏ ନେଇ ଖେଳୁଛି ସେ ପରମ ଆହ୍ଲାଦରେ !

ଦିନ ଦୁଇଟାରୁ କମଳପୁର ବିଦ୍ୟାପୀଠର ମ୍ୟାନେଜିଂ କମିଟି ବସି-ଥିଲା । ଆୟବ୍ୟୟର ଅଟକଳ ନେଇ ଆଲୋଚନା ହେଲା ଦୀର୍ଘ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ଧରି । କେତେକ ସଭ୍ୟ କୋ-ଏଡୁକେଶନର ବିରୋଧ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଶ୍ଚାତ୍ପଦ ହେଲେନି । ଶେଷରେ ସୁମିତ୍ରାଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବାକୁ ହେଲା । ଅନେକ ସମୟରେ ଯୁକ୍ତି ଛଳରେ କେତେକ ଅବାନ୍ତର ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଅଭାବରୁ ସେମାନଙ୍କ ଧାରଣାର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଏଣୁ ଅନେକ ସମୟରେ ସୁମିତ୍ରାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ହିଁ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଅନ୍ତି । ସୁମିତ୍ରା ବିଦ୍ୟାପୀଠର କେବଳ ସମ୍ପାଦିକା ନୁହେଁ, ପ୍ରାଣ କହିଲେ ଚଳେ । ସ୍କୁଲର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବେଳେ ଅନେକ 'କମଳଲୋଚନ ବିଦ୍ୟାପୀଠ' ନାମରେ ନାମିତ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେହେଁ ନିଜ ଦାନର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସେଥିରେ ସେ ସମ୍ମତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ।

ଆଜିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ବୈଠକରେ ଗୋଟିଏ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଶ୍ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ଖୁସି ହୋଇଛି । ଝିଅମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ ଓ ବୟନଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷିତା ନାରୀର ଆବଶ୍ୟକତା ସେ ବହୁଦିନୁ ଉପଲବ୍ଧି କରୁଥିଲା ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଗଲାଣି । ପଶ୍ଚିମ ଦିଗ୍‌ବଳୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଯେଉଁ ଶେଷ ରଶ୍ମି ଟିକକ ଲାଗି ରହିଛି, ତାର ସ୍ପର୍ଶ ଲାଗିଛି ପୃଥିବୀରେ । ସୁମିତ୍ରା ଉଠିଲା ।

ଶୀତ ପଡ଼ିବ । ଖୁବ ଶୀଘ୍ର ଶିଶିର ଝରିବ । ଶିଶିର ରଞ୍ଜନ ପକ୍ଷରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ନୁହଁ ।

ଡାକିଲା—ରଞ୍ଜନ, ଆ ଯିବା ।

ରଞ୍ଜନ ବଲ୍‌ଟା ଗଡ଼ଉ ଗଡ଼ଉ ବଗିଚାର ସେ ମୁଣ୍ଡକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ସେ ସେଇଠୁ କହିଲା—ବୋଉ, ଆଜି ବଗିଚା ଘରକୁ ଯିବୁ ନାହିଁ ?

ସୁମିତ୍ରାର ଖିଆଲ ହେଲା ରଞ୍ଜନ କଥାରେ । ପ୍ରତି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ଥରେ ଆସେ ବଗିଚା ଶେଷରେ ଥିବା କୋଠରୀଟିକୁ । ବଗିଚା ରକ୍ଷକ ମାଳୀ ରହିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୋଠରୀଟି ତିଆରି ହୋଇଥିଲା ଜେଜେଙ୍କ ଅମଳରେ । ବଗିଚାର ଶେଷ ଫାଟକଟି ଠିକ୍ ଘରକୁ ଲାଗି ତିଆରି ହୋଇଛି । ସେ ଫାଟକରୁ ବାହାରି ବାମ ପଟକୁ ଗଲେ ବିଲବାଡ଼ି, ଡାହାଣକୁ ଗଲେ ଗାଁ ପଡ଼େ । ଜେଜେଙ୍କ ଅମଳରେ ମାଳୀ ରହୁଥିଲା ବଗିଚାର ତତ୍ତ୍ୱ ନେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ—ତାଙ୍କ ପରେ ବଗିଚାଟି ଶ୍ରୀହୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସରକାରୀ ଚାକିରୀରୁ ଅବସର ନେଇ ବାପା ଆସିଲା ପରେ ପୁଣି ସେଇ ନୀରସ ବଗିଚାଟି ଟିକିଏ ସରସ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା—ଏବେ ସୁମିତ୍ରାର ଯତ୍ନରେ ବଗିଚାର ରୂପ ବଦଳି ଯାଇଛି । ନାନାପ୍ରକାର ଫୁଲ ଓ ଫଳଗଛ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ବଗିଚାଟି ସବୁଜ ଶ୍ରୀରେ ପୂରି ଉଠିଥାଏ ସବୁବେଳେ । ତା ସହିତ ବଗିଚାଟିର ସେଇ କୋଠରୀଟି ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣ ପାଇଛି ସୁମିତ୍ରାର ସ୍ପର୍ଶରେ । ଘରଟି ସବୁବେଳେ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଚେୟାର ମଧ୍ୟ ଭିତରେ ପଡ଼ିଛି । ସୁମିତ୍ରା ଅନେକ ସମୟରେ ସେଠି ବସି ବସି ସମୟ କଟାଏ । ବହି ପଢ଼େ । ମନର ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ପଳାଇ ଆସେ ଏଇ ଅଜ୍ଞାତ କୋଠରୀଟିକୁ ।

ରଞ୍ଜନ ଆସି ବୋଉ ମୁହଁକୁ ଅନେଇଲା । ସେ ଯେପରି ଉତ୍ତର ଚାହୁଁଛି ସେ କୋଠରୀକୁ ସେ ଯିବ କି ନାହିଁ !! ରଞ୍ଜନକୁ ଅନେଇ ହସି ଦେଲା ସୁମିତ୍ରା । ସେ ହସ ବୁଝିବାକୁ ରଞ୍ଜନର ବୟସ ହୋଇ ନଥିଲେହେଁ

ସେ ଏଥର ବୁଝିଲେ ଯେ ବୋଉ ଭୁଲ୍ ଗାଇଥିଲେ ଗୀତାକୁ, ସେ ଗୀତ ମନେ ଘଟେଇ ଦେଇ ଭଲ କରନ୍ତୁ ।

ଅନ୍ଧାରରେ ଆଉ ବଲ୍ ଦିଶିବନି । ହୁଏତ ବଲ୍‌ଟି ହଜି ଯାଇ-ପାରେ । ରଞ୍ଜନ ବଲ୍‌ଟିକୁ ବାଁ ହାତରେ ଧରି ଡାହାଣ ହାତରେ ବୋଉର ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗୁଳି ଧରି ଆଗେଇ ଚାଲିଲା ଡେଇଁ ଡେଇଁ ।

ରଞ୍ଜନ ବୋଉର ପାଖେ ପଚାରିଲା—ବୋଉ, ଅନ୍ଧାର ହେଲାଣି କିଆଁ ?

ଚାଲ ଶିବା, ଆଜ ଡେରି ହେଲାଣି । ଦେଦେମା ଡାକେ ଖୋଜୁଥିବ... କଚ୍ଛ ଚଟ୍ଟ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ସୁମିତ୍ରା । ମନ ସ୍ଥିର ନ ଥିଲେ କ ପ୍ରାଣର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଧରିଥିଲା ସୁମିତ୍ରାକୁ । ଜୀବନର ସବୁ ସ୍ମୃତି ଅନେକ ଦିନୁ ଦବି ଯାଇଥିଲେ ବି ସେ ସ୍ମୃତିର ରଙ୍ଗ ମନ-ଦର୍ପଣରୁ ପୋଛି ହୋଇ ଯାଇନ । ତାର ଆବେଗରେ କେବେକେବେ ଉନ୍ମନା ହୁଏ ସୁମିତ୍ରା ।

ହେମବତୀ ଦେବୀ ଡାକିଲେ—ରଞ୍ଜନ ! ରେ ରଞ୍ଜନ ! ସୁମି ! ଅନ୍ଧାରଟାରେ କ'ଣ କରୁଛୁ ?

ହାତରେ ଗୋଟାଏ ଲଣ୍ଠନ ଧରି ମାଉସୀ ଆସୁଥିଲେ ଶୁଣି । ସୁମିତ୍ରା ଉଠି ପଡ଼ିଲା । ତା ସ୍ୱପ୍ନ ଭାଙ୍ଗିଗଲା—ରଞ୍ଜନକୁ ଖୋଜିଲା । କାହୁଁ ରଞ୍ଜନ ? ସେ ବଗିଚା ଘର ଭିତରକୁ ଦଉଡ଼ି ଯାଇ ଡାକିଲା, ଆ ରଞ୍ଜନ ଶିବା !

ମୁଁ ଆସିଲିଣି ବୋଉ ! ରଞ୍ଜନ ଦେଦେମା ପାଖରେ ଥାଇ କହିଲା । ସୁମିତ୍ରା ଅନେକଥର ଶୁଣିଥିଲେ ରଞ୍ଜନ ଘୁମାଇଛି ଦେଦେମାର କୋଳରେ ହାତରେ । ଦେଦେମାର ଅତି ପ୍ରିୟ ହୋଇ ଉଠିଛି ରଞ୍ଜନ । ରଞ୍ଜନ ହାତ ଏ ବଗିଚା ଘରର ଉପଦ୍ରବ । ତାହାର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କମଳାଲେମ୍ବୁ ଫଳ ଛାଡ଼ି ନ ଦେଇ

କରୁଥିଲେ । ବଂଶ କଳଙ୍କିତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲେ, ସେ ଆଜି ଏ ବଂଶର ଏକମାତ୍ର କୁଳ-ପ୍ରଦୀପ ! ତର ଶକ୍ତିମାନ···ସୁମିତ୍ରାର ଆଶା ଓ ଭରସା !

ସୁମିତ୍ରା ଶୋଇ ଶୋଇ ଭାବୁଥିଲା । ରଞ୍ଜନ ପାଖରେ ଶୋଇଛି । ସୁଷୁପ୍ତ ରଞ୍ଜନ ମୁହଁକୁ ଅନେଇଲା ସୁମିତ୍ରା । ରଞ୍ଜନର ଆବିର୍ଭାବରେ ତା ଜୀବନର ଛନ୍ଦ ବଦଳିଯାଇଛି । ତା ନ ହୋଇଥିଲେ ଗୋପୀନାଥପୁର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୈଶ୍ୟ ବଂଶର କୁଳବଧୂରୂପେ ସେ ଆଜି ସମ୍ମାନିତ ହେଉଥାନ୍ତା । ତାଛଡ଼ା ମନୋଜର ସହଧର୍ମିଣୀ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ମିଳିଥାନ୍ତା ତାକୁ । ଆଜି ତା ସ୍ଥାନ ନିରୁପମା ମାଡ଼ି ବସିଛି । ମନୋଜର ସେ ଗୂଢ଼ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା ତାର—'ଭୁଲର ସଂଶୋଧନ ହୋଇ ପାରିଲେ ଆମର ପୁଣି ସାକ୍ଷାତ ହେବ !' କିନ୍ତୁ, ଏ ଭୁଲ ସଂଶୋଧନ ହେବାର ନୁହେଁ !

ମନୋଜ ପାଞ୍ଚ ଛ ବର୍ଷ ଧରି ସମାଜ ସେବା କାମରେ ଲାଗିଛି । ନିରୁପମାର ପ୍ରେରଣା ପାଇ ସେ ଦୀନ ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ଭିତରକୁ ଲମ୍ଫ ଦେଇଛି—ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଛି; ମନୋଜ-ନିରୁପମାଙ୍କ ଦାନ ଓ ଗୁଣରେ ଲୋକେ ପଞ୍ଚମୁଖ ! ସୁମିତ୍ରା ପ୍ରଥମେ ତୀବ୍ର ସମାଲୋଚନା କରୁଥିଲା, ଅନ୍ୟାୟ୍ୟ ଅସତ୍ ପନ୍ଥାରେ ଅର୍ଜିତ ଧନରେ ଜନ ସେବା କରନ୍ତୁ; କିନ୍ତୁ ତାଦ୍ୱାରା କଳଙ୍କ ଧୋଇ ହୋଇ ଯାଏନା । ସମୟର ପୃଷ୍ଠାରେ ଅଜସ୍ର ରହିଯାଏ ତାହାର ସ୍ୱାକ୍ଷର । କିନ୍ତୁ, ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ ସୁମିତ୍ରାର ଏ ମନୋବୃତ୍ତି ବଦଳିଲା । ତା ପରେ ପରେ ନିଜ ସମ୍ପତ୍ତିର କିଛି ଅଂଶ ଲୋକ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ହୈମବତୀଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଲା ସେ । ହୈମବତୀ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଦେଲେ । ସୁମିତ୍ରା ଜୀବନରେ ନୂଆ ଅଧ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଅଳସ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ କର୍ମମୁଖର ହୋଇ ଉଠିଲା । ଦୁଇ ତିନି ବର୍ଷ ଭିତରେ ତାର ପରିକଳ୍ପନା ବାସ୍ତବ ରୂପ ନେଇ ଛିଡ଼ା ହେଲା । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲା କମଳପୁର ଗାଁ ପ୍ରତି । ମନୋଜ ମଧ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ

କରୁଥିଲେ । ସେ ଖୁସି ହେଲେ ସୁମିତ୍ରା ସମସ୍ତ ଝଡ଼ବାତ୍ୟାକୁ କରିବାପାଇଁ ଅବଲମ୍ବନ ପାଇଥିବାରୁ । କମଳପୁର ଗାଁର ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ କିଛି ଆଶା ରଖିଲେ ସୁମିତ୍ରା ଉପରେ, ଠିକ୍ ଯେପରି ଗୋପୀନାଥପୁର ଗାଁର ଲୋକେ ମନୋଜ-ନିରୁପା ଉପରେ ଆଶା ରଖନ୍ତି ।

ରଞ୍ଜନ ବାଲ୍‌ବାଲେଇ ଉଠିଲା । ସୁମିତ୍ରା କୋଳକୁ ଟାଣି ଆଣିଲା ତାକୁ । ତାର ଚିନ୍ତାଧାରା ବଦଳିଗଲା । ଲୋକ ଚକ୍ଷୁରେ ରଞ୍ଜନର ପିତା ହେଉଛନ୍ତି ମନୋଜ ଗ୍ରେଟଗ୍ରସ୍ତ ! ସେ ନେଇ ରଞ୍ଜନର ଧାରଣା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇନି । ସେଥିପାଇଁ ତା ମନରେ କୁତୂହଳ କମନୁହେଁ । ରଞ୍ଜନ ବାପା କଥା ପଚାରିଲେ—ସୁମିତ୍ରା ଆଳ ଦେଖାଇ ବାଆଁରେଇ ଦିଏ । ଜିଦ୍ ଧରିଲେ କୁହେ—ବଡ ହ, ମନୁବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବୁ । କିନ୍ତୁ କେଇଦିନ ଏ ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଭିତରେ କିଇ ରହିବ ସୁମିତ୍ରା ! ମନୋଜ ଯଦି ଶେଷ ଯାଏ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ ରଞ୍ଜନର ପିତୃତ୍ୱକୁ ? ସୁମିତ୍ରା ଭାବି ପାରିଲାନି ! ନା ଏ ସବୁ ଚିନ୍ତା ଅବାନ୍ତର !! ରଞ୍ଜନକୁ କୋଳକୁ ଟାଣି ଆଣି ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ସେ...

ସେ ଦିନ ଅପରାହ୍ନରେ ରଞ୍ଜନ ସ୍କୁଲରୁ ଆସି ସିଧା ଆସିଲା ସୁମିତ୍ରା ପାଖକୁ । କହିଲା—ବୋଉ, ପାଗଲା ଆସିଛି । କଣ ଖାଇବାକୁ ଦେ···

ସୁମିତ୍ରା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ପଚାରିଲା—କୋଉ ପାଗଲାରେ !

ଆମ ସ୍କୁଲ ପାଖରେ ବୁଲୁଥାଏ । ମୁଁ ଆସିବାବେଳେ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସେ....

ଆଚ୍ଛା, ତାକୁ ବସା···

ରଂଜନ ଦାଣ୍ଡକୁ ଆସିଲା । ଦେଖିଲା ପାଗଲା ନାହିଁ । ଡାକିଲା—ପାଗଲା, ହେ ପାଗଲା ! କିନ୍ତୁ ହତାଶ ହେଲା ପାଗଲାକୁ ନପାଇ । ବୋଉ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସି ମୁହଁରେ ହାତ ଦେଇ ବସି ପଡିଲା । କହିଲା—ତୁ ଡେରି କଲୁ, ସେ ଚାଲିଗଲା ।

ଦେଖବ ତା ସାଥିରେ ଖେଳ ଖୁବ ହେଉ ଯା'ଉଛୁ ତ ! ରଞ୍ଜନକୁ ଔତ୍ସୁକ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନେଇଲା ସୁମିତ୍ରା ।

ହଁ ବୋଉ ! ପିଲଗୁଡ଼ାକ ଖୁବ ବଦମାସ, ତାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଢେଲା ଫେଂପାଡ଼ନ୍ତି ; ସେ ଦେହରେ କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ାଇ ହୁଏଇଚି । ନଇଲେ ବିଚରା ଦେହ ନହୁଲୁହାଣ ହେଇ ଯା'ନ୍ତା—

ଅଚ୍ଛା, ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ କହିବ ସେ ପିଲଙ୍କୁ ଠିକ କରିବେ । ତୁ ଢେଲା ମାରୁନୁ, ଏଁ ? ସୁମିତ୍ରା ଦୁଧ ଗିଲାସ ଆଣି ରଞ୍ଜନ ମୁହଁ ପାଖରେ ଧରିଲା । ରଞ୍ଜନ ନ ପିଇ କହିଲା—ରହ ବୋଉ, ପାଗଲା କଥା ଶୁଣିସାର ;

ହଉ, ସେ କୋଉଠି ରୁହେ ;

କେଜାଣି ଦି'ପ୍ରହର ଦିନ ଯିବ, କୁଆଡ଼େ ପୁଣି ବୁଲି ବୁଲି ଆସି ପହଞ୍ଚିବ—ପିଲଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ହସିବ—ଗୋଡ଼େଇବ ।

ଏଁ ! ପିଲଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଏ ?

ହଁ, ସେମାନେ ଢେଲା ମାରନ୍ତି—ଗୋଡ଼େଇବନି—ମତେ କିଛି କୁହେନା—ମୁଁ ଚକାବାଦାମ କିଣି ତାକୁ ଦିଏ । ସେ ଖାଏ ! ମୁଁ ଘରକୁ ଆସିଲେ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସେ । ଯା' କୁହେ ମନ ଦେଇ ଶୁଣେ—

ହଉ ନେ' ପିଇଦେ—

ନାହିଁ ଆଗେ କହ, କାଲି ଆସିଲେ ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବୁ କି ନାହିଁ !

ହଁ ଖାଇବାକୁ ଦେବି, ହେଲା !

ରଞ୍ଜନ ବୋଉ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ହସି ଦେଲା—ତାପରେ ଦୁଧତକ ପିଇଦେଲା ।

ତା'ପରଦିନ ରଞ୍ଜନ ସ୍କୁଲରୁ ଆସିବା ବେଳେ ଦାଣ୍ଡ ଘରେ ବସିଥିଲା ସୁମିତ୍ରା । ପଚାରିଲା—କାହିଁରେ ତୋ ପାଗଳ !

କୁଆଡ଼େ ବୁଲି ଯାଇଛି । ପୁଣି ଆସୁ । ଡାକି ଆଣିବି ।

ସୁମିତ୍ରା ହଉ କହି ରଞ୍ଜନକୁ ଭିତରକୁ ନେଇ ଗଲା ।

ଗୋଟିଏ ହପ୍ତା ଅତୀତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେହେଁ ରଞ୍ଜନ ପାଗଳାର ଦେଖା ପାଇନି । ସବୁଦିନେ ସ୍କୁଲରୁ ଆସି ରଞ୍ଜନ ବୋଉକୁ କୁହେ—ନା, ପାଗଳ ଆସିନି । ସୁମିତ୍ରା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରେ ଯେପରି ରଞ୍ଜନ ହୃଦୟରେ ପାଗଳ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ମାଡ଼ି ବସିଛି—କିଏ ଏ ପାଗଳା ? କ'ଣ ତାର ପରିଚୟ ! ରଞ୍ଜନର ଆନନ୍ଦ ପାଇଁ ସୁମିତ୍ରା ବି ମନେ ମନେ ଆଶା କରୁଥିଲା ପାଗଳର ଆଗମନକୁ ।

ସେଦିନ ଶନିବାର । ସ୍କୁଲ ଶୀଘ୍ର ଛୁଟି ହୁଏ । ଘଣ୍ଟା ସୁଦ୍ଧା ଆସିନାହିଁ ରଞ୍ଜନ । କିନ୍ତୁ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଯେତେବେଳେ ରଞ୍ଜନ ଯାଇ ଘରଭିତରେ ପଶୁଥିଲା, ସୁମିତ୍ରା ରାଗରେ ତାକୁ ଆସିକି ମାରିବାକୁ ଚାଲୁ ! ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶାନ୍ତ ହୋଇଗଲା ସେ ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିଲା ରଞ୍ଜନ କହୁଛି—ପାଗଳ ସାଙ୍ଗରେ ପଶି ବଲ ଖେଳୁଥିଲି, ସେଇଥିପାଇଁ ଡେରି ହେଲା । ପାଗଳ ମତେ ଡାକଘର ଆଣିଲା ଏ ଯାଏ । ସେ ଫାଟକ ବାହାରେ ଅଛି, ଡାକ ଆଣିବି ?

ପାଗଳ ଆସିଛି ? ଭିତରକୁ ଡାକ ! କହି ସୁମିତ୍ରା ନିଜେ ରଞ୍ଜନ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଲା । ରଞ୍ଜନ ଆଗରୁ ଦାଣ୍ଡକୁ ଡିଆଁଟାଏ ମାରି ଦେଇ ଡାକିଲା—ପାଗଳା ! ହେ ପାଗଳା ! ଆ ଭିତରକୁ ଆ ! ବୋଉ ଡାକୁଛି...

ରଞ୍ଜନ ପାଗଳାର ହାତ ଧରି ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡା ପାଖକୁ ଆଣିଲା । ସୁମିତ୍ରା ପାହାଚ ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ବୋଉ ପାଖକୁ ଛୁଟି ଆସି ରଞ୍ଜନ କହିଲା, ବୋଉ ! ଏଇ ସେ ପାଗଳା ।

ପ୍ରକୃତରେ ଲୋକଟା ପାଗଳା । ତାହାର ବେଶଭୂଷା ଦେଖିଲେ କେହି ଭଲ ଲୋକ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିବନି । ଚିରା ପାଇଜାମାଟାଏ ପିନ୍ଧିଛି । ଦେହର କାମିଜଟା ମଧ୍ୟ ଚିରିଯାଇଛି ଠାଏ ଠାଏ । କାନ୍ଧରେ ଗୋଟାଏ କମ୍ବଳ । ମୁଣ୍ଡରେ କହରା ବାଳ ଫୁରୁଫୁରୁ ଉଡ଼ୁଛି । ମୁହଁର ଦାଢ଼ୀ ମୁହଁର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ପକାଇଛି । ସୁମିତ୍ରା ପାଗଳର ମୁହଁ ଉପରେ ଥରେ

ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲେଇ ଆଣି ଅଟେଇଲା ଆଖିକୁ—ପାଗଲାଟି ସନ୍ତୃଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିଲା ସୁମିତ୍ରାକୁ । ସୁମିତ୍ରାର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବାମାତ୍ରେ ତାର ଓଠ ଦି'ଟା ଥର ଥର ଉଠିଲା । ଯେପରି ସେ କଣ କହିବାକୁ ଚାହେଁ । ହୃଦୟର ଉଦ୍‌ବେଳ ଭାବନା ପ୍ରକାଶ ପଥ ଖୋଜୁଛି । କିନ୍ତୁ ତା' ଯେପରି ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି ।

କେତେବେଳଯାଏ ଦେଖି ଦେଖି ହଠାତ୍ ହସି ଉଠିଲା ସେ । ସୁମିତ୍ରାର ରୁହ ଥର ଉଠିଲା ସେ ହସରେ । ତା ପଞ୍ଜରାର ଅସ୍ଥି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଯେପରି ଖସି ପଡ଼ୁଛି ସେ ଶବ୍ଦରେ !

ସୁମିତ୍ରା ଟିକେ ସଂଯତ ହୋଇ ପୁଣି ଅନେଇଲା ତାକୁ । ବାଁ ହାତରେ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ହସୁଥାଏ ସେ । ସୁମିତ୍ରା ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ବିସ୍ଫାରିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନେଇ ଥାଏ—ଲୋକଟାର ମର୍ମଭେଦୀ ଦୃଷ୍ଟି ଯେପରି ତା ହୃଦୟ-କନ୍ଦରରେ ମନ୍ଥନ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ ।

କିଏ ଏ ? କି-ଏ ? ତା' ଓଠ ଭିତରେ ଥର ଉଠୁଥାଏ ଦିଓଟି ଅକ୍ଷର । ଗତ ଆଠବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଫୁଟି ଉଠିଲା ତା ଦୃଷ୍ଟିପଥରେ —ତେବେ କ'ଣ ସେ ପାଗଲ ହୋଇ ଯାଇଛି ! ସୁମିତ୍ରା ପୁଣିଥରେ ପାଗଲା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା—ହଁ, ଠିକ୍ ସେଇ ଦୃଷ୍ଟି···ଦାଢ଼ୀ ତଳେ ମଧ୍ୟ ଲୋକଟିର ମୁହଁଟିକୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲା ସୁମିତ୍ରା । ସେ ପାଖକୁ ଯାଇଁ ପାଗଲା ହାତକୁ ଧରି ପକାଇ ଡାକିଲା—ଦୀନା ! ଦୀନା !

ପାଗଲ ଆଗ ଅପେକ୍ଷା ଆହୁରି ଜୋରରେ ହସି ଉଠିଲା । କି ବିଭତ୍ସ କି ଖାବ୍ ସେ ହସ—ହସି ହସି ଯେତେବେଳେ ବେଦମ ହୋଇଗଲା, ସେ ତଳେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ଦି'ହାତରେ ନିଜ ଛାତି ଚିପିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସୁମିତ୍ରା ଭିତରକୁ ଯାଇଁ ପାଣି ଆଣି ଦେଲା । ପାଗଲା ସବୁ ପାଣି ଏକା ନିଶ୍ୱାସରେ ପିଇଦେଇ ଉଠି ଛିଡ଼ା ହେଲା । ତାପରେ ବୁଲିପଡ଼ି ଫାଟକ ଆଡ଼େ ଗଲା ।

ରଞ୍ଜନ ଡାକିଲା—ପାଗଲା ! ହେ ପାଗଲା !

ପାଗଲା ଅନେଇଲା ।

ଆଁ ଖାଇବୁ ନାହିଁ....ରଞ୍ଜନ ପୁଣି ଡାକିଲା ।

ପାଗଲା ତାର ଜବାବ ଦେଲା ଉତ୍କଟ ହସରେ ହାଃ···ହାଃ ··ହାଃ

ସୁମିତ୍ରା ଆଖିରୁ ଦି'ଟୋପା ଲୁହ ଝରି ପଡ଼ିଲା ଦୀନାର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ସେ କିଛି ସ୍ଥିର ପାରିଲାନି କ'ଣ କରିବ । ଫାଟକ ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ଦେଖିଲା ପାଗଲା ଚାଲି ଯାଉଛି ଛିଣ୍ଡା ପାଇଜାମାକୁ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ।

ରଞ୍ଜନ କହିଲା—ବୋଉ, ପାଗଳୀ ଚାଲିଗଲା କାହିଁକି ? ଯାଉଛି ଡାକି ଆଣିବି ।

ସୁମିତ୍ରା ରଞ୍ଜନକୁ ପାଖକୁ ଟାଣି ଆଣିଲା—ନାଇଁ ତୁ ଯା'ନା । ସେ ପଶୁ ସ୍କୁଲ ପାଖରେ ରହେ, କାଲି ସକାଳେ ଡାକି ଆଣିବୁ ।

ହୃଦୟର କୋହକୁ ସମ୍ଭାଳି ରଞ୍ଜନକୁ ଧରି ସେ ଫେରି ଆସିଲା ଘରକୁ ।

ଦୀର୍ଘ ଆଠବର୍ଷ ତଳର କଥା । ସୁମିତ୍ରାର ଆଜି ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଛି ସବୁ ମନେ ଅଛି । ଦୀନା ସହିତ ସେଇ ଘଟଣାଟି ପାଇଁ ଘର ଛାଡ଼ିବା ଫଳରେ ଗାଁ ସାରା କୁତ୍ସିତ ଆବହାଓ୍ୱା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ତାକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି । କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକ ତ ବନ୍ଧୁକ ସଜଳ କରି ରଖି ଥିଲେ ଗୁଳି କରିଦେବା ପାଇଁ । କେବଳ ବୋଉ ଯୋଗୁ ସେ ବଞ୍ଚିଗଲା ।

ସେ ସେଦିନ ସବୁ ଦିଗରୁ ଚିନ୍ତା କରି ଠିକ୍ କରିଥିଲା ଦୀନା ସହିତ ପଳେଇ ଯିବାକୁ । ଏଣୁ ସେଥିପାଇଁ ଅନୁଶୋଚନା କରି ନଥିଲା ଟିକିଏ ହେଲେ ସେ । ଆଜି ବି କବୁଲ ଦୀନା ଯଦି ଗାଁକୁ ନ ଯାଇ ସିଧା ସହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଥାନ୍ତା, ତେବେ ତା ଜୀବନର ଗତି ଭିନ୍ନେ ପ୍ରକାର ହୋଇଥାନ୍ତା । କୋଉ ଶ୍ରମିକ ବସ୍ତିରେ ରହି ଆଜି ଦୀନାର ସଂସାରକୁ ଆଗୋଳି ବସିଥାନ୍ତା ସେ ।

ଦେବତାର ସନ୍ତାନ ଦୀନା ! ଯୋଉ ଦେବତାଙ୍କ ଲୋକେ ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠଗ୍ରାମଙ୍କ ରକ୍ଷିତା ବୋଲି କହନ୍ତି । ଆଗରୁ ଯଦି ସେ ଜାଣି ପାରିଥାନ୍ତା ତାର ସଠିକ ପରିଚୟ, ସେ କେବେହେଁ ଦୀନାକୁ ଗାଁ ମୁହାଁ ହେବାକୁ ଦେଇ ନ ଥାନ୍ତା । କମଳଲୋଚନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଝିଅର ହାତ ଧରିବାକୁ ହେଲେ ବୋଉର ମୋହ, ତା ଜୀବନର ଆଶାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଦୀନାକୁ ସେ କେବେ ଛାଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଦୁର୍ଯୋଗ । ଆଖି ଆଗରେ ସେଇ ଦେବକୁ ଦେଖି କପଟି ସେ ଧାଇଁ ଯାଇଥାନ୍ତା ଦୀନାର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଦେବର ପାଦ ଛୁଇଁବାକୁ ! ସକାଳ ପାହିଲେ ଚାରିଆଡ଼େ ଗପ ହେଇଯାଇଥାନ୍ତା ଜାନକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠଗ୍ରାମ ବେଶ୍ ଦୀନା ସାଙ୍ଗରେ—ଛି—ଛି ! ତାପରେ ଅକଥନୀୟ

ଅଶୀଲ ଭାଷା ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିବାକୁ ହେଉଥାନ୍ତା—ଏଣୁ ହିଁ ସୁନାର ଅନ୍ୟମନସ୍କତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସେ ବାହାର ପଡ଼ିଥିଲେ କମଳପୁର ଗାଁ ଅଭିମୁଖରେ । ଘରେ ପହଞ୍ଚି, ପହଞ୍ଚି, ସକାଳ ଆଠଟା ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳ ଫେରନ୍ତା ଶଗଡ଼ଟି ପାଇ ନ ଥିଲେ ଦିନର ଆଲୋକରେ ଘରେ ପାଦ ଦେବା ତା ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ! ଘରେ ପାଦ ଦେଇ ମଧ୍ୟ ଜୀବନର ଆଶା ସେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲା ବାପାଙ୍କ ରୁଦ୍ର ରୂପ ଦେଖି ; ସେ ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଥିଲେ ନା—ନା—ଏପରି କୁଳଟା ଝିଅ ମୋର ଦରକାର ନାହିଁ—ମୁଁ ଜୀଇ ଥାଉ ଥାଉ ଏ କଳଙ୍କକୁ ସ୍ଥାନ ଦେବିନି···କିନ୍ତୁ ବୋଉ ରଞ୍ଜନକୁ ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ଶୁଆଇଦେଇ ମିନତି କରିଥିଲା—ଏ କୁନିଟି ପାଇଁ ତାକୁ ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ ହେବ ! ମାରିବ ତ ଦୁହିଁଙ୍କି ମାରିଦିଅ ! କେତେ କଷ୍ଟରେ ସେ ନିବୃତ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ନିଜ ଜିଦ୍‌ରୁ । କିନ୍ତୁ ବଞ୍ଚିଥିବା ଯାଏ ସୁମିତ୍ରା ହାତରୁ ଜଳସ୍ପର୍ଶ କରି ନାହାନ୍ତି ସେ । ରଞ୍ଜନକୁ ଆଡ଼ ଆଖିରେ ଅନେଇ ନାହାନ୍ତି । ସେଇ ବାହାରେ ବାହାରେ ରହନ୍ତି । କେତେବେଳେ ଫେରି ସେମିତି ବାହାରେ ବାହାରେ ଖାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ମାସକେ ପନ୍ଦର ଦିନ କଟକରେ କଟାନ୍ତି, ସପ୍ତାହ ଅନ୍ତରା ହେଲେ ଶିକାରକୁ ଯାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚି ପାରିଲେନି ସେ । ହୁଏତ ସୁମିତ୍ରାର ଆଘାତ ତାଙ୍କୁ ଏ ସଂସାର ବିଦାୟ ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ।

ସୁମିତ୍ରା ଘର କୋଣରେ ପଡ଼ି ରହିଥାଏ ରଞ୍ଜନକୁ ଅନେଇ । ଅନେକ ଦିନ ପରେ ସେବରର ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ସେ ଶୁଣିଥିଲା ଗୋପୀନାଥପୁରର ଗୋଟିଏ ପାଟଗି ମୁହଁରୁ । ତାପରେ ସୁନା ପାଗଳା ହୋଇ ଗାଁଅରୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ ଯିବା କଥା ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଥିଲା । ଆଜି ଆଠବର୍ଷ ପରେ ସୁନା ଫେରି ଆସିଛି କିନ୍ତୁ, ସେ ସୁନା ଆଜି ନାହିଁ, ତାର ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି ଲୋପ ହୋଇଛି । ହୁଏତ ମା'କୁ ହରେଇ ସେ ଶକ୍ତ ଆଘାତ ପାଇଥିଲା ମନରେ । ତା'ଛଡ଼ା ସୁମିତ୍ରାକୁ ସେ ଯେପରି ଭଲ ପାଇଥିଲା ତାକୁ ହରେଇବା ଦ୍ୱାରା ସେ ଆଘାତ ଗମ୍ଭୀରତର ହେଲା । ଏପରି ମାନସିକ ଅବସ୍ଥାରେ ମଣିଷ କ'ଣ ପାଗଳ ନ ହୋଇ ରହିପାରେ । ସେଇ ଦିନୁ ସୁନା ହୁଏତ ମା'କୁ ଖୋଜି

ବୁଲୁଚି, ଖୋଜି ବୁଲୁଚି ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ସୁମିତ୍ରାକୁ, କିନ୍ତୁ ତାହାର ଦେଖା ସେ ପାଇ ପାରୁନି ।

ଅନେକ ସ୍ଥାନ ବୁଲି ବୁଲି ଶେଷରେ ସେ ଆସିଛି କମଳପୁରକୁ । ଭାଗ୍ୟ ଯୋଗୁଁ କେବଳ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସନ୍ଧାନ ପାଇ ପାରିଲା ସୁମିତ୍ରା । କିନ୍ତୁ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କ'ଣ ସେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ପାରିବ ? ନା, ଏପରି ଭାବରେ ତା ଜୀବନକୁ ସେ ନଷ୍ଟ ହେବାକୁ ଦେବନି । ଲୋକେ ହୁଏତ ସେ କାହାଣୀ ଆଉ କେ ଭୁଲି ନଥିବେ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ମଣିଷକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ଯାଇ ଯେତେ ବାଧା ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ—ଭଲ ପାଇବା ନାଁରେ ଏତେ ବଡ଼ ପ୍ରବଞ୍ଚନା କରି ପାରିବନି ସେ ।

ଦୁ'ଚାରି ଦିନ ଅତୀତ ହୋଇଗଲା । ରଞ୍ଜନ ସହିତ ପାଗଳା ଆସିଲାନି । ସ୍କୁଲ ସାମନା ବରଗଛ ମୂଳେ ପଡ଼ିଥାଏ—ରାତିରେ ସ୍କୁଲ ବାରଣ୍ଡାରେ ଶୁଏ । ସୁମିତ୍ରା ସବୁ ଖବର ରଖୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସ୍କୁଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ସବୁ ଦେଖି ଆସିବାକୁ ସାହସ ପାଉ ନଥାଏ । ଦୀର୍ଘ ଆଠବର୍ଷ ପରେ ସ୍ୱାମୀର ଫେରି ଆସିବା ଖବର ପାଇଲେ ହୁଏତ ବୋହୂ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିବ, ଏଇ ଆଶଙ୍କାରେ ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ହେଲେ ପ୍ରକାଶ କରିନି । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀର ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ, ତାକୁ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଦେବା ପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ଅସାଧ୍ୟ କାମ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସୁମିତ୍ରା ସେଥିରୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଟଳିବ ନାହିଁ । ଏୟା ତାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ।

ଦୁ'ଦିନ ପରେ ରଞ୍ଜନ ଆସି କହିଲା—ବୋଉ, ପିଲାମାନେ ତାକୁ ଟେକା ମାରି ଛତିଆ ଖାଇବା କରି ଦେଲେଣି—ଗୋଟାଏ ପଥରକୁ ଧରି ପକାଇବାରୁ ସମସ୍ତ ଦେହରେ ମାଇଲେ—ସେ ଗଛ ମୂଳେ ପଡ଼ିଛି ।

ସୁମିତ୍ରା ସବୁ ଶୁଣିଲା । ଭାବିଲା ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ଧାଇଁଯିବ ତା ପାଖକୁ । କିନ୍ତୁ ନିଜର ପରିସ୍ଥିତି ଚିନ୍ତା କରି ସେ ଅଟେଇ ପାରିଲାନି । ଘର ଭୋଗେଇ ଫେରି ଆସିଲା । ଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ଚିନ୍ତା କରି ସେ କୁଳଜଣ ବସନ୍ତ ନେତକୁ ଖବର ଦେଲା । ସେମାନେ ଯାଇ ତାକୁ ନେଇ

ଆସିଲେ ସୁମିତ୍ରା ଡାକ୍ତ୍ର ଘରକୁ । ସୀନା ଚଳବୁଲ କରି ପାରୁ ନଥାଏ । କେବଳ ମନେ ମନେ କଣ କହି ଚାଲିଥାଏ ଖୁବ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷାରେ ।

ପାଗଳାକୁ ଡାକ୍ତ୍ର ବାରଣ୍ଡାରେ ଦେଖି ହୈମବତୀ ପଚାରିଲେ—ଏ କିଏ ?

ସୁମିତ୍ରା କହିବା ଆଗରୁ ରଞ୍ଜନ କହିଲା—ପାଗଳା । ଆମ ସ୍କୁଲ ପାଖରେ ବୁଲୁଥିଲା ।

ଅଚ୍ଛା, ଭଲ ଭଲ । ହୈମବତୀ ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି ହରେଇଥିଲେ । ସେ ବେଶି କିଛି ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନକରି ଖଞ୍ଜା ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଜନ-କଲ୍ୟାଣ ଡିସ୍‌ପେନସାରୀରୁ ଚିଠି ଆସିଛି । ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଜଣେ ବିଶେଷ ପତ୍ରବାହକ ପଠେଇଛନ୍ତି ସୁମିତ୍ରା ପାଖକୁ । ସୁମିତ୍ରା ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଚିଠିଟି ଖୋଲି ପଢ଼ିଲା—

କଲ୍ୟାଣୀୟା ସୁମିତ୍ରା,

ତମେ ପଠେଇଥିବା ରୋଗୀଟିର ଚିକିତ୍ସା ଗତ ଏକ ସପ୍ତାହ ହେଲା ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି । କିନ୍ତୁ, ପରୀକ୍ଷା ଫଳରେ ଦେଖାଗଲା, ତାର ଶାରୀରିକ ରୋଗ ଖୁବ୍ ସାମାନ୍ୟ । ସେ ଦିଗରେ ବିଶେଷ ଆଶଙ୍କା କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ରୋଗୀଟି ବିଶେଷ ଭାବରେ ମାନସିକ ଅସୁସ୍ଥତା ଭୋଗ କରୁଛି । ଏଭଳି ରୋଗୀକୁ ମନୋସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇବା କଥା, କିନ୍ତୁ, ରୋଗ ପ୍ରଥମାବସ୍ଥାରେ ଥିବାରୁ ମୁଁ ତାର ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଯତ୍‌ପରୋନାସ୍ତି ଚେଷ୍ଟା କରିବି । କିନ୍ତୁ, କଥା ହେଉଛି, ତମେ ମତେ ସେ ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ ନ କଲେ ମୁଁ ବିଶେଷ କିଛି କରି ପାରିବି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନି । ଏପରିକି ଦିନରାତି ସବୁବେଳେ ତମର ଉପସ୍ଥିତି

ଦରକାର ହୋଇପାରେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ରୋଗୀକୁ ସୁସ୍ଥ କରିବାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦ୍ୱିତୀୟ ପନ୍ଥା ନାହିଁ । ତୁମର ସମ୍ମତି ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରୁଛି । ଯଦି ତୁମେ ରୋଗୀଟିର ସୁସ୍ଥ ଜୀବନ ଦେଖିବାକୁ ଆଶାକର, ମତେ ପତ୍ରବାହକ ହସ୍ତରେ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁ'ଦିନ ଭିତରେ ଜଣାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ଏ ପରୀକ୍ଷାଟି ମୋ ପକ୍ଷରେ ପୂର୍ବାପୂର ନୂଆ । ଏଣୁ ଏ ଦିଗରେ ସଫଳତା ପାଇଲେ ନିଜକୁ ମୁଁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମଣିବି । ଆଶାକରେ ଭଲଥିବ ।

ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ
ମନୋଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠରାୟ

ପୁନଶ୍ଚ : ତୁମେ ଯେ କେଇଦିନ ଏଠାରେ ରହିବ, ମୋର ସମ୍ମାନିତ ଅତିଥି ଭାବରେହିଁ ରହିବ । ତୁମ ପାଇଁ କିଛି କରି ପାରିଲେ ମୁଁ ସୁଖୀ ହେବି ।

ମନୋଜ

ସୁମିତ୍ରା ଚିଠିଟି ପଢ଼ିସାରି ବୈଠକ ଘରକୁ ଆସିଲା । ପତ୍ର ବାହକ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ଉତ୍ତର ଆଶାରେ । ସୁମିତ୍ରାକୁ ଦେଖି ସେ କହିଲା— ଚିଠି ଦେବେ ?

ନା, ତୁମେ ଯାଅ । ମୁଁ ପରାମର୍ଶ କରି କାଲି ଲେଖିବି । ଲୋକଟି ନମସ୍କାର କରି ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ସାଇକେଲରେ ଚଢ଼ି ଲୋକଟି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯିବା ଯାଏ ଖିଡ଼କିରେ ଦେଖୁଥିଲା ତାକୁ ସୁମିତ୍ରା ।

ଚିଠିର ଉତ୍ତର ସେ କଣ ଦେବ ଭାବି ଠିକ୍ କରି ପାରୁ ନ ଥିଲା । ଦୀନେଶକୁ ସେଦିନ ବାରଣ୍ଡାରେ ଜାଗା ଦେଇ ତାର ଯାହା ଅବସ୍ଥା ଦେଖିଲା, ତାକୁ ସେ ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ମତେ ପାଖରେ ବେଶିଦିନ ରଖି ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ବାରଣ୍ଡାରେ ସେ ରାତିଟି କଟେଇବା ପରେ ପରଦିନ ତାକୁ ବଗିଚା ଘରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିଥିଲା ସୁମିତ୍ରା । ନିଜେ ଖୁବ୍ ସତର୍କ ରହି ତାର ଯତ୍ନ ନେଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ମତେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ସେ ଫେରିଲାନି । ସୁମିତ୍ରାକୁ ଏକୁଟିଆ ପାଇଲେ ତାକୁ ଟାଣିନିଏ ନିଜ ଆଡ଼କୁ । ତାପରେ ଠେଲିଦିଏ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ କରି । ଶେଷରେ ସୁମିତ୍ରା ବାଧ୍ୟହେଲା

ମନୋଜ ପ୍ରେଟେସନ୍‌ଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ନେଉବାପାଇଁ। ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କ ଘରେ ସୁମିତ୍ରା ଗୋଟାଏ ଗାଉଁଲୀ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ସହିତ ଜନ-କଲ୍ୟାଣ ଉପ୍‌ପେନସାଣ୍ଟକୁ ପଠାଇ ଦେଲା। ତେବେ ବି ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ରହି ପାରିଲାନି। ପ୍ରତ୍ୟହ ତାର ପାଗଳାମି ଖବର ଆସିଲା। କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଯେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ହଟିଯିବା ଲୋକ ନୁହେଁ, ଏ ବିଶ୍ୱାସ ତାର ଥିଲା। ଏଣିକି ତାର ନିଜ ଉପରେ ଯେତେ ବିଶ୍ୱାସ, ତାହା ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଦେଖିବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ।

ଚିଠିଟି ପୁଣି ଥରେ ପଢ଼ିଲା ସୁମିତ୍ରା। ବାରମ୍ବାର ଗୋଟିଏ ଧାଡ଼ି ଉପରେ ତା ଆଖି ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା'ତମେ ଯଦି...ରୋଗୀଟିର ସୁସ୍ଥ ଜୀବନ ଦେଖିବାକୁ ଚାହଁ...' ଓହୋ...କିପରି ସେ ପ୍ରମାଣ କରିବ ଯାହାକୁ ସେ ଯେତେ ଭଲପାଏ...ଯାହା ଠାରୁ ସବୁ ନେଇ ତାକୁ କିଛି ଦେଇ ପାରିନି, ତା'ପାଇଁ ଏତିକି ନ କରିବା ଛଡ଼ା ଆଉ ପ୍ରବଞ୍ଚନା କଣ ହୋଇପାରେ ? କିନ୍ତୁ କି ଉପାୟରେ ସେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଦିନ ଗୋପୀନାଥପୁର ଗାଁରେ କଟେଇବ ? ସେଥିପାଇଁ ପନ୍ଥା କଣ ?

ହୈମବତୀ ଦେବୀ ଆସିଲେ।

ପଚାରିଲେ—ସୁମି ! କିଏ ଆସିଥିଲା କି ?

ଗୋପୀନାଥପୁରରୁ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଆସିଥିଲା ମନୋଜବାବୁଙ୍କ ଚିଠିନେଇ।

ଚିଠି ?

ହଁ, ଯେଉଁ ପାଗଳାଟିକୁ ପଠାଇଥିଲ, ସେ ଭଲ ହୋଇ ଆସୁଛି, ସେ କଥା ଜଣାଇଥିଲେ, ଆଉ...ସୁମିତ୍ରା ରହିଗଲା।

ହୈମବତୀ ଦେବୀଙ୍କ ଉତ୍ସାହ ଦେଖି ସୁମିତ୍ରା ଏତିକିବେଳେ ପ୍ରସଙ୍ଗଟା ଉତ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଭାବି ପୁଣି କହିଲା—

ଗୋପୀନାଥପୁର ଆଉ ସେ ଗାଁ ହୋଇ ନାହିଁ। ତାଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ସେଠାରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲାଣି। ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଗଢ଼ିବ ଖୁବ୍

ବଦଳିଛି । ସେଇ ସବୁ କାମ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମତେ ସେମାନେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି । ଦଶ ପନ୍ଦର ଦିନ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଜଣାଇଛନ୍ତି ।

ତୁ କଣ ଉତ୍ତର ଦେଲୁ ମା ?

ମୁଁ କିଛି ଦେଇନି । ତୋ'ଠାରୁ ବୁଝି ଜଣାଇବି ବୋଲି କହି ପଠାଇଚି···କହି ସୁମିତ୍ରା ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ବୋଉ ମନରେ କି ପ୍ରସ୍ତାବ ପଶିଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ।

ଦେଖ ମା, ସେ ତୋର ଶଶୁର ଗାଁ । କେବେ ଯା'ତ ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲା ହୋଇଗଲା—ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଆଠ-ନ' ବର୍ଷ କଟିଗଲା । ମୁଁ ଭାବୁଚି ଆମ ସମ୍ବନ୍ଧ ସଦ୍ଭାବ ରଖିବାକୁ ମନୋଜ ବ୍ୟଗ୍ର ହେଁ—ଆମର ମା ଆପତ୍ତି କରିବାର କଣ ଅଛି । ଯେତେବେଳେ ଅମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ତୋର ସମ୍ମାନ ବଢ଼ିବ ସିନା, କମିବ ନାହିଁ । ବୁଝିଲୁ ମା !

ସୁମିତ୍ରାର ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଝୁରୁଲି ଉଠିଲା ବୋଉର ଅନୁକୂଳ ମତ ଶୁଣି । ସେ ନିଜର ଅବ୍ୟକ୍ତ ଉତ୍ସାହକୁ ଚୁପି ରଖି କହିଲା, ତେବେ କାଲି ମୁଁ ଲେଖି ଦେଉଚି ଯିବାପାଇଁ । ସେମାନେ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିବେ ।

ହେମବତୀ ଦେଖା ହୁଁ ଭରି ଚାଲିଗଲେ ଭିତରକୁ । ସୁମିତ୍ରା କାଲି ବିଳମ୍ବ ନ କରି ସେହିଠୁ ବୈଠକ ଘରେ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଲେଖି ବସିଲା ।

ସୁମିତ୍ରା ମିଥ୍ୟାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ବୋଉଠାରୁ ଅନୁମତି ପାଇବାରେ ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ, ହେମବତୀ ଝିଅ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇ ଯାଇ ତାଠୁଁ କମ ଆନନ୍ଦ ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ସେ ଭିତରକୁ ଯାଇ ମନେ ମନେ ନିଜ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଜଣାଉଥାନ୍ତି—ଠାକୁରେ ମନୋଜ ମନରେ ସୁଦୟା ଦିଅ, ଏବେ ବି ସେ ଯଦି ସୁମିତ୍ରାକୁ ଠାବ ଦିଏ, ବିସୃଷ୍ଟି ମାଉକାନିଆ ଝିଅଟା କୂଳରେ ଲାଗିଯିବ ।

ଭାନ୍ତୁ ଘଣ୍ଟରେ ଠନ୍-ଠନ୍ ଦ'ଥର ବାଜିବା ଫଳରେ ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଦତ୍ତ ରିଷ୍ଟୱାଚକୁ ଅନେଇଲେ । କିନ୍ତୁ କାମର ମାହାତ୍ମା ଏତେ ବେଶି ଯେ ବିଶ୍ରାମସ୍ଥାନ ଖବରରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ପାଞ୍ଚଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମ କଲେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଯାଇ ପାରିବନି ।

ଦିନ ୧୨ଟାଠାରୁ ଡିସ୍‌ପେନସାରୀର ଆଉଟ ଡୋର୍‌ର କାମ ଶେଷ ହୋଇଗଲାଣି । ଅର୍ଥ ଅଭାବରୁ ଡିସ୍‌ପେନସାରି ଖୋଲିବାର ଛ'ମାସ ପରେ ମୋଟେ ଦୁଇଟି ଖଟିଆର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ରୋଗୀମାନଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଶିକ୍ଷିତା ହରିଜନ ବାଳିକାକୁ ସାମାନ୍ୟ ପାରିଶ୍ରମିକରେ ରଖାଯାଇଛି । ଘଷଣା ଝାଡ଼ିବାଠାରୁ ଔଷଧ ପିଆଇବା, ରୋଗୀଙ୍କ ଉତ୍ତାପ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଯାବତୀୟ କାମ ତପତୀ ତୁଲାଏ ।

ଜରୁପା ଦେବୀ ଅଫିସ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଆଗେ ଡାକିଲେ, ତପତୀ ! ଡାକ୍ତରବାବୁ ଆଜି ଖାଇବେ ନାହିଁ କି ? କେଇଟା ଆସି ବାଜିଲାଣି ! ଜଣେ ଫିଜିସିଆନଙ୍କୁ ଏ ନେଇ ସତର୍କ କରାଇବା ବଡ଼ ଲଜ୍ଜାର କଥା !

ଜରୁ ! ଏ କେଇଟା ଜରୁରୀ ଚିଠି ଲେଖିଦେଲେ ଅନ୍ତତଃ ଆଜିକା କାମ ସରିଯିବ—ଡେପୁଟି ମିନିଷ୍ଟର ହେଲ୍‌ଥଙ୍କୁ ଯୋଉଁ ଚିଠି ଯାଇଥିଲା, ତାର ଉତ୍ତର ଆସିଚି—ସେମାନେ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ, କିନ୍ତୁ କେତେକ ସର୍ତ୍ତରେ—ଦେଖ ଆସ ।

ହଉ ବାବା, ମୁଁ ଦେଖୁଚି; ବରଂ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଲେଖିବାକୁ ଅଛି କୁହ ମୁଁ ଲେଖି ଦେଉଚି । ତମେ ଯାଅ—ଚେୟାରୁଉପରେ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ି ଫାଇଲଟେନ ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ ଜରୁପା !

ଏଇ ଅବସରରେ ତପସ୍ୱୀ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ ।

ଓ, ହଁ, ନରୁ ! ସୁମିତ୍ରା ଏଠି ଦେଇଛ, ସେ ଅସୁସ୍ଥ—ତେବେ କି କମ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବନି ! କହି କଣେଇ ଚାହିଁଲେ ମନୋଜ ନିରୁପାଙ୍କୁ !

ତେବେ ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ମୁହୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ସରସ ହୋଇ ଉଠିବ ଏ କେଇଦିନ, ବରଂ ମୁଁ ଓଢ଼ଣା ଟାଣି କବାଟ କଣେ ରହି ପାରିଲେ ଡାକ୍ତର-ବାବୁଙ୍କୁ ସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା···।

ଦେଖ ନରୁ, ଭୁଲରେ ଏ ଧରଣର ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୁମିତ୍ରା ଥିଲାବେଳେ ତା'ଆଗରେ ଉଠେଇବନି । ହୁଏତ ସେ ନିଜକୁ ଅପମାନିତ ମନେ କରି ପାରେ । ତମକୁ ମୁଁ କୌଣସି କଥା ତ ଲୁଚେଇନି—ଏଣୁ ତମେ ସୁମିତ୍ରା ବିଷୟରେ ଯାହା ଜାଣ, ସେ ତମ ବିଷୟରେ ସେତେଟା ଜାଣେନା— ଏଣୁ ଆମକୁ ସଂଯତ ହେବାକୁ ହେବ—ପ୍ରକୃତରେ ଯଦି ପାଗଳଟା ଭଲ ହୋଇଯାଏ, ମୁଁ ଜୀବନରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ସଫଳତା ପାଇବି, ଏପରିକି ତମକୁ ଜୟ କରିବାଠାରୁ ବି ବେଶୀ !

ଇଜ୍ ଇଟ୍ ! ଓଠରେ ଶାଣିତ ହସ ଫୁଟେଇ କହିଲେ ନିରୂପା ।

ୟେସ୍ ମାଇ ଡାର୍ଲିଂ ! ଅବଶ୍ୟ ଡାକ୍ତର ଭାବରେ ସୁନାମ ପାଇବା ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୁହଁ !

ତେବେ···? ନିରୂପା ସନ୍ଦେହୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ଥାନ୍ତି ମନୋଜଙ୍କୁ ।

ଏବେ ତମେ ତା ବୁଝି ପାରିବନି । ପାଗଳଟି ସୁସ୍ଥ ହେଲା ପରେହିଁ ଜାଣିବ । ଆଉ ଦେଖ, ପୁନାରେ ତମେ ତ ଅନେକଥର ଡକ୍ଟର ଦାଦାଭାଇ ଦେଶାଇଙ୍କ ମନୋ-ସମୀକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଇଥିବ, ଗୋଟିଏ ମାନସିକ ଅସୁସ୍ଥ ରୋଗୀକୁ ଚିକିତ୍ସା କରିବା କେତେ ଦୁରୂହ କଥା, ତମେ ଜାଣ—ଏଣୁ ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ତମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବ ବୋଲି ଆଶା !

ମାନେ ?

ମାନେ—ତାର ସବୁଜ ବୟସର ଆଶା-ଆକାଂକ୍ଷା, ପ୍ରେମ ଜପର ଭାବରେ ବାହାରର ଆଘାତରେ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧିରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି, ତା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ତାର ମନର ଅବଚେତନ ସ୍ତରକୁ ଯିବାକୁ ହେବ । ଆଉ ସେ ଯିବା ତ ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ···ଏଣୁ ଦାମୀର ସାହାଯ୍ୟ ଖୁବ୍ ପ୍ରୟୋଜନ···

କାହିଁକି ସୁମିତ୍ରା ଦେଖି କଣ ସେଥିପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତା ?

ସୁମିତ୍ରା ଆସିଲେ ପରେହିଁ ତା' ଜାଣିହେବ ପାଗଳା ବନ୍ଧୁଟି ପାଇଁ ସେ କେତେଦୂର ତ୍ୟାଗ କରିପାରୁଛି ! କହି ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଚେୟାର ଛାଡ଼ି ଉଠିଲେ ।

ଏହିକବେଳେ ଅଫିସ ପଛପଟ ରୁମରୁ ସିଷ୍ଟର ତପତୀର ତ୍ରସ୍ତ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା—ଡ଼ାକ୍ତରବାବୁ, ଡାକ୍ତରବାବୁ, ଶୀଘ୍ର ଆସନ୍ତୁ !

ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଜର୍ପାଙ୍କୁ ପାଖେଇ ଦେଇ ତତ୍କ୍ଷଣାତ ପାଗଳା ଥିବା କୋଠରୀଟିକୁ ଧାଇଁଲେ । ତପତୀର ଗୋଟାଏ ହାତ ମାଡ଼ି ବସିଛି ପାଗଳାଟା । ଡାକ୍ତର ବାବୁ ପହଞ୍ଚିଯାଇଁ ରୋଗୀ ହାତଟା ମାଡ଼ି ବସିବାରୁ ତପତୀ ମୁକ୍ତି ପାଇଲା !

ଗୋଟାଏ ଇଡିଅଟ୍ ! ତପତୀ ନିଜ ହାତକୁ ଆଉଁସି ଆଉଁସି କ୍ରୋଧରେ କହିଲା । ଡାକ୍ତର ମନୋଜ କହିଲେ—ଦେଖ ନର୍ସ ! ରୋଗୀ ପ୍ରତି ଏ ପ୍ରକାର ଭାଷା ବାଞ୍ଛନୀୟ ନୁହେଁ, ଆଉ କେବେ ଯେପରି ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ନ ପାଏ—ହଁ, ହେଲା କ'ଣ ?

ତପତୀ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ କହିଲା—ତାହାର ହାତଟା ଖୋଲି ଯାଇଥିବାରୁ ମୁଁ ଯେମିତି ପାଖକୁ ଗଲି ବାନ୍ଧିଦବା ପାଇଁ, ଖପକିନା ମୋ ହାତଟା ମାଡ଼ି ବସିଲା ।

ଆଚ୍ଛା ହଁ, ତାପରେ— ?

ଅଷ୍ଟାଦଶ ବର୍ଷିୟା ନର୍ସ ତପସ୍ୱୀ ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କଲା ତା' ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ । ମନୋଜ ନିରୂପାଙ୍କୁ ଅନାଇଲେ !

ନିରୂପା କହିଲେ—କୁହ ତପସ୍ୱୀ, ଡାକ୍ତର ଆଗରେ ଲଜ୍ଜା କରିବା ମାନେ ରୋଗୀର ସର୍ବନାଶ କରିବା ! ତମେ ବୋଧେ ତା ଚାହଁ ନା !

ମୋ ହାତ ଧରି ନେଇ ମତେ ଗୋଟି ସୁଙ୍ଗା ଟାଣି ନେଉଥିଲା ତା ଆଡ଼କୁ । ମୁଁ ବାଧା ଦେବାରୁ ସେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କଲା—ତପସ୍ୱୀ ଏତିକି କହି ଅନାଇଲା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ମୁହଁକୁ !

କିଛି କହିଲା ? ଲାଜ କରନା···ଏହା ଦ୍ୱାରା ରୋଗୀଟି ବିଷୟରେ ଆମେ ଅନେକ କିଛି ତଥ୍ୟ ଜାଣି ପାରିବା !

କହିଲା—ଖରସ୍ତା ଦେଇ, ତମେ ମତେ ଭଲ ପାଅ—ଚାଲ ପଳେଇବା···ଚାଲ···ଏ ସୁଯୋଗ ମିଳିବନି···ଏତିକି କହି ହସି ଉଠିଲା । ତାପରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକିଲି ।

ବେଶ୍ ଆସ, ତାକୁ ଏକୁଟିଆ ଛାଡ଼ି ଦିଅ ।

ସମସ୍ତେ ସେ କୋଠରୀରୁ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ ସୁମିତ୍ରା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଆଉ ତାଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ସମ୍ମାନିତ ଅତିଥି ଭାବରେ ତାକୁ ପାଛୋଟି ନେଲେ । ସୁମିତ୍ରା ଟିକିଏ ହେଲେ ସଙ୍କୋଚ କଲା ନାହିଁ, କି ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟବହାର କଲାନି, ଯାଦ୍ୱାରା ନିରୂପାଙ୍କର ଧାରଣା ଜନ୍ମିବ ଯେ ସେମାନେ ଆଗରୁ ପରିଚିତ ବୋଲି । ପାଗଳର ଚିକିତ୍ସାକୁ ଗୌଣ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଏ ଅଞ୍ଚଳର ସାମାଜିକ ଉନ୍ନତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଆସିଚି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ କହିଲା । ମନୋଜଙ୍କ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏଥିରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲେହେଁ ସ୍ୱୟଂ ମନୋଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠବାବୁଙ୍କର ପ୍ରେମ କାଙ୍ଗାଳିନୀ ନାରୀଟିର ମନର

ବ୍ୟଥା ଜାଣି ତାଙ୍କୁ ବାଙ୍କା ରହିଲାନାହିଁ । ସୁମିତ୍ରାଙ୍କ ମନର ଘା'ର ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରିବାକୁ ବେଶି ସମୟ ଲାଗିଲାନି ତାଙ୍କୁ । ଶ୍ରେଷ୍ଠୀବଂଶ ବଂଶର କୁଳବଧୂ ହୋଇ ଯିଏ ଅସ୍ତୋଦରେ ଧନ କାଟୁଥାନ୍ତା, ସେ ଆଜି କାତର ପ୍ରାର୍ଥନାଟିପରି ମନୋଜ ପାଖରେ ଶରଣ ପଶିଛି ! କ'ଣ ହୋଇପାରେ ଯାହା ହେତୁ !

ନିଜ ମନର ଭାବପ୍ରବଣତାକୁ ସାଧ୍ୟମତେ ସଂଯତ କରି ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ରୋଗୀଟିର ମନୋବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଛ'ଟା ହୋଇ ଗଲାଣି । ଗୋଟିଏ ଗୋଲଟେବୁଲକୁ ଘେରି ସୁମିତ୍ରା, ନିରୂପା, ମନୋଜ ବସିଛନ୍ତି । ସୁମିତ୍ରା ରୋଗୀଟି ବିଷୟରେ ଯଥାସମ୍ଭବ ସତ କହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ···କିନ୍ତୁ ଘଟଣା ସତ୍ୟ ହେଲେହେଁ ପାଗଳୀର ବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ ନିଜର ଭୂମିକାଟିକୁ ଲୁଚାଇ କରି ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଦ୍ୱାରା ତାହା ଅଳଙ୍କୃତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ ସେ । ସେ ଚେଷ୍ଟା କେତେଦୂର ସଫଳ ହେଲା, ଡାକ୍ତର ମନୋଜହିଁ ତାହା ବୁଝିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ—ତମେ ତେବେ ଏ ଦୁହିଁଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣ, କିନ୍ତୁ ଝିଅଟି ସହିତ ପିଲାଦିନୁ ଏତେ ଘନିଷ୍ଠତା ଥାଇ ବି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ କି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଥିଲା...

ହଁ, ସାମାଜିକ ଅସାମ୍ୟ ଆଉ ଆଭିଜାତ୍ୟ ମନୋବୃତ୍ତି ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହେଲା ଯାହା ଯୋଗୁଁ···ସୁମିତ୍ରା ଦୃଷ୍ଟି ତଳକୁ କଲା ।

ବେଶ୍···ତାପରେ ?

ସୁମିତ୍ରା କହି ଚାଲିଲା—

ଝିଅଟିର ବାହାଘର ହୋଇଯିବା ପରେ ଯାହାର ଅବସ୍ଥା ଅବଶ୍ୟ ଭଲ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଝିଅଟି ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ବାପଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲା, ସେ ପୁଣି ରୋଗୀ ମନରେ ଭଲ ପାଇବାର ଆକାଙ୍କ୍ଷା ସୃଷ୍ଟି କଲା ।

ଏଇଠି ଟିକେ ବୁଝିନିଅ—ତମେ କହି ପାରିବ କି ସେ ଝିଅଟି ଯାହା ମନରେ ପ୍ରେମାକାଙ୍କ୍ଷା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ମୂଳରେ କି କାରଣ ଥାଇପାରେ ?

ଉଁ···ସୁମିତ୍ରା ହଠାତ୍ କିଛି କହି ପାରିଲିନ...ମନୋଜଙ୍କୁ ପୁଣି ଥରେ ଅନେଇ ଦେଇ କହିଲା—ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ସଠିକ ନ ଜାଣିଲେ ବି, ଝିଅଟିର ବୈବାହିକ ଜୀବନ ସୁଖର ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଏଣୁ ଝିଅଟି ପୁଣି ପଛ ଜୀବନକୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା—ଏପରିକି ବଂଶର ଖାନଦାନୀକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ସେ ଚାଲିଏ ଚାଲିଏ ପଳେଇଲା ସ୍ୱାମୀ ସହିତ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ ଅନାକାଂକ୍ଷିତ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା, ଯା' ଫଳରେ ଝିଅ ମନରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା, ସେ ଉପେକ୍ଷା କରି ପଳେଇ ଆସିଲା ନିଜ ଘରକୁ ।

ଏଁ···ଝିଅଟି ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ଯାଇଥିଲା, ପୁଣି ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ନିଜ ଦୟିତକୁ ଛାଡି ପଳେଇ ଆସିଲା ?

ହଁ···ତାପରେ ଝିଅଟିଠାରୁ ତାର ସମ୍ପର୍କ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ପରେ ଜଣାଗଲା, ନିଜ ବୁଢ଼ୀ ମା'ର ଅଭିଳାଷକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରିବାପାଇଁ ସେ ଝିଅଟିକୁ ନିଜ ଗାଁକୁ ଆଣୁଥିଲା—କିନ୍ତୁ ଝିଅଟି ତାକୁ ଛାଡି ପଳେଇବା ଫଳରେ ତା ମନରେ ଝିଅଟି ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଘୃଣାଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା, ହୁଏତ ତାହା ଧୀରେ ଧୀରେ ବ୍ୟାଧିରେ ପରିଣତ ହେଲା···

କିନ୍ତୁ···ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଚିନ୍ତା କଲେ । ତାପରେ କହିଲେ—ତାହା ଆଜି କେଉଁ ସ୍ତରରେ ଅଛି, ଆମକୁ ଆଗେ ଜାଣିବାକୁ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ରୋଗୀଟି ସହିତ ହୃଦୟ ଖୋଲି ମିଳାମିଶା ଦରକାର free association ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସବୁ ଜାଣି ପାରିବା···ଆଚ୍ଛା, ଭାରତୀ କିଏ ? ଖୁବ ନିକଟରେ ଭାରତୀ ସହିତ ତାର ବିଚ୍ଛେଦ ହୋଇଛି ।

ନାଁ, ସେ ବିଷୟ ମୁଁ କିଛି ଜାଣେନା ବରଂ ସେ ନେଇ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଉ । ହଁ, ତା ପକେଟରୁ କେତେକ କାଗଜପତ୍ର ମିଳିଚି । ସେଥିରୁ କିଛି ସନ୍ଧାନ ମିଳିପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ଆଗେ ପ୍ରାଥମିକ କାମ ଆରମ୍ଭ ହେଉ । ଦେଖନ୍ତୁ ସୁମିତା ଦେବୀ...

ସୁମିତ୍ରା ବାଧା ଦେଲା—ମତେ 'ସୁମିତ୍ରା' ବୋଲି ଡାକିଲେ ଖୁସି ହେବି—

ଆଚ୍ଛା ସୁମିତ୍ରା ! ତମକୁହିଁ ସେ ଝିଅଟି ପରିବର୍ତ୍ତେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ନେବାକୁ ହେବ ! ତମେ ବିନ୍ଦୁମାତ୍ର ସଂକୋଚ କି ଲଜ୍ଜା କଲେ ରୋଗୀଟିକୁ ସୁସ୍ଥ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବନି···ରୋଗୀଟି ସହିତ ତମେ ନିଜର ସତ୍ତା ଭୁଲି ମିଶିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ, ତା ମନରେ ଏପରି ପ୍ରଭାବ ପକେଇବାକୁ ହେବ ସେ ଯେପରି ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ତମେ ତାକୁ ଭଲ ପାଅ...ଏଇପରି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ତା ମନର ପରଦା ଖୋଲିଯିବ । ତାପରେ ତା ମନର ଗହନ ପ୍ରଦେଶରେ ପଶିବାକୁ ଆମକୁ କଷ୍ଟକର ହେବନି...ବର୍ଷ ବର୍ଷ ହୋଇ ପନ୍ଦରବର୍ଷ ତଳ ଇତିହାସର ପୃଷ୍ଠା ଖୋଲିଯିବ ଆମ ଆଗରେ···ଏ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆମେ ଯଦି କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ନ ହେଉ, ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯା ମଝିରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଅଛି, ତାପରେ ଆମକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ହେବ ଗତ ଆଠବର୍ଷ ଭିତରେ ପ୍ରଥମ ନାୟିକାଟି ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଏ କିଏ ତା ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଛନ୍ତି ।

ସୁମିତ୍ରା ଛୋଟ ହୁଁ ଟିଏ ଭରି ନିଜର ଅକୁଣ୍ଠ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲା ।

ତାପରେ ଡାକ୍ତର ମନୋଜ କହିଲେ, ନିରୂପା ! କାଲି ସକାଳୁ ସୁମିତ୍ରା ଦେବୀଙ୍କୁ···Sorry···ସୁମିତ୍ରାଙ୍କୁ ପନ୍ଦର ଷୋଳ ବର୍ଷିୟା ତରୁଣୀ ବେଶରେ ସଜାଇବା ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମ ଉପରେ ରହିଲା—ଏଁ !

ନିରୂପା ଉତ୍ତରରେ ହସି ଦେଲେ । ମନୋଜ ନିଷ୍କ୍ରାନ୍ତ ହେଲାପରେ ସମବୟସ୍କା ଦୁଇଟି ନାରୀ ଆପଣ ଛୁଏଁ ହସି ଉଠିଲେ ।

ସୁମିତ୍ରା ଆସିବାର ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଇଗଲାଣି । ଡାକ୍ତର ମନୋଜଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶମତେ ସେ ପାଗଳର ପ୍ରେମାସ୍ପଦା ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରି ଚାଲିଛି ନିଖୁଣ ଭାବରେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଅଭିନୟରେ ଟିକିଏ ହେଲେ ଛଳନା ନ ଥିଲା, କି କୃତ୍ରିମତା ନଥିଲା । ଷୋଡ଼ଶୀର ଚପଳତା ନେଇ ସେ ପାଗଳ ମନରେ ଦଶବର୍ଷ ତଳର କ୍ଷୁଧା ଜଗାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା; କିନ୍ତୁ ପାଗଳା ମନର ବିଶେଷ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ହେଇଥିଲେହିଁ ତାର କ୍ଷିପ୍ର ସ୍ୱଭାବ

କେତେକାଂଶରେ କମି ଯାଇଛି । ହୁଏତ ନାରୀର କୋମଳ ସ୍ପର୍ଶ ଯୋଗୁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ଏବଂ ଅଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ ତାହା ପୁରାପୁରି ଦୂରୀଭୂତ ହୋଇ ଯାଇପାରେ । ପାଗଳ ପାଖରେ ଆଉ ଡପଗାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ୁନି । ସୁମିତ୍ରା ଅନବରତ ରୋଗୀ ପାଖେ ପାଖେ ରହି ତାର ଅତି ବିଶ୍ୱସ୍ତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଖାପଛଡ଼ା ଆଲାପ ବି କରିବାକୁ ହୁଏ ବେଳେବେଳେ ।

ପାଗଳା କେବଳ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୟନରେ ଚାହେଁ — କିନ୍ତୁ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଠିକ୍ ଚିହ୍ନିପାରେ ନା । ଅନେକ ସମୟରେ ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରତି ନାଁ ଧରି ଚିତ୍କାର କରେ । କେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗେହ୍ଲାରେ ଡାକେ । ସୁମିତ୍ରା ଲକ୍ଷ କରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ 'ଦେଈ' ସମ୍ବୋଧନ କରି ଆସିଛି । ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ସେ ଏ ବିଷୟ ଜଣାଇଥିଲେହେଁ ମନୋଜ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚି ନାହାନ୍ତି ।

ରାତି ଦଶଟା । ସୁମିତ୍ରା ଗୋଟାଏ ବହି ଉପରେ ମନୋନିବେଶ କରିଛି । ରୋଗୀ ଅନେଇଚି ଉପରକୁ ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ । ଡ଼ାକ୍ତର ଭିତରକୁ ଆସିଲେ । ଗୋଟାଏ ଟୁଲ୍ ଟାଣି ଆଣି ବସି ପଡ଼ିଲେ ସୁମିତ୍ରା ଆଗରେ ।

ଦେଖ ସୁମିତ୍ରା ! ଆମର ପ୍ଲାନ ଠିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନି । ମୋର ଆଶଙ୍କା, ତମ ତଥ୍ୟରେ କୌଣସି ଭୁଲ ରହି ଯାଇଛି । ରୋଗୀର ସେତେବେଳକାର ଯେଉଁ କାମନା ଚରିତାର୍ଥ ହୋଇ ନଥିଲା, ଏବେ ତାକୁ ସେ ସୁଯୋଗ ଦେବା ଫଳରେ ଆମେ ତା ମନର କିଛି କିଛି ଆଭାସ ପାଆନ୍ତେ ! ତମର ସଂସ୍ପର୍ଶ ପାଇ ମଧ୍ୟ ରୋଗୀ ଏପରି ନିର୍ଲିପ୍ତ ରହୁଚି କାହିଁକି ?

ସୁମିତ୍ରା ବହିଟି ନିଜ କୋଳ ଉପରେ ରଖି କହିଲା—ମୋର ଧାରଣା, ଅତୀତ ଆଉ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଝିର ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ଆମେ ଅନଭିଜ୍ଞ...ହୁଏତ ତାହା ହିଁ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଚି...

କିନ୍ତୁ ତା ଜାଣିବାରେ ଉପାୟ କ'ଣ ?

ସୁମିତ୍ରା ଭାବି ଭାବି କହିଲା—

ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରତି···ଏଇମାନଙ୍କ ନାଁ ଧରି ପ୍ରାୟ ସେ ସମ୍ବୋଧନ କରୁଛି । ଏହା ଭିତରୁ କେବଳ ଆରତୀ ନାଁରେ ଗୋଟିଏ ଲଫାପା ପକେଟ କାଗଜରୁ ମିଳିଛି । କିନ୍ତୁ ଘର ଠିକଣା ପରିବର୍ତ୍ତେ କଲେଜ ଠିକଣା ତା ଉପରେ ଅଛି । ସେତିକି ଆମକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ତା ପୂର୍ବରୁ ଆଉ ଦୁଇଟି ପରୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଦେଖି ଆମେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୋଜନା ଠିକ କରିବା । ତୁମେ ସବୁ ପ୍ରକାର ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଯେପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛ, ସେତିକି ମୋର ଜାଣିବାର କଥା । ରୋଗୀ ଶୋଇବା ପରେ ତମେ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ କର । ଆଚ୍ଛା ମୁଁ ଯାଏଁ ...

ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଯାଉଁ ଯାଉ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ···ହୁଁ ପେରମ ହୁହୁତ....ଭାରତୀ ଦେଇ ପ୍ରେମ କରୁଥିଲି···ଆରତୀ ଦେଇ ପ୍ରେମ କରୁଥିଲି – ସବୁ ଭୁଲ···

ଡାକ୍ତର ଦୁଆର ମୁହଁ ପରଦା ଅନ୍ତରାଳରେ ଅଟକି ଯାଇଥିଲେ ପାଗଳର ମନ କଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ । କଣ ଭାବି ପୁଣି ପଶି ଆସିଲେ ଭିତରକୁ ।

ରୋଗୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ କହିଲେ—ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରତି ସମସ୍ତେ ତମକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି—ନୁହେଁ···

ମିଛ କଥା...ସବୁ ଭଣ୍ଡାମି···

ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ପରବର୍ତ୍ତୀ କଥା ଚିନ୍ତା କରିନେଇ କହିଲେ—ତମେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ—ନୁହେଁ···

ହିଁ··· ହେଁ···ହେଁ···ହେଁ···ଭାରତୀ ବାହା ହବ ପରା ମତେ···ଆରତୀ ···ରତି ସହି ପାରିଲେ ନାହିଁ···

କିଏ ତମକୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଏ··

କିଏ ? ହେ···ହେ···ହେ...କେହି ନୁହେ । ସବ୍ ଝୁଟା ହେ···

ପାଗଳ ଘୁମନିଦ୍ରାକୁ କଟେଇ ବୃଦ୍ଧ ମନେ ମନେ ହସିଦେଲା । ତା ପରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ମୁଣ୍ଡ ସେ ପାଖକୁ କରି ନେଲା ।

ଡ଼ାକ୍ତର ମନୋଜ ହତାଶ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ସୁମିତ୍ରା ଡ଼ାକ୍ତରଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଦରଜା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଲା । କହିଲା— ମୁଁ ୨।୪ ଦିନ ପାଇଁ ଗାଁକୁ ଯାଇ ଆସିବାକୁ ଚାହୁଁଚି...

ଓଃ ରଞ୍ଜନ କଥା ମନେ ପଡୁଚି, ନୁହେଁ !

ଚମକି ପଡ଼ିଲା ସୁମିତ୍ରା । ରଞ୍ଜନ ଖବର ଏ ବି ରଖିଛନ୍ତି । କହିଲା—ହଁ, ସେ ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ । ମୁଁ ନଗଲେ ସେ କାହା ସହିତ ପଳେଇ ଆସିପାରେ । ମୁଁ କହି ଆସିଚି—ମୁଁ ମନୁବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଉଛି ।

ମନୁବାବୁଙ୍କ କି ପରିଚୟ ତମେ ରଂଜନକୁ ଦେଇଛ ସୁମିତ୍ରା ?

ଯାହା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି...

କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯାହା ଅଜଣା, ତା'ତ ତୁମେ ଜାଣ । ସତ୍ୟକୁ ଘୋଡ଼େଇ ତମେ ମତେ ଅପମାନିତ କରିଚ ।

ସ୍ତା ଛଡ଼ା ମୋର ଅନ୍ୟ ଗତି ନଥିଲା···

ଦେଖ ସୁମିତ୍ରା ! ତମେ ଜାଣି ଶୁଣି ନିଜ ସମସ୍ୟାକୁ ଗୁଣି ଚାଲିଚ ! ରଞ୍ଜନକୁ 'ମନୁବାବୁ'ର ପରିଚୟ ନଦେଇ ଥିଲେ ଭଲ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା ! ତମେ କଳ୍ପନା କରିପାରୁଚ ସେ ବଡ଼ ହେଲେ କେଡ଼େ ବଡ଼ ଆଘାତ ପାଇବ !

ଅଶ୍ରୁ ସଜଳ ହୋଇ ଆସିଲା ସୁମିତ୍ରାର ଦୃଷ୍ଟି । ଡ଼ାକ୍ତର ମନୋଜ ଅନେଇଲେ—ଦୀର୍ଘ ଆଠ ବର୍ଷ ତଳେ ବାସର ଘରରେ ଏଇପରି କାତର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥିଲା ସୁମିତ୍ରା ।

ଦେଖ ସୁମି ! ମୁଁ ସେଦିନ ତମକୁ କହିଥିଲି, ଆମେ ଦୁହେଁ ଭୁଲ କରିଚେ । ସେ ଭୁଲର ସଂଶୋଧନ ଦରକାର । ତମର ମନେ ଅଛି ନା ?

ସୁମିତ୍ରା ଦୃଷ୍ଟି ତଳକୁ କଲା ଲଜ୍ଜାରେ ।

ମତେ ତମେ ଖୁବ ନୀଚ, ପ୍ରତାରକ ଭାବିଥିବ···କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ତମ ସହିତ ମୁଁ ପ୍ରତାରଣା କରିନି । ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ବି

ତମକୁ ଗ୍ରହଣ କର ନେବାରେ ତଲେହେଲେ ଆପତ୍ତି ନ ଆନ୍ତା···ଯଦ ତମେ···

ମନୋଜ ବାବୁ ! ଆଜ୍ଞ···

ଶୁଣ ସୁମିତ୍ରା ! ଆମ ସମାଜର ମୂଳଦୁଆ ଆଜ ଏଇପର ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ! କନ୍ତୁ ସତ୍ୟକୁ ମିଥ୍ୟାର ଆବରଣରେ ଆଉ ବେଶୀଦନ ଘୋଡ଼େଇ ହବନ । ଆଜ ସେଇ ଭୁଲର ସଂଶୋଧନ ବେଲ ଆସିଚ । ଟିକଏ ରହ ପୁଣି କହିଲେ ମନୋଜ—ମଣିଷ ଭଲ ପାଇଲେ ନଜର ସତ୍ତା ଭୁଲ ଯାଏ, ବଂଶ ବୃମାସ୍ବାଦ ସୁଖ ସ୍ବାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟକୁ ତୁଚ୍ଛ ମନେ କରେ । ହୁଏତ ତମେ ସେ ସୁଯୋଗ, ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଥିଲେ···ସବୁକୁ ତୁଚ୍ଛ କର ନଜର ମନର ମଣିଷ ବାଛି ନେଇଥାନ୍ତ···ସେଇ ସୁଯୋଗ ମୁଁ ତ ତମକୁ ଦେଇଥିଲ · ତା' ଛଡ଼ା ଜଣକର ସୃଷ୍ଟିକୁ ନଜର ବୋଲି ଚଲେଇ ନେବା ସମାଜରେ ସବୁଠୁ ବଡ଼ କଲଙ୍କ···

ସୁମିତ୍ରା ଗ୍ଭଲ ଯାଉଥିଲ··

ମନୋଜ ଡାକିଲ ।

ଦେଖ ସୁମି ! ଆମ ସମାଜ ବହୁତ ପଛରେ ପଡ଼ିଛି । ଆମ ମନର ଗତି କେବଲ ଆଗେଇ ଯାଇଛି । ଏଣୁ ସମାଜର ଚଲଣି ସହିତ ଆମକୁ ଚଲବାକୁ ହେବ କ ଆମର ଚଲଣିକୁ ସମାଜ ହଜମ କର ପୁଷ୍ଟ ହେବ, ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଗତିଶୀଲ ମନୋଭାବାପନ୍ନ ଲୋକ ଚନ୍ତା କରବା କଥା । ମୁଁ ସେଇ ସମୟକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଚ । ସାମାଜକ, ଅର୍ଥନୈତକ ଦାବୀ ପୂରଣ ପାଇଁ ଯେପର ଆଜ ସ୍ୱର ଉଠୁଛି, ମନର ଦାବୀ ପୂରଣ ପାଇଁ କେବେ ସେ ସ୍ୱର ଉଠିବ ? ଶୁଣ, ତମ ମୋ ଭିତରର ସନ୍ଦେହ ଆଜ ଦୂର ହେଇ ଯାଉ—ଆମ ଅଭିଭାବକଙ୍କ ଅପରଣାମଦର୍ଶିତା ଯୋଗୁ ସାମାଜକ ନର୍ଯ୍ୟାତନା ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିଛି ତମକୁ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମତେ ବଗ୍ଭର କଲେ ମୁଁ ନାଗ୍ଭର । କହି ପାରବ ସୁମିତ୍ରା, ସେ ରାତର ଅଭିଯାନ ତମର ସଫଳ ହେଇଥିଲେ, ତମେ କ'ଣ ଜୀବନକୁ ଜୀବନ ପର ଉପଭୋଗ କରୁ ନ ଥାନ୍ତ ଆଜ ! କୁହ....

ସୁମିତ୍ରା ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ମନୋଜ ଥରେ ସୁମିତ୍ରାର ପୃଷ୍ଠଦେଶକୁ ଚାହିଁ ଫେରି ଆସିଲା ନିଜ କୋଠରୀକୁ । ଡ଼ିସ୍‌ପେନ୍‌ସରୀ କାନ୍ଥ ଘଣ୍ଟା ଟିକ୍ ଟିକ୍ ଶବ୍ଦରେ ରାତ୍ରିର ନୀରବତାକୁ ଭଙ୍ଗ କରୁଥାଏ ।

ସୁମିତ୍ରା ଅନ୍ତରରେ କ୍ରନ୍ଦନର ସ୍ରୋତ ଛୁଟିଥାଏ । ଶେଷସୁଦ୍ଧା ମନୋଜ ପାଖରେ ସେ ଧରା ପଡ଼ିଯିବ ବୋଲି କେବେ କଳ୍ପନା କରି ନ ଥିଲା । ସୁମିତ୍ରା ରୋଗୀ ଶେଯ ଉପରେ ମୁହଁରଖି କୋହକୁ ଚାପିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ – ହଠାତ୍ ମଥାରେ କାହାର କରସ୍ପର୍ଶ ପାଇ ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ଦେଖିଲା ପାଗଳା ତାକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜ ହାତଟି ସୁମିତ୍ରା ମଥା ଉପରେ ରଖିଛି ।

ମାନା, ତୁ କ'ଣ କିଛି ବୁଝୁନୁ ?...ସୁମିତ୍ରା 'କଣ୍ଠରେ ଅନ୍ତରର ବେଦନା' ଫୁଟି ଉଠିଛି ।'

ଉଁ, ହୁଁ...ବଦମାସ ! ବାହା ହବନି ବୋଲି ମନାକଲା...

ସୁମିତ୍ରା ପୁଣି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ଅସହନୀୟ ମର୍ମବେଦନାରେ ।

ରଂଜନ ଆସିଛି । ଆସିବା ଦିନଠାରୁ ନଳିନୀ ସହିତ ବନ୍ଧୁତା ହୋଇ ଯାଇଛି ତାର । ସୁମିତ୍ରାକୁ ତା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁନି । ନଳିନୀ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ୁଛି । ନିରୂପା ଦେବୀ ନଳିନୀ ସହିତ ରଂଜନକୁ ବି ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଯେପରି ଏତେଦିନ ଧରି ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ଦୁହିଁଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ତାହା ସଫଳ ହୋଇଛି ।

ପାଗଳା ବେଳେବେଳେ ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସରୀ ସମ୍ମୁଖ ବଗିଚାଆଡ଼େ ବୁଲି ଯାଏ ସୁମିତ୍ରା ସହିତ । ରଂଜନ, ନଳିନୀକୁ ଦେଖି ଆଗ୍ରହରେ ଚାହେଁ ସେ । କୁତୂହଳ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ମନରେ ତାର । ସୁମିତ୍ରା ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହୁଏ ।

ମନୋଜଙ୍କୁ ଦିନରାତି ପାଗଳ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ ରହିବା ଦେଖି ନିରୁପା ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସାରୀରେ ଦୈନନ୍ଦିନ କାମ ମଧ୍ୟ ସୁରୁଖୁରୁ ରୂପେ ହୋଇ ପାରୁନି । ଦୂରଦୂରାନ୍ତରୁ ରୋଗୀମାନେ ଆସି ହତାଶ ହେଉଛନ୍ତି । ସେ ରାତିରେ ମନୋଜଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବା ଦେଖି ପାଖକୁ ଆସିଲେ ନିରୂପା । କହିଲେ—

ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନି, ତମେ ଗୋଟିଏ ରୋଗୀ ନେଇ ଏମିତି ଦିନରାତି ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାମାନେ କ'ଣ ? ପରିଶ୍ରମର ଗୋଟାଏ ସୁନିଶ୍ଚିତ ସୀମା ଅଛି ? କହି ଟେବୁଲ ସଂଲଗ୍ନ ପଲଙ୍କ ଧାରରେ ଆସି ବସିଲା ।

ତମ ସୀମାର ମାନେ ଏ ଫ୍ରଏଡୀୟ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ନାହିଁ ନିରୁ !

ମନୋଜ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଚାହିଁ ଦେଇ ପୁଣି ମନନରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଲେ ।

ନିରୁପା ପୁଣି ପଚାରିଲେ—ମୁଁ କ'ଣ କହିଲି, ଶୁଣିଲ !

ଦୀନେଶ ଡାକିଲା—ଆରତି !

ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବ ? ରତି, ଶ୍ରୀମତୀ ତମକୁ କେତେ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ! ରତିର ବହି ପଢା ଏକବାରେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ରତି ବହି ପଢ଼ୁନ ?

ନା —କମିତି ପଢ଼ିବ ! କିଏ ବହି ଆଣିଦେବ !

ଆଚ୍ଛା ମୁଁ ଯିବି, ମାରିବନିତ ମତେ !

ବାଃ ରେ ତମକୁ କିଏ ମାରିବ—ଆମେ କେତେ ଭଲପାଉ ତମକୁ....

ହୁଁ ମିଛ କଥା—ଭଲ ପାଇବା ଲୋକକୁ କ'ଣ ମାରନ୍ତି !

ଆଗୁ, ଆଉ ମାରନ୍ତୁନି—ଗୁଲି ! ଭରତୀ ଦେଈ···କହି ପାରିଲାନି ଆରତୀ । ସେ ଦୁଃଖରେ ମୁହଁ ବୁଲେଇ ଆଣିଲା ।

ହଁ, ଭାରତୀ ଦେଈ ବାହା ହୋଇଗଲା—ଭଲ ହେଲା । ତମେ ଦେଈ ବାହା ହୁଅନି···

ଚୁପ—ଏମିତି ପଗ୍ଭରନ୍ତି···

ଆରତି ! ଆରତି ! ଡାକି ଡାକି ମହେଶବାବୁ ପଶି ଆସିଲେ ଭିତରକୁ । ମହେଶବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖି ଦୀନା ଭୟରେ ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇଗଲା । ଯେପରି କିଏ ତାକୁ ପ୍ରହାର କରୁଚି, ଆଉ ସେ ନିଜକୁ ପ୍ରାଣପଣେ ରକ୍ଷା କରୁଛି ସେଇପରି ଭାବ ତା'ଠାରେ ଫୁଟି ଉଠିଛି ।

ଦୀନେଶ ! ତମକୁ କେତେ ଖୋଜିଲୁଣି—ତମେ ଆସି ଏଠି ! ଏପରି ନ କହି ଗ୍ଭଲି ଆସିଲ !

ଆରତୀ କହିଲା —ବାପାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନୁଚ ଦୀନେଶ !

ଦୀନେଶ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତି ଦେଲା ।

ତା ପରେ ମହେଶବାବୁ ଓ ଆରତୀ ଅନେକ ଦିନର ଅନେକ କଥା ଉତ୍ଥାପନ କରି ତା ମନକୁ ସଚେତନ କରି ତୋଳିଲେ । ତାପରେ କୋଠରୀରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ଡାକ୍ତର ମନୋଜ କେତେକ ନୂତନ ତଥ୍ୟ

ପାଇ ମନେ ମନେ ଖୁସି ହେଲେ । ତାପରେ ଆରଦିଠାରୁ ଦୀନେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟରେ ସବୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକରି ସେମାନଙ୍କୁ ପରଦିନ ବିଦାୟ ଦେଲେ ।

ଦୀନେଶର ଅବସ୍ଥାର ଆଶାନୁରୂପ ଉନ୍ନତି ଦେଖି ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ନିଜର ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ।

ଗଭୀର ରାତ୍ରୀ—ସୁମିତ୍ରା ଦୀନେଶକୁ ନେଇ ବଗିଚାରେ ବସିଛି । ନାନା ଅବାନ୍ତର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲିଚି । ତାରି ଭିତରେ ସୁମିତ୍ରା ଢଳି ପଡ଼ିଛି ଦୀନେଶ ଉପରେ । ଏତିକିବେଳେ ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଗୋଟାଏ ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ, ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଚାବୁକ ନେଇ ପାଟି କରି ଉଠିଲେ—ସୁମିତ୍ରା ଏ କ'ଣ ! ତତେ ଲଜ୍ଜା ନାହିଁ ? ସେ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଦି' ତିନି ଥର ଚାବୁକ୍ ପ୍ରହାର କରି ଟାଣି ଆଣିଲେ । ତାପରେ ଦୀନାକୁ ପ୍ରହାର କଲେ ।

ଦୀନା ସେଇ ଭୟରେ ପଳାଇ ଯାଉଥିଲା । ଗୋଟାଏ ଗଛରେ ତାକୁ ବାନ୍ଧି ପକେଇଲେ—ତା ପରେ କୋରଡ଼ା ଚାଲିଲା !

ଦୀନା ଆଖିରେ ଫୁଟି ଉଠିଲା ସେ ଦିନର ଦୃଶ୍ୟଟି । ସେ ପାଟିକଲା—ମାରନା, ଦେଈ, ଦେଈ !

ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ଆସିଥିଲେ । ସେ ଚାଲିଗଲେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅନ୍ଧାରରେ । ସୁମିତ୍ରା ଆସିଲା । ତାକୁ ବନ୍ଧନ ମୁକ୍ତ କରି କହିଲା—ଦୀନେଶ, ଚାଲ ପଳେଇବା··· !

ଏଁ—ଦେଈ··ସୁମି ! ଚାଲ, ହଁ ଚାଲ ! ସେ ଆବେଗରେ ସୁମିତ୍ରାର ଦୁଇହାତ ଚାପି ଧରିଲା । ସୁମିତ୍ରା ତାକୁ ଖୋଲିଦେଇ ଉପଶୟନାଗାରର ସେଇ କୋଠରୀକୁ ନେଇ ଆସିଲା । ତାକୁ ଶୁଆଇ ଦେଲା ବିଛଣାରେ ।

ଡାକିଲା—ଦୀନେଶ ! ଯିବା ନା !

ହଁ ବୋଉର କେତେ ଆଶା ! ହଠାତ୍ ତାର ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିଲା ଦୁଇ ଯୋଡ଼ା ମୁକୁଟ ଉପରେ··ସେ ପାଟି କରି ଉଠିଲା—ବୋଉ ! ବୋଉ ! ଦୋଳମୁକୁଟ ଦେଖି ମରିଥାନ୍ତୁ ! ସେ ଆଶା ତୋର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରିଲାନି ।

ସୁମିତ୍ରା କହିଲା—ଦୀନେଶ !

ଦେଇ !

ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଚ !

ହଁ···ଦେଇଙ୍କ ଚିହ୍ନି ପାରିବନି···

ମନେ ଅଛି ସେଇ ରାତି କଥା···

ହଁ, ତମେ ସାଙ୍ଗରେ ଥିଲ—ଆମେ ପଳେଇ ଆସିଲେ—ବୋଉର କେତେ ଆଶା—ଦୀନେଶ ସ୍ୱାଭାବିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନେଇଲା ସୁମିତ୍ରାକୁ । ସୁମିତ୍ରା

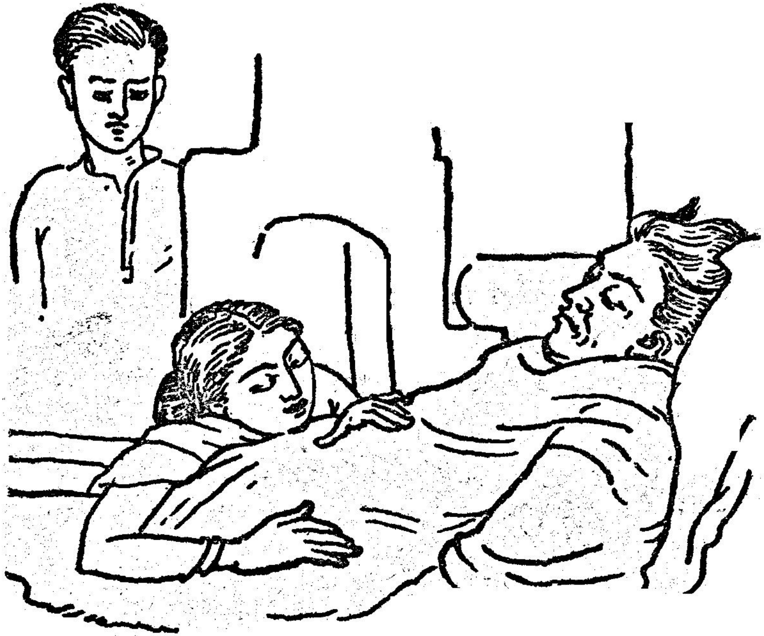

(ଦୀନେଶ ଛାତି ଉପରେ ଗଭୀର ତନ୍ଦ୍ରାରେ ଶୋଇଛି ସୁମିତ୍ରା)

ବୁଝିଲା ଦୀନେଶ ଠିକ ସ୍ୱପ୍ନାକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ—ଭାବ ଅଙ୍କିତ କଥା ମନର ଅବଚେତନ ସ୍ତର ଉପରକୁ ଉଠିଛି—ସୁମିତ୍ରା ଏଇ ସୁଯୋଗରେ ଗୋଟିକ

ପରେ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ତା-ସଚେତ ମନକୁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ କରି ପକାଇଲା । ଯେତେବେଳେ ତାର ଧାରଣା ହେଲା—ଏଣିକି କୌଣସି ଆଶଙ୍କା ନାହିଁ, ସେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦୀନେଶ ମଧ୍ୟ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ତାର ଗୋଟିଏ ହାତକୁ ନିଜ ଗୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରଖି । ସୁମିତ୍ରା ହାତଟିକୁ ଟାଣି ଆଣି ପାରିଲାନି । ସେ ଚେୟାରରୁ ଢଳି ପଡ଼ିଲା ଦୀନାର ସୁପ୍ତ ଦେହ ଉପରେ ।

ଅତି ପ୍ରତ୍ୟୁଷରୁ ଡାକ୍ତର ମନୋଜ ଆସି ଦେଖିଲେ ଦୀନେଶର ଗୁଣ୍ଡ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଗଭୀର ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଛି ସୁମିତ୍ରା । ତାଙ୍କ ଓଠରେ ଗୋଟିଏ ଶୁଷ୍କ ହସ ଫୁଟି ଉଠି ମଉଳିଗଲା । ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅପସରି ଆସିଲେ ସେ କୋଠରୀରୁ ।

'ଜନ କଲ୍ୟାଣ ଡିସ୍‌ପେନସାରି'ର ସମ୍ମୁଖ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଟିପୟକୁ ଘେରି ବସିଛନ୍ତି ମନୋଜ, ନିରୂପା, ସୁମିତ୍ରା ଓ ଦୀନେଶ । ଅଦୂରରେ ରଞ୍ଜନ, ନଳିନୀ ପେଣ୍ଡୁ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ସେଇ ଦୁଇଟି ସଜୀବ ଫୁଲ ଉପରେ ନିବଦ୍ଧ ।

ମନୋଜ କହିଲେ, ଦୀନେଶ—ତମେ ମାସକ ଭିତରେ ଆସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗ ଦେବ ! ମୌଳିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଟି ହୋଇଯିବା ପରେ ମୋର ଦାୟିତ୍ୱ ଯଥେଷ୍ଟ ବଢ଼ିଯିବ !

ସୁମି ଦେଈ ମତେ ଛୁଟି ଦେଲେ ତ !

ହଁ, ମୋର ମଧ୍ୟ କାମର ଚାପ କମ୍ ନୁହେଁ, ଏଣୁ ଦୀନେଶ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ— !

ଆଗେ ତ ମାସେ ଖଣ୍ଡେ ମତେ ସମୟ ଦେବେ ଆପଣମାନେ, ଭାରତୀ, ଆରତୀ, ରତ୍ନ, ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ଥରେ ଦେଖାକରି ଆସିବି ! ମନୋଜ ଥରେ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଅନେଇଲା । ଦୁହିଁଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ମିଶିଲା ଗୋଟିଏ ସନ୍ଦେହପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଧନରେ ।

ସୁମିତ୍ରା ଉଠିଲା । କମଳପୁର ଯିବାକୁ ହେବ । ଗାଡ଼ି ଅପେକ୍ଷାକରିଛି ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଯିବ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ! ସେ କହିଲା ।

ସୁମିତ୍ରା ଡାକିଲା—ରଞ୍ଜନ !

ରଞ୍ଜନ ନଳିନୀ ଦୁହେଁ ଛୁଟି ଆସିଲେ । ରଞ୍ଜନ କହିଲା—ଆମେ ଯିବା ବୋଉ ? ମନୁବାବୁ, ନଳିନୀ ଯିବେନି ?

ତାଙ୍କ ଘର ପରା ଏଇଏ—ତୁ ରହି ! ସୁମିତ୍ରା ମନୋଜକୁ ଅନେଇଲା, ତା ପରେ କଳ୍ପନା ସହିତ ତାର ଦୃଷ୍ଟି ସଂଘର୍ଷ ହେଲା ।

ପାଗଳ ଯିବନା ? ରଞ୍ଜନ ପଚାରିଲା ।

ରଞ୍ଜନ ! ପାଗଳା କିଏ ? ଧାନେଶ ପଚାରିଲା ।

ତମେ ! ତମେ ପାଗଳା ! ରଞ୍ଜନ କହିଲା ।

ସମସ୍ତେ ହସି ଉଠିଲେ ।

ଦୁଷ୍ଟ ! ସେ ଆଉ ପାଗଳ ନୁହନ୍ତି ! ସୁମିତ୍ରା କହିଲା !

ହଁ ରଞ୍ଜନ ! ତାଙ୍କୁ ଆଉ ପାଗଳ କହିବୁ ନି—ମନୋଜ କହିଲେ ।

ହଉ ଆଉ କହିବି ନି ।

ନଳିନୀ ରଞ୍ଜନର ହାତ ଧରି ଟାଣି ନେଲା—ଆ—ଖେଳିବା ପରା !

ଦୁହେଁ ପୁଣି ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଆଗେଇଗଲେ । ସୁମିତ୍ରା ସେମାନଙ୍କୁ ଡାକିବାକୁ ଯାଉଥିଲା, ମନୋଜ ବାଧା ଦେଇ କହିଲା—ଥାଉ ସୁମିତ୍ରା ! ସମାଜର ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିତରେ ଆମ ଜୀବନ ଯେପରି

ଜର୍ଜରିତ ହେଉଛି—ତାର ଫଳ ଆମେ ଭୋଗ କରୁଛେ । ସେମାନଙ୍କୁ ତାର ସ୍ପର୍ଶ ନ ଲାଗୁ । ତାହାହେଲେ ଆଗାମୀ ସମାଜର ବଂଶଧର ଭାବରେ ସେଇମାନେହିଁ ଆମକୁ ପରିହାସ କରିବେ । ଘୃଣା କରିବେ··ଚାଲ ତମକୁ ଆଗେଇ ଦେଇଆସେ—

ସୁମିତ୍ରା ମନୋଜକୁ ଅନେଇଲା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ । ସେ ମନୋଜକୁ ମନପ୍ରାଣରେ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲା ।

୧୫, ସେପ୍ଟେମ୍ବର—୫୭

ଆପଣଙ୍କ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପାଇଁ

ଆଜି କିଣନ୍ତୁ

ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ

ଶେଷ କବିତା (ଗଳ୍ପ ସଂଗ୍ରହ) ... ଟ୧୳

ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ

ଅଗ୍ନିପରୀକ୍ଷା (ନାଟକ) ... ଟ୧୳
ଜୟମାଲ୍ୟ (,,) ... ଟ୧୳
ସାଆନ୍ତ ଘର (,,) ... ଟ୧୳

ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଛୋଟରାୟଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁ (ନାଟକ) ... ଟ୧୳
ନଷ୍ଟ ଉର୍ବଶୀ (,,) ... ଟ୧୳
ଶଙ୍ଖସିନ୍ଦୂର (,,) ... ଟ୧୳

ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦଶଙ୍କର ଦାସଙ୍କ

ଚନ୍ଦ୍ରଧନୁ (ନାଟକ) ... ଟ୧୳୵

ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କର

ବଣୀଥେ ଚୁମ୍ବନ (ଉପନ୍ୟାସ) ... ଟ୧

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଲିଖିତ

ସରସ ଗଳ୍ପ କଥା ସିରିଜ୍ ସେଟ୍ (ଶିଶୁ ସାହିତ୍ୟ) ...

ପ୍ରକାଶକ—ଇଉନିଭରସିଟି ବୁକ୍ଷ୍ଟୋର
ବାଙ୍କା ବଜାର, କଟକ—୨

ନିଜେ ପଢ଼ନ୍ତୁ ! ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଢ଼ାନ୍ତୁ !!

ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିଲା ଭଳି ଖଣ୍ଡେ ମନ ଲାଖି ବହି

ଆଠଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ କଥାଶିଳ୍ପୀଙ୍କର

ଆଠୋଟି ମନୋଜ୍ଞ ଗଳ୍ପର ଅପୂର୍ବ ସମାବେଶ

ମଳୟର ସ୍ୱପ୍ନ ଭଙ୍ଗ

ସଂକଳକ—ବିଭୂତି ପଟ୍ଟନାୟକ

ମୂଲ୍ୟ—ଦଶଅଣା ମାତ୍ର

ସୋଲ୍ ଏଜେନ୍ସି—ଦାସ ବ୍ରଦର୍ସ

ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ—୨

ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ! ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା !!

କବି, ଔପନ୍ୟାସିକ ଓ ଗାଳ୍ପିକ

ରମାନନ୍ଦ ସାହୁଙ୍କ

ନବ-ରତ୍ନ

(ରମ୍ୟରଚନା) ଦାମ—ଟ୧୯

ଗଳ୍ପ ଛଳରେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହାସ୍ୟ ରସର ଅଭିନବ ପରିବେଷଣ—
ସର୍ବୋପରି ରସାଳ ସଂଳାପ ପଢ଼ି ଆପଣ ମୁଗ୍ଧ ହେବେ ।

ପ୍ରକାଶକ—ଉଦୟ ଭାରତୀ, ଜାମସେଦପୁର

କଟକ ଏଜେନ୍ସି—ଦାସ ବ୍ରଦର୍ସ, କଟକ ୨